Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΤΟΥ

ΒΟΥΔΔΑ

Copyright © 1966 by **BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI**

Ὁποιοδήποτε μέρος αὐτοῦ τοῦ βιβλίου μπορεῖ νά χρησιμοποιηθεῖ ἐλεύθερα καί χωρίς ἀδεια. Ζητοῦμε μόνο νά ἀναφερθεῖ σάν πηγή τό **Bukkyō Dendō Kyōkai,** *Τόκυο, καί νά μᾶς σταλεῖ ἕνα ἀντίτυπο τοῦ ἐντύπου. Εὐχαριστοῦμε.*

BUKKYŌ DENDŌ KYŌKAI
(Society for the Promotion of Buddhism)
3-14, 4-chome, Shiba
Minato-ku, Tokyo, Japan, 108-0014
Phone: (03) 3455-5851
Fax: (03) 3798-2758
E-mail:bdkmibwm@tky.3web.ne.jp

Third revised edition, 2004

Τυπώθηκε ἀπό τήν
Kosaido Printing Co., Ltd.
Tokyo, Japan

Ἡ Σοφία τοῦ Βούδδα εἶναι πλατειά σάν τόν ἀπέραντο Ὠκεανό, καί τό Πνεῦμα Του ὅλο Συμπόνια.

Ὁ Βούδδας δέν ἔχει μορφή. Ἐκδηλώνεται μέσα στήν Τελειότητα καί μᾶς ὁδηγεῖ μέ ὅλη τήν θέρμη τῆς καρδιᾶς Του.

Τό βιβλίο αὐτό εἶναι πολύτιμο γιατί περιέχει τήν οὐσία τῶν διδασκαλιῶν Του, ὅπως κατγράφτηκαν σέ πάνω ἀπό πέντε χιλιάδες τόμους καί διατηρήθηκαν μέχρι τῶν ἡμερῶν μας – παρά τό γεγονός ὅτι πέρασαν ἀπό τότε δυόμισυ χιλιάδες χρόνια καί χρειάσθηκε νά ξεπερασθοῦν ἐμπόδια ὅπως αὐτά πού τίθενται ἀπό τά σύνορα ἀνάμεσα στίς χῶρες καί οἱ φυλετικές προλήψεις.

Τά λόγια τοῦ Βούδδα, πού περιέχονται σ'αὐτό τό βιβλίο, ἀγγίζουν ὅλες τίς πλευρές τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς καί δίνουν νόημα σ'αὐτήν.

ΝΤΑΜΜΑΠΑΝΤΑ

Ἡ νίκη γεννάει τό μῖσος (ἀπό πλευρᾶς νικημένων). Οἱ νικημένοι ζοῦν μέσα στόν πόνο. Οἱ φιλειρηνικοί ἄνθρωποι ζοῦν εὐτυχισμένοι, μακρυά ἀπό νίκες καί ἤττες (Νταμμαπάντα 201).

Ἡ πεῖνα εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀρρώστεια, τό σῶμα ὁ μεγαλύτερος ἄρρωστος. Ξέροντας αὐτήν τήν ἀλήθεια οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι καταλαβαίνουν τήν ὑπέρτατη μακαριότητα (Νταμμαπάντα 203).

Κόψε τίς ἔντονες ἐπιθυμίες σάν νά εἶναι λωτοί τῆς ἄνοιξης. Καλλιέργησε τό ἴδιο τό μονοπάτι τῆς Εἰρήνης. Ὁ Εὐλογημένος διδάσκει τήν ὑπέρτατη μακαριότητα (Νταμμαπάντα 285).

Εἶναι δύσκολο νά γεννηθεῖς ἄνθρωπος, δύσκολο νά ζεῖς σάν θνητός, δύσκολο νά ἀκοῦς τή Θεία Ἀλήθεια καί δύσκολο νά δεῖς τό Βούδδα (Νταμμαπάντα 182).

Εἶναι δύσκολο νά βρεῖς ἕναν ἄνθρωπο γνήσιο. Δέν γεννιέται παντοῦ. Ὅπου γεννιέται ἕνας τέτοιος ἄνθρωπος, ὅταν δηλαδή ἐμφανίζεται ἕνας σοφός, ἡ οἰκογένειά του εὐημερεῖ (Νταμμαπάντα 193).

Ἡ γέννηση ἑνός Βούδδα φέρνει τήν εὐτυχία. Τό ἴδιο ἡ διδασκαλία τῆς Εὐγενοῦς Ἀλήθειας, ἡ ἑνότητα τοῦ Σάνγκα καί οἱ προσπάθειες γιά τήν ἕνωση τοῦ παντός (Νταμμαπάντα 194).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΒΟΥΔΔΑΣ

Κεφάλαιο Πρῶτο Βούδδας Σακυαμούνι 2
I. Ἡ Ζωή τοῦ Βούδδα 2
II. Ἡ Τελευταία Διδασκαλία τοῦ Βούδδα 10
Κεφάλαιο Δεύτερο Ὁ Αἰώνιος καί Δοξασμένος Βούδδας 15
I. Ἡ Συμπόνια καί οἱ Ὅρκοι Του 15
II. Ἡ Ἀνακούφιση καί ἡ Σωτηρία πού μᾶς προσφέρει ὁ Βούδδας 19
III. Ὁ Αἰώνιος Βούδδας 22
Κεφάλαιο Τρίτο Μορφή καί Ἀρετές τοῦ Βούδδα .. 25
I. Τρεῖς Ἀπόψεις σχετικά μέ τό Σῶμα τοῦ Βούδδα 25
II. Ἡ Ἐμφάνιση τοῦ Βούδδα 29
III. Ἡ Ἀρετή τοῦ Βούδδα 32

ΝΤΑΡΜΑ

Κεφάλαιο Πρῶτο Ἡ Ἀλυσσίδα τῆς Αἰτιώδους Συνάφειας 38
I. Οἱ Τέσσερις Εὐγενεῖς Ἀλήθειες 38
II. Ἡ Σχέση Αἰτίου καί Αἰτιατοῦ 41
III. Τό Ἐξαρτημένο Γίγνεσθαι 42
Κεφάλαιο Δεύτερο Ἡ Θεωρία πώς Νοῦς μονάχα ὑπάρχει καί ἡ Οὐσιαστική τῶν Πραγμάτων Κατάσταση .. 46

I. Παροδικότητα καί Ἀνεγωϊκότητα 46
II. Ἡ Θεωρία ὅτι Νοῦς μονάχα ὑπάρχει 49
III. Τί ὄντως εἶναι τά πράγματα 52
IV. Ὁ Μέσος Δρόμος 57
Κεφάλαιο Τρίτο Ἡ Φύση τοῦ Βούδδα 65
I. Τό Πνεῦμα τῆς Ἀγνότητας 65
II. Ἡ Φύση τοῦ Βούδδα 71
III. Ἀνεγωϊκότητα 75
Κεφάλαιο Τέταρτο Σπιλώσεις 81
I. Ἀνθρώπινες σπιλώσεις 81
II. Ἡ Φύση τοῦ Ἀνθρώπου 88
III. Ἡ Ἀνθρώπινη Ζωή 90
IV. Ἡ Ἀλήθεια τῆς Ἀνθρώπινης Ζωῆς 95
Κεφάλαιο Πέμπτο Ἡ Ἀνακούφιση πού προσφέρει ὁ Βούδδας 102
I. Οἱ Ὅρκοι τοῦ Ἀμίντα Βούδδα 102
II. Ἡ Ἁγνή Χώρα τοῦ Ἀμίντα Βούδδα 110

ΑΣΚΗΤΙΚΗ

Κεφάλαιο Πρῶτο Ὁ Δρόμος τῆς Κάθαρσης 116
I. Ἡ Κάθαρση τοῦ Νοῦ 116
II. Ὁ Σωστός Τρόπος Συμπεριφορᾶς 123
III. Ἡ Διδασκαλία μέσα ἀπό Παλιές Ἱστορίες 135
Κεφάλαιο Δεύτερο Ὁ Πρακτικός δρόμος τῆς Ὁλοκλήρωσης 150
I. Ἀναζήτηση τῆς Ἀλήθειας 150

II. Τρόποι Ἄσκησης 163
III. Ὁ Δρόμος τῆς πίστης 176
IV. Ἱερά Γνωμικά 184

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Κεφάλαιο Πρῶτο Καθήκοντα τῆς Ἀδελφότητας . . 194
I. Ἄν-οικοι Ἀδελφοί 194
II. Λαϊκοί Πιστοί 200
Κεφάλαιο Δεύτερο Πρακτικός Ὁδηγός γιά ἕνα Σωστό Τρόπο Ζωῆς 212
I. Οἰκογενειακή Ζωή 212
II. Ἡ Ζωή τῶν Γυναικῶν 222
III. Προσφορά Ὑπηρεσίας 230
Κεφάλαιο Τρίτο Οἰκοδομώντας μιά Χώρα Βουδδική 240
I. Ἡ Ἁρμονία τῆς Ἀδελφότητας 240
II. Ἡ Βουδδική Χώρα 248
III. Ἐκεῖνοι πού δοξάσθηκαν στή Βουδδική Χώρα 253

Πηγές τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα 259

Παραρτήματα

I. Σύντομη Ἱστορία τοῦ Βουδδισμοῦ 274
II. Ἡ Μετάδοση τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα 284

III. Ἡ Ἱστορία τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα 288
IV. Εὑρετήριο γιά τή Διδασκαλία τοῦ Βούδδα 290
V. Σανσκριτικό Λεξιλόγιο 300
VI. Aṅguttara Nikāya 307

Τό Ἵδρυμα γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ καί ἡ Διανομή τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα 308

ΒΟΥΔΔΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΒΟΥΔΔΑΣ ΣΑΚΥΑΜΟΥΝΙ

Ι

Η ΖΩΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. Ἡ φυλή τῶν Σάκυας ζοῦσε κατά μῆκος τοῦ ποταμοῦ Ροχίνι, πού κυλάει ἀνάμεσα στούς νότιους πρόποδες τῶν Ἰμαλαΐων. Ὁ βασιλιάς τους, Σουντοντάνα Γκοτάμα, εἶχε έγκαταστήσει τήν πρωτεύουσά του στήν Καπίλαβαστοῦ ὅπου ἔχτισε ἕνα μεγάλο κάστρο καί κυβερνοῦσε συνετά, κερδίζοντας ἔτσι τήν ἐνθουσιώδη ἐκτίμηση τοῦ λαοῦ του.

Ἡ βασίλισσα λεγόταν Μάγια. Ἦταν κόρη τοῦ θείου τοῦ Σουντοντάνα, πού ἦταν κι ἐκεῖνος βασιλιάς μιᾶς γειτονικῆς περιοχῆς, τῆς ἴδιας φυλῆς τῶν Σάκυας.

Γιά εἴκοσι χρόνια τό βασιλικό ζεῦγος δέν εἶχε παιδιά. Μά ἕνα βράδυ, ἡ βασίλισσα Μάγια ἔμεινε ἔγκυος μέ περίεργο τρόπο: Εἶδε σέ ἕνα παράξενο ὄνειρο ἕναν ἄσπρο ἐλέφαντα νά μπαίνει ἀπό τό δεξί της στῆθος στή μήτρα της. Ὁ βασιλιάς καί ὁ λαός περίμεναν μέ χαρμόσυνη ἀγωνία τή γέννηση τοῦ βασιλικοῦ γόνου. Σύμφωνα μέ τό ἔθιμο ἡ βασίλισσα θά γύριζε στό πατρικό της σπίτι γιά τή γέννα. Ἀλλά στό δρόμο, καθώς εἶχε μία ὄμορφη ἀνοιξιάτικη λιακάδα, σταμάτησε νά ξεκουρασθεῖ λίγο στό πάρκο Λουμπίνι.

Παντοῦ γύρω της ὑπῆρχαν λουλούδια ἀσόκα καί καθώς ἄπλωσε μαγεμένη τό δεξί της χέρι νά κόψει ἕνα κλαδί, γεννήθηκε ὁ πρίγκηπας. Ὅλοι ἔδειξαν τήν πραγματική τους χαρά δοξάζοντας τή βασίλισσα καί τό νεογέννητο πρίγκηπα. Ὁ Παράδεισος καί ἡ Γῆ πανηγύριζαν. Αὐτή ἡ ἀξέχαστη μέρα ἦταν ἡ ὄγδοη τοῦ Ἀπρίλη.

Ἡ χαρά τοῦ βασιλιά ἦταν τεράστια. Ἔτσι ὀνόμασε τό παιδί Σιδάρτα, πού σημαίνει: "Ὅλες οἱ ἐπιθυμίες ἐκπληρώθηκαν".

2. Ὅμως στό παλάτι ἡ λύπη διαδέχθηκε γρήγορα τή χαρά, γιατί μετά ἀπό μερικές μέρες ἡ πανέμορφη βασίλισσα Μάγια πέθανε ξαφνικά. Ἡ νεώτερη ἀδελφή της, ἡ Μαχαπρατζαπάτι, ἔγινε θετή μητέρα τοῦ παιδιοῦ, ἀνατρέφοντάς το μέ ἀγάπη καί στοργή.

Ἕνας ἐρημίτης, ὁ Ἀσίτα, πού ζοῦσε στά κοντινά βουνά, πρόσεξε μιάν ἀκτινοβολία γύρω ἀπό τό παλάτι καί, ἑρμηνεύοντάς τη ὡς καλόν οἰωνό, κατέβηκε καί εἶδε τό παιδί. Πρόβλεψε: "Αὐτός ὁ πρίγκηπας ἄν μείνει στό παλάτι, σάν μεγαλώσει θά γίνει μεγάλος βασιλιάς καί θά ὑποτάξει ὁλόκληρον τόν κόσμο. Ἄν ὅμως ἀπαρνηθεῖ τή ζωή τοῦ παλατιοῦ γιά νά ἀκολουθήσει τή θρησκευτική ζωή' θά γίνει Βούδδας' ὁ Σωτήρας τοῦ κόσμου·"

Στήν ἀρχή ὁ βασιλιάς εὐχαριστήθηκε ἀκούγοντας αὐτή τήν προφητεία. Ἀργότερα ὅμως ἄρχισε νά ἀνησυχεῖ γιά τήν πιθανότητα νά παρατήσει ὁ μοναχογιός του τό παλάτι καί νά γίνει ἀσκητής.

Στήν ἡλικία τῶν ἑφτά χρόνων, ὁ πρίγκηπας ἄρχισε μαθήματα πολιτικών καί στρατιωτικῶν τεχνῶν. Ἀλλά οἱ σκέψεις του ἀπό μόνες στρεφόντουσαν σέ ἄλλα πράγματα. Μιάν ἀνοιξιάτικη μέρα βγῆκε ἀπό τό παλάτι μέ τόν πατέρα του καί μαζί παρακολουθοῦσαν κάποιο γεωργό πού ὤργωνε. Πρόσεξε ἕνα πουλί πού κατέβηκε κι ἅρπαξε κάποιο σκουλίκι ἀνεβασμένο στήν ἐπιφάνεια ἀπό τό ἄροτρο τοῦ γεωργοῦ. Κάθησε στή σκιά ἑνός δέντρου καί σκέφθηκε, ψιθυρίζοντας μόνος του:

"Ἀλλοίμονο! Ὅλα τά ὄντα σκοτώνονται μεταξύ τους."

Αὐτός πού εἶχε χάσει τή μητέρα του τόσο γρήγορα μετά τή γέννα, ἐπηρεάσθηκε βαθειά ἀπό τή τραγωδία αὐτή τῶν μικρῶν πλασμάτων.

Αὐτό τό ψυχικό τραῦμα χειροτέρευε μέρα μέ τή μέρα καθώς ὁ πρίγκηπας μεγάλωνε. Σάν αὐλακιά σέ μικρό δέντρο, ἡ δυστυχία τῆς ζωῆς ἐντυπωνόταν συνεχῶς ἐντονώτερα στό μυαλό του.

Ὁ βασιλιάς ἀνησυχοῦσε ὁλοένα περισσότερο καθώς θυμόταν τήν προφητεία τοῦ ἐρημίτη καί προσπαθοῦσε μέ κάθε τρόπο νά διασκεδάζει τόν πρίγκηπα καί νά στρέφει τίς σκέψεις του ἀλλοῦ. Κανόνισε ἔτσι τό γάμο τοῦ πρίγκηπα στήν ἡλικία τῶν δεκαεννιά χρόνων μέ τήν πριγκήπισσα Γιασοντάρα, κόρη τοῦ Σουπραβούδδα, Κύριου τοῦ κάστρου Ντεβαντάχα καί ἀδελφοῦ τῆς νεκρῆς βασίλισσας Μάγια.

3. Γιά δέκα χρόνια, στις διάφορες ἐπαύλεις γιά τήν ἄνοιξη, τό φθινόπωρο καί τήν ἐποχή τῶν βροχῶν, ὁ

πρίγκηπας ἀσχολιόταν πότε μέ τή μουσική, πότε μέ τόν χορό κεί πότε μέ ἄλλα εὐχάριστα πράγματα. Ὅμως οἱ σκέψεις του πάντα γύρναγαν στό πρόβλημα τῆς δυστυχίας.
καθώς ἐπίμονα προσπαθοῦσε νά καταλάβει τό πραγματικό νόημα τῆς ἀνθρώπωης ζωῆς·

Ὅι πολυτέλειες τοῦ παλατιοῦ, αὐτό τό γερό σῶμα, αὐτή ἡ εὐτυχισμένη νιότη! Τί σημαίνουν γιά μένα;" ἀναρωτιόταν. Ἄκάποια μέρα μπορεῖ νά ἀρρωστήσουμε, νά γεράσουμε. Δέν ὑπάρχει σωτηρία ἀπό τό θάνατο. Τήν περηφάνεια γιά τή νιότη, γιά τήν ὑγεία, γιά τήν ὕπαρξη – οἱ συνετοί ἄνθρωποι ὀφείλουν νά ἀφήνουν κατά μέρος."

Ἄκάποιος πού ἀγωνίζεται νά ἐπιβιώσει, ἀναπόφευκτα θά ψάξει γιά βοήθεια. Καί ὑπάρχουν δύο τρόποι νά ψάξεις γιά βοήθεια: ὁ σωστός κι ὁ λαθεμένος. Νά ψάχνεις μέ τό λαθεμένο σημαίνει πώς ἐνῶ ἀναγνωρίζεις ὅτι οἱ ἀρρώστειες, τά γεράματα κι ὁ θάνατος εἶναι ἀναπόφευκτα, ψάχνεις γιά βοήθεια ἀνάμεσα στήν ἴδια κατηγορία τῶν κενῶν, μεταβατικῶν πραγμάτων.'

Τό νά ψάχνεις μέ τό σωστό τρόπο σημαίνει ὅτι ἀναγνωρίζεις τήν πραγματική φύση τῆς ἀρρώστειας, τῶν γηρατειῶν καί τοῦ θανάτου, ψάχνοντας γιά βοήθεια σέ ἀξίες ἀνώτερες ἀπό ὅλα τά ἀνθρώπινα δεινά. Ἀλλά μέσα στή ζωή τοῦ παλατιοῦ, τή γεμάτη ἀνέσεις, νομίζω ὅτι ψάχνω γιά βοήθεια μέ λαθεμένο τρόπο".

4. Ἔτσι, αὐτή ἡ πνευματική πάλη συνεχίσθηκε μέσα στό μυαλό τοῦ νεαροῦ πρίγκηπα, μέχρι τά εἰκοσιεννιά

του χρόνια, ὅταν γεννήθηκε τό μοναδικό παιδί του, ὁ Ραούλα. Τό παραπάνω γεγονός φαίνεται ὅτι κορύφωσε τήν ἐσωτερική τοῦ ζύμωση, γιατί ἦταν τότε πού ὁ Σιδάρτα ἀποφάσισε νά ἐγκαταλείψει τό παλάτι καί νά ἀναζητήσει τή διέξοδο τῆς πνευματικῆς του ἀνησυχίας στή ζωή τοῦ ἀσκητῆ. Αὐτό τό σχέδιο τό πραγμάτωσε μιά νύχτα ὅταν ἐγκατέλειψε τό κάστρο μόνο μέ τόν ἱπποκόμο του Τσαντάκα, ἱππεύοντας τό ἀγαπημένο του ἄλογο, τόν κάτασπρο Καν θάκα.

Ἀλλά ἡ ψυχική του ἀγωνία δέν τέλειωσε ἐδῶ. Πολλοί δαίμονες ἄρχισαν νά τόν βάζουν σέ πειρασμό λέγοντάς του: "Θά ἦταν καλύτερα γιά σένα νά γυρίσεις στό παλάτι καί νά ἀναζητήσεις κάποια ἄλλη λύση. Τότε ὅλος ὁ κόσμος θά γίνει δικός σου". Ἀλλά ὁ Σιδάρτα κατάφερε νά κλείσει τά ἀφτιά στίς φωνές αὐτῶν τῶν δαιμόνων, συνειδητοποιόντας ὅτι τίποτα τό ἐγκόσμιο δέν θά μποροῦσε ποτέ νά τόν ἱκανοποιήσει. Ἔτσι ξύρισε τό κεφάλι κι ἔστρεψε τά ἀσκητικά του βήματα πρός τό νότο, κρατώντας στά χέρια μόνο ἕνα κύπελλο γιά νά ζητιανεύει.

Ὁ πρίγκηπας ἐπισκέφθηκε πρῶτα τόν ἐρημίτη Μπαγκάβα καί παρακολούθησε τίς ἀσκητικές του συνήθειες. Μετά πῆγε στόν Ἀράντα Καλάμα νεί τόν Οὐντράκα Ραμαπούτρα ὥστε νά μάθει τό δρόμο πού ἐκεινοι πρόσφεραν γιά τή Φώτιση. Ἀλλά μετά ὅταν ἀσκήθηκε μαζί τους, πείσθηκε ὅτι αὐτοί δέν θά μποροῦσαν νά τόν ὁδηγήσουν στή Φώτιση. Ἔτσι στό τέλος πῆγε στή γῆ τῶν Μαγκάντα κι ἔζησε σάν ἀσκητής στό δάσος Οὐρου-

βίλβα, στίς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Ναϊραντζάνα, πού κυλάει δίπλα στό Χωριό Γκάϋα.

5. Οἱ μέθοδοι τῆς πνευματικῆς του ἄσκησης ἦσαν ἀπίστευτα σκληρές. Κέντριζε διαρκῶς τόν ἑαυτό του μέ τήν ἰδέα ὅτι: "Ἕνας ἀσκητής στό παρελθόν, τό παρόν ἤ, τό μελλον δέν ἀσκήθηκε καί δέν θά ἀσκηθεῖ ποτέ τόσο ἐπίμονα ὅσο ἐγώ".

Ὅμως, ὁ πρίγκηπας δέν μποροῦσε ἀκόμα νά πραγματώσει τό στόχο του. Μετά ἀπό ἕξη χρόνια μεσα στό δάσος παράτησε τόν ἀσκητικό βίο. Πλύθηκε στά νερά τοῦ ποταμοῦ καί δέχθηκε ἕνα κύπελλο γάλα ἀπό τά χέρια τῆς Σουτζάτα, μιᾶς κοπέλλας πού ζοῦσε στό γειτονικό χωριό.

Οἱ πέντε σύντροφοι πού εἶχαν ζήσει μέ τόν πρίγκηπα στά ἕξη χρόνια τῆς βαρειᾶς ἀσκητικῆς του, ἔμειναν κατάπληκτοι ἀπό τό γεγονός αὐτό — ὅτι δέχθηκε δηλαδή γάλα ἀπό τά χέρια μιᾶς κοπέλλας. Τό θεώρησαν μεγάλο ἐξευτελισμό καί τόν ἐγκατέλειψαν.

Ἔτσι ὁ πρίγκηπας ἔμεινε μόνος. Ἦταν ἀκόμα ἀδύναμος ἀλλά διακινδυνεύοντας τή ζωή του, ἐπιχείρησε ἀκόμα μιά περίοδο ἄσκησης, λέγοντας: "Τό αἷμα μπορεῖ νά ἐξαντληθεῖ, ἡ σάρκα μπορεῖ νά φθαρεῖ, τά κόκκαλα νά διαλυθοῦν, ἀλλά δέν θά ἐγκαταλείψω ποτέ αὐτό τό μέρος ἕως ὅτου βρῶ τό δρόμο γιά τή Φώτιση."

Ἐπρόκειτο γιά ἕνα ἐπίμονο καί μοναδικό ἀγώνα. Ὁ νοῦς του ἦταν ἀπελπισμένος καί γεμάτος μπερδεμένες σκέψεις. Μαῦρες σκιές πλανιώντουσαν πάνω ἀπό

τό πνεῦμα του και οἱ πειρασμοί τῶν δαιμόνων τόν πολιορκοῦσαν. Ἀλλά προσεκτικά καί ὑπομονετικά τούς ἐξέτασε ἕνα-ἕνα καί τούς ἀπέρριψε. Ἦταν – πράγματι – ἕνας σκληρός ἀγώνας πού ἔκανε τό αἷμα του νά ἀδυνατίζει, τίς σάρκες του νά πέφτουν καί τά κόκκαλά του νά τρίζουν.

Ἀλλά ὅταν τό πρωϊνό ἀστέρι φάνηκε στήν ἀνατολή, ὁ ἀγώνας εἶχε τελειώσει καί τό πνεῦμα τοῦ πρίγκηπα ἔγινε φωτεινό καί καθάριο σάν τή μέρα πού ξημέρωνε. Εἶχε ἐπί τέλους βρεῖ τό δρόμο γιά τή Φώτιση. Στίς ὀχτω τοῦ Δεκέμβρη, ὅταν ἦταν τριανταπέντε χρόνων, ὁ πρίγκηπας Σιδάρτα ἔγινε Βούδδας.

6. Ἀπό τότε ὁ πρίγκηπας ἔγινε γνωστός μέ διάφορα ὀνόματα: μερικοί τόν ἀποκαλοῦσαν Βούδδα, τόν Τέλεια Φωτισμένο. Ἄλλοι τόν ἔλεγαν Σακυαμούνι, τόν Σοφό τῆς φυλῆς τῶν Σάκυας. Ἄλλοι τόν ἔλεγαν "Τιμημένο ἀπό ὅλον τόν Κόσμο".

Πρῶτα πῆγε στό Μριγκαντάβα, στήν περιοχή τοῦ Βαρανάσι, ὅπου ζοῦσαν οἱ πέντε ἐπαῖτες, πού εἶχαν μείνει μαζί του στά ἕξη χρόνια τῆς ἀσκητικῆς ζωῆς. Στήν ἀρχή τόν ἀπέφυγαν. Μά ὅταν μίλησαν μαζί του πίστεψαν σ'αὐτόν κι ἔγιναν οἱ πρῶτοι μαθητές του. Μετά πῆγε στό Κάστρο Ρατζαγκρία και κέρδισε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ βασιλιά Μπιμπισάρα, πού πάντα ἦταν φίλος του. Ἀπό κεῖ περιπλανήθηκε μέσα στή χώρα, ζώντας ἀπό τίς ἐλεημοσύνες καί πείθοντας πολλούς νά δεχθοῦν τόν τρόπο τῆς ζωῆς του.

Οἱ ἄνθρωποι ἀνταποκρίθησαν στό μήνυμά του ὅπως οἱ διψασμένοι πού ἀναζητοῦν νερό και οἱ πεινασμένοι πού ἀναζητοῦν τροφή. Δυό μεγάλοι μαθητές, ὁ Σαριπούτρα καί ὁ Μαουντγκαλυαγιάνα, μαζί μέ δυό χιλιάδες μαθητές των, ἦρθαν καί τόν βρῆκαν.

Στήν ἀρχή ὁ πατέρας τοῦ Βούδδα, ὁ βασιλιάς Σουντοντάνα, ὑποφέροντας ἀκόμα μέσα του γιά τήν ἀπόφαση τοῦ γιοῦ του νά ἐγκαταλείψει τό παλάτι, κρατήθηκε μακρυά. Μετα ὅμως ἐγινε κι 'αὐτός πιστός του μαθητής. Μά καί ἡ Μαχαπρατζαπάτι, ἡ μητρυά του, ἡ πριγκήπισσα Γιασοντάρα — ἡ γυναίκα του — καί ὅλα μέλη τῆς φυλῆς τῶν Σάκυας πίστεψαν σ'αὐτόν καί τόν ἀκολούθησαν. Ὅπως πολλοί-πολλοί ἄλλοι πού ἔγιναν ἀφοσιωμένοι καί πιστοί του ὀπαδοί.

7. Γιά σαρανταπέντε χρόνια ὁ Βούδδας περιπλανήθηκε στή χώρα, κηρύσσοντας καί πείθοντας τούς ἀνθρώπους νά ἀκολουθήσουν τόν τρόπο τῆς ζωῆς του. Στό τέλος, ὅμως, ὅταν ἦταν πιά ὀγδόντα χρόνων, στή Βαϊσάλη, μεταξύ Ρατζαγκρίας καί Σραβάστι ἀρρώστησε καί πρόβλεψε ὅτι μετά ἀπό τρεῖς μῆνες θά ἔμπαινε στή Νιρβάνα. Ὅμως συνέχισε νά ταξιδεύει μέχρις ὅτου ἔφθασε στήν Πάβα, ὅπου δηλητηριάσθηκε σοβαρά ἀπό φαγητό πού τοῦ πρόσφερε ὁ Κούντα, κάποιος σιδερᾶς. Μετά, σιγά-σιγά, παρά τό μεγάλο του πόνο καί τήν εξάντληση, ἔφθασε μέχρι τό δάσος, στά σύνορα τῆς Κουσιναγκάρα.

Ἐκεῖ, ξαπλωμένος ἀνάμεσα σέ δυό μεγάλα δέντρα σάλα, συνέχισε νά διδάσκει τούς μαθητές του μέχρι τήν

τελευταία του στιγμή. Έτσι πέρασε στήν τέλεια ἠρεμία. Εἶχε πιά ὁλοκληρώσει τό ἔργο του ὡς ὁ μεγαλύτερος δάσκαλος τοῦ κόσμου καί ὁ πιό σπλαχνικός ἀνθρωπος.

8. Μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Ἀνάντα, τοῦ ἀγαπημένου μαθητῆ τοῦ Βούδδα, ἡ σωρός ἀποτεφρώθηκε ἀπό τούς φίλους του στήν Κουσιναγκάρα.

Ἑφτά γειτονικοί ἀρχηγοί, καθώς κι ὅ Βασιλιάς Ἀτζατασάτρου ἀπήτησαν νά μοιρασθοῦν οἱ στάχτες μεταξύ τους. Ὁ βασιλιάς τῆς Κουσιναγκάρα στήν ἀρχή ἀρνήθηκε καί ἡ διαμάχη ἀπειλοῦσε νά καταλήξει σέ πόλεμο, ἀλλά μέ τή συμβουλή ἑνός σοφοῦ πού λεγόταν Ντρόνα, ἡ κρίση ξεπεράσθηκε, καί στάχτες μοιράσθηκαν ἀνάμεσα στίς ὀχτώ μεγάλες χῶρες τῆς περιοχῆς. Οἱ στάχτες τῆς πυρᾶς, καθώς καί τό πήλινο δοχεῖο πού περιεῖχε τίς στάχτες πρίν μοιρασθοῦν, δόθηκαν σέ δύο ἄλλους ἀρχηγούς, γιά νά τιμηθοῦν κι ἐκεῖνοι ἰσότιμα. 10 μεγάλοι πύργοι σέ ἀνάμνηση τοῦ Βούδδα χτίσθηκαν γιά νά φυλᾶνε τά ὑπολείμματα καί τίς στάχτες του.

II

Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. Κάτω ἀπό τά δέντρα σάλα τῆς Κουσιναγκάρα, ὁ Βούδδας εἶπε τά ἑξῆς τελευταῖα λόγια στού μαθητές του:

Γίνετε οἱ ἴδιοι φῶς. Στηρίζεσθε στόν ἑαυτό σας. Μή στηρίζεσθε σέ κανέναν ἄλλο. Κάντε τίς διδασκαλίες μου φῶς σας. Βασίζεσθε σ'αὐτές. Μή βασίζεσθε σέ καμμιάν ἄλλη.

Ἀναλογίζεσθε τό σῶμα σας. Ἀναλογίζεσθε ὅτι δέν εἶναι καθαρό. Ξέροντας ὅτι τόσο ὁ πόνος, ὅσο καί ἡ χαρά του εἶναι πηγές δυστυχίας, πῶς μπορεῖτε νά παραδίδεσθε στίς ἐπιθυμίες του; Ἀναλογίζεσθε τή ψυχή σας. Ἀναλογίζεσθε τήν παροδικότητά της. Πῶς μπορεῖτε νά ἐξαπατᾶσθε ὡς πρός τό ποιόν της καί νά ἀγαπᾶτε τήν περηφάνεια καί τόν ἐγωϊσμό, ξέροντας ὅτι αὐτά θά καταλήξουν ἀναπόφευκτα στόν πόνο; Ἀναλογίζεσθε ὅλες τίς ὀντότητες. Μπορεῖτε νά βρεῖτε ἀνάμεσά τους ἔστω ἕνα "ἐγώ" πού νά παραμένει ἄφθαρτο; Δέν ἀντιπροσωπεύουν ὅλες σύνολα, πού ἀργά ἤ γρήγορα θά διαλυθοῦν καί θά σκορπισθοῦν; Μή μπερδεύεσθε ἀπό τήν παγκοσμιότητα τῆς δυστυχίας, ἀλλά ἀκολουθεῖτε τή διδασκαλία μου ἀκόμη καί μετά τό θάνατό μου καί θά ἀπαλλαγεῖτε ἀπό τόν πόνο. Κάντε τα αὐτά καί θά εἴσαστε πραγματικοί μαθητές μου.

2. Μαθητές μου, δέν πρέπει ποτέ νά ξεχάσετε ἤ νά ἐγκαταλείψετε τίς διδασκαλίες μου. Πρέπει πάντα νά τίς θεωρεῖτε σάν κάτι πολύτιμο, νά τίς σκέφτεσθε καί νά τίς ἐφαρμόζετε. Ἄν ἀκολουθήσετε τίς διδασκαλίες αὐτές, θά εἶσθε πάντα εὐτυχεῖς.

Στόχος τῶν διδασκαλιῶν μου εἶναι ὁ ἔλεγχος τοῦ νοῦ. Ἀποστρέψτε τό νοῦ ἀπό τήν πλεονεξία καί τό σῶμα θά διατηρηθεῖ σωστά, τό πνεῦμα θά μείνει ἁγνό καί οἱ λόγοι θά βγαίνουν ὅλο πίστη. Ἔχοντας πάντα στό μυαλό τό παροδικό τῆς ζωῆς θά μπορεῖτε νά ἀντιστέκεσθε στήν πλεονεξία καί τό θυμό, ὅλα τά δεινά ἀποφεύγοντας.

"Αν βρεθεῖτε ποτέ σέ πειρασμό καί πέσετε στήν πλεονεξία, θά πρέπει νά τήν ἐξοστρακίσετε. Γίνετε κυρίαρχοι τοῦ νοῦ σας.

"Το πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου μπορεῖ νά τόν κάνει εἴτε Βούδδα, εἴτε ζῶο. Ἄν κάποιος σφάλει μπορεῖ νά γίνει δαίμονας. Ἄν φωτισθεῖ, μπορεῖ νά γίνει Βούδδας. Πρέπει λοιπόν νά ἐλέγχετε τό πνεῦμα σας καί νά μήν τό ἀφήνετε νά βγαίνει ἀπό τό σωστό δρόμο.

3. *Σύμφωνα μέ τίς διδασκαλίες μου, πρέπει νά δείχνετε ἀλληλοσεβασμό καί νά μήν ἔχετε διαμάχες. Δέν πρέπει νά ἀπωθεῖτε ὁ ἕνας τόν ἄλλο ὅπως τό νερό καί τό λάδι. Πρέπει νά γίνεσθε ἕνα, ὅπως τό γάλα καί τό νερό.*

"Νά διαβάζετε μαζί, νά μαθαίνετε μαζί, νά ἀσκεῖτε τίς διδασκαλίες μου μαζί. Μή σπαταλᾶτε πνεῦμα καί χρόνο τεμπελιάζοντας ἤ μαλλώνοντας. Χαρεῖτε τά ἄνθη τῆς Φώτισης στήν ἐποχή τους καί ἀπολαμβάνετε τούς καρπούς τοῦ σωστοῦ δρόμου.

"Τίς διδασκαλίες πού σᾶς μετέδωσα ἀπέκτησα καί ἐγώ ἀκολουθώντας τό δρόμο. Πρέπει νά ἀκολουθεῖτε αὐτές τίς διδασκαλίες καί νά συμμορφώνεσθε μέ τό πνεῦμα τους σέ κάθε περίσταση.

"Αν τίς παραμελήσετε, σημαίνει ὅτι ποτέ δέν μέ γνωρίσατε πραγματικά. Σημαίνει ὅτι εἴσασταν μακρυά μου, ἄν καί βρισκόσασταν πλησίον. Ἀλλά ἄν ἐφαρμόσετε τίς διδασκαλίες τότε θά βρεθεῖτε κοντά μου, ἄν καί θά εἴσαστε μακρυά.

4. Ἤ Μαθητές, τό τέλος μου πλησιάζει. Ἡ ὥρα τοῦ ἀποχωρισμοῦ εἶναι κοντά. Μή θρηνήσετε. Ἡ ζωή ἀλλάζει συνέχεια. Κανένας δέν μπορεῖ νά ἀποφύγει τήν ἀποσύνθεση τοῦ σώματος. Αὐτό θά τό ἀποδείξω με τό δικό μου θάνατο: Τό σῶμα μου θά ἀποσυντεθεῖ σάν κάρρο πού διαλύεται.

Ἤ Νά μήν θρηνήσετε μάταια, ἀλλά νά προβληματιστεῖτε μέ τό νόμο τῆς παροδικότητας καί νά διδαχθεῖτε ἀπ'αὐτόν τήν κενότητα τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Μήν ἀγαπᾶτε τήν ἀνάξια προσδοκία ὅτι τά πράγματα πού σήμερα μεταβάλλονται μπορεῖ αὔριο νά γίνουν καταστάσεις μόνιμες.

Ἤ Ὁ δαίμονας τῶν ἐγκόσμιων ἐπιθυμιῶν πάντα ψάχνει εὐκαιρίες γιά νά ἐξαπατήσει τό πνεῦμα. Ἄν μιά ὀχιά ζεῖ μέσα στό δωμάτιό σας καί θέλετε νά κοιμηθεῖτε ἡσυχα, πρέπει πρῶτα νά τήν βγάλετε ἔξω.

Πρέπει νά σπάσετε τά δεσμά τῶν ἀνθρώπινων παθῶν καί νά τά διώξετε, ὅπως θά διώχνατε τήν ὀχιά. Πρέπει νά προστατέψτε τό πνεῦμα σας μέ τρόπο θετικό.

5. Ἤ Μαθητές, ἡ τελευταία μου στιγμή ἔφθασε. Μήν ξεχνάτε ὅτι θάνατος εἶναι μόνο ἡ ἐξαφάνιση τοῦ φυσικοῦ σώματος. Τό σῶμα γεννήθηκε ἀπό γονεῖς καί μεγάλωσε μέ τροφή. Τό ἴδιο ἀναπόφευκτα εἶναι ἡ ἀρρώστεια καί ὁ θάνατος.

Ἤ Ἀλλά ὁ ἀληθινός Βούδδας δέν εἶναι ἕνα ἀνθρώ-

πινο σῶμα. Εἶναι ἡ Φώτιση. Τό ἀνθρώπινο σῶμα πρέπει κάποτε νά χαθεῖ. Ὅμως ἡ Σοφία τῆς Φώτισης θά ὑπάρχει πάντα στήν ἀλήθεια τοῦ Ντάρμα καί στήν ἐφαρμογή του. Αὐτός πού βλέπει μόνο τό σῶμα μου δέν μέ βλέπει πραγματικά. Μόνο αὐτός πού δέχεται τή διδασκαλία μου πραγματικά μέ βλέπει.

Μετά τό θάνατό μου, τό Ντάρμα θά εἶναι ὁ δάσκαλός σας. Ἀκολουθεῖστε το καί θά μείνετε πιστοί σέ μένα.

Κατά τά τελευταῖα σαρανταπέντε χρόνια τῆς ζωῆς μου δέν ἔκρυψα τίποτα ἀπό τή διδασκαλία μου. Δέν ὑπάρχει καμμία μυστική διδαχή, κανένα νόημα κρυμμένο. Τά πάντα διδάχθηκαν καθαρά καί ξάστερα. Ἀγαπητοί μου μαθητές αὐτό εἶναι τό τέλος. Σέ ἕνα λεπτό θά περάσω στή Νιρβάνα. Αὐτές εἶναι οἱ ὁδηγίες μου."

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΑΙΩΝΙΟΣ ΚΑΙ ΔΟΞΑΣΜΕΝΟΣ ΒΟΥΔΔΑΣ

Ι
Η ΣΥΜΠΟΝΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΟΡΚΟΙ ΤΟΥ

1. Τό Πνεῦμα τοῦ Βούδδα εἶναι τό πνεῦμα τῆς μεγάλης συμπόνιας καί τῆς στοργικῆς καλωσύνης. Ἡ μεγάλη συμπόνια εἶναι τό πνεῦμα πού σώζει τούς ἀνθρώπους κάτω ἀπό ὁποιεσδήποτε συνθῆκες. Ἡ στοργική καλωσύνη εἶναι τό πνεῦμα πού σέ ἀναγκάζει νά ἀρρωσταίνεις μέ τήν ἀρρώστεια τοῦ ἄλλου καί νά ὑποφέρεις μέ τή δυστυχία του.

"Ἡ δυστυχία σας εἶναι δικιά μου δυστυχία καί ἡ εὐτυχία σας εὐτυχία δικιά μου", εἶπε ὁ Βούδδας. Ὅπως μιά μάννα ἀγαπάει πάντα τό παιδί της ἔτσι κι Ἐκεῖνος δέν λησμονεῖ τό πνεῦμα αὐτό οὔτε στιγμή γιατί ἔγκειται στήν ἴδια τή φύση τῆς Βουδδικότητας νά εἶναι συμπονετική.

Τό πνεῦμα τῆς συμπόνιας τοῦ Βούδδα δραστηριοποιεῖται σύμφωνα μέ τίς ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων. Ἡ πίστη τοῦ ἀτόμου ἀντιπροσωπεύει τήν ἀνταπόκριση σ'αὐτό τό πνεῦμα καί τό ὁδηγεῖ στή Φώτιση. Ἀκριβῶς ἔτσι μιά μάννα πραγματώνει τή μητρότητα μέ τό νά ἀγαπήσει τό παιδί της. Τότε τό παιδί, ἀνταποκρινόμενο σ'αὐτήν τήν ἀγάπη, νιώθει ἀσφάλεια καί ἄνεση.

Ὅμως οἱ ἄνθρωποι δέν καταλαβαίνουν αὐτό τό πνεῦμα τοῦ Βούδδα. Ἐξακολουθοῦν νά ὑποφέρουν ἀπό τίς πλάνες καί τίς ἐπιθυμίες πού πηγάζουν ἀπό τήν ἀγνοιά τους. Ὑποφέρουν ἀπό τίς ἴδιες τους τίς ἐνέργειες, προϊόν τῶν ἐγκόσμιων παθῶν τους, καί περιπλανιοῦνται σέ βουνά αὐταπάτης, κουβαλόντας τό βαρύ φορτίο τῶν κακῶν τους πράξεων.

2. Μή νομίσετε ὅτι ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα εἶναι μόνο γι ἀυτήν τή ζωή. Ἀποτελεῖ ἐκδήλωση τῆς αἰώνιας συμπόνιας τοῦ αἰώνιου Βούδδα, πού ὑπάρχει ἀπό τότε πού ἡ ἀνθρωπότητα ἐκτροχιάσθηκε ἐξ αἰτίας τῆς ἀγνοίας της.

Ὁ αἰώνιος Βούδδας πάντα ἐμφανίζεται στούς ἀνθρώπους μέ τήν πιό προσφιλή σ'αὐτούς μορφή, προσφέροντάς τους πιό συνετούς τρόπους γιά τήν ἀνακούφισή των.

Ὁ Βούδδας Σακυαμούνι, γεννημένος πρίγκηπας στή φυλή τῶν Σάκυας, παράτησε τίς ἀνέσεις τοῦ παλατιοῦ του γιά νά ζήσει μιά ζωή ἀσκητική. Μέ τήν ἄσκηση τοῦ σιωπηλοῦ διαλογισμοῦ ἔφθασε στή Φώτιση. Δίδαξε τό Ντάρμα τη Διδασκαλία στούς ἀνθρώπους καί τελικά τό φανέρωσε μέ τό γήϊνό του θάνατο.

Ὅσο ἀτέλειωτη εἶναι ἡ ἀνθρώπινη ἄγνοια, ἄλλο τόσο αἰώνια εἶναι ἡ λειτουργία τῆς Βουδδικότητας. Κι ὅσο ἀβυσαλέο εἶναι τό βάθος τῆς ἄγνοιας, ἄλλο τόσο ἀπέραντη εἶναι ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα.

Ὅταν ὁ Βούδδας ἀποφάσισε να παρατήσει τά ἐγκόσμια, ἔδωσε τεσσερεις μεγάλους ὅρκους. 1. Νά σώσει ὅλους τούς ἀνθρώπους 2. νά ἀπαρνηθεῖ ὅλες τίς ἐγκόσμιές ἐπιθυμίες 3. νά μάθει ὅλες τίς διδασκαλίες καί 4. νά φθάσει στήν τέλεια Φώτιση. Αὐτοί οἱ ὅρκοι ἀποτελοῦν ἐκδηλωσεις τῆς ἀγάπης καί τῆς συμπόνιας πού εἶναι ἐγγενεῖς στή φύση τῆς Βουδδικότητας.

3. Ὁ Βούδδας ἀσκήθηκε πρῶτα στό νά εἶναι καλός μέ ὅλα τά ὄντα καί νά ἀποφεύγει τό ἁμάρτημα τοῦ φόνου οἱουδήποτε ζῶντος ὀργανισμοῦ καί μετά μόνο εὐχήθηκε νά καταλάβουν οἱ ἄνθρωποι τήν εὐλογία τῆς μακροβιότητας.

Ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τό ἁμάρτημα τῆς κλοπῆς καί μετά μόνο εὐχήθηκε ὅλοι οἱ ἄνθρωποι νά ἔχουν ὅ, τι χρειάζονται.

Ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τή μοιχεία καί μετά μόνο, στηριζόμενος σ'αὐτή τήν ἐνάρετη πράξη, εὐχήθηκε νά γευθοῦν ὅλοι τήν εὐλογία τοῦ καθάριου πνεύματος καί νά μήν ὑποφέρουν ἀπό ἀνικανοποίητους πόθους.

Ὁ Βούδδας προσπαθῶντας νά ὑλοποιήσει τό ἰδανικό του, ἀσκήθηκε στό νά μένει μακρυά ἀπό κάθε πλάνη καί μετά μόνο, στηριζόμενος σ'αὐτήν τήν ἐνάρετη πράξη, εὐχήθηκε νά γνωρίσουν ὅλοι τήν ἠρεμία τοῦ πνεύματος, πού ἀποκτᾶ κανείς λέγοντας τήν ἀλήθεια.

Ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τήν ὑποκρισία καί

μετά μόνο εὐχήθηκε νά γνωρίσουν ὅλοι τή χαρά τῆς φιλίας.

Ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τήν ἐκμετάλλευση τῶν ἄλλων, καί μετά μόνο εὐχήθηκε ν'ἀποκτήσουν ὅλοι τό ἤρεμο πνεῦμα πού πηγάζει ἀπό τήν ἁρμονική συμβίωση μέ τούς ἄλλους.

Κρατήθηκε μακρυά ἀπό μάταιες κουβέντες καί μετά μόνο εὐχήθηκε νά γνωρίσουν ὅλοι τήν εὐλογία τοῦ νά τούς ἀκοῦν οἱ ἄλλοι μέ κατανόηση καί μέ συμπάθεια.

Ὁ Βούδδας προσπαθώντας νά ὑλοποιήσει τό ἰδανικό του ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τήν πλεονεξία καί μετά μόνο, στηριζόμενος σ'αὐτήν τήν ἐνάρετη πράξη, εὐχήθηκε νά γνωρίσουν ὅλοι τήν ἠρεμία τῆς ἀπελευθέρωσης ἀπό τήν πλεονεξία.

Ἀσκήθηκε στό νά ἀποφεύγει τό θυμό καί μετά μόνο εὐχήθηκε στούς ἀνθρώπους νά ἀγαποῦν ὁ ἕνας τόν ἄλλο.

Ἀσκήθηκε νά ἀποφεύγει τήν ἄγνοια καί μετά μόνο εὐχήθηκε νά καταλάβουν ὅλοι καί νά μήν παραμελοῦν νό νόμο τῆς αἰτιότητας.

Ἔτσι, ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα ἀγκαλιάζει ὅλους τούς ἀνθρώπους καί τό ἀμείωτο ἐνδιαφέρον του συντελεῖ στήν εὐτυχία τους. Ἀγαπᾶ τούς ἀνθρώπους ὅπως οἱ γονεῖς ἀγαπᾶνε τά παιδιά τους καί ἐπιθυμεῖ γιαὐτούς τή μεγαλύτερη εὐλογία, δηδαδή νά μπορέσουν νά διασχίσουν αὐτόν τόν ὠκεανό τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

II
Η ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗ ΚΑΙ Η ΣΩΤΗΡΙΑ ΠΟΥ ΜΑΣ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Ο ΒΟΥΔΔΑΣ

1. Εἶναι πολύ δύσκολο οἱ λόγοι τοῦ Βούδδα ἀπό τή μακρινή ὄχθη τῆς Φώτισης νά ἀγγίζουν ὅσους ἀνθρώπους ἀγωνίζονται ἀκόμα στόν κόσμο τῆς πλάνης. Ἔτσι ὁ Βούδδας ἐπιστρέφει ὁ ἴδιος στόν κόσμο αὐτόν καί χρησιμοποιεῖ τή δικιά Του μέθοδο σωτηρίας.

"Θά σᾶς πῶ τώρα μιά παραβολή", εἶπε ὁ Βούδδας. Κάποτε ζοῦσε ἕνας πλούσιος πού τό σπίτι του ἔπιασε φωτιά. Ὁ πλούσιος ἔλειπε ἀπό τό σπίτι, μά ὅταν γύρισε, ἀνακάλυψε ὅτι τά παιδιά του, ἀπορροφημένα ὁλότελα στό παιχνίδι τους, δέν εἶχαν πάρει εἴδηση τή φωτιά καί βρίσκονταν ἀκόμα μέσα στό σπίτι. Ὁ πατέρας τους φώναξε "Τρέξτε παιδιά, βγεῖτε ἔξω ἀπό τό σπίτι, γρήγορα!" Ἀλλά τά παιδιά δέν τόν πρόσεξαν.

""Ετσι, ὁ ἀνήσυχος πατέρας ξαναφώναξε: "Παιδιά, ἔχω μερικά καταπληκτικά παιχνίδια ἐδῶ. Βγεῖτε ἀπό τό σπίτι νά τά πάρετε." Ἀκούγοντας τίς φωνές του αὐτήν τή φορά, τά παιδιά βγῆκαν ἀπό τό φλεγόμενο σπίτι – καί σώθηκαν."

Ὁ κόσμος εἶναι ἕνα σπίτι πού καίγεται, ἀλλά οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν ὅτι τό σπίτι καίγεται καί διατρέχουν τόν κίνδυνο νά καοῦν. Ἔτσι ὁ Βούδδας χάρη στή συμπόνια του, βρίσκει τρόπους νά τούς σώζει.

2. Ὁ Βούδδας εἶπε: "Θά σᾶς πῶ ἄλλη μιά παραβολή. Κάποτε ὁ μοναχογιός κάποιου πλούσιου, παράτησε τό σπίτι του καί ἔπεσε σέ μεγάλη φτώχεια.

"Ὁ πατέρας ταξίδεψε μακρυά ἀπό τό σπίτι ἀναζητώντας τό γιό του, ἀλλά ἔχασε κάθε ἴχνος του. Ὁ πατέρας ἔκανε κάθε τί δυνατό γιά νά ξαναβρεῖ τό παιδί του, ἀλλά μάταια.

"Μέ τόν καιρό, ὁ γιός – σωστό ναυάγιο πιά – περιπλανιόταν στήν περιοχή ὅπου ζοῦσε ὁ πατέρας.

"Ὁ πατέρας ἀμέσως ἀναγνώρισε τό παιδί του κι'ἔστειλε τούς ὑπηρέτες νά τόν φέρουν πίσω στό σπίτι. Αὐτός ὅμως νιώθοντας δέος μπρός στήν ἐπιβλητική παρουσία τοῦ σπιτιοῦ καί φοβούμενος ὅτι οἱ ὑπηρέτες τόν κοροϊδευαν, δέν ἤθελε νά πάει μαζί τους. Δέν εἶχε καταλάβει ὅτι ὁ Ἀρχοντας ἦταν ὁ πατέρας του.

"Τότε ὁ πατέρας ξανάστειλε τούς ὑπηρέτες, λέγοντας νά τοῦ προσφέρουν μερικά χρήματα ἄν δεχόταν νά γίνει ὑπηρέτης στό σπιτικό τοῦ πλούσιου ἀφέντη τους. Αὐτή τή φορά ὁ γιός δέχτηκε τήν προσφορά, γύρισε μαζί μέ τούς ὑπηρέτες στό πατρικό του σπίτι καί ἄρχισε πιά νά δουλεύει ἐκεῖ.

"Ὁ πατέρας σιγά σιγά τόν πρσωθοῦσε, μέχρι πού τόν ἔκανε ὑπεύθυνο ὅλης τῆς περιουσίας καί τῶν θησαυρῶν του, ἀλλά ἀκόμα ὁ γιός δέν ἀναγνώριζε τόν ἴδιο του τόν πατέρα.

"Ὁ πατέρας εὐχαριστήθηκε μέ τήν πίστη τοῦ

γιοῦ του, καί καθώς πλησίαζε τό τέλος τῆς ζωῆς του, μάζεψε ὅλους τούς συγγενεῖς καί φίλους καί τούς εἶπε: "φίλοι μου, αὐτός εἶναι ὁ μοναχογιός μου, ὁ γιός πού ἔψαχνα τόσα χρόνια. Ἀπό τώρα καί στό ἐξῆς, ὅλη ἡ περιουσία καί οἱ θησαυροί μου τοῦ ἀνήκουν".

"Ὁ γιός ἔμεινε κατάπληκτος ἀπό τήν ὁμολογία τοῦ πατέρα καί εἶπε: "Ὄχι μόνο ξαναβρῆκα τόν πατέρα μου, ἀλλά τώρα καί ὅλη ἡ περιουσία του κι' οἱ θησαυροί του μοῦ ἀνήκουν".

Σ' αὐτήν τήν παραβολή, ὁ πλούσιος εἶναι ὁ Βούδδας, κι' ὁ περιπλανώμενος γιός ὅλοι οι ἄνθρωποι. Ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα ἀγκαλιάζει ὅλους τούς ἀνθρώπους ὅπως ἡ ἀγάπη ἑνός πατέρα γιά τό μοναχογιό του. Μ' αὐτήν τήν ἀγάπη συλλαμβάνει τίς πιό σοφές μεθόδους γιά νά τούς καθοδηγεῖ, νά τούς διδάσκει καί νά τούς ἐμπλουτίζει μέ τό θησαυρό τῆς Φώτισης.

3. Ὅπως ἡ βροχή πέφτει τό ἴδιο σ' ὅλα τά σπαρτά, μέ τόν ἴδιο τρόπο ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα φθάνει τό ἴδιο σ' ὅλους τούς ἀνθρώπους. Κι' ὅπως τά διάφορα φυτά εὐεργετοῦνται διαφορετικά ἀπό τήν ἴδια βροχή, ἔτσι ἄνθρωποι μέ διαφορετικούς χαρακτῆρες, πού ζοῦν κάτω ἀπό διαφορετικές συνθῆκες, εὐλογοῦνται μέ τρόπους διαφορετικούς.

4. Οἱ γονεῖς ἀγαποῦν ὅλα τους τά παιδιά. Ὅμως ἡ ἀγάπη τους γιά ἕνα ἄρρωστο παιδί τους ἐκφράζεται μέ ἰδιαίτερη τρυφερότητα.

Ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα εἶναι ἡ ἴδια ἀπέναντι σ'ὅλους τούς ἀνθρώπους. Ὅμως ἐκφράζεται μέ ἰδιαίτερη φροντίδα πρός αὐτούς πού, λόγω ἀγνοίας, ἔχουν πιό βαρειά φορτία ἀπό δεινά καί δυστυχίες νά σηκώσουν.

Ὁ ἥλιος σηκώνεται στήν ἀνατολή καί διώχνει τό σκοτάδι χωρίς καμμιά προκατάληψη ἤ προτίμηση γιά κάποια περιοχή. Ἔτσι καί ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα περιβάλλει ὅλους τούς ἀνθρώπους, ἐνθαρρύνοντάς τους πρός τό σωστό καί καθοδηγώντας τους ἐνάντια στό κακό. Ἔτσι διώχνει τά σκοτάδια τῆς ἄγνοιας καί ὁδηγεῖ τά ἄτομα στή φώτιση.

Ὁ Βούδδας εἶναι πατέρας μέ τόν τρόπο πού συμπονᾶ καί μάννα στόν τρόπο πού προσφέρει τή στοργή Του. Ἡ ἄγνοια καί τά δεσμά τῶν ἐγκόσμιων ἐπιθυμιῶν κάνουν συχνά τούς ἀνθρώπους νά φέρονται μέ ὑπερβολικό ζῆλο. Ὁ Βούδδας δείχνει κἀαὐτός ζῆλο, μά ἀπό συμπόνια γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι καταδικασμένοι χωρίς αὐτήν τή συμπόνια τοῦ Βούδδα. Πρέπει νά δέχονται τίς μεθόδους σωτηρίας πού προσφέρει, σάν νά ἦσαν παιδιά του.

III
Ο ΑΙΩΝΙΟΣ ΒΟΥΔΔΑΣ

1. Οἱ ἁπλοί ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι ὁ Βούδδας γεννήθηκε πρίγκηπας καί γνώρισε τό δρόμο πρός τή φώτιση σάν ἐπαίτης. Ἀλλά στήν πραγματικότητα ὁ Βούδδας εἶχε πάντοτε ὑπάρξει στόν κόσμο πού εἶναι χωρίς ἀρχή καί τέλος.

Σάν Αἰώνιος Βούδδας εἶχε γνωρίσει ὅλους τούς ἀνθρώπους καί εἶχε δοκιμάσει ὅλους τούς τρόπους γιά νά τούς ἀνακουφίσει.

Δέν ὑπάρχει τό παραμικρό λάθος στό Αἰώνιο Ντάρμα, πού δίδαξε ὁ Βούδδας γιατί ὁ Βούδδας ξέρει ὅλα πράγματα στόν κόσμο ὅπως εἶναι στήν πραγματικότητα καί τά διδάσκει σ'ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Πραγματικά εἶναι πολύ δύσκολο νά καταλάβουμε τόν κόσμο ὅπως εἶναι στ'ἀλήθεια, γιατί παρ'ὅτι μοιάζει ἀληθινός δέν εἶναι, καί παρ'ὅτι μοιάζει ψεύτικος, δέν εἶναι. Οἱ ἀδαεῖς δέν μποροῦν νά ξέρουν τήν ἀλήθεια γιά τόν κόσμο.

Μόνο ὁ Βούδδας ξέρει τόν κόσμο πραγματικά καί ὁλοκληρωτικά ὅπως εἶναι, μή χαρακτηρίζοντάς τον ποτέ ὡς πραγματικό ἤ ψεύτικο, καλό ἤ κακό. Ἁπλούστατα παρουσιάζει τόν κόσμο ὅπως εἶναι.

Αὐτό πού ὁ Βούδδας διδάσκει εἶναι τό ἐξῆς: ὅτι ἐμεῖς οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά καλλιεργοῦμε τίς ρίζες τῆς ἀρετῆς, σύμφωνα μέ τή φύση, τίς πράξεις καί πεποιθήσεις μας. Αυτή ἡ διδασκαλία ὑπερβαίνει κάθε κατάφαση ἤ ἄρνηση αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

2. Ὁ Βούδδας δέν διδάσκει μόνο μέ λόγια- Διδάσκει μέ τή ζωή Του. Ἄν καί ἡ ζωή Του εἶναι ἀτέλειωτη, γιά νά μπορέσει ν'αφυπνήσει ὅλους τούς πλεονέκτες, χρησιμοποιεῖ τό τέχνασμα τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου γιά νά τραβήξει τήν προσοχή τους.

Ἐνῶ ἕνας γιατρός βρισκόταν σέ ταξίδι, τά παιδιά

του πῆραν κατά λάθος λίγο δηλητήριο. Ὅταν ὁ γιατρός γύρισε, πρόσεξε τήν ἀδιαθεσία τους κι'ἑτοίμασε ἕνα ἀντίδοτο. Μερικά ἀπό τά παιδιά πού δέν εἶχαν δηλητηριασθεῖ σοβαρά δέχτηκαν τό γιατρικό καί θεραπεύτηκαν. Ἀλλά μερικά εἶχαν ἀρρωστήσει τόσο σοβαρά, ὥστε ἀρνήθηκαν νά τό πάρουν.

"Ὁ γιατρός, ὠθούμενος ἀπό πατρική ἀγάπη, ἀποφάσισε νά ἀκολουθήσει μιάν ἀκραία μέθοδο γιά νά τά ἀναγκάσει νά κάνουν τή θεραπεία. Εἶπε στά παιδιά: "Πρέπει νά φύγω γιά ἕνα μακρινό ταξίδι. Εἶμαι γέρος καί μπορεῖ νά πεθάνω ἀπό μέρα σέ μέρα. Ὅσο εἶμαι κοντά σας μπορῶ νά σᾶς φροντίζω. Ὅμως ἄν πεθάνω, θά χειροτερεύετε ὅλο καί περισσότερο. Ἄν λοιπόν ἀκούσετε ὅτι πέθανα, σᾶς ἱκετεύω νά πάρετε τό ἀντίδοτο γιά νά γιατρευτεῖτε ἀπ'αὐτήν τή δηλητηρίαση. Καί μετά ἔφυγε γιά τό μακρινό του ταξίδι. Μετά ἀπό λίγο καιρό ἔστειλε ἕναν ἀγγελιοφόρο γιά νά πεῖ στά παιδιά του ὅτι πέθανε.

"Τά παιδιά παίρνοντας τό μήνυμα, στενοχωρήθηκαν πολύ μέ τή σκέψη ὅτι ὁ πατέρας τους πέθανε κι'ἀπό τή διαπίστωση ὅτι στό μέλλον δέν θά εἶχαν τήν εὐεργετική του στοργή. Θυμήθηκαν ἔτσι τήν τελευταία του παραίνεση, νιώθοντας δέ θλιμμένοι κι'ἀβοήθητοι, πῆραν τό φάρμακο κι'ἔγιναν καλά."

Οἱ ἄνθρωποι δέν θἄπρεπε νά καταδικάζουν αὐτό τό τέχνασμα τοῦ πατέρα-γιατροῦ. Ὁ Βούδδας εἶναι σάν αυτόν τόν πατέρα: Κι'αὐτός χρησιμοποιεῖ τό μῦθο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου γιά νά σώσει ἀνθρώπους ἀπελπιστικά δεμένους μέ τίς ἐπιθυμίες των.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ
ΜΟΡΦΗ ΚΑΙ ΑΡΕΤΕΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

Ι

ΤΡΕΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΣΩΜΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. *Μήν προσπαθήσετε νά γνωρίσετε τό Βούδδα από τή μορφή ἤ τίς ἰδιότητές Του. Οὔτε ἡ μορφή οὔτε οἱ ἰδιότητες τόν σκιαγραφοῦν. Ὁ ἀληθινός Βούδδας εἶναι ἡ ἴδια ἡ Φώτιση. Ὁ πραγματικός τρόπος νά γνωρίσουμε τό Βούδδα εἶναι νά καταλάβουμε τή Φώτιση.*

Ἄν κάποιος δεῖ μερικά ἐξαίρετα χαρακτηριστικά τοῦ Βούδδα καί μετά νομίζει ὅτι γνωρίζει τό Βούδδα, τό λάθος του εἶναι ὅπως αὐτό ἑνός ματιοῦ πού δέν μπορεῖ νά διακρίνει σωστά. Ὁ ἀληθινός Βούδδας δέν μπορεῖ νά χωρέσει σέ μιά μορφή ἤ νά γίνει ὁρατός ἀπό τό ἀνθρώπινο μάτι. Οὔτε μπορεῖ κανείς νά τόν γνωρίσει ἀπό μιάν ἀλάθευτη περιγραφή τῶν ἰδιοτήτων του. Δέν εἶναι δυνατό νά περιγραφοῦν οἱ ἰδιότητές Του μέ ἀνθρώπινα κριτήρια.

Ἄν καί μιλᾶμε γιά τή μορφή Του, ὁ Αἰώνιος Βούδδας δέν ἔχει σταθερή μορφή. Μπορεῖ νά ἐμφανισθεῖ μέ ὁποιοδήποτε πρόσωπο. Ἄν καί περιγράφουμε τίς ἰδιότητές Του, ὁ Αἰώνιος Βούδδας δέν ἔχει σταθερές ἰδιότητες. Μπορεῖ νά ἐμφανισθεῖ μέ ὁποιαδήποτε, ἤ καί ὅλες, τίς ἐξαίρετες ἰδιότητες.

Ἔτσι, ἄν κάποιος δεῖ ξεκάθαρα τή μορφή τοῦ Βούδδα ἤ καταλάβει πραγματικά τίς ἰδιότητές Του καί παρ'ὅλα αὐτά δέν προσκολληθεῖ στή μορφή ἤ τίς ἰδιότητές Του, αὐτός ἔχει τή δυνατότητα νά δεῖ καί νά γνωρίσει τό Βούδδα.

2. Τό σῶμα τοῦ Βούδδα εἶναι ἡ ἴδια ἡ Φώτιση. Πάντα ἦταν καί πάντα θά εἶναι ἄμορφο καί ἄϋλο. Δέν πρόκειται γιά ἕνα φυσικό σῶμα πού χρειάζεται νά τραφεῖ. Πρόκειται γιά ἕνα σῶμα αἰώνιας Σοφίας. Ὁ Βούδδας οὔτε φοβᾶται, οὔτε ἀρρωσταίνει. Μένει αἰώνια ἀμετάβλητος.

Ἔτσι λοιπόν ὁ Βούδδας δέν θά ἐξαφανισθεῖ ποτέ ὅσο ὑπάρχει Φώτιση. Ἡ Φώτιση μοιάζει σάν τό φῶς Σοφίας, πού δείχνει στούς ἀνθρώπους τήν ἀνάγκη νά ἀλλάξουν ζωή καί τούς κάνει νά ἀναγεννῶνται στόν κόσμο τοῦ Βούδδα.

Ὅσοι τό καταλαβαίνουν αὐτό γίνονται παιδιά Του. Τηροῦν τό Ντάρμα Του, τιμοῦν τίς διδασκαλίες Του καί τίς μεταδίδουν στούς μεταγενέστερους. Τίποτα δέν εἶναι πιό θαυμαστό ἀπό τή δύναμη τοῦ Βούδδα.

3. Ὁ Βούδδας ἔχει τρισυπόστατο σῶμα. Ὑπάρχει τό μέρος τῆς Οὐσίας ἤ Ντάρμα-κάϋα. Ὑπάρχει τό μέρος τῶν Δυνατοτήτων ἤ Σαμπόγκα-κάϋα. Ὑπάρχει καί τό ἐκδηλωμένο μέρος ἤ Νιρμάνα-κάϋα.

Τό Ντάρμα-κάϋα εἶναι ἡ οὐσία τοῦ Ντάρμα. Εἶναι δηλαδή ἡ οὐσία τῆς ἴδιας τῆς Ἀλήθειας. Ἀπό πλευρᾶς Οὐσίας λοιπόν ὁ Βούδδας δέν ἔχει σχῆμα ἤ χρῶμα καί καθώς δέν ἔχει σχῆμα ἤ χρῶμα, δέν ἔρχεται ἀπό πουθενά καί δέν πάει πουθενά. Σάν τό γαλάζιο οὐρανό σκεπάζει τά πάντα. Καί ἐπειδή εἶναι τό πᾶν, δέν τοῦ λείπει τίποτα.

Δέν ὑπάρχει ὁ Βούδδας ἐπειδή οἱ ἄνθρωποι νομίζουν πώς ὑπάρχει. Οὔτε ἐξαφανίζεται ἐπειδή Τόν ξεχνοῦν. Δέν ὑπάρχει ἰδιαίτερος λόγος νά ἐμφανίζεται ὅταν οἱ ἄνθρωποι ζοῦν ἄνετα κί εὐτυχισμένα, οὔτε χρειάζεται νά ἐξαφανίζεται ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἀδιάφοροι καί τεμπέληδες. Ὁ Βούδδας εἶναι ἀνώτερος ἀπό κάθε ἀνθρώπινη σκέψη.

Μ'αὐτήν τήν ἔννοια τό σῶμα τοῦ Βούδδα γεμίζει κάθε γωνιά τοῦ Σύμπαντος. Φθάνει παντοῦ, ὑπάρχει παντοτεινά, ἄσχετα μέ τό ἄν οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν σ'Αὐτόν ἤ ἀμφισβητοῦν τήν ὕπαρξή Του.

4. Τό Σαμπόγκα-κάϋα δείχνει ὅτι ἡ φύση τοῦ Βούδδα, αὐτή ἡ συγχώνευση τῆς Συμπόνιας καί τῆς Σοφίας πού εἶναι ἀόρατο πνεῦμα, ἐμφανίζεται μέσα ἀπό τά σύμβολα τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου, ὅπως επίσης ἀπό τά σύμβολα τῶν ὅρκων, τῆς ἄσκησης καί τῆς ἀποκάλυψης τοῦ ἁγίου ὀνόματός Του. Σκοπός Του εἶναι νά ὁδηγηθοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στή σωτηρία.

Ἔτσι, ἡ Συμπόνια εἶναι ἡ Οὐσία αὐτοῦ τοῦ σώματος καί στά πλαίσιά της ὁ Βούδδας χρησιμοποιεῖ ὅλους τούς τρόπους γιά νά ἀπελευθερώσει ὅσους εἶναι ἕτοιμοι νά ἀπελευθερωθοῦν. Σάν μιά φωτιά πού ὅταν ἀνάψει δέν σβύνει παρά ὅταν τελειώσουν τά ξύλα, ἔτσι ἡ Συμπόνια τοῦ Βούδδα δέν θά ὑποχωρήσει μέχρις ὅτου ἐξαντληθοῦν ὅλα τά ἀνθρώπινα πάθη. Ὅπως ὁ ἄνεμος οκορπίζει τή σκόνη, ἔτσι ἡ Συμπόνια τοῦ Βούδδα σ'αὐτό τό σῶμα σκορπίζει τή σκόνη τῆς ἀνθρώπινης δυστυχίας.

Τό Νιρμάνα-κάϋα φανερώνει ὅτι γιά νά ὁλοκληρωθεῖ τό σωτηριολογικό ἔργο τοῦ Βούδδα τῶν Δυνατοτήτων, αὐτός ἐμφανίζεται στόν κόσμο μέ μορφή ἀνθρώπινη καί δείχνει στούς ἀνθρώπους – σύμφωνα μέ τή φύση καί τίς δυνατότητές των – πῶς γεννήθηκε ὁ κόσμος, γιατί πρέπει κανείς νά τόν ἀρνεῖται καί πῶς μπορεῖ νά πετυχαίνει τή Φώτιση. Γιά νά τούς ὁδηγήσει ὁ Βούδδας μ'αὐτήν τή μορφή, χρησιμοποιεῖ κάθε μέσο – ὥς καί τήν ἀρρώστεια ἤ τό θάνατο.

Ἡ ὑπόσταση τοῦ Βούδδα ἦταν ἀρχικά τό Ντάρμα-κάϋα. Ἀλλά, ὅπως μεταβάλλεται ἡ φύση τῶν ἀνθρώπων, ἔτσι ἡ ὑπόσταση τοῦ Βούδδα ἐμφανίζεται διαφορετικά σέ κάθε περίσταση. Πάντως, ἄν καί ἡ ὑπόστασή του ποικίλλει ἀνάλογα μέ τίς διαφορετικές ἐπιθυμίες, πράξεις καί ἱκανότητες τῶν ἀνθρώπων, ὁ Βούδδας ἐνδιαφέρεται μόνο γιά τήν Ἀλήθεια τοῦ Ντάρμα.

Ἄν καί τό σῶμα τοῦ Βούδδα εἶναι τρισυπόστατο, ἕνα εἶναι τό πνεῦμα Του καί ἕνας ὁ σκοπός Του: νά σώσει ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Ἄν καί σ'ὅλες τίς συνθῆκες ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται ἀπόλυτα ἀγνός, αὐτή ἡ ἀγνότητα δέν εἶναι ὁ ἴδιος ὁ Βούδδας, γιατί αὐτός δέν ἔχει μορφή. Ἡ Βουδδικότητα γεμίζει τό πᾶν. Κάνει τή Φώτιση σῶμα της καί σάν αὐτήν ἐμφανίζεται μπροστά σ'ὅσους εἶναι ἱκανοί νά πραγματοποιήσουν τήν Ἀλήθεια.

II
Η ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. Εἶναι σπάνιο νά ἐμφανισθεῖ ἕνας Βούδδας στόν κόσμο. Ὅταν πάντως ἕνας Βούδδας ἐμφανισθεῖ, φθάνει στή Φώτιση, κάνει γνωστό τό Νῖάρμα, σχίζει τό δίχτυ τῆς ὑποψίας, ξερριζώνει τόν πειρασμό τῶν ἐπιθυμιῶν καί φράζει τήν πηγή κάθε κακοῦ. Μετά ἀνεμπόδιστος πορεύεται στόν κόσμο. Δέν ὑπάρχει τίποτα μεγαλύτερο ἀπό τό νά σέβεται κανείς τό Βούδδα.

Ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται στόν κόσμο τῆς ὀδύνης γιατί δέν μπορεῖ νά ἐγκαταλείψει τούς ἀνθρώπους πού ὑποφέρουν. Μοναδικός Του σκοπός εἶναι νά διαδώσει τό Ντάρμα καί νά εὐλογήσει ὅλους τούς ἀνθρώπους μέ τήν Ἀλήθειά του.

Εἶναι πολύ δύσκολο νά διδάξεις τό Ντάρμα σέ ἕναν κόσμο γεμᾶτο ἀδικίες καί ἀπατηλά πρότυπα, σέ ἕναν κόσμο πού μάταια ἀγωνίζεται ἐνάντια σέ ἀνικανοποίητες ἐπιθυμίες καί δυσχέρειες. Ὁ Βούδδας ἀντιμετωπίζει αὐτές τίς δυσκολίες λόγω τῆς μεγάλης Του ἀγάπης καί συμπόνιας.

2. Ὁ Βούδδας εἶναι καλός φίλος τῶν πάντων σ'αὐτόν τόν κόσμο. Ἄν βρεῖ κάποιον πού ὑποφέρει ἀπό βαρύ φορτίο παθῶν, νιώθει συμπόνια καί μοιράζεται αὐτό τό φορτίο. Ἄν βρεῖ κάποιον πού ὑποφέρει ἀπό πλάνες τίς διαλύει μέ τό ἀγνό φῶς τῆς σοφίας Του.

Σάν τό μοσχαράκι πού χαίρεται τή ζωή μέ τή μάνα του, ὅσοι ἀκοῦν τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα ἀρνοῦνται μετά νά Τόν ἐγκαταλείψουν, γιατί οἱ διδασκαλίες Του τούς φέρνουν εὐτυχία.

3. Ὅταν δύει τό φεγγάρι, οἱ ἄνθρωποι λένε πώς αὐτό χάθηκε. Μόλις τό φεγγάρι ἀνατείλει, λένε πώς αυτό φάνηκε. Στήν πραγματικότητα, τό φεγγάρι οὔτε φεύγει οὔτε ἔρχεται. Λάμπει συνέχεια. Ὁ Βούδδας εἶναι ἀκριβῶς σάν τό φεγγάρι. Οὔτε φαίνεται οὔτε χάνεται. Μόνο μοιάζει νά χάνεται ἀπό ἀγάπη γιά τούς ἀνθρώπους ὥστε νά τούς διδάσκει μέ τόν τρόπο αὐτό.

Οἱ ἄνθρωποι ἀποκαλοῦν μιά φάση τῆς σελήνης πανσέληνο, ἐνῶ ἀποκαλοῦν μιάν ἄλλη ἡμισέληνο. Ὅμως στήν πραγματικότητα τό φεγγάρι εἶναι πάντα ὁλοστρόγγυλο, χωρίς οὔτε νά μεγαλώνει οὔτε νά μικραίνει. Ὁ Βούδδας εἶναι ἀκριβῶς σάν τό φεγγάρι. Στά μάτια μας μπορεῖ νά ἀλλάζει μορφές. Στήν πραγματικότητα μένει ἀμετάβλητος.

Τό φεγγάρι ἐμφανίζεται παντοῦ — πάνω ἀπό πυκνοκατοικημένη πόλη, κοιμισμένο χωριό, βουνό ἤ ποτάμι. Φαίνετει στά βάθη τῆς λίμνης, στό κύπελλο τό γεμάτο νερό, στή δροσοσταλίδα πού κρέμεται ἀπό τό φύλλο. Ἄν

κάποιος περπατήσει ἑκατονταδες χιλιόμετρα, τό φεγγάρι πάει μαζί του. Στούς ἀνθρώπους φαίνεται ὅτι τό φεγγάρι ἀλλάζει. Ὅμως τοῦτο δέν συμβαίνει. Ὁ Βούδδας εἶναι σάν τό φεγγάρι: Ἀκολουθεῖ τούς ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ κόσμου κάτω ἀπό ὅλες τίς συνθῆκες, κάνοντας ποικίλες ἐμφανίσεις. Ὅμως στήν Οὐσία Του δέν ἀλλάζει.

4. Τό γεγονός ὅτι ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται κι'ἐξαφανίζεται ἔχει κάποιο λόγο. Ὅταν οἱ αἰτίες καί οἱ συνθῆκες εἶναι εὐνοϊκές, ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται. Ὅταν οἱ αἰτίες καί οἱ συνθῆκες δέν εἶναι εὐνοϊκές, μοιάζει νά ἐξαφανίζεται.

Ἄσχετα πάντως μέ τό ἄν ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται ἤ ἐξαφανίζεται, ἡ Βουδδικότητα παραμένει πάντα ἴδια. Ξέροντας αὐτήν τήν ἀρχή, πρέπει κανείς νά βαδίζει τό δρόμο τῆς Φώτισης καί νά φθάνει στήν Τέλεια Σοφία, ἀνενόχλητος ἀπό τίς φαινομενικές ἀλλαγές στή μορφή τοῦ Βούδδα, στήν κατάσταση τοῦ κόσμου ἤ στίς διακυμάνσεις τῆς ἀνθρώπωης σκέψης.

Ἔχει ἐξηγηθεῖ ὅτι Βούδδας δέν σημαίνει ὑλικό σῶμα, ἀλλά Φώτιση. Τό σῶμα μπορεῖ νά θεωρηθεῖ σάν δοχεῖο. Ἄν λοιπόν γεμίσει Φῶς τό δοχεῖο, τότε μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ Βούδδας. Κατά συνέπεια, ἄν κάποιος προσκολληθεῖ στό φυσικό σῶμα τοῦ Βούδδα καί θρηνίσει τήν ἐξαφάνισή του, δάν θά μπορέσει νά δεῖ τόν ἀληθινό Βούδδα.

Στήν πραγματικότητα, ἡ ἀληθινή φύση ὅλων

τῶν πραγμάτων ὑπερβαίνει τίς διακρίσεις τῆς ἐμφάνισης καί τῆς ἐξαφάνισης, τοῦ πλησιάσματος καί τῆς ἀπομάκρυσης' τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ. Ὅλα τά πράγματα εἶναι κατά βάθος ἄϋλα καί τέλεια ὁμοιογενῆ.

Οἱ διακρίσεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους γίνονται ἀπό τή λαθεμένη κρίση ὅσων παρατηροῦν αὐτά τά φαινόμενα. Ἡ ἀληθινή μορφή τοῦ Βούδδα οὔτε ἐμφανίζεται οὔτε ἐξαφανίζεται.

III
Η ΑΡΕΤΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. Ὁ Βούδδας ἐπισύρει τήν ἐκτίμηση τοῦ κόσμου γιά πέντε ἀρετές: τήν ἀνώτερη συμπεριφορά, τήν ἀνώτερη κρίση, τήν τέλεια σοφία, τήν ἀνώτερη διδακτική ἱκανότητα καί τήν ἱκανότητα νά ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους στήν ἐφαρμογή τῆς διδασκαλίας Του.

Ἀκόμα, ἄλλες ὀκτώ ἀρετές δίνουν στό Βούδδα τή δυνατότητα νά σκορπίζει εὐλογίες καί εὐτυχία στούς ἀνθρώπους: Τό νά φέρνει ἄμεσα εὐεργετήματα μέ τήν ἐφαρμογή τῆς διδασκαλίας Του, τό νά κρίνει σωστά ἀνάμεσα στό καλό καί τό κακό, τό σωστό καί τό λάθος, τό νά ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους στή Φώτιση δείχνοντάς τους τό σωστό δρόμο, τό νά ὁδηγεῖ ὅλους τούς ἀνθρώπους μέ τόν ἴδιο τρόπο, τό νά ἀποφεύγει τήν περηφάνεια καί τούς κομπασμούς, τό νά κάνει αὐτά πού ἔχει πεῖ καί νά λέει αὐτά πού ἔχει κάνει, καί μ'αὐτόν τόν τρόπο νά ἐκπληρώνει τίς ὑποσχέσεις τῆς συμπονετικῆς καρδιᾶς Του.

Μέ τήν ἄσκηση τοῦ διαλογισμοῦ, ὁ Βούδδας διατηρεῖ ἕνα ἤρεμο καί γαλήνιο πνεῦμα, πού ἀκτινοβολεῖ ἀνεκτικότητα, συμπόνια, εὐτυχία καί ἀκλόνητη διαύγεια. Ἀσχολεῖται τό ἴδιο μέ ὅλους τούς ἀνθρώπους, καθαρίζοντας τό πνεῦμα τους ἀπό κακές σκέψεις καί σκορπίζοντας εὐτυχία μέ μιὰ τέλεια ἀπλότητα πνεύματος.

2. Ὁ Βούδδας γιά τούς ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ κόσμου εἶναι καί πατέρας καί μάνα. Ὅταν γεννηθεῖ ἕνα παιδί γιά δεκάξη μῆνες οἱ γονεῖς του τοῦ μιλᾶνε μέ μωρουδιακές ἐκφράσεις. Μετά, σιγά-σιγά τό μαθαίνουν νά μιλάει σάν μεγάλος.

Σάν τούς γονεῖς αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὁ Βούδδας πρῶτα φροντίζει ὁ ἴδιος τούς ἀνθρώπους καί μετά τούς μαθαίνει νά φροντίζουν τόν ἑαυτό τους. Αφήνει πρῶτα νά γίνονται τά πράγματα σύμφωνα μέ τίς ἐπιθυμίες τους, καί μετά τούς ὁδηγεῖ σέ ἕνα καταφύγιο γαλήνιο καί ἀσφαλές.

Αὐτά πού ὁ Βούδδας διδάσκει μέ τή δικιά Του γλώσσα, οἱ ἄνθρωποι τά μαθαίνουν καί ἀφομοιώνουν στή δικιά τους, σάν νά προορίζονταν εἰδικά γι'αὐτούς.

Ἡ κατάσταση τοῦ πνεύματος τοῦ Βούδδα ξεπερνάει τήν ἀνθρώπινη σκέψη. Δέν μπορεῖ νά ἐξηγηθεῖ μέ λόγια. Μόνο νά προσεγγισθεῖ μπορεῖ, μέ παραβολές.

Ὁ ποταμός Γάγγης ταράζεται ἀπό τό πέρασμα τῶν ἀλόγων καί τῶν ἐλεφάντων ἤ τίς κινήσεις τῶν ψαριῶν καί τῶν χελωνῶν. Ἀλλά τό ποτάμι συνεχίζει νά κυλᾶ, καθάριο κί ἀνενόχλητο. Ὁ Βούδδας εἶναι σάν αὐτό τό μεγάλο ποτάμι. Τά ψάρια καί οἱ χελῶνες τῶν ἄλλων διδασκαλιῶν κολυμποῦν ἐλεύθερα στά βάθη του καί

παλεύουν ἐνάντια στό ρεῦμα, ἀλλά μάταια. Τό Ντάρμα τοῦ Βούδδα συνεχίζει νά ρέει, καθάριο κί ἀνενόχλητο.

3. Ἡ Σοφία τοῦ Βούδδα, τέλεια καθώς εἶναι, κρατιέται μακρυά ἀπό τίς ἀκρότητες τῆς προκατάληψης καί διατηρεῖ μιά ταπεινότητα, δύσκολη νά ἐξηγηθεῖ μέ λόγια. Πάνσοφος καθώς εἶναι ξέρει τίς σκέψεις καί τά συναισθήματα τῶν ἀνθρώπων, καί ἀντιλαμβάνεται ἀστραπιαῖα τά ὅσα γίνονται σ'αὐτόν τόν κόσμο.

Ὅπως τά ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ καθρεφτίζονται μέσα στήν ἥσυχη θάλασσα, ἔτσι οἱ σκέψεις τῶν ἀνθρώπων, τά συναισθήματα καί οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς των καθρεφτίζονται στά βάθη τῆς Σοφίας τοῦ Βούδδα. Γι'αὐτό καί ὁ Βούδδας ὀνομάζεται Τέλεια Φωτισμένος, ἤ Πάνσοφος.

Ἡ Σοφία τοῦ Βούδδα δροσίζει τά ἄγονα πνεύματα τῶν ἀνθρώπων. Τούς φωτίζει καί τούς διδάσκει τή σημασία αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τίς αἰτίες, τίς ἐπιδράσεις, τά φαινόμενα καί τίς ἐλλείψεις. Πραγματικά, χωρίς τή Βοήθεια τῆς Σοφίας τοῦ Βούδδα, ποιά πλευρά τοῦ κόσμου θά γινόταν κατανοητή ἀπό τούς ἀνθρώπους;

4. Ὁ Βούδδας δέν ἐμφανίζεται πάντα σάν Βούδδας. Μερικές φορές ἐμφανίζεται σάν ἐνσάρκωση τοῦ κακοῦ, μερικές φορές σάν γυναίκα, σάν θεός, σάν βασιλιάς, ἤ πολιτικός. Κάποτε ἐμφανίζεται σέ κάποιο διαφθορεῖο ἤ σέ κάποια χαρτοπαικτική λέσχη!

Ὅταν ξεσπάσει ἐπιδημία ἐμφανίζεται σάν γιατρός. Ὅταν ξεσπάσει πόλεμος διδάσκει τήν ἀνοχή καί τόν

οἶκτο γιά ὅσους ὑποφέρουν. Σέ ὅσους πιστεύουν ὅτι τά πράγματα εἶναι αἰώνια, διδάσκει τήν παροδικότητα καί τήν ἀβεβαιότητα. Σέ ὅσους εἶναι περήφανοι κί ἐγωϊστές διδάσκει τήν ταπεινότητα καί τήν αὐτοθυσία. Σέ ὅσους ἔχουν μπλεχτεῖ στά δίχτυα τῶν ὑλιστικῶν ἀπολαύσεων, ἀποκαλύπτει τή δυστυχία τοῦ κόσμου.

Ἡ δουλειά τοῦ Βούδδα εἶναι νά προβάλλει σ'ὅλα τά θέματα καί σέ κάθε εὐκαιρία τήν ἀχνή οὐσία τοῦ Ντάρμα-κάϋα (τήν ἀπόλυτη φύση τοῦ Βούδδα) Ἔτσι, ὁ οἶκτος καί ἡ συμπόνια του ξεπηδοῦν ἀπό αὐτό τό Ντάρμα-κάϋα σάν αἰώνια ζωή κί ἄπλετο φῶς, φέρνοντας τή σωτηρία στήν ἀνθρωπότητα.

5. Ὁ κόσμος εἶναι σάν ἕνα σπίτι πού καίγεται — πού διαρκῶς καταστρέφεται καί ξαναχτίζεται. Οἱ ἄνθρωποι, μπερδεμένοι ἀπό τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας, χάνουν τό μυαλό τους σέ καταστάσεις θυμοῦ, δυσκολιῶν, ζήλειας, προκατάληψης καί ἀνθρώπινου πάθους. Εἶναι σάν μωρά πού χρειάζονται μιά μάνα. Ὅλα ἐξαρτῶνται ἀπό τήν εὐσπλαχνικότητα τοῦ Βούδδα.

Ὁ Βούδδας εἶναι πατέρας ὅλου τοῦ κόσμου. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι εἶναι παιδιά του. Εἶναι ὁ πιό ἅγιος ἀπό τούς ἅγιους. Ὁ κόσμος μαστίζεται ἀπό τά γηρατειά καί τό θάνατο. Ὑπάρχει παντοῦ δυστυχία. Ἀλλά οἱ ἄνθρωποι, ἀπορροφημένοι στή μάταιη ἀναζήτηση τῶν ὑλιστικῶν ἀπολαύσεων δέν εἶναι ἀρκετά συνετοί ὥστε νά τό καταλάβουν.

Ὁ Βούδδας εἶδε ὅτι αὐτός ὁ κόσμος τῆς πλάνης ἦταν στήν πραγματικότητα σπίτι φλεγόμενο. Ἔτσι

δραπέτευσε γιά νά βρεῖ καταφύγιο καί γαλήνη στό ἡσυχο δάσος. Ἀπό ἐκεῖ, μέ τή μεγάλη Του Εὐσπλαχνία μᾶς φωνάζει: "Αὐτός ὁ κόσμος τῆς ἀλλαγῆς καί τῆς δυστυχίας εἶναι ὁ κόσμος μου. Αὐτοί οἱ ἀδαεῖς, ἀπρόσεκτοι ἄνθρωποι εἶναι τά παιδιά μου. Εἶμαι ὁ μόνος πού μπορῶ νά τούς σώσω ἀπό τίς πλάνες καί τή δυστυχία τους."

Καθώς ὁ Βούδδας εἶναι ὁ μεγάλος βασιλιάς τοῦ Ντάρμα μπορεῖ νά διδάξει σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους ὅπως αὐτός ἐπιθυμεῖ. Ἔτσι ὁ Βούδδας ἐμφανίζεται στόν κόσμο γιά νά εὐλογήσει τούς ἀνθρώπους. Γιά νά τούς σώσει ἀπό τή δυστυχία διδάσκει τό Ντάρμα, ἀλλά τά αὐτιά τους ἔχουν βουλώσει ἀπό τήν πλεονεξία καί δέν δίνουν προσοχή.

Αὐτοί ὅμως πού ἀκοῦν τίς διδασκαλίες του ἐλευθερώνονται ἀπό τίς πλάνες καί τά δεινά τῆς ζωῆς. "Οἱ ἄνθρωποι δέν μποροῦν νά σωθοῦν βασισμένοι στή δική τους σοφία", εἶπε, "καί μέ πίστη πρέπει νά δεχθοῦν τή διδασκαλία μου". Ἔτσι πρέπει κανείς νά ἀκούει τή διδασκαλία Του καί νά τή βάζει σέ ἐφαρμογή.

ΝΤΑΡΜΑ

(*Διδασκαλία*)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Η ΑΛΥΣΣΙΔΑ ΤΗΣ ΑΙΤΙΩΔΟΥΣ ΣΥΝΑΦΕΙΑΣ

Ι
Η ΤΕΤΡΑΠΛΗ ΕΥΓΕΝΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑ

1. Ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος ὀδύνη. Ἡ γέννηση εἶναι πόνος, τά γερατειά εἶναι πόνος, ἡ ἀρρώστια κι ὁ θάνατος εἶναι πόνος. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ μίσους πονάει, ὁ χωρισμός ἀπό τούς ἀγαπημένους εἶναι πόνος, τό νά πασχίζει κανείς μάταια νά ἱκανοποιήσει τίς ἀνάγκες του εἶναι πόνος. Πραγματικά, ἡ ζωή πού δέν εἶναι ἐλευθερωμένη ἀπό τήν ἐπιθυμία καί τό πάθος ἔχει σάν συνέπεια τόν πόνο. Τοῦτο ἀντιπροσωπεύει τήν Ἀλήθεια τῆς Ὀδύνης.

Ἡ αἰτία τοῦ ἀνθρώπινου πόνου βρίσκεται χωρίς ἀμφιβολία στή δίψα τοῦ ὑλικοῦ σώματος καί στήν πλάνη τοῦ πάθους γιά τά ἐγκόσμια. Ἄν αὐτή ἡ δίψα καί ἡ πλάνη ἐξετασθοῦν βαθειά, θά βρεθεῖ ὅτι εἶναι ριζωμένες στίς ἔντονες ἐπιθυμίες τῶν σωματικῶν ἐνστίκτων. Ἔτσι ἡ ἐπιθυμία, ὅταν εἶναι ἔντονη, ψάχνει γιά ὅ, τι θεωρεῖ εὐχάριστο, ἔστω κι ἄν αὐτό εἶναι ὁ θάνατος. Τοῦτο ὀνομάζεται ἡ Ἀλήθεια τῆς Αἰτίας τῆς Ὀδύνης.

Ἄν ἡ ἐπιθυμία, πού βρίσκεται στή ρίζα ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν, μπορέσει νά ἐξαλειφθεῖ, τότε τό πάθος θά ἐξαφανισθεῖ μαζί της καί κάθε ἀνθρώπινος πόνος θά παύσει. Αὐτό ὀνομάζεται ἡ Ἀλήθεια τῆς Κατάπαυσης τῆς Ὀδύνης.

Γιά νά φθάσει ὁ ἄνθρωπος σέ μιά κατάσταση ὅπου δέν ὑπάρχει ἐπιθυμία, οὔτε ὀδύνη, πρέπει νά ἀκολουθήσει μιά συγκεκριμένη Ἀτραπό. Τά στάδια τῆς Ὀκταμεροῦς Εὐγενοῦς αὐτῆς Ἀτραποῦ εἶναι: Σωστή γνώμη, Σωστή Σκέψη, Σωστή Ὁμιλία, Σωστή συμπεριφορά, Σωστός Τρόπος Ζωῆς, Σωστή Προσπάθεια. Σωστή φροντίδα καί Σωστή Συγκέντρωση. Αὐτό ὀνομάζεται ἡ Ἀλήθεια τῆς Εὐγενοῦς Ἀτραποῦ, πού Σταματάει τήν Αἰτία τῆς Ὀδύνης.

Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἐγγράψουν στό μυαλό μέ σαφήνεια αὐτές τίς Ἀλήθειες, γιατί ὁ κόσμος εἶναι γεμάτος πόνο κι ἄν κανείς θέλει νά ξεφύγει ἀπό αὐτόν, πρέπει νά σπάσει τά δεσμά τοῦ πάθους γιά τά ἐγκόσμια, πού εἶναι ἡ μοναδική αἰτία τῆς ὀδύνης. Ὅμως μέ τή Φώτιση μόνο ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά μάθει τόν τρόπο ζωῆς, πού εἶναι ἐλεύθερος ἀπό τό πάθος γιά τά ἐγκόσμια καί τόν πόνο καί δέν μπορεῖ νά φθάσει στή Φώτιση παρά μόνο πειθαρχώντας στήν Ὀκταμερῆ Εὐγενή Ἀτραπό.

2. Ὅλοι ὅσοι ἀναζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά κατανοήσουν τήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια. Δίχως αὐτήν τήν κατανόηση θά περιπλανιοῦνται χωρίς τελειωμό στή συγκεχυμένη μάζα τῶν παραισθήσεων τῆς ζωῆς. Ὅσοι κατανοοῦν τήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια ὀνομάζονται "Οἱ ἄνθρωποι πού ἀπόκτησαν τά μάτια τῆς Φώτισης".

Ἐκεῖνοι, συνεπῶς, πού θέλουν νά ἀκολουθήσουν

τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα πρέπει νά συγκεντρώσουν τό νοῦ σ'αὐτήν τήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια καί νά ἐπιδιώξουν τήν κατανόησή της. Σέ κάθε ἐποχή ὁ πραγματικός ἅγιος εἶναι ἐκεῖνος πού καταλαβαίνει τήν ἀλήθεια αὐτή καί τή διδάσκει στούς ἄλλους.

Ὅταν ἕνας ἄνθρωπος ἀντιλαμβάνεται καθαρά τήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια, τότε ἡ Ὀκταμερής Εὐγενής Ἀτραπός τόν ἀπομακρύνει ἀπό τήν ἀπληστία. Κι ἄν εἶναι ἐλεύθερος ἀπό τήν ἀπληστία, δέν τά βάζει μέ τόν κόσμο, δέν σκοτώνει, δέν κλέβει, δέν κάνει μοιχεία, ἀπάτη, ἤ κατάχρηση, δέν φθονεῖ, δέν χάνει τήν ψυχραιμία του, δέν κολακεύει, δέν λησμονεῖ τήν παροδικότητα τῆς Ζωῆς. Οὔτε ἀδικεῖ τούς ἄλλους.

3. Ὅταν ἀκολουθεῖ κανείς τήν Εὐγενῆ Ἀτραπό εἶναι σάν νά μπαίνει σ'ἕνα σκοτεινό δωμάτιο μέ φῶς στό χέρι. Τό σκοτάδι θά διαλυθεῖ ἀμέσως καί τό δωμάτιο θά πλημμυρίσει φῶς.

Οἱ ἄνθρωποι, πού καταλαβαίνουν τήν ἔννοια τῶν Εὐγενῶν Ἀληθειῶν κί ἔχουν μάθει νά ἀκολουθοῦν τήν Εὐγενῆ Ἀτραπό, κατέχουν τό φῶς τῆς Σοφίας, πού διώχνει τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας.

Ὁ Βούδδας ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους, ὑποδεικνύοντάς τους ἁπλῶς τήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια. Ὅσοι τήν καταλάβουν σωστά, θά φθάσουν στή Φώτιση. Αὐτοί, μετά, θά μπορέσουν νά καθοδηγήσουν καί νά στηρίξουν ἄλλους στό μπερδεμένο αὐτό κόσμο καί θά γίνουν ἀντάξιοι τῆς Ἀλήθειας. Ὅταν ἡ σημασία τῆς Τετραμεροῦς Εὐγενοῦς Ἀληθείας γίνει καλά ἀντιληπτή

ἀπό ὅλους, θά στερέψουν οἱ πηγές τοῦ πάθους γιά τά ἐγκόσμια.

Ἄν οἱ ὀπαδοί τοῦ Βούδδα στηριχθοῦν στήν Τετραμερῆ Εὐγενῆ Ἀλήθεια, θά φθάσουν καί σ'ὅλες τίς ἄλλες πολύτιμες Ἀλήθειες. Θά ἀποχτήσουν σοφία καί τήν ἀπαραίτητη διορατικότητα γιά νά κατανοήσουν ὅλες τίς ἔννοιες καί θά γίνουν ἱκανοί νά κηρύξουν τό Ντάρμα σ'ὅλους τούς λαούς τοῦ κόσμου.

II
Η ΣΧΕΣΗ ΑΙΤΙΟΥ ΚΑΙ ΑΙΤΙΑΤΟΥ

1. Ὑπάρχουν αἰτίες γιά κάθε ἀνθρώπινο πόνο, καί ὑπάρχει τρόπος ὁ πόνος νά πάρει τέλος. Τό κάθε τί στόν κόσμο αὐτό εἶναι τό ἀποτέλεσμα μεγάλου ἀνταγωνισμοῦ αἰτίων καί συνθηκῶν καί ὅλα ἐξαφανίζονται μόλις τά αἴτια καί οἱ συνθῆκες ἀλλάξουν ἤ ἐξαφανισθοῦν.

Ἡ βροχή πέφτει οἱ ἄνεμοι φυσοῦν, τά φυτά ἀνθίζουν, τά φύλλα ὡριμάζουν καί πέφτουν. Ὅλα αὐτά τά φαινόμενα ἐξαρτῶνται ἀπό αἴτια καί συνθῆκες, πού τά προκαλοῦν καί ἐξαφανίζονται μόλις ἀλλάξουν τά αἴτια καί οἱ συνθῆκες. Ὁ ἄνθρωπος γεννιέται μέσα ἀπό τίς συνθῆκες πού περιβάλλουν τήν πατρότητα. Τό σῶμα του τρέφεται μέ τροφή, τό πνεῦμα του ἐκπαιδεύεται μέ τή διδασκαλία καί τήν πεῖρα.

Συνεπῶς τά δυό αὐτά, σάρκα καί πνεῦμα, σχετίζονται μέ συνθῆκες καί ἀλλάζουν μόλις ἀλλάξουν οἱ συνθῆκες.

Ὅπως ἕνα δίχτυ γίνεται μέ σειρές ἀπό κόμπους, ἔτσι κάθε τί στόν κόμο εἶναι συνδεδεμένο μέ σειρές ἀπό κόμπους. Ἄν κανείς νομίζει ὅτι οἱ θηλιές σέ ἕνα δίχτυ εἶναι κάτι τό ἀνεξάρτητο κι ἀπομονωμένο ἀπό τό ἴδιο τό δίχτυ, κάνει λάθος.

Τό λένε δίχτυ γιατί εἶναι καμωμένο ἀπό σειρές συνδεδεμένες θηλιές καί κάθε θηλιά ἔχει τή θέση της καί τίς "εὐθύνες" της σέ σχέση μέ τίς ἄλλες.

2. Τά ἄνθη μεγαλώνουν χάρη σέ σειρά συνθηκῶν, πού ὁδηγοῦν βαθμηδόν στό ἄνθισμα. Τά φύλλα πέφτουν γιατί σειρά συνθηκῶν ὁδηγεῖ σ'αὐτό. Τά ἄνθη δέν ἐμφανίζονται ἀπεριόριστα, οὔτε πέφτει ἕνα φύλλο ἀπό μόνο του. Τό κάθε τι ἔχει τή γέννησή του καί τό θάνατό του. Τίποτε δέν μπορεῖ νά εἶναι ἀνεξάρτητο, τίποτε δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει χωρίς ἀλλαγή.

Εἶναι αἰώνιος καί ἀμετάβλητος νόμος τοῦ κόσμου ὅτι τό κάθε τί δημιουργεῖται ἀπό αἰτία καί συνθῆκες καί ὅτι τό κάθε τί ἐξαφανίζεται ὅταν τά αἴτια καί οἱ συνθῆκες ἐξαφανίζονται. Τά πάντα ἀλλάζουν καί τίποτα δέν παραμένει σταθερό.

III
ΤΟ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟ ΓΙΓΝΕΣΘΑΙ

1. Ποῦ λοιπόν βρίσκεται ἡ ρίζα τῆς ἀνθρώπινης θλίψης, τοῦ σπαραγμοῦ, τοῦ πόνου καί τῆς ἀγωνίας;

Δέν βρίσκεται στό ὅτι γενικά οἱ ἄνθρωποι εἶναι πλεονέκτες;

Προσκολλῶνται πεισματικά σέ ζωές γεμᾶτες πλούτη, τιμές, ἀνέσεις, ἡδονές, σηγκινήσεις καί ἐγωϊσμούς, ἀγνοώντας τό γεγονός ὅτι ἡ ἐπιθυμία γιά τά πράγματα αὐτά εἶναι καί ἡ πηγή τῆς ἀνθρώπινης ὀδύνης.

Ἀπό τήν ἀρχή ὁ κόσμος ἦταν γεμᾶτος ἀπό ἕνα σωρό συμφορές, μέ κυριώτερες τό ἀναπόφευκτο τῆς ἀρρώστειας, τῶν γερατειῶν καί τοῦ θανάτου.

Ἄν ὅμως κάποιος σκεφθεῖ προσεκτικά θά δεῖ ὅτι στή βάση κάθε δυστυχίας βρίσκεται ἡ ἀρχή τῆς ἀκόρεστης ἐπιθυμίας. Ἄν ἡ ἀπληστία παραμερισθεῖ, ἡ ὀδύνη αἴρεται.

Ἡ ἄγνοια φανερώνεται ἀπό τήν ἀπληστία πού γεμίζει τό ἀνθρώπινο μυαλό.

Ἡ ἄγνοια πηγάζει ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν τήν πραγματική αἰτία τῆς αλληλοδιαδοχής τῶν πραγμάτων.

Ἀπό τήν ἄγνοια καί τήν ἀπληστία ξεπηδοῦν ἐπιθυμίες μή ἀγνές γιά πράγματα, πού στήν πραγματικότητα εἶναι ἀκατόρθωτα, ἀλλά πού οἱ ἄνθρωποι τυφλά καί ἀκούραστα ἐπιδιώκουν.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἄγνοιας καί τῆς ἀπληστίας οἱ ἄνθρωποι φαντάζονται διακρίσεις ἐκεῖ ὅπου οὐσιαστικά δέν ὑφίστανται. Στήν ἀνθρώπινη συμπέριφορά δέν ἐνυπάρχει ἀπό μόνη της ἡ τάση γιά διάκριση τοῦ καλοῦ

καί τοῦ κακοῦ. Ἀλλά ἐξ αἰτίας τῆς ἄγνοιας τους, τά ἄτομα φαντάζονται τέτοιες διακρίσεις καί κρίνουν τά πράγματα ὡς σωστά ἤ ὄχι.

Ἐξ αἰτίας τῆς ἄγνοιάς τους κάνουν συνέχεια λαθεμένες σκέψεις, χάνουν συνέχεια τό πραγματικό νόημα καί προσκολλούμενοι στό ἐγώ τους, προχωροῦν σέ ἐσφαλμένες πράξεις. Τό ἀποτέλεσμα εἶναι ὅτι κυνηγοῦν μιάν ὁλόκληρη σειρά ἀπό πλάνες καί προσκολλῶνται πάνω τους.

Κάνοντας τίς πράξεις αὐτές πεδίο δράσης τοῦ ἐγώ τους, χρησιμοποιώντας τά ἀποτελέσματα τῶν διακρίσεων τοῦ μυαλοῦ σάν σπόρο, θολώνοντας τό νοῦ μέ ἄγνοια, τρέφοντάς τον μέ βροχή ἀκόρεστων ἐπιθυμιῶν, ποτίζοντάς τον μέ τό πεῖσμα τοῦ ἐγώ, προσθέτουν τήν ἔννοια τοῦ κακοῦ καί κουβαλοῦν αὐτήν τήν ἐνσάρκωση τῆς πλάνης μαζί τους.

2. Στήν πραγματικότητα ἡ παραπάνω πλάνη εἶναι ὁ δικός τους νοῦς καί κατά συνέπεια ὁ δικός τους νοῦς εἶναι πού προξενεῖ τίς πλάνες τῆς θλίψης, τοῦ σπαραγμοῦ, τοῦ πόνου καί τῆς ἀγωνίας.

Ὅλος αὐτός ὁ κόσμος τῆς πλάνης δέν συνιστᾶ παρά μιά σκιά πού ρίχνει ὁ νοῦς. Παρ'ὅλα αὐτά, ἀπό τόν ἴδιο αὐτό νοῦ ἀναδύεται καί ὁ κόσμος τῆς Φώτισης.

3. Σ'αὐτόν τόν κόσμο ὑπάρχουν τρεῖς λαθεμένες ἀπόψεις. Ἄν κάποιος προσκολληθεῖ σ'αὐτές, τότε δέν μπορεῖ παρά νά ἀπορρίψει τά πάντα.

Πρῶτα-πρῶτα, μερικοί λένε ὅτι ὅλες οἱ ἀνθρώπινες ἐμπειρίες βασίζονται στή μοῖρα. Μετά, μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι τά πάντα δημιουργήθηκαν ἀπό τό Θεό καί ὅτι ἐλέγχονται ἀπό τή βούλησή Του. Τρίτο, μερικοί λένε ὅτι ὅλα γίνονται τυχαῖα, χωρίς λόγο ἤ αἰτία.

Ἄν ὅμως τά πάντα ἔχουν κριθεῖ ἀπό τό πεπρωμένο, τότε οἱ καλές καί οἱ κακές πράξεις εἶναι προκαθορισμένες, περιλαμβανομένων ἐκείνων πού φέρνουν τήν εὐτυχία καί τή δυστυχία. Δέν ὑπάρχει δηλαδή τίποτα πού νά μήν εἶναι προκαθορισμένο. Τότε ὅλα τά ἀνθρώπινα σχέδια καί οἱ προσπάθειες γιά βελτίωση ἤ πρόοδο εἶναι καταδικασμένες καί ἡ ἀνθρωπότητα καμμιά δέν ἔχει ἐλπίδα.

Τό ἴδιο ἰσχύει γιά τίς ἄλλες δύο ἀπόψεις. Ἄν τά πάντα τελικῶς βρίσκονται στά χέρια τοῦ Θεοῦ ἤ τῆς τύχης, τί ἐλπίδα ἔχει ἡ ἀνθρωπότητα ἐκτός ἀπό τήν ὑποταγή; Δέν εἶνει περίεργο, ὅτι οἱ ἄνθρωποι πού ἔχουν αὐτές τίς ἀπόψεις χάνουν τήν ἐλπίδα, σταματώντας κάθε προσπάθεια γιά νά φέρονται φρόνιμα καί νά ἀποφεύγουν τό κακό;

Στήν πραγματικότητα αὐτές οἱ τρεῖς ἀπόψεις εἶναι ἐσφαλμένες. Τά πάντα συνιστοῦν μιάν ἀλληλοδιαδοχή φαινομένων, μέ ἀφετηρία μιάν ἀλληλοδιαδοχή αἰτίων καί συνθηκῶν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Η ΘΕΩΡΙΑ ΠΩΣ ΝΟΥΣ ΜΟΝΑΧΑ ΥΠΑΡΧΕΙ ΚΑΙ Η ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Ι
ΠΑΡΟΔΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΝΕΓΩΪΚΟΤΗΤΑ

1. *Παρά τό γεγονός ὅτι νοῦς καί σῶμα ἐμφανίζονται ὡς ἀποτέλεσμα συνεργίας διαφόρων παραγόντων καί αἰτίων, δέν μπορεῖ κανείς νά συμπεράνει ὅτι ὑπάρχει πίσω τους κάποια ὑπόσταση προσωπική, πού τούς συνυφαίνει σέ ἑνιαῖο σύνολο. Ἐπειδή τό σῶμα εἶναι ἕνα σύνολο ἀπό χημικά στοιχεῖα εἶναι παροδικό.*

Ἄν τό σῶμα ἦταν τελικά τό προϊόν μιᾶς τέτοιας προσωπικῆς ὑπόστασης, μποροῦσε ὁ κάτοχός του νά ἔκανε ὅ, τιδήποτε ἀποφάσιζε.

Ἕνας βασιλιᾶς ἔχει τή δυνατότητα νά τιμήσει ἤ νά τιμωρήσει κάποιον ὑπήκοό του ὅπως θέλει. Ἀρρωσταίνει ὅμως παρά τούς μεγάλους του σκοπούς καί τίς ἔντονές του ἐπιθυμίες, γερνάει χωρίς νά τό θέλει καί πολύ συχνά ἡ τύχη καί οἱ ἐπιθυμίες του δέν ἔχουν μεγάλη σχέση μεταξύ τους.

Ἀλλά οὔτε ὁ νοῦς ἀποτελεῖ προϊόν μιᾶς ἐγωκαθορισμένης προσωπικότητας. Ἀντιπροσωπεύει καί αὐτός σύνολο ἀλληλεπενεργούντων αἰτίων καί συνθηκῶν. Βρίσκεται σέ κατάσταση συνεχοῦς μετάπλασης.

Ἄν ὁ νοῦς ὄντως ἀποτελοῦσε προϊόν προσωπικῆς ὑπόστασης, θά μποροῦσε νά πραγματοποιεῖ ὅ, τι ἀποφάσιζε. Ὁ νοῦς ὅμως συχνά πλανιέται μακρυά ἀπό αὐτό πού ξέρει σάν σωστό, κυνηγώντας ἄθελά του τό κακό. Τίποτα τελικά δέν γίνεται ἀκριβῶς ὅπως τό ἐγώ ἐπιθυμεῖ.

2. Στήν περίπτωση πού κάποιος ἐρωτηθεῖ ἄν τό σῶμα εἶναι παντοτεινό ἤ προσωρινό, θά εἶναι ἀναγκασμένος νά ἀπαντήσει "προσωρινό".

Στήν περίπτωση πού κάποιος ἐρωτηθεῖ ἄν ἡ προσωρινή του ὕπαρξη εἶναι γενικά εὐτυχίας ἤ δυστυχίας, θά πρέπει νά ἀπαντήσει "δυστυχίας".

Ἄν κάποιος πιστέψει ὅτι κάτι τό τόσο προσωρινό, μεταβλητό καί πλῆρες δυστυχίας ὅσο τό σῶμα ἀντιπροσωπεύει τήν οὐσία τῆς ἀνθρώπινης ὕπαρξης, διαπράττει σφάλμα σοβαρό.

Μά ὁ ἀνθρώπινος νοῦς εἶναι ἐπίσης παροδικός, ὑποκείμενος καί αὐτός στήν ὀδύνη. Δέν ἔχει κανένα στοιχεῖο πού νά μπορεῖ νά θεωρηθεῖ ὅτι διαθέτει κάποια ὑπόσταση δικιά του.

Ἄρα, σῶμα καί νοῦς πού μαζί συνθέτουν τό ἄτομο, ὅπως ὁ ἐξωτερικός κόσμος, πού μοιάζει νά τό περιβάλλει, ἀπέχουν πολύ ἀπό τό νά διαθέτουν κάποια τελική ἰδιοπροσωπία, ὅπως τήν καταλαβαίνει ὁ ἄνθρωπος ὅταν λέει "ἐγώ".

Ἁπλῶς ὁ νοῦς θολωμένος ἀπό ἀκάθαρτες ἐπιθυμίες καί μή εὐεπίφορος στήν σοφία, πεισματικά ἐννοεῖ νά σκέπτεται ὅτι ὑπάρχει κάποιο ἐγώ καί ὅτι αὐτό τό ἐγώ

μπορεῖ νά ἔχει πράγματα ἤ ἰδιότητες δικές του ἀποκλειστικά..

Ἐπειδή καί τό σῶμα καί τό περιβάλλον του δημιουργήθηκαν ἀπό τήν συνεργεία τέτοιων παραγόντων, ἀλλάζουν συνέχεια καί δέν μποροῦν ποτέ νά σταματήσουν νά ὑπάρχουν.

Ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, μέ τίς ἀτέλειωτες ἀλλαγές του, μοιάζει μέ τό ρέον νερό ἑνός ποταμοῦ ἤ τή φλόγα ἑνός κεριοῦ. Σάν πίθηκος συνέχεια χοροπηδάει παντοῦ χωρίς νά σταματᾶ λεπτό.

Ὁ συνετός ἄνθρωπος, βλέποντας κι'ἀκούγοντας αὐτά τά πράγματα, πρέπει νά ἀπελευθερώνεται ἀπό κάθε προσκόλληση στό σῶμα ἤ τό πνεῦμα, ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι θέλει νά φθάσει κάποτε στή Φώτιση.

3. Νά πέντε πράγματα πού κανένας δέν μπορεῖ νά κατορθώσει σ'αὐτόν τόν κόσμο: Πρῶτο, νά σταματήσει νά γερνάει, ὅταν γερνάει. Δεύτερο, νά σταματήσει νά ἀρρωσταίνει. Τρίτο, νά σταματήσει τό θάνατο. Τέταρτο: νά ἀρνηθεῖ τήν ἀποσύνθεση, ὅταν ἀποσύνθεση ὑπάρχει. Πέμπτο: νά ἀρνηθεῖ τόν ἀφανισμό.

Ὅλοι οἱ συνηθισμένοι ἄνθρωποι σ'αὐτόν τόν κόσμο ἀργά ἤ γρήγορα ἀντιμετωπίζουν αὐτές τίς καταστάσεις. Ἔτσι οἱ περισσότεροι ὑποφέρουν. Ὅσοι ὅμως ἔχουν εἰσακούσει τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα δέν ὑποφέρουν. Καταλαβαίνουν ὅτι οἱ παραπάνω καταστάσεις εἶναι ἀναπόφευκτες.

Ὑπάρχουν ἀκόμα τέσσερις ἀλήθειες σ'αὐτόν τόν κόσμο. Πρῶτο: ὅλα τά ὄντα γεννιοῦνται μέσα στήν

ἄγνοια. Δεύτερο: ὅλα τά ἀντικείμενα τῶν ἐπιθυμιῶν φθείρονται, εἶναι ἀβέβαια καί προκαλοῦν τελικά τήν ὀδύνη. Τρίτο: τά πράγματα ἐπίσης φθείρονται, εἶναι ἀβέβαια καί ὑποφέρουν. Τέταρτο: Δέν ὑπάρχει τίποτα πού μποροῦμε νά ὀνομάσουμε "ἐγώ" καί δέν ὑπάρχει κάτι πού μποροῦμε νά ἀποκαλέσουμε "δικό μου" σ'ὅλη τήν οἰκουμένη.

Αὐτές οἱ ἀλήθειες ὅτι τά πάντα εἶναι προσωρινά, παροδικά καί χωρίς αὐθύπαρκτη ὑπόσταση δέν ἔχουν σχέση μέ τήν ἐμφάνιση ἤ τήν ἐξαφάνιση τοῦ Βούδδα. Αὐτές οἱ ἀλήθειες εἶναι ἀναμφισβήτητες. Ὁ Βούδδας τό γνωρίζει καί γι'αὐτό διδάσκει τό Ντάρμα σ'ὅλους τούς ἀνθρώπους.

II
Η ΘΕΩΡΙΑ ΟΤΙ ΝΟΥΣ ΜΟΝΑΧΑ ΥΠΑΡΧΕΙ

1. Τόσο ἡ αὐταπάτη, ὅσο καί ἡ Φώτιση, γεννιῶται ἀπό τό νοῦ. Μέ ἄλλα λόγια κάθε ὕπαρξη ἤ φαινόμενο γεννιέται ἀπό τή λειτουργία τοῦ πνεύματος, ὅπως τά διάφορα ἀντικείμενα πού ἐμφανίζονται μέσα ἀπό τό μανίκι ἑνός ταχυδακτυλουργοῦ.

Οἱ δραστηριότητες τοῦ νοῦ δέν ἔχουν ὅρια. Σχηματίζουν τό σκηνικό τῆς ζωῆς. Ἕνα πνεῦμα σπιλωμένο συγκεντρώνει γύρω του σπιλώσεις ἐνῶ ἕνα πνεῦμα ἁγνό συγκεντρώνει γύρω του πράγματα ἁγνα. Ἔτσι αὐτά πού μᾶς περιβάλλουν δέν ἔχουν ὅρια, ὅπως ὅρια δέν ἔχουν οἱ δραστηριότητες τοῦ νοῦ.

Ὅπως ἡ εἰκόνα ζωγραφίζεται ἀπό τόν καλλιτέχνη, ἔτσι τά πράγματα πού μᾶς περιβάλλουν δημιουργοῦνται ἀπό τίς δραστηριότητες τοῦ νοῦ. Μά ἐνῶ αὐτά πού δημιουργεῖ ὁ Βούδδας εἶναι ἀγνά καί ἀμόλυντα, αὐτά πού δημιουργεῖ ὁ ἄνθρωπος εἶναι τό ἀντίθετο.

Μία μόνο εἰκόνα μπορεῖ νά διαθέτει ἀτελείωτες λεπτομέρειες. Ἔτσι καί ἀνθρώπινος νοῦς: Συμπληρώνει τό περιβάλλον του στή ζωή. Δέν ὑπάρχει τίποτα στόν κόσμο πού νά μήν ἔχει δημιουργηθεῖ ἀπό τό νοῦ.

Ὁ Βούδδας διαθέτει τήν κατάλληλη κατανόηση γιά ὅλα τά πράγματα ὅπως καί ἄν πλάθονται ἀπό τό νοῦ. Ὅσοι τό γνωρίζουν αὐτό μποροῦν νά δοῦν τόν ἀληθινό Βούδδα.

2. Ὅμως τό πνεῦμα πού δημιουργεῖ τό χῶρο ὅπου κινεῖται, δέν ἀπαλλάσσεται ποτέ ἀπό ἀναμνήσεις, φόβους ἤ σπαραγμούς, γιατί προϊόν εἶναι ἄγνοιας καί πλεονεξίας.

Ὁ κόσμος τῆς αὐταπάτης γεννιέται ἀπό τήν ἄγνοια καί τήν πλεονεξία. Ὅλο τό τεράστιο αὐτό σύμπλεγμα ἀπό ἀλληλεπενεργοῦντα αἴτια καί συνθῆκες ὑπάρχει μόνο μέσα στό νοῦ – πουθενά ἀλλοῦ.

Τόσο ἡ ζωή ὅσο ὁ θάνατος γεννιοῦνται ἀπό τό νοῦ καί ὑπάρχουν ἐντός του. Ἔτσι ὅταν ὁ νοῦς πού ἀσχολεῖται μέ τή ζωή καί τό θάνατο παρέλθει, παρέρχεται ἐπίσης ὁ κόσμος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Μιά ζωή ἀφώτιστη καί ἀνήσυχη ξεπηδάει ἀπό τό νοῦ πού ταράζεται ἀπό τόν κόσμο τῆς αὐταπάτης. Ὅταν μάθουμε ὅτι δέν ὑπάρχει κόσμος αὐταπάτης ἔξω ἀπό τό νοῦ, τό ἀνήσυχο πνεῦμα καθαρίζει. Καί ἐπειδή σταματοῦμε νά δημιουργοῦμε σπιλώσεις, φθάνομε στή Φώτιση.

Μέ ἄλλα λόγια ὁ κόσμος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου δημιουργεῖται ἀπό τό νοῦ, εἶναι δεμένος μέ τό νοῦ, κυβερνιέται ἀπό τό νοῦ. Κυρίαρχος σέ κάθε περίσταση εἶναι αὐτός. Ὁ κόσμος τῆς ὀδύνης προκαλεῖται ἀπό τόν πλανημένο θνητό νοῦ.

3. Ἔτσι, ὅλα τά πράγματα ἐλέγχονται βασικά, καθοδηγοῦνται καί σχηματίζονται ἀπό τό νοῦ. Ὅπως οἱ ρόδες ἀκολουθοῦν τό βώδι πού σέρνει τήν ἄμαξα, ἔτσι ἡ δυστυχία ἀκολουθεῖ τούς ἀνθρώπους πού μιλοῦν καί πράττουν μέ ἀκάθαρτο πνεῦμα.

Ἀλλά ἄν κάποιος μιλᾶ καί σκέφτεται μέ πνεῦμα ἁγνό ἡ εὐτυχία τόν ἀκολουθεῖ σάν τή σκιά του. Ὅσοι δροῦν μέσα στό κακό, ἀκολουθοῦνται ἀπό τή σκέψη "Ἔχω σφάλλει" καί ἡ ἀνάμνηση τῆς ἐσφαλμένης πράξης των ἀποθηκεύεται καί ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τίς ἀναπόφευκτες τύψεις στούς ἐπόμενους βίους. Ὅσοι ὅμως δροῦν παρακινούμενοι ἀπό κίνητρα ἀγαθά γίνονται εὐνυχεῖς μέ τή σκέψη, "Ἔκανα τό σωστό" καί ἀκόμα πιό εὐτυχεῖς μέ τή συνακόλουθη σκέψη ὅτι ἡ καλή των πράξη θά τούς φέρνει διαρκῶς τήν εὐδαιμονία στούς ἐπόμενους βίους.

Ἄν τό πνεῦμα εἶναι ἀκάθαρτο κάνει τά πόδια νά σκοντάφτουν σέ ἕνα δρομο ἀνώμαλο καί δύσκολο. Πολλές φορές ὁ ταξιδιώτης πέφτει καί νοιώθει πόνο. Ἄν ὅμως τό πνεῦμα μένει ἀγνό, τό μονοπάτι ἐμφανίζεται ὁμαλό στόν ταξιδιώτη καί τό ταξίδι ἤρεμο.

Κάποιος πού μπορεῖ νά ἀπολαμβάνει τήν ἀγνότητα τοῦ σώματος καί τοῦ πνεύματος, βαδίζει τήν ἀτραπό τῆς Βουδδικότητας σπάζοντας τό δίκτυο τοῦ ἐγωϊσμοῦ, τῶν ἀκάθαρτων σκέψεων καί τῶν κακῶν ἐπιθυμιῶν. Αὐτός πού ἔχει πνεῦμα ἤρεμο μπορεῖ νά καλλιεργήσει τό πνεῦμα του μέρα νύχτα μέ τήν πιό μεγάλη ἐπιμέλεια.

III
ΤΙ ΟΝΤΩΣ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ

1. Ἀφοῦ τά πάντα σ'αὐτόν τόν κόσμο προέρχονται ἀπο μιά συνεργία αἰτίων καί συνθηκῶν, δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει οὐσιαστική διάκριση ἀνάμεσα στά πράγματα. Οἱ φαινομενικές διακρίσεις προέρχονται ἀπό τίς παράλογες σκέψεις τῶν ἀνθρώπων.

Στόν οὐρανό δέν ὑπάρχει διαχωρισμός ἀνατολῆς καί δύσης. Οἱ ἄνθρωποι δημιουργοῦν τίς διακρίσεις αὐτές μέσα στό μυαλό τους, καί μετά πιστεύουν ὅτι ἀντιπροσωπεύουν καταστάσεις αὐθύπαρκτες.

Οἱ ἀριθμοί ἀπό τό ἕνα ὡς τό ἄπειρο εἶναι ὅλοι τους ὁλοκληρωμένοι καί κανένας μόνος του δέν ἔχει τή σφραγίδα τῆς ὅποιας ποσότητας. Ὅμως οἱ ἄνθρωποι κάνουν τήν ποσοτική διάκριση γιά δική τους διευκόλυνση ὥστε

νά μποροῦν μ'αὐτόν τόν τρόπο νά καθορίζουν τά διάφορα μεγέθη.

Στήν παγκόσμια διαδικασία τοῦ γίγνεσθαι δέν ὑπάρχει ἐγγενῶς διαφορά ἀνάμεσα στήν πορεία πρός τή ζωή καί τήν πορεία πρός τό θάνατο. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐκεῖνοι πού ἐπισημαίνουν τή διαφορά καί ἀποκαλοῦν τό ἕνα ζωή καί τό ἄλλο θάνατο. Οὐσιαστικά δέν ὑπάρχει διάκριση μεταξύ σωστοῦ καί ἐσφαλμένου. Οἱ ἄνθρωποι τήν κάνουν γιά νά διευκολύνονται οἱ ἴδιοι.

Ὁ Βούδδας μένει μακρυά ἀπό αὐτές τίς διακρίσεις, τόν κόσμο θεωρώντας σάν ἕνα σύννεφο περαστικό. Γιά τό Βούδδα κάθε ὁρισμός εἶναι καί πλάνη. Ξέρει ὅτι τό κάθε πράγμα πού ὁ νοῦς συλλαμβάνει καί παραπετάει, εἶναι χωρίς οὐσία. Ἀποφεύγει ἔτσι ὅσες παγίδες ὁδηγοῦν σέ εἰκόνες καί σκέψεις, πού ὑποθάλπουν τό διακρίνειν.

2. Οἱ ἄνθρωποι κυνηγοῦν πράγματα πού φαντάζονται ὅτι θά τούς φέρουν διευκολύνσεις καί ἀνέσεις. Κυνηγοῦν πλοῦτο, θησαυρούς, τιμές. Προσκολλῶνται ἀπελπισμένα στή θνητή ζωή.

Κάνουν αὐθαίρετες διακρίσεις ἀνάμεσα στήν ὕπαρξη καί τήν ἀνυπαρξία, στό καλό καί τό κακό, στό σωστό καί τό λάθος. Γιά αὐτούς ἡ ζωή εἶναι μιά ἀλυσσίδα ἀπό ἀποκτήματα καί προσκολλήσεις. Γι'αὐτόν τό λόγο, φορτώνονται καί τήν πλάνη ὅτι ὑπάρχει πόνος καί δυστυχία.

Κάποτε ἔκανε κάποιος ἕνα μεγάλο ταξίδι κι'ἔφθασε σέ ἕνα ποτάμι. Εἶπε μόνος του: Ἄυτή ἡ ὄχθη τοῦ ποτα-

μοῦ εἶναι πολύ δύσκολη κι'ἐπικίνδυνη γιά νά βαδίζω κατά μῆκος της. Ἡ ἄλλη μοιάζει πιό εὔκολη καί ἀσφαλής. Ὅμως πῶς νά πάω ἀπέναντι;" Ἔφτιαξε λοιπόν μιά σχεδία ἀπό κλαδιά καί καλάμια καί διέσχισε τό ποτάμι χωρίς νά πάθει τίποτα. Μετά: σκέφθηκε: "Αὐτή ἡ σχεδία ἀποδείχθηκε πολύ χρήσιμη στό πέρασμα τοῦ ποταμιοῦ. Δέν θά τήν ἀφήσω νά σαπίσει ἐδῶ στήν ὄχθη. Θά τήν πάρω μαζί μου." Ἔτσι πρόθυμα ἐπωμίσθηκε ἕνα ἀνώφελο βάρος. Μποροῦμε νά ἀποκαλέσομε αὐτόν τόν ἄνθρωπο φρόνιμο;

Αὐτή ἡ παραβολή διδάσκει ὅτι ἀκόμα κι'ἕνα πράγμα καλό πρέπει νά παραμερίζεται ὅταν γίνεται ἄχρηστο — πολύ περισσότερο ἕνα πράγμα κακό. Ὁ Βούδδας τό ἔκανε κανόνα τῆς ζωῆς του νά ἀποφεύγει τίς ἄχρηστες καί περιττές συζητήσεις.

3. Τά ἀντικείμενα δέν ἔρχονται καί φεύγουν. Οὔτε ἐμφανίζονται καί ἐξαφανίζονται. Κανένας δέν ἀποκτᾶ κάτι καί κανένας δέν χάνει κάτι.

Ὁ Βούδδας διδάσκει πώς τά πράγματα οὔτε ἐμφανίζονται, οὔτε ἐξαφανίζονται. Κλείνουν μέσα τους καί τήν κατάφαση καί τήν ἀπόρριψη τῆς ὕπαρξης. Τοῦτο σημαίνει ὅτι ὡς μιά ἀλληλοδιαδεχόμενη ἀμοιβαία ἐπενεργεια αἰτίων καί συνθηκῶν, τό ὅποιο ἀντικείμενο δέν εἶναι αὐθύπαρκτο. Δέν διαθέτει ὀντότητα δικιά του. Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ἀφοῦ τό ἀντικείμενο ἀποτελεῖ συνισταμένη μιᾶς τέτοιας ἀλληλεπενέργειας αἰτίων καί συνθηκῶν, δέν εἶναι καί ἀνύπαρκτο.

Τό νά προσκολλόμεθα σέ κάτι λόγω τῆς μορφῆς του, εἶναι ἡ πηγή κάθε πλάνης. Ἄν ἡ μορφή δέν ἀπομονωθεῖ καί ἄν δέν προσκολληθοῦμε σ'αὐτήν, τότε ἡ παραπάνω φαντασίωση καί ἡ συνακόλουθη παράλογη πλάνη, δέν ὑπάρχουν. Φώτιση εἶναι ἡ σοφία πού μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά δοῦμε αὐτήν τήν ἀλήθεια καί νά ἀποφύγομε τέτοιες ἀνόητες πλάνες.

Ὁ κόσμος αὐτός εἶναι στ'ἀλήθεια ὄνειρο καί τά πλούτη του εἶναι μιά θελκτική ὀφθαλμαπάτη. Σάν τίς φαινόμενες ἀποστάσεις σέ μιάν εἰκόνα, τά πράγματα δέν ἔχουν ὑπόσταση αὐθύπαρκτη, ἀλλά ἐμφανίζονται ὀμιχλώδη.

4. Τό νά πιστέψει κανείς ὅτι τά ὅσα δημιουργοῦνται ἀπό μιάν ἀλυσσίδα αἰτίων καί συνθηκῶν μποροῦν νά διαρκέσουν γιά πάντα, εἶναι σοβαρό λάθος καί ὀνομάζεται θεωρία τῆς μονιμότητας. Ὅμως εἶναι ἐξίσου λάθος νά πιστεύει κανείς ὅτι τά πράγματα ἐξαφανίζονται. Τοῦτο ὀνομάζεται θεωρία τῆς ἀνυπαρξίας.

Αὐτές οἱ κατηγορίες τῆς παντοτεινῆς ζωῆς καί τοῦ παντοτεινοῦ θανάτου, τῆς ὕπαρξης καί τῆς ἀνυπαρξίας, δέν ἰσχύουν γιά τήν οὐσιαστική φύση τῶν πραγμάτων. Ἰσχύουν μόνο γιά τή μορφή τους, ὅπως παρατηρεῖται αὐτή ἀπό τά σπιλωμένα ἀνθρώπινα μάτια. Λόγω πόθου, οἱ ἄνθρωποι δένονται καί προσκολλῶνται σ'αὐτές τίς μορφές, ὅμως τά ἴδια τά πράγματα εἶναι ἐλεύθερα ἀπό κάθε προσκόλληση ἤ χωριστικότητα.

Ἀφοῦ τά πάντα δημιουργοῦνται ἀπό μιά σειρά αἰτίων καί συνθηκῶν ἡ μορφή των ἀλλάζει διαρκῶς. Στεροῦνται δηλαδή τῆς μονιμότητας ἐκείνης πού θά εἶχαν ἄν ἦταν αὐθύπαρκτα. Αὐτή ἡ διαρκής ἀλλαγή στή μορφή εἶναι πού μᾶς κάνει νά παρομοιάζομε τά πράγματα μέ μιάν ὀφθαλμαπάτη, ἤ μέ ἕνα ὄνειρο. Ὅμως, παρά τή διαρκῆ ἀλλαγή τῆς μορφῆς, τά πράγματα στήν οὐσιαστική τους φύση καί μόνιμα εἶναι καί ἀμετάβλητα.

Τό ποτάμι φαίνεται στόν ἄνθρωπο σάν ποτάμι. Ὅμως στόν πεινασμένο δαίμονα, πού βλέπει φωτιά στό νερό, φαίνεται σάν φωτιά. Ἔτσι, τό νά μιλήσεις σέ ἕναν ἄνθρωπο γιά ποτάμι θά εἶχε κάποιο νόημα. Δέν θά εἶχε ὅμως κανένα ἄν μιλοῦσες γι'αὐτό στό δαίμονα.

Τό ἴδιο ἰσχύει γιά ὅλα τά ἄλλα: Τά ἀντικείμενα εἶναι σάν τίς αὐταπάτες: Δέν μπορεῖ νά πεῖ κανένας εἴτε ὅτι ὑπάρχουν εἴτε ὅτι δέν ὑπάρχουν.

Ἀκόμα θά ἦταν λάθος νά ταυτίσομε αὐτήν τήν προσωρινή ζωή μέ τήν ἀμετάβλητη ζωή τῆς ἀλήθειας. Καί ὅμως δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἐκτός ἀπό αὐτόν τόν κόσμο τῆς ἀλλαγῆς καί τῆς πλάνης, ὑπάρχει καί ἕνας κόσμος ἄλλος, μόνιμος καί ἀληθινός. Εἶναι λάθος νά θεωροῦμε αὐτόν τόν κόσμο εἴτε σάν παροδικό εἴτε σάν πραγματικό.

Ὅμως οἱ ἀδαεῖς, συμπεραίνοντας ὅτι ὁ κόσμος αὐτός εἶναι ἀληθινός, συνεχίζουν νά ζοῦν μέ βάση αὐ-

τήν τήν παράλογη ἐντύπωση. Ἔτσι καθώς ὁ κόσμος δέν εἶναι παρά μιά πλάνη, οἱ πράξεις των, οἱ βασισμένες σ'αὐτήν τήν πλάνη, τούς ὁδηγοῦν ὄχι μόνο στό κακό, μά στή δυστυχία.

Ὅμως ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος, ἀναγνωρίζοντας ὅτι ὁ κόσμος αὐτός δέν εἶναι παρά μιά πλάνη, δέν φέρεται σάν νά ἦταν ἀληθινός. Ξεφεύγει ἔτσι ἀπό τή δυστυχία.

IV
Ο ΜΕΣΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

1. Αὐτοί πού διαλέγουν τό μονοπάτι πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση πρέπει νά ἀποφεύγουν προσεκτικά δύο ἀκραῖες ἐπιλογές. Πρῶτα ὑπάρχει ἡ ἐπιλογή τοῦ νά βυθισθοῦν στίς ἐπιθυμίες τοῦ σώματος. Δεύτερο, ὑπάρχει ἡ ἀντίθετη περίπτωση τού συμβαίνει σέ ὅποιον θέλει νά ἀπαρνηθεῖ αὐτήν τή ζωή καί νά ζήσει μιάν ἀκραια κατάσταση ἀσκητικῆς πειθάρχησης, ἀδικαιολόγητα βασανίζοντας σῶμα καί πνεῦμα.

Ἡ Εὐγενής Ἀτραπός πού ὑπερέχει ἀπό αὐτές τίς δύο ἀκραῖες ἐπιλογές ὁδηγώντας στή Φώτιση, τή σοφία καί τή γαλήνη τοῦ πνεύματος, μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ Μέσος Δρόμος. Τί εἶναι ὁ Μέσος Δρόμος; Εἶναι ἡ Ὀκταμερής Εὐγενής Ἀτραπός: σωστή θεώρηση, σωσή σκέψη, σωστός λόγος, σωστή συμπεριφορά, σωστός βιοπορισμός, σωστή προσπάθεια, σωστή ἐγρήγορση καί σωστή συγκέντρωση.

Ὅπως γράφηκε ἤδη, τά ἀντικείμενα ἐμφανίζονται ἤ ἐξαφανίζονται λόγω μιᾶς ἀτέλειωτης σειρᾶς αἰτίων. Οἱ ἀδαεῖς βλέπουν τή ζωή εἴτε σάν ὕπαρξη εἴτε σάν ἀνυπαρξία. Οἱ φρόνιμοι βλέπουν πίσω καί ἀπό τά δύο κάτι ὑπέρτερο: Τή θητεία στό Μέσο Δρόμο.

2. Ἄς ὑποθέσομε ὅτι κάποιος κορμός ἐπιπλέει σέ ἕνα ποτάμι. Ἄν ὁ κορμός δέν σταματήσει πουθενά, ἄν δέν βουλιάξει, ἄν δέν τόν ἀρπάξει κάποιος ἤ ἄν δέν καταστραφεῖ, θά φθάσει κάποτε στή θάλασσα. Η ζωή εἶναι σάν αὐτόν τόν κορμό, πού παρασύρεται ἀπό τό ρεῦμα μεγάλου ποταμοῦ. Ἄν δέν προσκολληθεῖ κανείς στά πάθη, ἄν δέν ἀπαρνηθεῖ τή ζωή γιά νά ἀφοσιωθεῖ σέ μιάν ἀσκητική αὐτοτυραννίας, ἄν δέν παινευτεῖ γιά τίς ἀρετές του καί δέν ἐπιμείνει στίς κακές του πράξεις, ἄν ἀναζητώντας τή Φώτιση δέν περιφρονήσει τήν πλάνη καί δέν τήν φοβηθεῖ, τότε σημαίνει πώς ἀκολουθεῖ τό Μέσο Δρόμο.

Τό βασικό ὅταν ἀκολουθοῦμε τό μονοπάτι πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση, εἶναι νά ἀποφεύγομε νά πιανόμαστε ἤ νά μπλεκόμαστε σέ ὁποιαδήποτε ἀκραία ἐπιλογή. Τό σημαντικό δηλαδή εἶναι νά ἀκολουθοῦμε πάντα τό Μέσο Δρόμο.

Ξέροντας ὅτι τά πράγματα οὔτε ὑπάρχουν οὔτε δέν ὑπάρχουν, ἔχοντας ἐπίγνωση τῆς ὀνειρικῆς των φύσης, θά πρέπει νά ἀποφεύγομε τήν παγίδα τῆς περηφάνειας γιά τήν ὑπόστασή μας καί τῆς ἔπαρσης γιά τίς ὅποιες καλές μας πράξεις. Δέν πρέπει νά πιανόμαστε ἤ νά μπερδευόμαστε ἀπό ὅ,τιδήποτε.

Ἄν κάποιος θέλει νά ἀποφύγει τόν κίνδυνο τοῦ νά παρασυρθεῖ ἀπό τό ρεῦμα τῶν παθῶν του, θά πρέπει νά μάθει ἀπό τήν ἀρχή νά μήν κυνηγάει τά ὑλικά ἀντικείμενα, γιατί κινδυνεύει τότε νά τά συνηθίσει καί νά ἀρπαχτεῖ ἀπό αὐτά. Δέν πρέπει νά προσκολληθεῖ στήν ὕπαρξη ἤ τήν ἀνυπαρξία, σέ κάτι ἐσωτερικό ἤ ἐξωτερικό, στό καλό ἤ κακό.

Μόλις προσκολληθεῖ στά πράγματα, τήν ἴδια στιγμή ἡ ζωή τῆς πλάνης ἀρχίζει. Αὐτός πού ἀκολουθεῖ τήν Εὐγενῆ Ἀτραπό πρός τή Φώτιση δέν νιώθει τύψεις. οὔτε κάνει προβλέψεις. Μέ πνεῦμα δίκαιο καί γαλήνιο ἀντιμετωπίζει ὅ, τι συμβεῖ.

3. Ἡ Φώτιση δέν ἐκδηλώνεται μέ τρόπο καθορισμένο ἤ κάποια μορφή. Ἔτσι στήν ἴδια τή Φώτιση τίποτα δέν ὑπάρχει πού νά μπορεῖ νά φωτισθεῖ.

Φώτιση ὑπάρχει μόνο ἐπειδή ὑπάρχει πλάνη καί ἄγνοια. Ὅταν αὐτές ἐξαφανίζονται, ἐξαφανίζεται καί ἡ Φώτιση, Ἀλλά τό ἀντίθετο ἰσχύει ἐπίσης. Ὅταν ἐξαφανίζεται ἡ Φώτιση, ἐξαφανίζονται ἐπίσης μαζί της ἄγνοια καί πλάνη.

Φώτιση δέν εἶναι λοιπόν κάτι πού μπορεῖ κανείς νά ἀποκτήσει. Μιά σκέψη τέτοια γίνεται ἐμπόδιο. Ὅταν τό πνεῦμα πού πλέει στό σκοτάδι φωτισθεῖ, τότε περνάει καί χάνεται καί μαζί μέ τό πέρασμά του, αὐτό πού λέμε "Φώτιση" περνάει καί χάνεται ἐπίσης.

Ὅσο οἱ ἄνθρωποι ἐπιθυμοῦν τή Φώτιση καί τήν κυνηγοῦν, αὐτό σημαίνει ὅτι ἡ πλάνη δέν τούς ἔχει ἀκόμα ἐγκαταλείψει. Κατά συνέπεια, ὅσοι ἀκολουθοῦν τό δρόμο πρός τή Φώτιση δέν πρέπει νά τήν κυνηγοῦν – καί ἄν τήν φθάσουν δέν πρέπει νά τήν ἀντικειμενοποιοῦν καί νά ἀσχολοῦνται μαζί της.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι πετυχαίνουν τή Φώτιση μ'αὐτόν τόν τρόπο τοῦτο σημαίνει ὅτι τό κάθε πρᾶγμα εἶναι ἡ ἴδια ἡ Φώτιση, εἶναι δηλαδή ὅπως εἶναι. Κατά συνέπεια, τά ἄτομα θά πρέπει νά ἀκολουθοῦν τό δρόμο πρός τή Φώτιση μέχρις ὅτου στή συνείδησή των, τά ἀνθρώπινα πάθη καί ἡ ἴδια ἡ Φώτιση ἀρχίσουν νά προβάλλονται αὐτά ἐν ἑαυτά, ὄχι σέ σύγκριση μέ κάτι ἄλλο.

4. Ἡ παρά πάνω σύλληψη τῆς ἑνότητας τῶν πάντων, ἡ συνειδητοποίηση δηλαδή τοῦ γεγονότος ὅτι τά πράγματα στήν οὐσιαστική των φύση δέν ὑπόκεινται σέ κάποια χωριστικότητα, λέγεται "Συνυάτα". Συνυάτα σημαίνει ἀγέννητο, σημαίνει νά μήν ἔχεις δικιά σου ὑπόσταση, σημαίνει κατάργηση χωριστικότητας. Καί ἐπειδή τά πράγματα ἐν ἑαυτά δέν ἔχουν οὔτε μορφή οὔτε χαρακτηριστικά, γι'αὐτό δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι γεννιοῦνται ἤ καταστρέφονται. Δέν ὑπάρχει τίποτε γύρω ἀπό τήν οὐσιαστική φύση των πού νά περιγραφεῖ ὡς γνώρισμα ἰδιαίτερο. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού τά πράγματα περιγράφονται μερικές φορές ὡς στερούμενα οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Ὅπως ἔχει τονισθεῖ, τά πάντα ἐμφανίζονται καί

ἐξαφανίζονται, σάν ἀποτέλεσμα τῆς συνεργίας· διαφόρων αἰτίων καί συνθηκῶν. Τίποτε δέν ὑπάρχει ἀπό μόνο του. Τά πάντα συναρτῶνται.

Ὅπου ὑπάρχει φῶς, ὑπάρχει καί σκιά. Ὅπου ὑπάρχει κάτι μακρύ, ὑπάρχει κάτι κοντό. Ὅπου ὑπάρχει ἄσπρο, ὑπάρχει μαῦρο. Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού τά πράγματα, μή διαθέτοντας μιάν ὑπόσταση αὐθύπαρκτη, χαρακτηρίζονται ὡς στερούμενα οὐσιαστικοῦ περιεχομένου.

Μέ τήν ἴδια λογική, Φώτιση δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει ξέχωρα ἀπό ἄγνοια, οὔτε ἄγνοια ξέχωρα ἀπό Φώτιση. Ἄν τά πράγματα δέν διαφέρουν στήν οὐσία τους, πῶς μπορεῖ νά ὑπάρξει χωριστικότητα; (δυαδικότητα)

5. Οἱ ἄνθρωποι ἀπό συνήθεια θεωροῦν τόν ἑαυτό τους συνυφασμένο μέ τή γέννηση καί τό θάνατο. Στήν πραγματικότητα ὅμως τά δύο τοῦτα δέν ὑπάρχουν.

Ὅταν καταλαβαίνει κανείς αὐτήν τήν ἀλήθεια σημαίνει ὅτι συνειδητοποιεῖ πώς ἀνάμεσα στή γέννηση καί τό θάνατο διαφορά καμμιά δέν ὑπάρχει.

Ἐπειδή οἱ πολλοί ἀγαποῦν τήν ἰδέα μιᾶς προσωπικῆς ὑπόστασης, προσκολλῶνται στήν ἰδέα τῶν ἀποκτημάτων. Ἀλλά ἐφόσον δέν ὑπάρχει τελικά "ἐγώ", δέν ὑπάρχει καί κάτι πού μπορεῖ νά ἀποκτηθεῖ. Ὅταν τά ἄτομα συλλαμβάνουν αὐτήν τήν ἀλήθεια, συλλαμβάνουν καί τήν ἀλήθεια τῆς μή χωριστικότητας.

Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν νά κάνουν τή διάκριση ἀνάμεσα στήν ἀγνότητα καί τή μή ἀγνότητα. Ὅμως στή βαθύτερη φύση τῶν πραγμάτων δέν ὑπάρχει παρόμοιος διαχωρισμός – ἀφοῦ αὐτός ξεπηδᾶ μόνο ἀπό λαθεμένες καί παράλογες παραστάσεις τοῦ νοῦ.

Μέ παρόμοιο τρόπο οἱ πολλοί ξεχωρίζουν τό καλό ἀπό τό κακό. Ἀλλά τό καλό καί τό κακό δέν ὑπάρχει ξέχωρα ἀπό μᾶς. Ὅσοι ἀκολουθοῦν τό μονοπάτι γιά τή Φώτιση, δέν κάνουν κανένα τέτοιο διαχωρισμό. Ἔτσι οὔτε ἐπαινοῦν τό καλό, οὔτε καταδικάζουν τό κακό, μά οὔτε ἀπεχθάνονται τό καλό, οὔτε ἀνέχονται τό κακό.

Οἱ πολλοί φοβοῦνται φυσικά τήν κακοτυχία καί ἐλπίζουν στήν καλή τύχη. Ὅμως ἄν τό καλοεξετάσει κανείς, ἡ κακοτυχία συχνά ἀποδεικνύεται εὐνοϊκή καί ἡ καλή τύχη δυσμενής. Ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος μαθαίνει νά ἀντιμετωπίζει τίς διάφορες καταστάσεις τῆς ζωῆς μέ τό ἴδιο ἀδιατάρακτο πνεῦμα, χωρίς οὔτε νά παίρνει χαρά ἀπό τήν ἐπιτυχία, οὔτε νά ἀπογοητεύεται ἀπό τήν ἀποτυχία. Συλλαμβάνει τήν ἀλήθεια τῆς μή χωριστικότητας.

Κατά συνέπεια, ὅλες αὐτές οἱ λέξεις πού ἐκφράζουν σχέσεις χωριστικότητας – ὅπως ὕπαρξη καί ἀνυπαρξία, ἐγκόσμια πάθη καί ἀληθινή γνώση, ἀγνότητα καί σπίλωση, καλό καί κακό – ὅλοι αὐτοί οἱ ἀντιθετικοί ὅροι στή σκέψη μας, δέν ἐκφράζουν τήν οὐσιαστική πραγματικότητα πού βρίσκεται πίσω τους. Ὅταν τά ἄτομα ἀπελευθερώνονται ἀπό τήν καταναγκαστική ἐπενέργεια αὐτῶν τῶν ὅρων καί ἀπό τά συναισθήματα πού αὐτοί

γεννοῦν, τότε καί μόνο πραγματώνουν τήν παγκόσμια ἀλήθεια τῆς Συνυάτα.

6. Ὅπως τό ἀγνό καί μυρωδᾶτο λουλούδι τοῦ λωτοῦ φυτρώνει περισσότερο μέσα στή λάσπη ἐνός ἕλους παρά στό πλούσιο ἔδαφος ἐνός ὀρεινοῦ ἀγροῦ, ἔτσι ἀπό τήν κόπρο τῶν ἀνθρώπινων παθῶν ξεπηδᾶ ἡ ἀληθινή φώτιση τῆς Βουδδικότητας. Ἀκόμα καί οἱ λαθεμένες ἀπόψεις τῶν αἱρετικῶν καί οἱ πλάνες τῶν ἐγκόσμιων παθῶν μποροῦν νά γίνουν σπόροι τῆς Βουδδικότητας.

Ἄν κάποιος δύτης θέλει νά βρεῖ μαργαριτάρια, πρέπει νά κατέβει στό βυθό τῆς θάλασσας, ἀψηφώντας τούς κινδύνους τῶν κοφτερῶν κοραλλιῶν καί τῶν αἱμοβόρων καρχαριῶν. Μέ παρόμοιο τρόπο ὀφείλει ὁ ἄνθρωπος νά ἀντιμετωπίσει τούς κινδύνους τῶν ἐγκόσμιων παθῶν ἄν θέλει νά ἐξασφαλίσει τό πολύτιμο μαργαριτάρι τῆς Φώτισης. Πρέπει πρῶτα νά χαθεῖ ἀνάμεσα στούς ἀπόκρημνους βράχους τοῦ ἐγωϊσμοῦ καί τοῦ ἐγωκεντρισμοῦ, πρίν ξυπνήσει μέσα του ἡ ἐπιθυμία γιά τό μονοπάτι πού θά ὁδηγήσει στή Φώτιση.

Ὑπάρχει ἕνας θρύλος γιά κάποιον ἐρημίτη πού εἶχε τόσο μεγάλη ἐπιθυμία νά βρεῖ τό ἀληθινό μονοπάτι, ὥστε σκαρφάλωσε σέ ἕνα βουνό ἀπό σπαθιά καί μπῆκε στή φωτιά ἀντέχοντας τόν πόνο γιατί ἔλπιζε. Αὐτός πού εἶναι πρόθυμος νά ἀντιμετωπίσει τούς κινδύνους τοῦ δρόμου πρός τή Φώτιση, θά συναντήσει ἕνα δροσερό ἀεράκι στά βουνά ἀπό σπαθιά τοῦ εγωϊσμοῦ καί ἀνάμεσα

στίς φλόγες τοῦ μίσους, ἀνακαλύπτοντας στό τέλος πώς ὁ ἐγωϊσμός καί τά ἐγκόσμια πάθη, ἐνάντια στά ὁποῖα πάλευε ἦταν ἡ ἴδια ἡ Φώτιση.

7. Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα μᾶς ὁδηγεῖ στή μή χωριστικότητα, στήν ἀπόρριψη τῶν ἀντιθέτων ἀπόψεων. Εἶναι λάθος νά ἀναζητοῦν τά ἄτομα κάτι πού ὑποτίθεται ὅτι εἶναι καλό καί σωστό, ἐνῶ ἀποφεύγουν κάτι ἄλλο πού θεωρεῖται κακό καί στραβό.

Ἄν μερικοί ἐπιμένουν ὅτι τά πάντα εἶναι κενά καί παροδικά, σφάλλουν τό ἴδιο μέ ὅσους ἐπιμένουν ὅτι τά πάντα εἶναι πραγματικά καί δέν ἀλλάζουν. Ἄν κάποιος προσκολλᾶται στό ἐγώ του, εἶναι σφάλμα γιατί αὐτό δέν μπορεῖ νά τόν σώσει ἀπό τό ἀνικανοποίητο καί τή δυστυχία. Ἄν πιστεύει ὅτι δέν ὑπάρχει ἐγώ, εἶναι ἐπίσης σφάλμα καί δέν ἔχει κανένα νόημα νά ἀσκεῖται στό Δρόμο τῆς Ἀλήθειας. Ἄν μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι τά πάντα εἶναι δυστυχία κάνουν λάθος, ὅπως λάθος κάνουν ὅσοι λένε ὅτι τά πάντα εἶναι εὐτυχία. Ὁ Βούδδας διδάσκει τό Μέσο Δρόμο, πού στέκεται πάνω ἀπό αὐτές τίς προκατειλημμένες ἀπόψεις καί ὁδηγεῖ ἀπό τή χωριστικότητα στήν ἑνότητα τοῦ παντός.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

Ι

ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ΑΓΝΟΤΗΤΑΣ

1. Ὑπάρχουν πολλές κατηγορίες ἀνθρώπων καί τό ἴδιο πολλές διαβαθμίσεις τῆς ψυχονοητικῆς των ὑποδομῆς. Μερικοί εἶναι σοφοί, ἄλλοι ἀνόητοι· μερικοί ἐμφανίζονται καλόκαρδοι, ἄλλοι εὐέξαπτοι· μερικοί παρασύρονται εὔκολα, ἄλλοι δύσκολα· μερικοί διαθέτουν πνεῦμα ἁγνό, ἄλλοι πνεῦμα σπιλωμένο. Μά ὅλες αὐτές οἱ διαφορές ἐμφανίζονται ασήμαντες ὅταν πρόκειται νά πάρει κανείς τό δρόμο πρός τη Φώτιση. Ὁ κόσμος εἶναι σάν μιά λίμνη μέ πολλές ποικιλίες λωτῶν. Ὑπάρχουν λωτοί μέ ἄφθονα χρώματα. Μερικοί εἶναι ἄσπροι, ἄλλοι ρόζ, ἄλλοι μπλέ, ἄλλοι κίτρινοι. Μερικοί φυτρώνουν κάτω ἀπό τό νερό, μερικοί ἀπλώνουν τά φύλλα τους στό νερό, ἄλλοι σηκώνουν τά φύλλα πάνω ἀπ αὐτό. Τό ἀνθρώπινο εἶδος παρουσιάζει πολλές περισσότερες ποικιλομορφίες. Ὑπάρχουν διαφορές στό φῦλο, ἀλλά τό φῦλο δέν ἀντιπροσωπεύει διαφορά βασική, γιατί, μέ τήν κατάλληλη ἄσκηση, οἱ γυναῖκες μπορούν νά φθάσουν στή Φώτιση, ὅπως οἱ ἄνδρες.

Γιά νά γίνει κάποιος ἐκγυμναστής ἐλεφάντων, πρέπει να διαθέτει πέντε προσόντα: καλή ὑγεία, αὐτοπεποίθηση, φιλοπονία, εἰλικρίνεια στήν ἐπιδίωξη τοῦ

σκοποῦ του καί σοφία. Γιά νά ἀκολουθήσει κανείς τήν Εὐγενή Ἀτραπό τοῦ Βούδδα πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση, πρέπει να διαθέτει ἀνάλογα προσόντα. Ἄν κάποιος τά διαθέτει, τότε ἄσχετα μέ τό γένος του, εἶναι δυνατό νά φτάσει στή Φώτιση. Καί δέν χρειάζεται πολύς χρόνος γιά νά μάθει τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Ὅλοι οἱ ἄνθρωποι διαθέτουν μιά φύση πού τείνει πρός τή Φώτιση.

2. Βαδίζοντας τό δρόμο πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση, οἱ ἄνθρωποι βλέπουν τό Βούδδα μέ τά ἴδια τους τά μάτια καί πιστεύουν σ᾽αὐτόν μέ τό ἴδιο τους τό πνεῦμα. Τά μάτια πού βλέπουν τό Βούδδα καί τό πνεῦμα πού πιστεύει σ᾽αὐτόν εἶναι τά ἴδια ὅπως ἴδιο εἶναι τό πνεῦμα πού μέχρι ἐκείνη τήν ὥρα εἶχε περιπλανηθεῖ στόν κόσμο τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου.

Ἄν ἡ χώρα κάποιου βασιλιᾶ μαστίζεται ἀπό λῃστές, πρέπει αὐτός πρῶτα νά ἀνακαλύψει ποῦ βρίσκεται τό λημέρι τους, πρίν τούς ἐπιτεθεῖ. Ἔτσι καί ὁ ἄνθρωπος: Ὅταν διακατέχεται ἀπό ἀνθρώπινα πάθη, πρέπει πρῶτα νά ἐξακριβώσει ἀπό ποῦ προέρχονται.

Ὅταν κάποιος μπεῖ σέ ἕνα σπίτι θά δεῖ πρῶτα τό ἐσωτερικό του καί μετά μόνο θά ἀντικρύσει τή θέα ἔξω ἀπό τά παράθυρα. Κατά παρόμοιο τρόπο, δέν μποροῦμε νά κάνουμε τά μάτια μας νά δοῦν τά πράγματα ἔξω πρίν δοῦν τά πράγματα μέσα.

Ἄν ὑπάρχει κάποιο πνεῦμα μέσα στό σῶμα θά ἔπρεπε πρῶτα να γνωρίσει τά ὅσα ὑπάρχουν μέσα σ᾽αὐτό. Γενικά ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐνδιαφέρονται γιά

τά ἐξωτερικά πράγματα καί μοιάζουν νά ξέρουν ἐλάχιστα ἤ νά ἐνδιαφέρονται λίγο, γιά τά πράγματα μέσα στό σῶμα τους.

Ἄν τό πνεῦμα βρίσκεται ἔξω ἀπό τό σῶμα, πῶς μπορεῖ νά ξέρει τίς ἀνάγκες τοῦ σώματος; Ὅμως στήν πραγματικότητα τό σῶμα αἰσθάνεται ὅ,τι ὁ νοῦς γνωρίζει, ὅπως ὁ νοῦς γνωρίζει ὅ,τι τό σῶμα αἰσθάνεται. Δέν μπορεῖ συνεπῶς νά λεχθεῖ πώς τό ἀνθρώπινο πνεῦμα βρίσκεται ἔξω ἀπό τό σῶμα. Ποῦ τότε ἐδρεύει ἡ οὐσία τοῦ πνεύματος;

3. Ἀπό τά βάθη τοῦ ἄγνωστου παρελθόντος, οἱ ἄνθρωποι, συνηθίζοντας ἀπό τίς ἴδιες τους τίς πράξεις καί κάνοντας λόγω αὐτοῦ δύο θεμελιώδη λάθη, πλανήθηκαν μέσα στήν ἄγνοια.

Πίστεψαν πρῶτα πώς ὁ διαφοροποιός νοῦς, πού ἀποτελεῖ τήν αἰτία αὐτῆς τῆς ζωῆς τῶν γεννήσεων καί θανάτων, ἐνσαρκώνει τήν πραγματική των φύση· μετά δέν συνειδητοποίησαν ὅτι πίσω ἀπό αὐτόν τόν διαφοροποιό νοῦ διαθέτουν ἕνα πνεῦμα ἀγνό καί φωτισμένο, πού ἀντιπροσωπεύει τήν πραγματική τους φύση.

Ὅταν ὁ ἄνθρωπος σφίγγει τή γροθιά καί σηκώνει τό χέρι, τά μάτια τό βλέπουν καί ὁ νοῦς τό ξεχωρίζει. Ἀλλά ὁ νοῦς πού πραγματοποιεί τήν παραπάνω διάκριση δέν εἶναι ὁ πραγματικός νοῦς — τό πραγματικό πνεῦμα.

Ὁ νοῦς τῶν διακρίσεων δέν ἔχει δημιουργηθεῖ παρά γιά νά διακρίνει φανταστικές διαφορές, πού ἡ πλεονεξία καί οἱ συναφεῖς μέ τόν ἑαυτό μας λοιπές τάσεις

ἔχουν δημιουργήσει. Ὁ νοῦς τῶν διακρίσεων ὑπόκειται σέ αἴτια και συνθῆκες. Δέν ἔχει ὑπόσταση δική του και μεταβάλλεται διαρκῶς. Ἐπειδή ὅμως οἱ ἄνθρωποι πιστεύουν ὅτι αὐτός ἐνσαρκώνει τόν πραγματικό τους νοῦ, τό πραγματικο τους πνεῦμα, ἡ πλάνη τους ὑπεισέρχεται στά αἴτια καί τίς συνθήκες πού παράγουν τή δυστυχία.

Ὁ ἄνθρωπος ἀνοίγει τό χέρι του καί τό πνεῦμα τό ἀντιλαμβάνεται. Ὅμως τί κινεῖται; Τό πνεῦμα ἤ τό χέρι, ἤ κανένα ἀπό τά δυό; Ἄν τό χέρι κινεῖται, τότε τό πνεῦμα κινεῖται ἀνάλογα, καί ἀντίστροφα. Ὅμως τό κινούμενο πνεῦμα δέν ἀντιπροσωπεύει παρά μιάν ἐπιπόλαιη ἀπεικόνιση τοῦ πνευματικοῦ ὑποστρώματος: δέν εἶναι τό πραγματικό, τό οὐσιαστικό πνεῦμα.

4. Κατά βάση, ὅλοι ἔχουμε ἕνα ἀγνό καί καθάριο πνεῦμα. Συνήθως ὅμως αὐτό τό πνεῦμα καλύπτεται ἀπό τίς σπιλώσεις καί τή σκόνη τῶν ἐγκόσμιων παθῶν, πού ἔχουν ξεπηδήσει ἀπό τίς διάφορες περιστάσεις μας. Αὐτό τό σπιλωμένο πνεῦμα δέν ἀντιπροσωπεύει τήν οὐσία τῆς φύσης μας. Κάτι ἔχει προστεθεῖ. Εἶναι σάν κάποιος ἀπρόσκλητος – ἤ καί καλεσμένος – ἐπισκέπτης νά ἔχει μπεῖ στό σπίτι. Δέν πρόκειται βέβαια γιά τόν οἰκοδεσπότη.

Τό φεγγάρι κρύβεται συχνά από τά σύννεφα, ὅμως αὐτά δέν τό μετακινοῦν καί ἡ ἀγνότητά του παραμένει ἀνόθευτη. Ἔτσι καί οἱ ἄνθρωποι: δέν πρέπει νά πλανιώνται πιστεύοντας ὅτι αὐτό τό σπιλωμένο πνεῦμα εἶναι καί τό πραγματικό τους.

Πρέπει νά τό θυμοῦνται συνέχεια αὐτό οἱ ἄνθρωποι, προσπαθώντας νά ξυπνήσουν μέσα τους τό ἀγνό καί ἀνόθευτο πνεῦμα τῆς Φώτισης. Ἄν πιστέψουν σ'ἕνα πνεῦμα μεταβλητό καί σπιλωμένο, ἄν πλανευθοῦν ἀπό τίς στρεβλωμένες ἰδέες τους, τότε θά περιφέρονται ἄσκοπα μέσα σέ ἕναν κόσμο γεμάτο πλάνες.

Οἱ διαταραχές καί οἱ σπιλώσεις τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος ἔχουν ἀφετηρία τήν πλεονεξία καί τίς ἀντιδράσεις στίς μεταβαλλόμενες καταστάσεις.

Ὁ νοῦς πού δέν διαταράσσεται ἀπό τά πράγματα ὅπως συμβαίνουν, ὁ νοῦς πού παραμένει ἁγνός, νηφάλιος καί ὑπεράνω συνθηκῶν, εἶναι τό πραγματικό πνεῦμα καί πρέπει αὐτό νά κυριαρχεῖ.

Δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἕνα πανδοχεῖο ἐξαφανίζεται γιατί ἔχει ἐξαφανισθεῖ ὁ πελάτης του. Οὔτε μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ὁ πραγματικός μας ἑαυτός ἔχει ἐξαφανισθεῖ ὅταν ἐξαφανίζεται τό σπιλωμένο πνεῦμα πού διαμορφώθηκε μέσα ἀπό τίς μεταβαλλόμενες συνθῆκες τῆς ζωῆς. Αὐτό πού μεταβάλλεται μαζί μέ τίς μεταβαλλόμενες συνθῆκες δέν εἶναι ἡ πραγματική φύση τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος.

5. Ἄς φαντασθοῦμε μιάν αἴθουσα διαλέξεων πού εἶναι φωτεινή ὅσο λάμπει ὁ ἥλιος, ἀλλά σκοτεινιάζει ὅταν ὁ ἥλιος πέφτει.

Μποροῦμε νά σκεφτοῦμε ὅτι τό φῶς φεύγει μέ τόν ἥλιο καί ὅτι τό σκοτάδι ἔρχεται μέ τή νύχτα. Ἀλλά δέν μποροῦμε νά ποῦμε τό ἴδιο γιά τό πνεῦμα πού ἀντιλαμβάνεται τό φῶς καί τό σκοτάδι. Τό πνεῦμα πού εἶ-

ναι εὐαίσθητο στό φῶς καί τό σκοτάδι δέν μπορεῖ τελικά νά διαφωτίσει κάποιον. Μπορεῖ μόνο νά αὐτοεξαγνισθεῖ, ἐπιστρέφοντας σέ μιά κατάσταση πιό ἀληθινή, πού συνιστᾶ καί τήν οὐσιαστική του ἔσχατη φύση.

Μόνο ἕνα "προσωρινό" πνεῦμα παρατηρεῖ στιγμιαῖες ἀλλαγές στό φῶς καί τό σκοτάδι, καθώς ὁ ἥλιος ἀνατέλλει καί δύει.

Μόνο ἕνα "προσωρινό" πνεῦμα νοιώθει διαφορετικά αἰσθήματα ἀπό στιγμή σέ στιγμή καθώς ἀλλάζουν οἱ συνθῆκες τῆς ζωῆς. Τό θεμελιῶδες καί ἀληθινό πνεῦμα ἀντιλαμβάνεται μέν τό φῶς καί τό σκοτάδι, χωρίς νά παρασύρεται ὅμως ἀπό τά αἰσθήματα πού αὐτά τυχόν γεννοῦν.

Τά προσωρινά συναισθήματα τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, τῆς ἀγάπης καί τοῦ μίσους, πού ἔχουν προκληθεῖ ἀπό τό περιβάλλον καί τίς μεταβαλλόμενες ἐξωτερικές συνθῆκες, δέν ἀποτελοῦν παρά στιγμιαῖες ἀντιδράσεις μέ ρίζα τίς σπιλώσεις, τού ἔχουν ἐπισωρευθεῖ ἀπό τόν καθημερινό ἀνθρώπινο νοῦ.

Πίσω ἀπό τίς ἐπιθυμίες καί τά ἐγκόσμια πάθη πού ὑποθάλπει ὁ καθημερινός νοῦς, κατοικεῖ καθάρια κι' ἀμόλυντη ἡ θεμελιώδης καί ἀληθινή οὐσία τοῦ πνεύματος.

Τό νερό εἶναι στρογγυλό μέσα σέ ἕνα στρογγυλό δοχεῖο καί τετράγωνο μέσα σέ ἕνα δοχεῖο τετράγωνο. Ἀλλά τό ἴδιο τό νερό δέν ἔχει σχῆμα δικό του. Οἱ ἄνθρωποι συχνά τό ξεχνάνε αὐτό, ἄν ὑποτεθεῖ ὅτι μερικές φορές τοὐλάχιστον τό συνειδητοποιοῦν.

Οἱ ἄνθρωποι βλέπουν τό ἕνα καλό καί τό ἄλλο,

κακό, τούς ἀρέσει αὐτό καί δέν τούς ἀρέσει ἐκεῖνο, κάνουν διάκριση ἀνάμεσα στήν ὕπαρξη καί τήν ἀνυπαρξία. Μετά ὅμως μπερδεύονται, προσκολλῶνται σ'αὐτές τίς ἀντιθετικές συλλήψεις καί ὑποφέρουν.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι ἐγκατέλειπαν τήν προσκόλληση σ'αὐτές τίς φανταστικές καί λαθεμένες διακρίσεις,αποκαθιστώντας τήν ἀγνότητα τοῦ πραγματικοῦ των πνεύματος, τότε θά λύτρωναν καί αὐτό καί τή σάρκα τους ἀπό τίς σπιλώσεις καί τή δυστυχία. Θά γνώριζαν ἔτσι τή γαλήνη, πού ἀκολουθεῖ αὐτήν τήν ἐλευθερία.

II
Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

1. Εἴπαμε γιά τό ἀγνό καί πραγματικό πνεῦμα ὅτι ἀποτελεῖ θεμέλιο. Εἶναι ἡ φύση τοῦ Βούδδα, δηλαδή ὁ σπόρος τῆς Βουδδικότητας.

Μπορεῖ κάποιος νά ἀνάψει φωτιά ἄν κρατήσει ἕνα μεγενθυντικό φακό ἀνάμεσα στόν ἥλιο καί μερικά ξερά κλαδιά. Ἀλλά ἀπό ποῦ ἔρχεται τότε ἡ φωτιά; Ὁ φακός βρίσκεται σέ τεράστια ἀπόσταση ἀπό τόν ἥλιο. Ὅμως ἡ φωτιά ἐμφανίζεται στά ξερά κλαδιά, μέσω τοῦ φακοῦ. Ἄν τά ξερά κλαδιά δέν εἶχαν ἀπό τή φύση τους τή δυνατότητα νά καίγωνται, τότε δέν θά ἄναβαν μέ τή φωτιά.

Κατά παρόμοιο τρόπο, ἄν τό φῶς τῆς Σοφίας τοῦ Βούδδα συγκεντρωθεῖ πάνω στό ἀνθρώπινο πνεῦμα, τότε ἡ πραγματική φύση τοῦ πνεύματος πού εἶναι ἡ Βουδδικότητα, θά ἀνάψει καί τό φῶς θά φωτίσει τά

πνεύματα τῶν ἀνθρώπων μέ τή λαμπρότητά του καί θά ἀφυπνίσει τήν πίστη στό Βούδδα. Αὐτός κρατάει τό μεγενθυντικό φακό τῆς Σοφίας πάνω ἀπό ὅλα τά ἀνθρώπινα πνεύματα κί ἔτσι ἡ πίστη τους μπορεῖ να πάρει φωτιά.

2. Συχνά οἱ ἄνθρωποι παραβλέπουν τή σχέση τοῦ ἀληθινοῦ πνεύματός τους μέ τή φωτισμένη σοφία τοῦ Βούδδα. Αἰχμαλωτίζονται ἔτσι ἀπό τά ἐγκόσμια πάθη καί προσκολλῶνται στή διάκριση τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ, θρηνόντας γιά τήν ὑποταγή καί τή δυστυχία τους.

Γιατί ὅμως συμβαίνει οἱ ἄνθρωποι πού κατέχουν αὐτό τό οὐσιαστικό καί ἀγνό πνεῦμα να προσκολλῶνται σέ λαθεμένες φαντασιώσεις καί νά καταδικάζουν ἔτσι τόν ἑαυτό τους νά περιπλανιέται μέσα σ'ἕνα δίκτυο πλάνης καί δυστυχίας, ἐνῶ τά πάντα γύρω τους ἀνα-δύουν τό φῶς τῆς Σοφίας τοῦ Βούδδα;

Κάποτε κάποιος κοίταξε στήν ἀνάποδη μεριά ἑνός καθρέφτη, καί μή βλέποντας τό πρόσωπό του ἐκεῖ, τρελλάθηκε. Ἀλλά πόσο ἄδικο εἶναι νά τρελλαθεῖ κανείς μόνο καί μόνο γιατί κοιτάει ἀφηρημένα στήν πίσω μεριά τοῦ καθρέφτη!

Τό ἴδιο ἀνόητο καί ἄδικο εἶναι νά ἐξακολουθήσει κανείς νά ὑποφέρει ἐπειδή δέν βρίσκει τή Φώτιση ἐκεῖ πού περιμένει νά τήν βρεῖ. Δέν ὑπάρχει δυνατότητα ἀποτυχίας σ'αὐτό τό θέμα τῆς Φώτισης. Ἀποτυγχάνουν μόνο ὅσοι ἐπί πολύ χρόνο ἐπιδιώκουν τή Φώτιση μέ τή βοήθεια τοῦ χωριστικοῦ νοῦ, χωρίς νά ἀντιλαμβά-

νονται ὅτι ὁ νοῦς τους αὐτός δέν εἶναι ὁ πραγματικός, μά κάποιος φανταστικός – προϊόν διαφόρων ἐπισωρεύσεων πλεονεξίας καί πλάνης, οἱ ὁποῖες ἔθαψαν τό πραγματικό πνεῦμα.

Ἄν ὅλες οἱ ἐσφαλμένες φαντασιώσεις ἀρθοῦν, τότε θά διαλάμψει ἡ Φώτιση. Τό περίεργο ὅμως εἶναι πώς ὅσοι φθάνουν στή Φώτιση συνειδητοποιοῦν ὅτι χωρίς αὐτές τίς ἐσφαλμένες φαντασιώσεις, δέν θά ὑπῆρχε καί ἡ Φώτιση.

3. Ἡ φύση τοῦ Βούδδα δέν εἶναι κάτι πού ἔχει ὅρια. Ἄν καί οἱ διεφθαρμένοι ἄνθρωποι γεννῶνται ὡς τέρατα, πεινασμένοι δαίμονες ἤ καί πέφτουν στήν κόλαση, δέν χάνουν ὅμως ποτέ τή βουδδική τους φύση.

Ὅσο καί ἄν εἶναι θαμμένη κάτω ἀπό τίς σπιλώσεις τῆς σάρκας ἤ κρυμμένη στή ρίζα τῶν ἀνθρώπινων πόθων, ἡ ἀνθρώπινη ἀγάπη γιά τή βουδδικότητα δέν ἐξαφανίζεται ποτέ ἐντελῶς.

4. Ὑπάρχει μιά ἱστορία γιά κάποιον πού ἀποκοιμήθηκε μεθυσμένος. Ἕνας φίλος ἔμεινε κοντά του ὅσο μποροῦσε, ὅμως σέ κάποια στιγμή ἔπρεπε να φύγει καί φοβούμενος ὅτι θά μποροῦσε νά ἀνακύψει στον κοιμώμενο κάποια ὑλική ἀνάγκη, ἔκρυψε ἕνα κόσμημα στά ροῦχα του. Ὅταν ὁ μεθυσμένος συνῆλθε, χωρίς νά ξέρει ὅτι ὁ φίλος εἶχε κρύψει τό κόσμημα στά ροῦχα του, περιπλανιόταν μέσα στήν πείνα καί τή φτώχεια. Πολύ ἀργότερα οἱ δυὸ ἄντρες ξανασυναντήθηκαν καί ὁ φίλος εἶπε στό φτωχό γιά τό κόσμημα

καί τόν συμβούλεψε νά ψάξει νά τό βρεῖ.

Σάν τό μεθυσμένο τῆς ἱστορίας, οἱ ἄνθρωποι περιπλανιοῦνται δυστυχισμένοι μέσα σ'αὐτήν τή ζωή τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου, χωρίς νά μάθουν ὅτι κρυμμένος μέσα στήν ἐνδότερη φύση τους, ἀγνός καί ἀκέραιος, ἐνυπάρχει ὁ ἀνεκτίμητος θησαυρός τῆς Βουδδικότητας.

Ἀλλά ὅσο καί νά μή γνωρίζουν οἱ ἄνθρωποι ὅτι μέσα τους ἔχουν ὅλοι αὐτήν τήν ὑπέρτατη φύση, ὅσο ταπεινωμένοι καί ἀδαεῖς ἄν εἶναι, ὁ Βούδδας δέν σταματᾶ ποτέ νά πιστεύει σ'αὐτούς, γιατί ξέρει ὅτι ἀκόμα καί στόν τελευταῖο ὑπάρχουν ζωντανές ὅλες οἱ ἀρετές τῆς Βουδδικότητας.

Ἔτσι ὁ Βούδδας ξυπνάει τήν πίστη σ'αὐτούς πού ἐξαπατῶνται ἀπό τήν ἄγνοια καί δέν μποροῦν νά δοῦν τήν ἴδια τους τή Βουδδικότητα, τούς ἀπομακρύνει ἀπό τίς χίμαιρες καί τούς διδάσκει ὅτι δέν ὑπάρχει διαφορά ἀνάμεσα σ'αὐτούς καί τή βουδδική φύση.

5. Βούδδας εἶναι κάποιος πού πραγμάτωσε τή βουδδικότητά του καί ἄνθρωποι εἶναι ὅσοι ἔχουν τή δυνατότητα νά φθάσουν μέχρις ἐκεῖ. Σέ τοῦτο ἔγκειται καί ἡ μόνη μεταξύ τους διαφορά.

Ἄν ὅμως κάποιος πιστεύει ὅτι ἔχει φθάσει στή Φώτιση, κοροϊδεύει τόν ἑαυτό του γιατί ἄν καί βαδίζει ἴσως πρός αὐτήν, δέν ἔχει ἐξασφαλίσει ἀκόμα τήν ἀνάδυση αὐτῆς τῆς Βουδδικότητας.

Ἡ φύση τοῦ Βούδδα δέν ἐμφανίζεται χωρίς ἐπίμονη καί γεμάτη πίστη προσπάθεια, οὔτε καί τελειώνει

τό ἔργο αὐτό πρίν ἀναπηδήσει στήν ἐπιφάνεια ἡ βουδδική φύση.

6. Κάποιος βασιλιάς μάζεψε μιά μέρα μερικούς τυφλούς γύρω ἀπό ἕναν ἐλέφαντα καί τούς ζήτησε νά τοῦ πούν πῶς ἦταν ὁ ἐλέφαντας. Ὁ πρῶτος ἄγγιξε ἕνα χαυλιόδοντα καί εἶπε ὅτι ἦταν σάν γουδοχέρι. Κάποιος ἄλλος πού ἄγγιξε τό πόδι τοῦ ζώου, εἶπε ὅτι ἔμοιαζε μέ βωμό. Καί κάποιος τρίτος πού ἄρπαξε τήν οὐρά του, εἶπε ὅτι ἦταν σάν σχοινί. Κανένας δέν μπόρεσε νά περιγράψει στό βασιλιά τήν ἀληθινή μορφή τοῦ ἐλέφαντα, ἀφοῦ ἦσαν ὅλοι τυφλοί.

Κατά παρόμοιο τρόπο θά μποροῦσε κανείς νά περιγράψει τμηματικά τή φύση τοῦ ἀνθρώπου. Δέν θα μποροῦσε ὅμως νά περιγράψει τήν πραγματική φύση τοῦ ἀνθρώπινου ὄντος, δηλαδή τήν ἐγγενῆ σ ἀυτό φύση τοῦ Βούδδα.

Ὑπάρχει μόνο ἕνας δυνατός τρόπος μέ τον ὁποῖο ἡ αἰώνια φύση τοῦ ἀνθρώπου – ἡ βουδδική φύση – ἡ ὁποία δέν διαταράσσεται ἀπό πόθους ἐγκόσμιους ἤ καταστρέφεται ἀπό τό θάνατο, μπορεῖ νά ἀναδυθεῖ στήν ἐπιφάνεια τοῦ ὄντος μας. Ὁ τρόπος αὐτός εἶναι ἐκεῖνος τόν ὁποῖο ὑποδεικνύει ὁ Βούδδας καί οἱ εὐγενεῖς του διδασκαλίες.

III
ΑΝΕΓΩΪΚΟΤΗΤΑ

1. Μέχρι τώρα μιλούσαμε γιά τή Βουδδική φύση σάν

νά ἦταν κάτι πού μποροῦσε νά περιγραφεῖ, σάν νά ἦταν κάτι παρόμοιο μ' αὐτό πού ἄλλες διδασκαλίες ὀνομάζουν "ψυχή". Δέν εἶναι ὅμως κάτι τέτοιο.

Ἡ ἀντίληψη γιά τήν ὕπαρξη μιᾶς ἐγωϊκά θεμελιωμένης προσωπικότητας εἶναι κάτι πού ἐφευρέθηκε ἀπό τό πνεῦμα τῶν διακρίσεων, πού πρῶτα συνέλαβε τή σχετική ἰδέα καί μετά προσκολλήθηκε πάνω της, καί πού στό τέλος πρέπει νά τήν ἐγκαταλείψει. Ἀντίθετα, ἡ βουδδική φύση εἶναι κάτι πού δέν περιγράφεται καί πρέπει πρῶτα νά ἀνακαλυφθεῖ. Κατά κάποιο τρόπο μοιάζει μέ τήν ἐγωϊκά θεμελιωμένη προσωπικότητα. Ἀλλά τό ἐγώ δέν ἐννοεῖται ἐδῶ ὡς ἕνα "εἶμαι" ἤ ἕνα "ἔχω".

Τό νά πιστεύουμε στήν ὕπαρξη τοῦ ἐγώ εἶναι σφάλμα, γιατί προϋποθέτει τήν ἀνυπαρξία. Τό νά ἀρνιόμαστε τή βουδδική φύση εἶναι λάθος, γιατί προϋποθέτει ὅτι ἡ ὕπαρξη εἶναι ἀνυπαρξία.

Αὐτό μπορεῖ νά γίνει κατανοητό μέ μιά παραβολή. Μιά μάννα πῆγε τό ἄρρωστο παιδί της στό γιατρό. Αὐτός ἔδωσε στό παιδί ἕνα φάρμακο καί συμβούλεψε τή μάννα νά μή τό ταίσει μέχρις ὅτου ἀπορροφηθεῖ τό φάρμακο.

Ἡ μάννα ἄλειψε τό στῆθος της μέ μιά πικρή οὐσία, ἔτσι ὥστε τό παιδί νά μή φάει μέ τή δική του θέληση. Ὅταν τό φάρμακο ἀπορροφήθηκε, ἡ μάννα ἔπλυνε τό στῆθος της καί ἄφησε τό παιδί νά θηλάσει. Ἀκολούθησε αὐτόν τόν τρόπο γιά νά σώσει τό παιδί της, ἀπό καλωσύνη, ἐπειδή τό ἀγαποῦσε.

Σάν τή μάννα τῆς παραβολῆς ὁ Βούδδας, γιά νά ἐξαφανίσει τήν ἀσάφεια καί νά σπάσει τά δεσμά μέ τήν ἐγωϊκά θεμελιωμένη προσωπικότητα, ἀρνεῖται τήν ὕπαρξη τοῦ ἐγώ. Ὅταν ὅμως ἡ ἀσάφεια καί οἱ προσκολλήσεις ἐξαφανισθοῦν, τότε ἐξηγεῖ τί ὄντως εἶναι τό ἀληθινό πνεῦμα, δηλαδή ἡ βουδδική φύση.

Ἡ προσκόλληση στήν ἐγωϊκά θεμελιωμένη προσωπικότητα ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους σέ πλάνες. Ἡ πίστη στήν βουδδική τους φύση τούς ὁδηγεῖ στή Φώτιση.

Εἶναι σάν μιά γυναίκα πού κληρονόμησε ἕνα μπαοῦλο χωρίς νά ξέρει ὅτι περιεῖχε χρυσάφι, συνέχισε νά ζεῖ μέσα στή φτώχεια, μέχρις ὅτου κάποιος ἄλλος τό ἄνοιξε καί τῆς ἔδειξε τό περιεχόμενό του. Ὁ Βούδδας διευρύνει τά πνεύματα τῶν ἀνθρώπων καί τούς δείχνει τήν ἀγνότητα τῆς βουδδικῆς τους φύσης.

2. Ἄν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ἔχουν αὐτήν τή βουδδική φύση, τότε γιατί προκαλεῖται τόση ὀδύνη ἀπό αὐτούς πού ἐξαπατοῦν ἤ σκοτώνουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο; Καί γιατί ἔχουν ἐμπεδωθεῖ τόσες διακρίσεις γύρω ἀπό τίς κοινωνικές θέσεις καί τόν πλοῦτο, γιατί ὑπάρχουν πλούσιοι καί φτωχοί;

Ὑπάρχει μιά ἱστορία γιά κάποιον παλαιστή πού συνήθιζε νά φοράει σάν στολίδι στό μέτωπό του μιά πολύτιμη πέτρα. Μιά φορά, καθώς πάλευε, ἡ πέτρα χώθηκε μέσα στή σάρκα τοῦ μετώπου του. Νόμιζε ὅτι

τήν εἶχε χάσει καί πῆγε σέ ἕνα χειροῦργο γιά νά περιποιηθεῖ τό τραῦμα. Μά ὅταν ὁ χειροῦργος πῆγε νά ράψει τήν πληγή, βρῆκε τήν πέτρα χωμένη μέσα στή σάρκα σκεπασμένη μέ αἷμα καί χώμα. Πῆρε ἕνα καθρέφτη καί ἔδειξε τήν πέτρα στόν παλαιστή.

Ἡ βουδδική φύση εἶναι σάν τό πολύτιμο πετράδι αὐτῆς τῆς ἱστορίας: Σκεπάζεται ἀπό τό χῶμα καί τή σκόνη τῶν ἄλλων ἐνδιαφερόντων καί οἱ ἄνθρωποι νομίζουν ὅτι τήν ἔχουν χάσει. Ἀλλά ἕνας καλός δάσκαλος μπορεῖ νά τούς τήν ξαναβρεῖ.

Ἡ βουδδική φύση ὑπάρχει μέσα στόν καθένα ἄσχετα πόσο βαθειά μπορεί νά εἶναι κρυμμένη κάτω ἀπό τήν πλεονεξία, τό θυμό, τήν ἐπιπολαιότητα ἤ τίς ἴδιες τίς πράξεις καί τίς ἐπιπτώσεις τους. Ἡ βουδδική φύση δέν μπορεῖ νά χαθεῖ ἤ νά καταστραφεῖ. Ὅταν ὅλες οἱ σπιλώσεις ἐξαφανισθοῦν, ἀργά ἤ γρήγορα θά ἀναδυθεῖ πάλι στήν ἐπιφάνεια.

Σάν τόν παλαιστή τῆς ἱστορίας πού τοῦ ἔδειξαν σέ καθρέφτη τό πολύτιμο πετράδι πού ἦταν κρυμμένο στίς στίς σάρκες καί τό αἷμα του, ἔτσι τό φῶς τοῦ Βούδδα δείχνει στούς ἀνθρώπους τή βουδδική τους φύση, τή θαμμένη κάτω ἀπό ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες καί πάθη.

3. Ἡ βουδδική φύση εἶναι πάντα ἀγνή καί γαλήνια, ἄσχετα μέ τό πόσο διαφορετικές μπορεῖ νά ἐμφανίζονται οἱ συνθῆκες καί τό περιβάλλον τῆς ζωῆς τοῦ κάθε ἀνθρώπου. Ὅπως τό γάλα εἶναι πάντα ἄσπρο, ἄσχετα

μέ τό χρῶμα τοῦ δέρματος τῆς ἀγελάδας, ἔτσι δέν ἔχει σημασία πόσο διαφορετικά μποροῦν οἱ πράξεις τῶν ἀνθρώπων νά προσδιορίσουν τή ζωή τους, ἤ πόσο διαφορετικά ἀποτελέσματα μπορεῖ νά ἀκολουθήσουν τίς πράξεις καί τίς σκέψεις τους.

Στήν Ἰνδία ὑπάρχει ἕνας μῦθος γιά ἕνα παράξενο φαρμακευτικό βότανο, πού ἦταν κρυμμένο κάτω ἀπό τά ψηλά χορτάρια τῶν Ἰμαλαΐων. Γιά πολύ καιρό οἱ ἄνθρωποι τό ἔψαχναν μάταια, ἀλλά στό τέλος κάποιος σοφός τό ἐντόπισε ἀπό τή γλυκειά του γεύση. Ὅσο ζοῦσε, ὁ σοφός, μάζευε αὐτό τό φαρμακευτικό βότανο μέσα σέ μιά σκάφη. Μετά τό θάνατό του ὅμως, τό γλυκό ἐλιξείριο ἔμεινε κρυμμένο σέ μιάν ἀπόμακρη πηγή τῶν βουνῶν καί τό νερό στή σκάφη ξύνισε, ἔγινε ἐπικίνδυνο κι ἀπόκτησε ἄλλη γεύση.

Ἔτσι καί ἡ βουδδική φύση: Μένει κρυμμένη κάτω ἀπό τό φούντωμα τῶν ἀνθρώπινων παθῶν καί δύσκολα μπορεῖ νά ἀνακαλυφθεῖ. Ὅμως ὁ Βούδδας τή βρῆκε καί τήν ἀποκάλυψε στούς ἀνθρώπους καί αὐτοί, καθώς τήν ἀνακαλύπτουν ἐπίσης, βρίσκουν ὅτι ἔχει διαφορετική γεύση, ἀνάλογη μέ τίς ἱκανότητες τοῦ καθενός.

4. *Τό διαμάντι, ἡ σκληρότερη γνωστή ὕλη, εἶναι ἄθραυστο. Ἡ ἄμμος καί οἱ πέτρες μποροῦν νά γίνουν σκόνη. Ἡ βουδδική φύση εἶναι σάν τό διαμάντι. Δέν μπορεῖ νά φθαρεῖ.*

Ἡ ἀνθρώπινη φύση, τό σῶμα, ὁ νοῦς, φθείρονται. Ἡ βουδδική φύση δέν μπορεῖ νά καταστραφεῖ μέ τίποτα, ποτέ.

Ἡ βουδδική Φύση εἶναι πραγματικά τό πιό τέλειο χαρακτηριστικό τῆς ἀνθρώπινης ὑπόστασης. Ὁ Βούδδας διδάσκει ὅτι ἄν και στήν ἀνθρώπινη φύση μπορεῖ νά ὑπάρχουν ἀτέλειωτες ποικιλίες, δέν ὑπάρχει διάκριση σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τή βουδδικότητά της.

Ἄν λυώσουμε χρυσό μετάλλευμα καί ἀφαιρέσουμε ὅλες τίς ἀκάθαρτες οὐσίες, θά πάρουμε καθαρό χρυσό. Ἄν οἱ ἄνθρωποι μποροῦσαν νά λυώσουν τό μετάλλευμα τοῦ πνεύματός των, ἀφαιρώντας ὅλες τίς ἀκαθαρσίες τῶν ἀνθρώπινων παθῶν καί τοῦ ἐγωϊσμοῦ, θ'ἀνακάλυπταν ὅλοι μέσα τους τήν ἴδια ἀγνή θεμελιώδη βουδδική φύση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΠΙΛΩΣΕΙΣ

I

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΠΙΛΩΣΕΙΣ

1. Ὑπάρχουν δύο εἴδη ἀνθρωπίνων παθῶν, πού σπιλώνουν καί ἐπισκιάζουν τήν ἀγνότητα τῆς βουδδικῆς φύσης στό ἄτομο-

Τό πρῶτο εἶναι τό πάθος γιά ἀνάλυση καί συζήτηση. Κάνει τούς ἀνθρώπους νά μπερδεύονται στίς κρίσεις τους. Τό δεύτερο εἶναι τό πάθος γιά συναισθηματικές ἐμπειρίες. Τούς κάνει νά πέφτουν σέ σύγχυση γύρω ἀπό τίς βασικές των ἀρχές.

Τόσο οἱ πλάνες τοῦ ρασιοναλιστικῶς σκέπτεσθαι ὅσο καί ἐκεῖνες τοῦ ἐγωκεντρικῶς ἐνεργεῖν μποροῦν νά θεωρηθοῦν ὡς μέτρο ὅλων ἐκείνων τῶν ἀνθρωπίνων σπιλώσεων πού θολώνουν καί ἐπισκιάζουν τή βουδδική φύση. Ἀλλά οὐσιαστικά ὑπάρχουν δύο πρωτογενεῖς ἐγκόσμιες καταστάσεις στή βάση τῶν σπιλώσεων αὐτῶν. Ἡ πρώτη εἶναι ἡ ἄγνοια καί ἡ δεύτερη ἡ ἐπιθυμία.

Οἱ πλάνες τοῦ ρασιοναλιστικῶς σκέπτεσθαι βασίζονται στήν ἄγνοια, ἐκεῖνες τοῦ ἐγωκεντρικῶς ἐνεργεῖν στήν ἐπιθυμία. Ἔτσι οἱ δύο αὐτές κατηγορίες ἀποτελοῦν τελικῶς μία μόνο, συνθέτοντας μαζί τό αἴτιο κάθε δυστυχίας.

Ὅταν τά ἄτομα πέφτουν στήν ἄγνοια δέν μποροῦν

νά σκεφθοῦν σωστά καί σίγουρα. Καθώς ὑποτάσσονται στόν πόθο τῆς ὕπαρξης καί στίς ἐπιθυμίες γιά ὑλικά ἀγαθά, οἱ προσκολλήσεις στό κάθε τί ἀκολουθοῦν ἀναπόφευκτα. Αὐτή ἡ διαρκής πείνα γιά κάθε τί τό εὐχάριστο πού βλέπουν ἤ ἀκοῦνε, εἶναι πού τούς ὁδηγεῖ στίς πλάνες τῆς συνήθειας. Μερικοί μάλιστα φθάνουν στό σημεῖο νά ὑποτάσσονται ἀκόμα καί στήν ἐπιθυμία γιά τό θάνατο τοῦ σώματος.

Ἀπ'αὐτές τίς πρωταρχικές αἰτίες πηγάζουν καί ἡ πλεονεξία, ὁ θυμός, ἡ ἀνοησία, οἱ παρεξηγήσεις, ἡ μνησικακία, ἡ ζήλια, ἡ κολακεία, ἡ ἀπάτη, ἡ περηφάνεια, ἡ περιφρόνηση, ἡ μέθη, ὁ ἐγωϊσμός.

2. Ἡ πλεονεξία πηγάζει ἀπό λαθεμένες ἀπόψεις γιά τήν ἱκανοποίηση· ὁ θυμός ἀπό στραβές ἰδέες γιά τή φύση τῆς τρέχουσας κατάστασης καί τοῦ περιβάλλοντος· ἡ ἀνοησία ἀπό τήν ἀνικανότητα νά κρίνει κανένας ποία εἶναι ἡ σωστή συμπεριφορά σέ κάθε περίπτωση.

Αὐτά τά τρία – ἡ πλεονεξία, ὁ θυμός καί ἡ ἀνοησία – ὀνομάζονται οἱ τρεῖς φωτιές τοῦ κόσμου. Ἡ φωτιά τῆς πλεονεξίας κατακαίει ὅσους ἔχουν χάσει τήν πραγματική ὑπόσταση τοῦ νοῦ μέ τήν πλεονεξία· ἡ φωτιά τοῦ θυμοῦ κατακαίει ὅσους ἔχουν χάσει τήν πραγματική ὑπόσταση τοῦ νοῦ μέ τό θυμό· ἡ φωτιά τῆς ἀνοησίας κατακαίει ὅσους ἔχασαν τήν ἀληθινή ὑπόσταση τοῦ νοῦ μέ τήν ἀνικανότητά τους ν'ἀκούουν καί νά καταλαβαίνουν τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα.

Πραγματικά αὐτός ὁ κόσμος καίγεται ἀπό πολλές καί διαφορετικές φωτιές. Ὑπάρχουν φωτιές πλεονεξίας,

φωτιές θυμοῦ, φωτιές ἀνοησίας, φωτιές ἐρωτικοῦ πάθους και ἐγωϊσμοῦ, φωτιές φθορᾶς, ἀρρώστιας καί θανάτου, φωτιές θλίψης, σπαραγμοῦ, δυστυχίας καί ἀγωνίας. Παντοῦ μαίνονται αὐτές οἱ φωτιές. Καί δέν καῖνε μόνο τούς ἑαυτούς μας. Κάνουν κι'ἄλλους νά ὑποφέρουν, ὁδηγώντας τους σέ ἐσφαλμένες πράξεις ὄχι μόνο ὑλικές, μά πνευματικές. Ἀπό τά τραύματα πού προκαλοῦν ξεπηδάει ἕνα πύον, πού μολύνει καί δηλητηριάζει ὅσους τό πλησιάζουν, ὡθώντας τους σέ κακούς δρόμους.

3. Ἡ πλεονεξία πηγάζει ἀπό τήν ἱκανοποίηση. Ὁ θυμός πηγάζει από τή δυσαρέσκεια. Ἡ ἀνοησία πηγάζει ἀπό τίς ἀκάθαρτες σκέψεις. Τό κακό τῆς πλεονεξίας δέν κηλιδώνει τόσο, ἀλλά πολύ δύσκολα ἐξαλείφεται. Τό κακό τοῦ θυμοῦ κηλιδώνει περισσότερο ἀλλά ἐξαλείφεται εὔκολα. Τό κακό τῆς ἀνοησίας κηλιδώνει πολύ σοβαρά καί δύσκολα μόνο ξεπερνιέται.

Κατά συνέπεια, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά σβύσουν αὐτές τίς φωτιές, ὅπου καί ὅταν ἐμφανίζονται, μέ τό νά κρίνουν σωστά τί μπορεῖ νά τούς δώσει ἀληθινή ἱκανοποίηση, μέ τό νά ἐλέγχουν αὐστηρά τό νοῦ ὅσο ἀφορᾶ τά πράγματα πού δέν προσφέρουν ἱκανοποίηση στή ζωή καί μέ τό νά θυμοῦνται πάντα τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα γύρω ἀπό τήν καλή θέληση καί τήν καλοσύνη, Ἄν ὁ νοῦς εἶναι γεμάτος σοφές, ἀγνές καί ἀλτρουϊστικές σκέψεις, δέν ἀφήνει περιθώρια γιά νά ριζώσουν πάθη.

4. Ἡ πλεονεξία, ὁ θυμός καί ἡ ἀνοησία εἶναι σάν πυρετός. Ἄν κάποιος ἔχει αὐτόν τόν πυρετό, ἀκόμα κι'ἄν εἶναι ξαπλωμένος μέσα σ'ἕνα ἄνετο δωμάτιο, θά ὑποφέρει καί θά βασανίζεται ἀπό ἀϋπνία.

Αὐτοί, πού δέν ἔχουν τέτοιο πυρετό, δέν δυσκολεύονται νά κοιμηθοῦν ἥσυχα, ἀκόμα καί μιά κρύα χειμωνιάτικη νύχτα στό πάτωμα, μέ σκέπασμα μόνο ἕνα στρῶμα φύλλα, ἤ μιά ζεστή καλοκαιριάτικη νύχτα, μέσα σέ κλειστό δωμάτιο.

Τά τρία αὐτά λοιπόν – ἡ πλεονεξία, ὁ θυμός καί ἡ ἀνοησία – εἶναι οἱ πηγές ὅλων τῶν ἀνθρωπίνων δεινῶν. Γιά ν'ἀπαλλαγεῖ κανένας ἀπό αὐτά πρέπει νά ὑποτάσσεται στούς ἠθικούς κανόνες, νά ἐξασκεῖται στή συγκέντρωση τοῦ μυαλοῦ καί νά σκέπτεται σοφά. Ἡ προσοχή στούς ἠθικούς κανόνες θά ἀφαιρέσει τίς σπιλώσεις τῆς πλεονεξίας, ἡ σωστή συγκέντρωση τοῦ μυαλοῦ θά ἀποβάλλει τίς σπιλώσεις τοῦ θυμοῦ καί ἡ σοφία θά ἀφαιρέσει τίς σπιλώσεις τῆς ἀνοησίας.

5. Οἱ ἀνθρώπινες ἐπιθυμίες δέν ἔχουν τέλος. Εἶναι σάν τή δίψα κάποιου πού πίνει ἁλμυρό νερό: Δέν νιώθει ἱκανοποίηση· καί ἡ δίψα του μεγαλώνει συνεχῶς.

Ἔτσι εἶναι καί μέ ὅποιον προσπαθεῖ νά ἱκανοποιήσει τίς ἐπιθυμίες του: Γίνεται ὁλοένα πιό ἀνικανοποίητος καί τά δεινά του μεγαλώνουν.

Ἡ ἱκανοποίηση τῶν ἐπιθυμιῶν δέν ἱκανοποιεῖ ποτέ. Πάντα ἀφήνει πίσω της ἀνησυχίες καί ἐνοχλήσεις, πού δέν καταπραύνονται. Ἄν μάλιστα ἡ ἱκανοποίηση

τῶν ἐπιθυμιῶν γίνει ἀκατόρθωτη, τότε μπορεῖ νά ὁδηγήσουν ἀκόμα καί στήν τρέλα.

Γιά νά ἱκανοποιήσουν τίς ἐπιθυμίες τους, οἱ ἄνθρωποι θά παλαίψουν καί θά πολεμήσουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο – βασιλιάς ἐνάντια σέ βασιλιά, ὑπηρέτης ἐνάντια σέ ὑπηρέτη, γονιός ἐνάντια στό παιδί, ἀδελφός ἐνάντια στόν ἀδελφό, ἀδελφή ἐνάντια στήν ἀδελφή, φίλος ἐνάντια στό φίλο. Θά πολεμήσουν, ἀκόμα καί θά σκοτωθοῦν, τίς ἀνάγκες τους γιά νά ἱκανοποιήσουν.

Τά ἄτομα συχνά καταστρέφουν τή ζωή τους στήν προσπάθεια νά ἱκανοποιήσουν τίς ἐπιθυμίες τους. Θά κλέψουν, θά ἐξαπατήσουν, θά κοιμηθοῦν μέ γυναῖκες ἄλλων καί μετά ὅταν πιασθοῦν, θά ὑποφέρουν ἀπό τόν ἐξευτελισμό καί τίς τιμωρίες.

Θά ἁμαρτήσουν ἐνάντια στή σάρκα καί ἐνάντια στόν ἴδιο τους τό λόγο, ξέροντας ὅτι ἡ ἱκανοποίηση θά τούς βλάψει. Θά ἁμαρτήσουν ἐνάντια στό πνεῦμα τους, ξέροντας καλά ὅτι ἡ ἱκανοποίηση θά φέρει στό τέλος τή δυστυχία καί τόν πόνο. Τόσο ἐπιτακτικές εἶναι οἱ ἐπιθυμίες. Καί μετά ἀκολουθοῦν τά δεινά στόν ἐπόμενο κόσμο καί βέβαια ἡ ἀγωνία γι'αὐτά.

6. Ἀπό ὅλα τά ἀνθρώπινα πάθη, τό πάθος γιά τήν ἡδονή εἶναι τό πιό ἔντονο. Ὅλα τά πάθη μοιάζουν νά τό ἀκολουθοῦν.

Ἡ φιληδονία προσφέρει τό ἔδαφος, ὅπου ἀναπτύσσονται τά ἄλλα πάθη. Τό πάθος γιά τήν ἡδονή εἶναι σάν δαίμονας, πού κατατρώει ὅλες τίς καλές πράξεις. Εἶναι σάν ἕνα φίδι μέ δηλητήριο, πού κρύβεται μέσα

σέ κῆπο μέ λουλούδια. Ποτίζει δηλητήριο ὅσους ἔρχονται νά βροῦν τήν ὀμορφιά. Τό ἐρωτικό πάθος εἶναι μιά κληματαριά, πού σκαρφαλώνει σέ ἕνα δέντρο καί ἀπλώνεται στά κλαδιά του, μέχρι νά τό πνίξει. Τό ἐρωτικό πάθος ἀπλώνει τά πλοκάμια του στά ἀνθρώπινα αἰσθήματα, ρουφώντας τίς καλές προθέσεις τοῦ νοῦ, μέχρι ὁ νοῦς νά μαραθεῖ. Τό ἐρωτικό πάθος εἶναι σάν δόλωμα ριγμένο ἀπό κάποιο κακό δαίμονα, πού οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι ἁρπάζουν καί σέρνονται ἀπ'αὐτόν στά βάθη τοῦ κακοῦ.

Ἄν ἕνα κόκκαλο ξερό ἀλειφθεῖ μέ αἷμα, ὁ σκύλος θά τό μασάει μέχρι πού στό τέλος θά κουραστεῖ καί ἀπελπισθεῖ. Τό ἐρωτικό πάθος στόν ἄνθρωπο εἶναι τό ἴδιο. Θά τόν κυνηγᾶ μέχρι πού νά ἐξαλειφθεῖ.

Ἄν ἕνα μοναδικό κομμάτι ξεραμένο κρέας ριχτεῖ σέ δύο ἄγρια θηρία, θά παλαίψουν καί θά ξεσχισθοῦν μέ τά νύχια γιά νά τό καταβροχθίσουν. Κάποιος τόσο ἀνόητος ὥστε νά κρατάει ἕνα πυρσό ἐνάντια στόν ἄνεμο, τό πιθανότερο εἶναι ὅτι θά καεῖ. Ἀκριβῶς σάν αὐτά τά δύο ἄγρια θηρία καί σάν αὐτόν τόν ἀνόητο, οἱ ἄνθρωποι τραυματίζονται καί καίγονται ἀπό τό πάθος γιά τά ἐγκόσμια.

7. Εἶναι εὔκολο νά προστατέψεις τό σῶμα ἀπό δηλητηριασμένα βέλη. Εἶναι ὅμως ἀδύνατο νά προστατέψεις τό πνεῦμα ἀπό βέλη ἐσωτερικά. Ἡ πλεονεξία, ὁ θυμός, ἡ ἀνοησία καί ἡ ἐγωπάθεια – αὐτά τά τέσσερα δηλητηριασμένα βέλη – μέσα ἀπό τό πνεῦμα ἔρχονται καί τό πλήττουν μέ δηλητήριο θανάσιμο.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι προσβληθοῦν ἀπό πλεονεξία, θυμό καί ἀνοησία, θά λένε ψέματα, θά ἐξαπατοῦν, θά καταχρῶνται, θά εἶναι διπρόσωποι καί μετά θά ὑλοποιοῦν τό λόγο τους σκοτώνοντας, κλέβοντας καί μοιχευόμενοι.

Αὐτές οἱ τρεῖς καταστάσεις τοῦ πνεύματος, οἱ τέσσερις κακοί λόγοι καί οἱ τρεῖς κακές πράξεις, ἄν προστεθοῦν, γίνονται τά δέκα μεγάλα κακά.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι συνηθίσουν νά λένε ψέματα, ἀσυναίσθητα θά κάνουν καί κάθε ἄλλη κακή πράξη. Πρίν κάνουν ὁποιαδήποτε κακή πράξη πρέπει πρῶτα νά ποῦν ψέματα καί ἀφοῦ ἀρχίσουν νά τά λένε, θά κάνουν πιά τίς ἄλλες κακές πράξεις ἀπερίσκεπτα.

Ἡ πλεονεξία, τό ἐρωτικό πάθος, ὁ φόβος, ὁ θυμός, ἡ κακοτυχία καί ἡ δυστυχία, ὅλα ξεπηδοῦν ἀπό τήν ἀνοησία. Ἔτσι ἡ ἀνοησία εἶναι τό μεγαλύτερο ἀπό ὅλα τά δηλητήρια.

8. Ἀπό τήν ἐπιθυμία ξεπηδάει ἡ δράση. Τή δράση ἀκολουθεῖ ὁ πόνος. Ἡ ἐπιθυμία ἡ δράση καί ὁ πόνος εἶναι σάν μιά ρόδα, πού γυρίζει ἀκατάπαυστα.

Ἡ περιστροφή αὐτῆς τῆς ρόδας δέν ἔχει ἀρχή καί δέν ἔχει τέλος. Πῶς μποροῦν οἱ ἄνθρωποι νά ξεφύγουν ἀπό μιά κατάσταση τέτοια; Ἡ μία ζωή ἀκολουθεῖ τήν ἄλλη σ'αὐτόν τόν ἀτέλειωτο κύκλο τῶν μετενσαρκώσεων.

Ἄν κάποιος ἤθελε νά στιβάξει τίς στάχτες καί τά κόκκαλα τοῦ ἑαυτοῦ του ἀπό τούς ἀτέλειωτους βίους του στό παρελθόν, ὁ σωρός θά ἦταν ψηλός σάν βουνό.

Ἄν κάποιος ἤθελε νά μαζέψει τό γάλα ἀπό ὅλες τίς μανάδες πού βύζαξε στούς προηγούμενους βίους του, θά γέμιζε ἕνα χῶρο βαθύτερο κι'ἀπό τή θάλασσα.

Ἄν καί ἡ βουδδική φύση ὑπάρχει μέσα σ'ὅλους, εἶναι τόσο βαθιά θαμμένη κάτω ἀπό τίς παραισθήσεις τοῦ ἀνθρωπίνου πάθους, ὥστε ἐδῶ καί πολύ καιρό παραμένει κρυμμένη. Γι'αὐτό ἡ δυστυχία εἶναι φαινόμενο τόσο συνηθισμένο καί γι'αὐτό ὑπάρχει ἡ ἀτέλειωτη τούτη ἐπανάληψη δυστυχισμένων βίων.

Ἀλλά ὅπως ἀκριβῶς μέ τήν ὑποταγή στήν πλεονεξία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία γίνονται πράξεις κακές, πού προσδιορίζουν τόν ἐπόμενο βίο, ἔτσι, ἀκολουθώντας τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα, οἱ κακές πηγές ἐξαφανίζονται καί οἱ γεννήσεις μέσα στόν κόσμο τῆς δυστυχίας σταματοῦν.

II
Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

1. Ἡ φύση τοῦ ἀνθρώπου εἶναι σάν ἕνας πυκνός καί ἀδιαπέραστος φράχτης, χωρίς εἴσοδο. Συγκριτικά ἡ φύση ἑνός ζώου εἶναι πιό ἁπλή. Πάντως, μποροῦμε μέ ἕνα γενικό τρόπο νά κατατάξουμε τή φύση τοῦ ἀνθρώπου σύμφωνα μέ τέσσερις βασικές διαφορές:

Πρῶτα, ὑπάρχουν αὐτοί, πού ἀπό λαθεμένες διδασκαλίες παρασύρονται σέ ἀσκητικές ἀκρότητες καί κάνουν τόν ἑαυτό τους νά ὑποφέρει. Δεύτερο, εἶναι αὐτοί πού μέ σκληρότητα, κλέβοντας, σκοτώνοντας ἤ μέ ἄλλες

κακές πράξεις, προξενοῦν πόνο στούς ἄλλους. Τρίτο, ὑπάρχουν αὐτοί πού ὄχι μόνο κάνουν τούς ἄλλους νά ὑποφέρουν, μά καί τόν ἴδιο τους ἑαυτό. Τέταρτο, εἶναι αὐτοί πού δέν ὑποφέρουν οἱ ἴδιοι καί προσπαθοῦν νά μήν ὑποφέρουν καί οἱ ἄλλοι. Οἱ ἄνθρωποι τῆς τελευταίας κατηγορίας εἶναι αὐτοί πού ἀκολουθοῦν τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα. Δέν ἐνδίδουν στήν πλεονεξία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία – ζώντας τή ζωή τους εἰρηνικά, μέ καλοσύνη καί σοφία, χωρίς νά σκοτώνουν ἤ νά κλέβουν.

2. Ὑπάρχουν τρεῖς κατηγορίες ἀνθρώπων στόν κόσμο: Οἱ πρῶτοι μοιάζουν μέ γράμματα σκαλισμένα σέ ἕνα βράχο: θυμώνουν εὔκολα καί διατηροῦν τίς ὀργισμένες σκέψεις τους γιά πολύ καιρό. Οἱ δεύτεροι εἶναι σάν γράμματα πάνω στήν ἄμμο: καί αὐτοί θυμώνουν, ἀλλά οἱ ὀργισμένες σκέψεις τους παρέρχονται γρήγορα. Οἱ τρίτοι μοιάζουν μέ γράμματα πάνω σέ νερό τρεχούμενο: δέν στέκονται στίς σκέψεις πού περνάνε ἀπ'τό μυαλό τους. Ἀφήνουν τήν κατάκριση καί τό κουτσομπολιό νά περνοῦν ἀπαρατήρητα. Τό πνεῦμα τους εἶναι πάντα ἀγνό καί γαλήνιο.

Ὑπάρχουν καί ἄλλα τρία εἴδη ἀνθρώπων: Οἱ πρῶτοι εἶναι περήφανοι, ἐνεργοῦν γρήγορα καί δέν εἶναι ποτέ τους εὐχαριστημένοι. ἡ φύση τους γίνεται εὔκολα κατανοητή. Ἐν συνεχεία ὑπάρχουν αὐτοί πού εἶναι εὐγενικοί καί πάντα ἐνεργοῦν μετά ἀπό σκέψη· ἡ φύση τους πλησιάζεται δύσκολα μέ τή νόηση. Τέλος

ὑπάρχουν κι ὅσοι ἔχουν τελείως ξεπεράσει τίς ἐπιθυμίες. Αὐτῶν ἡ φύση δέν πλησιάζεται καθόλου μέ τή νόηση.

Ἔτσι οἱ ἄνθρωποι μπορεῖ νά χωρισθοῦν μέ πολλούς καί διάφορους τρόπους. Ἀλλά ἡ φύση τους δέν πλησιάζεται μέ τή νόηση. Μόνο ὁ Βούδδας τούς καταλαβαίνει ὅλους καί μέ τή σοφία Του τούς ὁδηγεῖ χάρη στίς διάφορες διδασκαλίες του.

III
Η ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΖΩΗ

1. Ὑπάρχει μιά ἀλληγορία πού σκιαγραφεῖ τήν ἀνθρώπινη ζωή. Κάποτε κάποιος κατέβαινε ἕνα ποτάμι κάνοντας κουπί μέ τή βάρκα του. Κάποιος ἀπό τήν ὄχθη τόν προειδοποίησε: "Σταμάτα νά κατεβαίνεις τό γρήγορο ρέμμα τόσο ξένοιαστα. Ὑπάρχουν καταρράκτες μπροστά καί μιά ἐπικίνδυνη ρουφήχτρα· ὑπάρχουν ἀκόμα κροκόδειλοι καί διάφοροι κίνδυνοι κρυμμένοι μάσα σέ σπηλιές τῶν βράχων. Θά χαθεῖς ἄν συνεχίσεις ἔτσι."

Σ'αὐτήν τήν ἀλληγορία τό "γρήγορο ρέμμα" συμβολίζει τή γεμάτη λαγνεία ζωή. "Νά κατεβαίνεις ξένοιαστα" σημαίνει νά ὑποτάσσεσαι στά πάθη σου. "Καταρράκτες μπροστά" σημαίνει τή συνακόλουθη δυστυχία καί τόν πόνο. "Ρουφήχτρα" σημαίνει ἡδονή. Οἱ "κροκόδειλοι καί οἱ διάφοροι κίνδυνοι" ἀναφέρονται στήν παρακμή καί τό θάνατο πού ἀκολουθοῦν μιά ζωή γεμάτη ἡδονές καί ἁμαρτίες. Αὐτός ὁ "κάποιος ἀπό τήν ὄχθη" πού φωνάζει εἶναι βέβαια ὁ Βούδδας.

Ὑπάρχει καί μιά ἄλλη ἀλληγορία: Κάποιος πού

ἔκανε ἕνα ἔγκλημα, κρύβεται. Οἱ στρατιῶτες τόν κυνηγοῦν, ἔτσι αὐτός προσπαθεῖ νά κρυφτεῖ μέσα σέ ἕνα πηγάδι, πατώντας στά κλαριά μιᾶς κληματαριᾶς πού φυτρώνει στά τοιχώματα. Καθώς κατεβαίνει βλέπει ὀχιές στόν πάτο τοῦ πηγαδιοῦ, ἔτσι ἀποφασίζει νά κρεμασθεῖ ἀπό τά κλαριά γιά περισσότερη ἀσφάλεια. Μετά ἀπό λίγο ὅμως, κι'ἐνῶ τά χέρια του νιώθουν κουρασμένα, βλέπει δυό ποντίκια, ἕνα ἄσπρο κι'ἕνα μαῦρο, νά ροκανίζουν τά κλαριά!

Ἄν τά κλαριά σπάσουν, θά πέσει στίς ὀχιές καί θά πεθάνει. Ξαφνικά ὅμως κοιτάζοντας πρός τά πάνω, βλέπει μιά μελισσοφωλιά, ἀπό τήν ὁποία κάθε τόσο στάζει μιά σταγόνα μέλι. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος, ξεχνώντας ὅλο τόν κίνδυνο πού διατρέχει, δοκιμάζει τό μέλι μέ εὐχαρίστηση.

"Κάποιος" σημαίνει ἐδῶ αὐτόν πού γεννήθηκε γιά νά ὑποφέρει καί νά πεθάνει μόνος. "Στρατιῶτες" καί "ὀχιές" σημαίνουν τό σῶμα μέ ὅλες τίς ἡδονές του. "Τά κλαριά τῆς κληματαριᾶς" σημαίνουν τό συνεχές τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Τά "Δύο Ποντίκια, τό ἕνα ἄσπρο καί τ'ἄλλο μαῦρο" ἀναφέρονται στή διάρκεια τοῦ χρόνου – στίς μέρες, τίς νύχτες καί τά χρόνια πού περνοῦν. "Τό μέλι" δείχνει τίς ἡδονές, πού ἀπατηλά κάνουν τή δυστυχία νά φαίνεται πιό ἀπαλή μέσα στό χρόνο.

2. Ὑπάρχει ἀκόμα μία ἀλληγορία. Ἕνας βασιλιάς βάζει τέσσερεις ὀχιές μέσα σέ ἕνα κουτί καί τό δίνει νά τοῦ τό φυλάξει ἕνας ὑπηρέτης. Τόν διατάζει νά φροντίζει τά φίδια καί τόν προειδοποιεῖ ὅτι ἄν ποτέ ἐκνευρίσει

κανένα, θά τιμωρηθεῖ ἀπό αὐτόν μέ θάνατο. Ὁ ὑπηρέτης τρομαγμένος, ἀποφασίζει νά πετάξει τό κουτί καί νά δραπετεύσει.

Ὁ βασιλιάς στέλνει πέντε στρατιῶτες νά τόν πιάσουν. Στήν ἀρχή αὐτοί πλησιάζουν τόν ὑπηρέτη φιλικά, σκοπεύοντας νά τόν πάρουν πίσω μέ τό καλό. Ἀλλ' αὐτός δέν ἐμπιστεύεται τό φιλικό τους τρόπο καί τό σκάει σέ ἕνα ἄλλο χωριό.

Μετά, κατά τή διάρκεια ἑνός ὁράματος, μιά φωνή τοῦ λέει ὅτι σ'αὐτό τό χωριό δέν ὑπάρχει καταφύγιο ἀσφαλές καί ὅτι ἕξι ληστές θά τοῦ ἐπιτεθοῦν. Ἔτσι ὁ ὑπηρέτης φεύγει πάλι τρομοκρατημένος, μέχρι πού φθάνει σέ ἕνα ὁρμητικό ποτάμι πού τοῦ κλείνει τό δρόμο. Μέ τή σκέψη τῶν κινδύνων πού τόν ἀκολουθοῦν, φτιάχνει μιά σχεδία καί πετυχαίνει νά τό διασχίσει, βρίσκοντας ἀσφάλεια καί γαλήνη στήν ἄλλη ὄχθη.

Τά "τέσσερα φίδια στό κουτί", ἀντιπροσωπεύουν τά τέσσερα στοιχεῖα τῆς γης, τοῦ νεροῦ, τῆς φωτιᾶς καί τοῦ ἀέρα, πού ἀπαρτίζουν τό σαρκικό σῶμα.

Οἱ "πέντε στρατιῶτες πού πλησιάζουν φιλικά", εἶναι οἱ πέντε ἐπισωρεύσεις – μορφή, αἴσθημα, ἀντίληψη, βούληση, συνείδηση – πού πλαισιώνουν σῶμα καί νοῦ.

Τό "ἀσφαλές καταφύγιο" εἶναι οἱ ἕξι αἰσθήσεις, πού στό τέλος δέν ἀποτελοῦν ἀσφαλές καταφύγιο, καί οἱ ἕξι ληστές εἶναι ἀντικείμενα τῶν ἕξι αἰσθήσεων. Βλέποντας τούς κινδύνους πού κρύβουν αὐτές οἱ ἕξι αἰσθήσεις ὁ ὑπηρέτης τρέπεται πάλι σέ φυγή κάι φθάνει στό ἄγριο ρέμμα τῶν ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν.

Μετά φτιάχνει μιά σχεδία μέ τή βοήθεια τῶν καλῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα καί διασχίζει μ'αὐτήν τό ρέμμα μέ ἀσφάλεια.

3. Ὑπάρχουν τρεῖς περιπτώσεις κινδύνων, ὅπου ὁ γιός εἶναι ἀνήμπορος νά βοηθήσει τή μάννα καί ἡ μάννα ἀνήμπορη νά βοηθήσει τό γιό: πυρκαγιά, πλημμύρα καί ληστεία. Ἀλλά, ἀκόμα καί σ'αὐτές τίς τρεῖς ἐπικίνδυνες καί θλιβερές περιπτώσεις, ὑπάρχει μιά πιθανότητα νά βοηθήσει ὁ ἕνας τόν ἄλλο.

Ὑπάρχουν ὅμως τρεῖς περιπτώσεις ὅπου εἶναι ἀδύνατο γιά μιά μάννα νά σώσει τό γιό της ἤ γιά ἕνα γιό νά σώσει τή μάννα του. Αὐτές οἱ τρεῖς περιπτώσεις εἶναι ἡ ὥρα τῆς ἀρρώστειας, ἡ ὥρα τῶν γερατειῶν καί ἡ στιγμή τοῦ θανάτου.

Πῶς μπορεῖ ποτέ ἕνας γιός νά πάρει τή θέση τῆς μάννας του ὅταν αὐτή γεράσει; Πῶς μπορεῖ μιά μάννα νά πάρει τή θέση τοῦ γιοῦ της ὅταν εἶναι ἄρρωστος; Πῶς μπορεῖ ὁ ἕνας νά βοηθήσει τόν ἄλλο ὅταν πλησιάζει ἡ στιγμή τοῦ θανάτου; Ὅσο καί ἄν ἀγαπιοῦνται καί ὅσο στενή σχέση καί ἄν ἔχουν, ὁ ἕνας δέν μπορεῖ νά κάνει τίποτα γιά τόν ἄλλο στίς περιπτώσεις αὐτές.

4. Κάποτε ὁ Γιάμα, ὁ θρυλικός Βασιλιάς τῆς Κόλασης, ρώτησε κάποιον πού εἶχε πάει στήν Κόλαση ἄν ποτέ, ὅσο ζοῦσε, εἶχε γνωρίσει τούς τρεῖς ἀγγελιαφόρους τοῦ Οὐρανοῦ. Ὁ ἄνθρωπος ἀπάντησε: "Ὄχι Κύριε, ποτέ μου δέν γνώρισα τέτοια προσωπα."

Ὁ Γιάμα τόν ρώτησε μετά ἄν εἶχε δεῖ ποτέ του κανένα γέρο, σκυφτό ἀπό τά γερατειά νά περπατάει μέ τό μπαστούνι του. Ὁ ἄνθρωπος ἀπάντησε: "Ναί Κύριε, τέτοιους ἀνθρώπους συνάντησα πολλές φορές". Τότε ὁ Γιάμα τοῦ εἶπε: "Περνᾶς αὐτήν τήν τιμωρία τώρα γιατί σ'αὐτόν τό γέρο δέν ἀναγνώρισες τόν ἀγγελιαφόρον τοῦ Οὐρανοῦ, πού στάλθηκε γιά νά σέ προειδοποιήσει ὅτι θά ἔπρεπε νά ἀλλάξεις τούς τρόπους σου, πρίν καί σύ γεράσεις.

Ὁ Γιάμα τόν ρώτησε πάλι ἄν εἶχε δεῖ ποτέ του κανένα φτωχό καί ἄρρωστο ἄνθρωπο χωρίς κανένα φίλο. Ὁ ἄνθρωπος ἀπήντησε: "Ναί, Κύριε, εἶδα πολλούς τέτοιους ἀνθρώπους". Τότε ὁ Γιάμα τοῦ εἶπε: "Ἤρθες ἐδῶ, γιατί δέν ἀναγνώρισες σ'αὐτούς τούς ἀρρώστους τούς ἀγγελιαφόρους τοῦ Οὐρανοῦ, πού στάλθηκαν νά σέ προειδοποιήσουν γιά τήν ἔλευση τῆς δικιᾶς σου ἀρρώστειας.

Τότε, ὁ Γιάμα τόν ρώτησε καί πάλι ἄν ὁ ἄνθρωπος εἶχε δεῖ ποτέ του κανένα νεκρό. Ἐκεῖνος ἀπήντησε: "Ναί' Κύριε, εἶδα πολλούς νεκρούς". Κι'ὁ Γιάμα τοῦ εἶπε: "Βρίσκεσαι ἐδῶ γιατί δέν ἀναγνώρισες στούς νεκρούς αὐτούς τούς ἀγγελιαφόρους τοῦ Οὐρανοῦ, πού ἦρθαν νά σέ προειδοποιήσουν. Ἄν τούς εἶχες ἀναγνωρίσει καί εἶχες ἀκολουθήσει τίς προειδοποιήσεις τους, θά εἶχες ἀλλάξει τρόπο ζωῆς καί δέν θά εἶχες ἔρθει τώρα σ'αὐτόν τόν τόπο τῆς δυστυχίας."

5. Κάποτε ζοῦσε μιά νέα γυναίκα πού τήν ἔλεγαν Κισαγκοτάμι. Ἦταν σύζυγος κάποιου πλούσιου καί τρελλάθηκε ὅταν πέθανε ὁ γιός της. Ἅρπαξε τό νεκρό παιδί καί πήγαινε ἀπό σπίτι σέ σπίτι, ἱκετεύοντας τούς ἀνθρώπους νά τό ἀναστήσουν.

Φυσικά, δέν μποροῦσαν νά κάνουν τίποτα ἀλλά τελικά ἕνας μαθητής τοῦ Βούδδα τή συμβούλεψε νά δεῖ τό Δάσκαλο' πού ἔμενε τότε στή Τζεταβάνα. Ἔτσι ἡ γυναίκα πῆγε τό νεκρό παιδί στό Βούδδα.

Ὁ Δάσκαλος τήν εἶδε μέ συμπάθεια καί εἶπε: Γιά νά ἐπαναφέρω τό παιδί χρειάζομαι μερικούς σπόρους μουστάρδας. Πήγαινε καί φέρε μου τέσσερεις-πέντε, ἀπό κάποιο σπίτι ὅπου νά μήν ἔχει ποτέ μπεῖ ὁ θάνατος".

Τότε ἡ τρελλή ἀπό τόν πόνο γυναίκα ἄρχισε νά ψάχνει ἕνα σπίτι ὅπου νά μήν εἶχε πατήσει ποτέ ὁ θάνατος. Βέβαια δέν βρῆκε. Στό τέλος ἀναγκάσθηκε νά γυρίσει ἄπρακτη στό Βούδδα. Μπρός στό ἤρεμο παρουσιαστικό του ὅμως τό μυαλό της καθάρισε καί κατάλαβε τό νόημα τῶν λόγων του. Πῆρε τό νεκρό παιδί, τό ἔθαψε καί γύρισε μετά γιά νά γίνει μαθήτριά Του.

IV

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗΣ ΖΩΗΣ

1. Οἱ ἄνθρωποι σ'αὐτόν τόν κόσμο ἔχουν τήν τάση νά εἶναι ἐγωϊστές καί ἀντιπαθητικοί. Δέν ξέρουν πῶς νά ἀγαποῦν ἤ νά σέβονται ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Διαφωνοῦν

καί μαλλώνουν γιά ἀστεῖα πράγματα, νιώθοντας ὀδύνη ἐνῶ ἡ ζωή τους γίνεται φαῦλος κύκλος δυστυχίας.

Ἄσχετα μέ τό ἄν εἶναι πλούσιοι ἤ φτωχοί ἀνησυχοῦν γιά τό χρῆμα. Ὑποφέρουν ἀπό τή φτώχεια καί ὑποφέρουν ἀπό τόν πλοῦτο. Ἐπειδή διακατέχονται ἀπό πλεονεξία, δέν εἶναι ποτέ εὐχαριστημένοι, ποτέ ἱκανοποιημένοι.

Ὁ πλούσιος ἀνησυχεῖ γιά τό κτῆμα του, ἄν ἔχει κτῆμα. Ἀνησυχεῖ γιά τόν πύργο του καί ὅλα τά ἄλλα περιουσιακά στοιχεῖα. Φοβᾶται μήν τόν βρεῖ κανένα κακό, νά μήν καεῖ ὁ πύργος, ἤ νά μή μποῦν μέσα κλέφτες, νά μήν τόν ἀπαγάγουν. Μετά ἀνησυχεῖ γιά τό θάνατό του καί τήν τύχη τῆς περιουσίας του. Πραγματικά ὁ δρόμος του πρός τό θάνατο εἶναι μοναχικός καί κενένας δέν τόν συμπαραστέκεται.

Ὁ φτωχός ὑποφέρει πάντα ἀπό ἀνέχεια κι'αὐτό βοηθάει νά ξυπνάν μέσα του ἀτέλειωτες ἐπιθυμίες γιά γῆ, γιά σπίτι. Ἡ φλόγα τῆς ἀπληστίας κουράζει τό σῶμα καί τό πνεῦμα του, ὁδηγώντας τον στόν πρόωρο θάνατο.

Ὅλος ὁ κόσμος μοιάζει νά ἔχει στραφεῖ ἐναντίον του, ἔτσι πού καί τό μονοπάτι πρός τό θάνατο τοῦ φαίνεται μοναχικό, καθώς τό ταξίδι εἶναι μακρό καί δέν ὑπάρχουν φίλοι πού νά τόν συντροφέψουν.

2. Βασικά, ὑπάρχουν πέντε κακά στόν κόσμο: Πρῶτον, εἶναι ἡ σκληρότητα: ὅλα τά πλάσματα, ἀκόμα καί τά ἔντομα, μαλλώνουν μεταξύ τους. Τά δυνατά ὁρμοῦν

στά ἀδύνατα. Τά ἀδύνατα ἐξαπατοῦν τά δυνατά. Παντοῦ ὑπάρχουν διαμάχες καί σκληρότητες.

Δεύτερον, δέν ὑπάρχει καθαρός διαχωρισμός τῶν δικαιωμάτων τοῦ πατέρα καί τοῦ γιοῦ, τοῦ μεγαλύτερου καί τοῦ μικρότερου ἀδελφοῦ, τοῦ ἄντρα καί τῆς γυναίκας, τοῦ γεροντότερου καί τοῦ νεώτερου. Πάντα ὅλοι προσπαθοῦν νά βγαίνουν ἀπό πάνω καί νά ἐκμεταλλεύονται τούς ἄλλους. Ἐξαπατοῦν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, ἔτσι πού ὑπάρχει κοροϊδία καί ἔλλειψη εἰλικρίνειας.

Τρίτον, δέν ὑπάρχει καθαρή ἀντίληψη τοῦ πῶς πρέπει νά εἶναι ἡ συμπεριφορά τῶν ἀνδρῶν καί τῶν γυναικῶν. Ὅλοι κατά καιρούς κάνουν σκέψεις πονηρές καί ἔχουν ἐπιθυμίες πού τούς ὁδηγοῦν σέ ἀμφισβητίσιμες πράξεις – σέ διαφωνίες, διαμάχες, ἀδικίες καί διαφθορά.

Τέταρτο, ὑπάρχει μιά τάση νά μήν σέβονται οἱ ἄνθρωποι τά δικαιώματα τῶν ἄλλων, νά ὑπερβάλλουν τή δική τους σημασία σέ βάρος τους, νά δίνουν ἄσχημα παραδείγματα μέ τή συμπεριφορά τους καί, προφέροντας ἄδικους λόγους, νά ἐξαπατοῦν, νά συκοφαντοῦν καί νά ἐκμεταλλεύονται τούς ἄλλους.

Πέμπτον, ὑπάρχει ἡ τάση μερικῶν νά παραμελοῦν τά καθήκοντά τους πρός τούς ἄλλους. Σκέπτονται πάρα πολύ τίς δικές των ἀνέσεις καί ἐπιθυμίες. Ξεχνοῦν τήν εὔνοια πού ἡ ζωή τούς ἔχει δείξει καί προξενοῦν ἐνοχλήσεις καί μεγάλες ἀδικίες στούς ἄλλους.

3. Οἱ ἄνθρωποι θά ἔπρεπε νά δείχνουν μεγαλύτερη συμπάθεια ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο. Θά ἔπρεπε νά ὑπάρχει

ἀλληλοσεβασμός γιά τά καλά τους στοιχεῖα καί ἀλληλοβοήθεια στίς δύσκολες στιγμές. Ἀντί γι'αὐτό ὅμως οἱ πολλοί εἶναι ἐγωϊστές καί σκληρόκαρδοι. Περιφρονεῖ ὁ ἕνας τόν ἄλλο γιά τίς ἀποτυχίες καί τόν ἀντιπαθεῖ γιά τίς ἐπιτυχίες. Καί αὐτές οἱ ἀντιπάθειες γενικά χειροτερεύουν μέ τόν καιρό, γιά νά γίνουν κάποτε ἀβάσταχτες.

Τά παραπάνω αἰσθήματα δέν καταλήγουν συνήθως σέ πράξεις βίας. Ὅμως δηλητηριάζουν τή ζωή μέ μίσος καί θυμό, πού χαράζονται τόσο βαθειά στή μνήμη, ὥστε τά ἄτομα μεταφέρουν τά σημάδια αὐτά καί στόν κύκλο τῆς μετενσάρκωσης.

Πραγματικά σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς λαγνείας, τό ἄτομο γεννιέται μόνο καί πεθαίνει μόνο. Δέν ὑπάρχει κανένας πού μπορεῖ νά μοιρασθεῖ τήν μετά θάνατον τιμωρία του.

Ὁ νόμος αἰτίου-ἀποτελέσματος εἶναι παγκόσμιος. Κάθε ἄνθρωπος πρέπει νά σηκώσει τό βάρος τῆς ἁμαρτίας του καί νά προχωρεῖ μόνος στό δρόμο τῆς μετάνοιας. Ὁ ἴδιος νόμος αἰτίου-ἀποτελέσματος διέπει καί τίς καλές πράξεις. Μιά ζωή γεμάτη ὅλο συμπαράσταση καί καλωσύνη γιά τόν πλησίον ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν καλή τύχη καί εὐτυχία.

4. Καθώς περνοῦν τά χρόνια καί βλέπουν τά ἄτομα πόσο δεμένα εἶναι στήν πλεονεξία, τίς συνήθειες καί τίς δυστυχίες, θλίβονται καί ἀπελπίζονται. Μέσα στήν ἀπελπισία τους συχνά μαλλώνουν μέ τούς ἄλλους, βουλιάζουν πιό βαθειά στήν ἁμαρτία, καί σταματοῦν τίς

προσπάθειες νά ξαναγυρίσουν στό σωστό δρόμο. Συχνά ἡ ζωή τους τερματίζεται πρόωρα στό μέσο τῆς διαφθορᾶς τους, ὁπότε ὑποφέρουν γιά πάντα.

Αὐτή ἡ ἀπελπισία, πού προέρχεται ἀπό τίς κακοτυχίες καί τά δεινά, εἶναι ἀφύσικη καί ἀντίθετη μέ τό νόμο τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς. Γι'αὐτό ὑποφέρει κανείς καί σ'αὐτόν τόν κόσμο καί στόν ἄλλο μετά θάνατον.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι τά πάντα σ'αὐτήν τή ζωή εἶναι παροδικά καί γεμάτα ἀβεβαιότητα. Ἀλλά εἶναι θλιβερό ὅτι οἱ ἄνθρωποι ἀγνοοῦν τό γεγονός αὐτό καί προσπαθοῦν νά βρίσκουν περισπάσεις, ἱκανοποιώντας τίς ἐπιθυμίες των.

5. Εἶναι φυσικό ὅτι σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς ὀδύνης τά ἄτομα σκέπτονται καί φέρονται ἐγωϊστικά. Εἶναι ἔτσι ἐξίσου φυσικό ὅτι ἀκολουθοῦν πόνος καί δυστυχία.

Τά περισσότερα ἄτομα εὐνοοῦν τόν ἑαυτό τους καί παραμελοῦν τούς ἄλλους. Ἀφήνουν τίς ἐπιθυμίες τους νά τούς κάνουν πλεονέκτες, λάγνους καί κακούς. Γι'αὐτό ὑποφέρουν ἀτελείωτα.

Οἱ περίοδοι τῆς ὑλικῆς εὐημερίας δέν διαρκοῦν πολύ. Περνοῦν γρήγορα. Καμμιά ἀπόλαυση σ'αὐτόν τόν κόσμο δέν διαρκεῖ πολύ.

6. Πρέπει λοιπόν οἱ ἄνθρωποι ὅσο εἶναι νέοι καί ὑγιεῖς, νά διώχνουν τήν πλεονεξία καί τήν προσκόλληση στά ἐγκόσμια, ἀναζητώντας ἀδιάκοπα τήν ἀληθινή

Φώτιση. Δέν ὑπάρχει τίποτα τό θετικό καί καμμία εὐτυχία μακρυά ἀπό τή Φώτιση.

Τά περισσότερα ἄτομα πάντως ἤ ἀγνοοῦν ἤ δέν πείθονται σ'αὐτόν τό νόμο αἰτίου-αἰτιατοῦ. Συνεχίζουν τίς συνήθειες πού ἔχουν ὡς ἀφετηρία τήν πλεονεξία ἤ τόν ἐγωϊσμό, καί λησμονοῦν ὅτι μιά καλή πράξη φέρνει τήν εὐτυχία, ἐνῶ μιά κακή τή δυστυχία. Οὔτε πιστεύουν πραγματικά ὅτι οἱ πράξεις των σ'αὐτόν τό βίο ρυθμίζουν τούς ἐπόμενους, ἔχοντας μάλιστα ἄμεσο ἀντίκτυπο στούς συνανθρώπους των, πού τιμωροῦνται ὅταν ἐκεῖνοι τιμωροῦνται ἤ εὐεργετοῦνται ὅταν ἐκεῖνοι ἀνταμείβονται γιά τά ὅσα παλαιότερα ἔπραξαν.

Ἀποτέλεσμα τῆς ἄγνοιας των αὐτῆς εἶναι πώς οἱ περισσότεροι κλαῖνε καί θρηνοῦν γιά τίς κακοτυχίες των, παρανοώντας τελείως τή σημασία τῶν τωρινῶν των πράξεων γιά τούς μελλοντικούς των βίους καί τή σχέση τῶν σημερινῶν κακοτυχιῶν τους μέ πράξεις σέ βίους παρελθόντες.

Τίποτα σ'αὐτόν τόν κόσμο δέν εἶναι παντοτεινό ἤ διαρκές. Τά πάντα ἀλλάζουν, εἶναι στιγμιαῖα καί ἀπρόβλεπτα. Μά οἱ ἄνθρωποι ἐμφανίζονται ἀδαεῖς κι'ἐγωϊστές, ἐνδιαφερόμενοι μόνο γιά τίς ἡδονές ἤ τίς κακοτυχίες τῆς στιγμῆς πού περνάει. Δέν δίνουν προσοχή στίς καλές διδασκαλίες, οὔτε προσπαθοῦν νά τίς καταλάβουν. Ἁπλῶς πέφτουν μέ τά μοῦτρα σέ ἕνα ἐνδιαφέρον παροδικό, στόν πλοῦτο ἤ τό πάθος.

7. Ἀπό πάρα πολύ παλιά ἔχουν γεννηθεῖ ἀμέτρητοι σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς πλάνης καί τῆς δυστυχίας, συνε-

χίζοντας τήν ἴδια πάντα πορεία. Εἶναι ἔτσι εὐτύχημα ὅτι ὁ κόσμος ἔχει στά χέρια του τίς διδασκαλίες τοῦ Βοῦδδα, καί μπορεῖ νά πιστέψει σ'αὐτές καί νά σωθεῖ.

Πρέπει συνεπῶς νά σκέπτονται οἱ ἄνθρωποι βαθειά, νά κρατοῦν τό νοῦ τους ἀγνό καί τό σῶμα τους σέ καλή κατάσταση, νά ἀπέχουν ἀπό τήν πλεονεξία ἤ τό κακό καί νά ἐπιδιώκουν πάντα τό καλό.

Γιά μᾶς εὐτυχῶς ἡ γνώση τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα ἔχει γίνει πραγματικότητα. Πρέπει λοιπόν νά πιστέψομε σ'αὐτές, ὥστε νά μπορέσομε νά ξαναγεννηθοῦμε, ὅταν ἔρθει ἡ στιγμή στήν Ἀγνή Του Χώρα. Μέ ἄλλα λόγια, γνωρίζοντας τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, δέν θά πρέπει νά παρακολουθοῦμε τούς ἄλλους στίς συνήθειές των, πού ἔχουν ὡς φυσική κατάληξη τήν πλεονεξία καί τήν ἁμαρτία. Οὔτε θά πρέπει νά κρατᾶμε τίς διδασκαλίες αὐτές γιά μόνο τόν ἑαυτό μας. Χρέος μας εἶναι νά ἀσκούμεθα σύμφωνα μ'αὐτές καί νά τίς μεταλαμπαδεύομε στούς ἄλλους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Η ΑΝΑΚΟΥΦΙΣΗ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΕΙ Ο ΒΟΥΔΔΑΣ

Ι
ΟΙ ΟΡΚΟΙ ΤΟΥ ΑΜΙΝΤΑ ΒΟΥΔΔΑ

1. *Ὅπως ἤδη ἐξηγήσαμε, οἱ ἄνθρωποι ἀφοσιώθηκαν ἀπό παλιά στά ἐγκόσμια πάθη· ἐπαναλαμβάνοντας τή μιά ἁμαρτία μετά τήν ἄλλη καί κουβαλώντας φορτία ἀπό δυσβάστακτες πράξεις, λόγω τῆς ἀνικανότητάς των νά σταματοῦν μέ τή δική τους σοφία ἤ βούληση τίς συνήθειες τῆς πλεονεξίας καί τῆς ἀπόλαυσης. Ἄν ὅμως δέν ἔχουν τή δυνατότητα νά ξεπεράσουν καί νά ἀποβάλλουν τά ἐγκόσμια πάθη οἱ ἄνθρωποι, τότε πῶς μποροῦν νά περιμένουν ὅτι θά ἀνακαλύψουν τήν πραγματική τους Βουδδική φύση;*

Ὁ Βούδδας, πού καταλάβαινε σέ βάθος τήν ἀνθρώπινη φύση, ἔνοιωθε μεγάλη συμπάθεια γιά τούς ἀνθρώπους κι' ἔδωσε μιάν ὑπόσχεση πώς θά ἔκανε ὅ,τι τοῦ ἦταν δυνατό – ἀκόμα καί ἄν τοῦτο σήμαινε μεγάλα δεινά γιά τόν ἴδιο – προκειμένου νά τούς ἀνακουφίσει ἀπό τούς φόβους καί τόν πόνο. Γιά νά τό πετύχει αὐτό ὁ Βούδδας, ἐμφανίσθηκε στό ἀπώτατο παρελθόν ὡς ἕνας Μποντισάττβα καί ἔδωσε τούς παρακάτω δέκα ὅρκους:

(*α*) *Ἄκόμα κι' ὅταν ἐξασφαλίσω τή Βουδδικότητα, δέν θά φθάσω ποτέ στήν τελείωση πρίν βεβαιωθῶ ὅτι σύμπας ὁ λαός τῆς χώρας μου ἔχει ἀναπτύξει τό στοι-*

χεῖο τῆς Βουδδικότητας καί ἔχει οἰκειωθεῖ τή Φώτιση.

(β) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση, δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν καταφέρω νά μεταλαμπαδεύσω τό φῶς μου σέ ὅλη τήν οἰκουμένη.

(γ) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν ἡ ζωή μου καταστεῖ αἰώνια καί γίνει ὄργανο τῆς σωτηρίας ἀμέτρητων ἀνθρώπων.

(δ) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν ὅλοι οἱ Βούδδες τῶν δέκα κατευθύνσεων ἐνωθοῦν καί δοξάσουν τό ὄνομά μου.

(ε) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν οἱ ἄνθρωποι μέ ἀληθινή πίστη προσπαθήσουν νά ξαναγεννηθοῦν στή χώρα μου, ἐπαναλαμβάνοντας τό ὄνομά μου μέ ἀληθινή πίστη δέκα φορές καί ὄντως ἐξασφαλίζοντας μέ τόν τρόπο αὐτό τήν ἐπαναγέννησή τους ἐντός της.

(στ) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση, δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν οἱ ἄνθρωποι σέ ὅλον τόν κόσμο ἀποφασίσουν νά φθάσουν ἐπίσης στή Φώτιση, νά κάνουν ἐνάρετες πράξεις καί νά ἐπιθυμήσουν εἰλικρινῶς νά γεννηθοῦν στή χώρα μου. Ἔτσι τή στιγμή τοῦ θανάτου των θά ἐμφανίζομαι ἐνώπιον τους μέ μεγάλη συνοδεία ἀπό Μποντισέττβας ὥστε νά τούς καλωσορίζω μέ τόν τρόπο αὐτό στήν Ἁγνή μου Χώρα.

(ζ) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν οἱ ἄνθρωποι σ'ὅλον τόν κόσμο, στό ἄκουσμα τοῦ ὀνόματος μου, ἀρχίσουν

νά σκέπτονται τή χώρα μου, καί νά ἐπιθυμοῦν νά γεννηθοῦν σ'αὐτήν, φυτεύοντας εἰλικρινά σπόρους ἀρετῆς καί πραγματοποιώντας τήν ἐπιθυμία αὐτή τῆς καρδιᾶς των.

(η) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν βεβαιωθῶ ὅτι ὅλοι αὐτοί πού γεννιοῦνται στήν Ἀγνή μου Χώρα θά ἐξασφαλίσουν ὄντως τή Βουδδικότητα, ἔτσι ὥστε νά ὁδηγήσουν πολλούς ἄλλους στή Φώτιση καί στήν ἀνάπτυξη αἰσθημάτων μεγάλης εὐσπλαχνικότητας.

(θ) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν οἱ ἄνθρωποι σ'ὅλον τόν κόσμο ἐπηρεασθοῦν ἀπό τό εἶδος αὐτό τῆς ἀγάπης καί τῆς συμπόνοιας πού ἐξαγνίζει νοῦ καί σῶμα, ἀνεβάζοντάς τα πάνω ἀπό τίς ὑποθέσεις τοῦ κόσμου.

(ι) "Ἀκόμα κι'ὅταν φθάσω στή Φώτιση, δέν θά ἐπιδιώξω ποτέ τήν τελείωση πρίν οἱ ἄνθρωποι σ'ὅλον τόν κόσμο ἀποκτήσουν σωστή γνώμη γιά τή ζωή καί το θάνατο – ὅπως ἐπίσης γιά τήν τέλεια ἐκείνη σοφία πού διατηρεῖ τό πνεῦμα ἀγνό καί γαλήνιο μέσα στήν πλεονεξία καί τή δυστυχία τοῦ κόσμου.

""Ετσι δίνω αὐτούς τούς ὅρκους. Ἄς μή γίνω Βούδδας πρίν ἐκπληρωθοῦν. Ἄς γίνω ἡ πηγή ἀνεξάντλητου Φώτός ἀποκαλύπτοντας καί ἀκτινοβολώντας τούς θησαυρούς τῆς σοφίας καί τῆς ἀρετῆς, φωτίζοντας ὅλους τούς τόπους καί ἀπελευθερώνοντας ὅλους τούς ἀνθρώπους τού ὑποφέρουν."

2. *Ετσι, συγκεντρώνοντας ἀμέτρητες ἀρετές ἐπί*

πολλούς αἰῶνες ὁ Βούδδας ἔγινε Ἀμίντα ἤ Βούδδας τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός καί τῆς Ἀνεξάντλητης ζωῆς, τελειοποιώντας τή δική του Βουδδική Χώρα τῆς Ἀγνότητας. Ἐκεῖ ζεῖ πιά μέσα σέ ἕνα κόσμο ἀπέραντης γαλήνης καί φωτίζει ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Αὐτή ἡ Ἁγνή Χώρα ὅπου δέν ὑπάρχει δυστυχία, εἶναι πραγματικά ἀπόλυτα γαλήνια κί εὐτυχισμένη. Ροῦχα, τρόφιμα καί ὅλα τά ὄμορφα πράγματα ἐμφανίζονται ὅταν αὐτοί πού ζοῦν ἐκεῖ τά ἐπιθυμοῦν. Κι'ὅταν τό ἀπαλό ἀεράκι φυσάει τά δέντρα τά φορτωμένα κοσμήματα, ἡ ψαλμωδία τῶν ἱερῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα γεμίζει τόν ἀέρα κι'ἐξαγνίζει τό πνεῦμα ὅσων τήν ἀκοῦνε.

Σ'αὐτήν τήν Ἁγνή Χώρα ὑπάρχουν πολλά ἄνθη λωτῶν πού μυρίζουν ὄμορφα καί ἀστράφτουν σιωπηλά μέσα σ'ἀνείπωτη ὀμορφιά. Ἡ ἀκτινοβολία τους φωτίζει τό μονοπάτι τῆς Σοφίας καί ὅσοι ἀκοῦν τή μουσική τῆς ἱερῆς διδασκαλίας της ὁδηγοῦνται στήν τέλεια γαλήνη.

3. Τώρα ὅλοι οἱ Βούδδες στίς δέκα κατευθύνσεις δοξάζουν τίς ἀρετές τοῦ Βούδδα τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός καί τῆς Ἀνεξάντλητης Ζωῆς.

Ὅποιος ἀκούει τό ὄνομα αὐτοῦ τοῦ Βούδδα, τό τιμᾶ καί τό δέχεται μέ χαρά. Ὁ νοῦς του ταυτίζεται μέ τό πνεῦμα τοῦ Βούδδα καί θά γεννηθεῖ στή θαυμαστή Χώρα τῆς Ἀγνότητας.

Αὐτοί πού γεννιοῦνται στήν Ἁγνή Χώρα μοιράζονται τήν ἀνεξάντλητη ζωή τοῦ Βούδδα. Ἡ καρδιά τους ἀμέσως γεμίζει συμπάθεια γιά ὅσους ὑποφέρουν

καί προχωροῦν γιά νά διαδόσουν τόν τρόπο λύτρωσης τοῦ Βούδδα.

Στό πλαίσιο αὐτῶν τῶν ὅρκων ἀποβάλλουν ὅλες τίς ἐγκόσμιες προσκολλήσεις, συνειδητοποιοῦν τήν παροδικότητα τοῦ κόσμου καί ἀφιερώνουν τίς ἱκανότητές των στή λύτρωση ὅλων τῶν ἔλλογων ὄντων. Προάγουν τήν ἀλληλοπεριχώρηση τῆς δικιᾶς των ζωῆς μέ τή ζωή τῶν ἄλλων, συμμεριζόμενοι τίς αὐταπάτες των καί τήν ὀδύνη των. Ταυτόχρονα ὅμως συνειδητοποιοῦν τήν ἀπαλλαγή τους ἀπό τά δεσμά καί τίς προσκολλήσεις τῆς ἐπίγειας ζωῆς.

Γνωρίζουν τά ἐμπόδια καί τίς δυσκολίες πού ἀνακύπτουν γιά ὅσους ζοῦν ἐδῶ, ἀλλά γνωρίζουν ταυτόχρονα τίς ἀτελείωτες δυνατότητες τῆς συμπόνοιας τοῦ Βούδδα. Εἶναι ἐλεύθεροι νά μένουν ἤ νά φεύγουν, εἶναι ἐλεύθεροι νά προχωροῦν ἤ νά σταματοῦν, ἀλλά διαλέγουν νά παραμείνουν κοντά σέ ὅσους ὁ Βούδδας συμπονᾶ.

Ἔτσι ἄν κάποιος πού ἀκούει τό ὄνομα τοῦ Ἀμίντα Βούδδα θέλει νά ζητήσει βοήθεια ἀπό Αὐτόν μέ ἀπόλυτη πίστη, Ἐκεῖνος θά τοῦ τήν προσφέρει. Μπορεῖ κανείς συνεπῶς νά πεῖ ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν νά ἀκοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα καί νά τήν ἀκολουθοῦν – ἀκόμα καί ὅταν αὐτό μοιάζει νά τούς ὁδηγεῖ πάλι μέσα στίς φλόγες πού τυλίγουν αὐτόν τόν κόσμο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ἄν οἱ ἄνθρωποι πραγματικά καί εἰλικρινά θέλουν νά φθάσουν στή Φώτιση, πρέπει νά βασισθοῦν στή δύναμη αὐτοῦ τοῦ Βούδδα. Εἶναι ἀδύνατο γιά συνηθι-

σμένο ὄν νά συλλάβει τήν υπέρτατη Βουδδική του φύση χωρίς τή βοήθεια αὐτοῦ τοῦ Βούδδα.

4. Ὁ Ἀμίντα Βούδδας δέν βρίσκεται μακρυά ἀπό κανένα. Λένε ὅτι ἡ Χώρα τῆς Ἀγνότητας ὑπάρχει κάπου στό Δυτικό κόσμο. Ἀλλά ἡ χώρα αὐτή βρίσκεται ἐπίσης μέσα στό πνεῦμα ὅσων εἰλικρινά ἐπιθυμοῦν νά γεννηθοῦν ἐκεῖ.

Ὅταν μερικοί σχηματίζουν στό μυαλό τους τήν εἰκόνα τοῦ Ἀμίντα Βούδδα, βλέποντάς τον νά λάμπει μέσα σέ χρυσά μεγαλεῖα, αὐτή ἡ εἰκόνα περικλείει ὀγδόντα τέσσερις χιλιάδες μορφές καί χαρακτηριστικά, τό κάθε ἕνα ἀπό τά ὁποῖα ἐκπέμπει ὀγδόντα τέσσερες χιλιάδες ἀκτῖνες φωτός, ἡ κάθε μία ἀπό τίς ὁποῖες φωτίζει ἕναν κόσμο καί δέν ἀφήνει στό σκοτάδι οὔτε ἕναν ἄνθρωπο ἀπό ὅσους ἐπικαλοῦνται τό ὄνομά Του. Ἔτσι ὁ Ἀμίντα βοηθᾶ τούς ἀνθρώπους νά ἐπωφελοῦνται τῆς σωτηρίας πού Αὐτός προσφέρει.

Βλέποντας τής εἰκόνα τοῦ Βούδδα, μπορεῖ κανείς νά ἀντιληφθεῖ τό πνεῦμα Του. Τό πνεῦμα αὐτό νιώθει συμπόνοια γιά ὅλους, ἀκόμα καί αὐτούς πού τό ἀγνοοῦν ἤ ξεχνοῦν – ἄν καί εἶναι βέβαια περισσότερη ἡ συμπόνοια γιά ὅσους μέ πίστη τό θυμοῦνται.

Σ'αὐτούς πού πιστεύουν ὁ Ἀμίντα προσφέρει τή δυνατότητα νά ταυτισθοῦν μαζί Του. Ἐπειδή ὅμως αὐτός ὁ Βούδδας εἶναι ἡ προσωποποίηση τῆς ἰσότητας, ὅποτε κάποιος τόν στοχάζεται, Ἐκεῖνος μπαίνει ἄνετα στό πνεῦμα του.

Τοῦτο σημαίνει πώς ὅταν κάποιος στοχάζεται τό Βούδδα ἀποκτᾶ καί τό πνεῦμα Του, σέ ὅλη του τήν ἀγνή, μακάρια καί γαλήνεια τελειότητα. Μέ ἄλλα λόγια, τό πνεῦμα του γίνεται Βουδδικό.

Ἔτσι, ὁ κάθε ἀγνός καί εἰλικρινής πιστός τοῦ Ἀμίντα πρέπει νά βλέπει τό πνεῦμα του σάν νά εἶναι τό πνεῦμα ἐκείνου τοῦ Βούδδα.

5. Ὁ Βούδδας ἔχει πολλούς τρόπους μέ τούς ὁποίους μεταμορφώνεται καί ἐνσαρκώνεται. Μπορεῖ ἔτσι νά ἐμφανισθεῖ διαφορετικά, ἀνάλογα μέ τίς ἱκανότητες τοῦ καθενός.

Ἐμφανίζει τό σῶμα του σέ τεράστια διάσταση πού καλύπτει τόν οὐρανό καί ἁπλώνεται μακρυά μέχρι τό ἄπειρο. Ἐμφανίζεται ἐπίσης μέσα στίς ἀπειροστότητες τῆς φύσης, πότε μέ κάποια συγκεκριμένη μορφή, πότε σάν ἐνέργεια, πότε σάν διάφορες πτυχές τοῦ νοῦ καί πότε σάν διάφορες προσωπικότητες.

Ἀλλά μέ τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο σίγουρα θά ἐμφανισθεῖ ὁ Ἀμίντα σέ ὅσους ἐπικαλοῦνται τ' ὄνομά του μέ πίστη. Σ' αὐτούς ἐμφανίζεται πάντα μαζί μέ δύο ἄλλες Μποντισάττβα, τόν Ἀβαλοκιτεσβάρα – Μποντισάττβα τῆς Συμπόνιας – καί τόν Μαχαστάμα-πράπτα – Μποντισάττβα τῆς Σοφίας. Οἱ ἐμφανίσεις του γίνονται πάντα γιά νά τίς δεῖ ὅλος κόσμος, ὅμως τίς βλέπουν τελικά μόνο ὅσοι πιστεύουν.

Αὐτοί πού εἶναι σέ θέση νά δοῦν τίς προσωρινές Του ἐμφανίσεις, ἀποκτοῦν μόνιμη ἱκανοποίηση κι εὐτυχία. Ἀκόμα, αὐτοί πού μποροῦν νά δοῦν τόν πραγματικό Βούδδα ἐξασφαλίζουν ἀμέτρητους θησαυρούς χαρᾶς καί γαλήνης.

6. Καθώς τό πνεῦμα τοῦ Ἀμίντα μέ ὅλες τίς ἀπεριόριστες δυνατότητες ἀγάπης καί σοφίας πού διαθέτει εἶναι ἡ ἴδια ἡ συμπόνια, ὁ Βούδδας μπορεῖ νά σώσει ὅλον τόν κόσμο.

Οἱ πιό διεφθαρμένοι ἄνθρωποι – αὐτοί πού κάνουν ἀπίστευτα ἐγκλήματα καί ὁ νοῦς των εἶναι γεμᾶτος πλεονεξία, θυμό καί λαγνεία· αὐτοί πού λένε ψέμματα, κουσομπολεύουν. καταχρῶνται ἤ κλέβουν· αὐτοί πού σκοτώνουν, κλέβουν ἤ ἀσελγοῦν· αὐτοί πού πλησιάζουν στό τέλος τῆς ζωῆς τους μετά ἀπό χρόνια κακῶν πράξεων – εἶναι καταδικασμένοι νά ὑποστοῦν ἀμέτρητους αἰῶνες τιμωρίας.

Ἕνας καλός φίλος ὅμως ἔρχεται συμπαραστάτης τήν τελευταία τους στιγμή, λέγοντάς τους: "Τώρα βρίσκεσαι στά πρόθυρα τοῦ θανάτου. Δέν μπορεῖς νά σβύσεις τή διεφθαρμένη σου ζωή. Μπορεῖς ὅμως νά βρεῖς καταφύγιο στή συμπόνια τοῦ Βούδδα τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός, ἄν ἐπικαλεσθεῖς τό ὄνομά Του."

Ἄν ἀκόμα καί αὐτοί οἱ διεφθαρμένοι ἄνθρωποι ἀπαγγείλουν τό ὄνομα τοῦ Ἀμίντα μέ πίστη, ὅλες οἱ ἁμαρτίες πού τούς ὁδήγησαν στήν πλάνη καί τούς ἐνέπνευσαν λαθεμένες ἐντυπώσεις γιά τή ζωή, θά ξεκαθαρισθοῦν ἀμέσως.

Καί ἄν αὐτό μπορεῖ νά γίνει μόνο μέ τήν ἐπανάληψη τοῦ ἱεροῦ ὀνόματός Του, πόσο περισσότερο μπορεῖ νά γίνει ἄν τό ἄτομο συγκεντρώσει τό πνεῦμα του στή σκέψη αὐτοῦ τοῦ Βούδδα.

Ἔτσι, αὐτούς πού θά μπορέσουν νά ἐπικαλεσθοῦν τό ἱερό Του ὄνομα ὅταν φθάσουν στό τέλος τῆς ζωῆς των, θά τούς προϋπαντήσει ὁ Ἀμίντα καί οἱ Μποντισάττβας τῆς Συμπόνιας καί τῆς Σοφίας καί θά τούς ὁδηγήσουν στή Βουδδική Χώρα ὅπου θά γεννηθοῦν πάλι μέσα σ᾽ὅλη τήν ἀγνότητα τοῦ λευκοῦ λωτοῦ.

Πρέπει λοιπόν νά θυμᾶται κανείς τίς λέξεις: "Νάμου-Ἀμίντα-Μπούτσου" ἤ Ἀπόλυτη Ἐξάρτηση ἀπό τό Βούδδα τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός καί τῆς Ἀπεριόριστης Ζωῆς!

II
Η ΑΓΝΗ ΧΩΡΑ ΤΟΥ ΑΜΙΝΤΑ ΒΟΥΔΔΑ

1. Ὁ Βούδδας τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός καί τῆς Ἀπεριόριστης Ζωῆς ζεῖ παντοτεινά καί παντοτεινά ἀκτινοβολεῖ τήν Ἀλήθειά Του. Στήν Ἁγνή Του Χώρα δέν ὑπάρχει πόνος καί σκοτάδι, ἔτσι πού ἡ κάθε ὥρα περνάει μέσα στή χαρά. Γι᾽αὐτό ἄλλωστε λέγεται καί Χώρα τῆς Ευδαιμονίας.

Στή μέση αὐτῆς τῆς Χώρας ὑπάρχει μία λίμνη μέ καθάριο νερό, δροσερό καί σπινθηριστό, τῆς ὁποίας τά κύματα χαϊδεύουν ἀπαλά ὄχθες μέ χρυσή ἄμμο. Ἐδῶ καί κεῖ ὑπάρχουν τεράστια ἄνθη λωτῶν, μεγάλα σάν ρόδες ἁμαξιῶν, σέ πολλές ἀποχρώσεις: κίτρινο,

κόκκινο, ἄσπρο. Ἡ εὐωδία αὐτῶν τῶν λωτῶν γεμίζει τόν ἀέρα.

Σέ διάφορα σημεῖα τῆς ὄχθης ὑπάρχουν περίπτερα διακοσμημένα μέ χρυσό, ἀσῆμι, πολύτιμα πετράδια καί κρύσταλλο, ἀπό τά ὁποῖα μαρμάρινες σκάλες ὁδηγοῦν μέχρι τό γυαλό. Ἄλλα περίπτερα διαθέτουν καγκελωτά μπαλκόνια πού κρέμονται πάνω ἀπό τό νερό καί εἶναι κλεισμένα μέ κουρτίνες φορτωμένες πολύτιμα πετράδια. Ἐνδιάμεσα ὑπάρχουν δάση μέ δέντρα μπαχαρικῶν καί θάμνοι ἀνθισμένοι.

Ἡ γῆ ἀστράφτει ἀπό ὀμορφιά καί ὁ ἀέρας δονεῖται ἀπό οὐράνιες ἁρμονίες. Ἕξι φορές τή μέρα καί τή νύχτα πέφτουν ἀπό τόν οὐρανό πέταλα λουλουδιῶν με ἀπαλά χρώματα καί οἱ ἄνθρωποι τά μαζεύουν καί τά πᾶνε σέ ὅλες τίς ἄλλες Βουδδικές χῶρες, γιά νά τά προσφέρουν ἐκεῖ σέ μυριάδες Βούδδες.

2. Σ'αὐτή τή θαυμαστή Χώρα ὑπάρχουν πολλά εἴδη πτηνῶν. Κάτασπροι πελαργοί, κύκνοι, πολύχρωμα παγώνια, τροπικά παραδείσια πουλιά καί σμήνη ἀπό μικρά πουλιά πού κελαηδοῦν γλυκά. Στήν Ἁγνή Χώρα τοῦ Βούδδα αὐτοί οἱ γλυκολάλητοι φτερωτοί τραγουδιστές διαλαλοῦν τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα καί ἐπαινοῦν τίς ἀρετές Του.

Ὅποιος ἀφουγκρασθεῖ τίς μελωδίες αὐτῶν τῶν φωνῶν, νιώθει νά ξυπνᾶ μέσα του μιά καινούργια πίστη, χαρά καί γαλήνη, σέ πνεῦμα ἀπόλυτης ἁρμονίας μέ τήν ἀδελφότητα τῶν ἄλλων πιστῶν ὅλου τοῦ κόσμου.

Ἀπαλοί ζέφυροι ἀνεμίζουν τά δέντρα αὐτῆς τῆς Ἀγνῆς Χώρας καί κάνουν τίς μυρωδάτες κουρτίνες τῶν περιπτέρων νά κυματίζουν μέ θρόϊσμα γλυκό.

Καί οἱ ἄνθρωποι πού ἀκοῦνε τίς ἀπαλές νότες αὐτῆς τῆς παραδείσιας μουσικῆς συλλογίζονται τό Βούδδα, τό Ντάρμα (Διδασκαλία) καί τή Σάνγκα. (Αδελφότητα). Καί νά σκεφθεῖ κανείς πώς ὅλες αὐτές οἱ ὀμορφιές δέν ἀποτελοῦν παρά ἀντανακλάσεις συνηθισμένων πραγμάτων στήν Ἀγνή Χώρα!

3. Γιατί ὁ Βούδδας σ'αὐτήν τή χώρα λέγεται Ἀμίντα, δηλαδή Βούδδας τοῦ Ἀστείρευτου Φωτός καί τῆς Ἀπεριόριστης Ζωῆς; Ὁ λόγος εἶναι πώς τό μεγαλεῖο τῆς Ἀλήθειάς Του ἀκτινοβολεῖ ἀνεμπόδιστα μέχρι τά πιό ἀπόμακρα σημεῖα τῶν διαφόρων βουδδικῶν χωρῶν καί ἡ ζωτικότητα τῆς ἔμπρακτης συμπόνιας Του ποτέ δέν μειώνεται μέσα στίς ἀμέτρητες ζωές καί τούς αἰῶνες.

Ὁ λόγος εἶναι πώς ὁ ἀριθμός αὐτῶν πού γεννιοῦνται στήν Ἀγνή Του Χώρα καί φωτίζονται ἀπόλυτα, εἶναι ἄπειρος καί τά ὄντα αὐτά δέν θά ἐπιστρέψουν ποτέ στόν κόσμο τῆς πλάνης καί τοῦ θανάτου.

Ὁ λόγος εἶναι πώς ὁ ἀριθμός τῶν ἀνθρώπων πού ἀφυπνίζονται στίς δυνατότητες μιᾶς καινούργιας ζωῆς, ὁδηγούμενοι ἀπό τό Φῶς Του, εἶναι ἐπίσης ἄπειρος.

Τοῦτο ὅμως σημαίνει πώς θἄπρεπε οἱ ἄνθρωποι νά συγκεντρώνουν τό πνεῦμα τους στό Ὄνομά Του ὅταν

πλησιάζουν τό τέλος τῆς ζωῆς των καί ἔστω γιά μιά ἤ γιά ἑφτά μέρες, νά ἀπαγγέλλουν τό Ὄνομα τοῦ Ἀμίντα μέ πίστη ἀπόλυτη. Ἄν τό κάνουν αὐτό μέ νοῦ γαλήνιο, θά γεννηθοῦν στή Χώρα τοῦ Βούδδα, τήν Ἁγνή Χώρα, μέ τήν καθοδήγηση ὄχι μόνο Ἐκείνου, μά πολλῶν ἄλλων ἱερῶν δασκάλων πού θά ἐμφανισθοῦν μπροστά τους τήν τελευταία στιγμή πρίν ξεψυχήσουν.

Ἄν κάποιος ἀκούσει τό Ὄνομα τοῦ Ἀμίντα Βούδδα καί τονώσει τήν πίστη του μέ τίς διδασκαλίες Του, θά μπορέσει νά ἀποκτήσει ἀνυπέρβλητη καί τέλεια Φώτιση.

ΑΣΚΗΤΙΚΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΚΑΘΑΡΣΗΣ

Ι
Η ΚΑΘΑΡΣΗ ΤΟΥ ΝΟΥ

1. *Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν ἕνα πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα πού τούς ὁδηγεῖ σέ αὐταπάτες καί δεινά. Ὑπάρχουν πέντε τρόποι γιά νά ἀπελευθερωθουν ἀπό τά δεσμά αὐτοῦ τοῦ πάθους.*

Πρῶτον πρέπει νά ἔχουν σωστή γνώμη γιά τά πράγματα, γνώμη βασισμένη σέ προσεκτική παρατήρηση. Πρέπει μετά νά καταλαβαίνουν σωστά τά αἴτια ὅπως ἐπίσης τούς ἀντίκτυπους αὐτῶν τῶν πραγμάτων. Ἀφοῦ ἡ δυστυχία ὀφείλεται στίς ἐπιθυμίες καί τίς προσκολλήσεις τοῦ νου ἀφοῦ ἀκόμα ἡ ἐπιθυμία καί ἡ προσκόλληση σχετίζονται μέ τίς ἐσφαλμένες προσλήψεις ἑνός ὄντος ὑποστασιοποιημένου καί παραγνωρίζουν τή σημασία τοῦ νόμου αἰτίου-αἰτιατοῦ, μπορεῖ νά ὑπάρξει γαλήνευση τοῦ πνεύματος μόνο, ὅταν ὁ νοῦς ἀπαγκιστρώνεται ἀπό αὐτό τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα.

Δεύτερον, οἱ ἄνθρωποι μποροῦν νά ἀπελευθερωθοῦν ἀπό αὐτές τίς λαθεμένες προσλήψεις καί τό συνακόλουθο πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα μόνο μέ τόν προσεκτικό καί ὑπομονετικό ἔλεγχο τοῦ νοῦ. Μέ ἕνα τέτοιο ἀποτελεσμετικό ἔλεγχο μποροῦν νά ἀποφύγουν τίς ἐπιθυμίες πού ἔχουν ὡς ἀφετηρία τούς ἐρεθισμούς τῶν

ματιῶν, τῶν ἀφτιῶν, τῆς μύτης, τῆς γλώσσας, τοῦ δέρματος καί τῶν συνακόλουθων πνευματικῶν διεργασιῶν, κόβωντας μέ τόν τρόπο αὐτό στή ρίζα του ὅλο τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα.

Τρίτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἔχουν σωστή γνώμη γιά τή χρήση τῶν πραγμάτων. Π.χ. τά εἴδη διατροφῆς καί ρουχισμοῦ δέν θά πρέπει νά σχετίζονται μέ τίς ἀνέσεις ἤ τήν εὐχαρίστηση, ἀλλά μόνο μέ τίς ἀνάγκες τοῦ σώματος. Ὁ ρουχισμός εἶναι ἀπαραίτητος γιά νά προστατεύει τό σῶμα ἀπό ὑπερβολική ζέστη ἤ κρύο καί γιά λόγους αἰδοῦς. Ἡ τροφή εἶναι ἀπαραίτητη γιά τή συντήρηση τοῦ σώματος, ἐνῶ παράλληλα ἀποτελεῖ ἄσκηση Φώτισης καί Βουδδικότητας. Τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα δέν μπορεῖ νά ξεπηδήσει ἀπό ἕνα τρόπο σκέψης σωστό.

Τέταρτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά διδαχθοῦν τήν ὑπομονή. Πρέπει νά μάθουν νά ὑπομένουν τίς δυσκολίες πού προέρχονται ἀπό τή ζέστη καί τό κρύο τήν πείνα καί τή δίψα. Πρέπει ἀκόμη νά μάθουν νά εἶναι ὑπομονετικοί ὅταν οἱ ἄλλοι τούς ἐκμεταλλεύονται καί τούς κοροϊδεύουν. Ἡ ἐξάσκηση τῆς ὑπομονῆς σβήνει τή φωτιά τοῦ πάθους γιά τήν ἐγκοσμιότητα καίγοντας αὐτή τούτη τήν οὐσία του.

Πέμπτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά μάθουν νά διακρίνουν καί νά ἀποφεύγουν κάθε εἴδους κίνδυνο. Ὅπως ὁ φρόνιμος δέν πλησιάζει ἄγρια ἄλογα ἤ λυσσασμένα σκυλιά, ἔτσι δέν κάνει καί φιλίες μέ ἀνθρώπους κακούς ἤ συχνάζει σέ μέρη πού οἱ φρόνιμοι ἀποφεύγουν. Ἄν ἀσκηθεῖ κανείς στή συγκράτηση καί τή σωφροσύνη,

οἱ φωτιές τῆς ἐγκοσμιότητας πού κατακαίουν τό σῶμα θά σβήσουν προοδευτικά.

2. Ὑπάρχουν πέντε ὁμάδες ἐπιθυμιῶν στόν κόσμο. Ἐπιθυμίες προερχόμενες ἀπό τίς μορφές πού συλλαμβάνουν τά μάτια· ἀπό τούς ἤχους πού συλλαμβάνουν τά ἀφτιά· ἀπό τίς μυρωδιές πού ὀσφραίνεται ἡ μύτη· ἀπό τίς γεύσεις πού εἶναι εὐχάριστες στή γλώσσα καί ἀπό τά ἀντικείμενα πού εἶναι εὐχάριστα στήν αἴσθηση τῆς ἀφῆς. Ἀπό αὐτές τίς πέντε εἰσόδους στήν ἐπιθυμία προέρχεται ἡ ροπή τοῦ σώματος πρός τίς ἀνέσεις.

Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι, ἐπηρεασμένοι ἀπό τή ροπή τοῦ σώματος πρός τίς ἀνέσεις, δέν προσέχουν τά κακά πού τίς ἀκολουθοῦν καί πιάνονται σέ μιά διαβολική παγίδα, ὅπως τό ἐλάφι πού πιάνεται στήν παγίδα τοῦ κυνηγοῦ. Πραγματικά αὐτές οἱ πέντε πόρτες τῶν ἐπιθυμιῶν, προϊόν τῶν αἰσθήσεων, συνιστοῦν τίς πιό ἐπικίνδυνες παγίδες. Ὅταν πιασθοῦν οἱ ἄνθρωποι σ'αὐτές, μπλέκονται μέ τά ἐγκόσμια πάθη καί ὑποφέρουν. Πρέπει γι'αὐτό νά μάθουν τόν τρόπο νά ἀποφεύγουν αὐτές τίς παγίδες.

3. Δέν ὑπάρχει πάντως ἕνας μόνο τρόπος νά τό κάνουν αὐτό. Ἄς ὑποθέσομε ὅτι πιάνομε ἕνα φίδι, ἕναν κροκόδειλο, ἕνα πουλί, ἕνα σκύλο, μιάν ἀλεπού κι'ἕναν πίθηκο – ἕξι ὄντα τελείως διαφορετικά – ὅτι τά δένουμε ὅλα μαζί μέ ἕνα σχοινί καί ὅτι τά ἀφήνομε μετά νά φύγουν. Τό καθένα θά προσπαθήσει τότε νά γυρίσει σέ τόπο οἰκεῖο: τό φίδι θά ψάξει γιά προστασία στό χορτάρι, ὁ

κροκόδειλος θά ἀποζητήσει τό νερό, τό πουλί θά θελήσει νά πετάξει, ὁ σκύλος θά μυρισθεῖ κάποιο χωριό, ἡ ἀλεπού θά ψάξει γιά μακρινούς θάμνους καί ὁ πίθηκος γιά τά δέντρα κάποιου δάσους. Στήν προσπάθεια νά τραβήξει τό κάθε ζῶο τό δρόμο του θά γίνει μιά πάλη. Ἀλλά δεμένα καθώς θά εἶναι μέ τό σχοινί, τό ἰσχυρότερο κάποια στιγμή θά τραβήξει τά ὑπόλοιπα.

Ὅπως τά ζῶα τῆς παραβολῆς, ὁ ἄνθρωπος μπαίνει σέ πειρασμό μέ πολλούς τρόπους ἀπό τίς ἐπιθυμίες τῶν ἕξι αἰσθήσεων, δηλαδή τῶν ματιῶν, τῶν ἀφτιῶν, τῆς μύτης, τῆς γλώσσας, τῆς ἀφῆς καί τοῦ νοῦ, ἀλλά ποδηγετεῖται ἀπό τήν ἐπικρατέστερη ἐξ αὐτῶν.

Ἄν τά ἑξι πλάσματα δεθοῦν σέ ἕνα στύλο, θά προσπαθήσουν γιά λίγο νά ἀπελευθερωθοῦν. Κάποια στιγμή ὅμως θά κουρασθοῦν καί θά ξαπλώσουν ἐξαντλημένα πλάϊ στό στύλο. Ἀκριβῶς ἔτσι, ἄν οἱ ἄνθρωποι ἀσκήσουν κι'ἐλέγξουν τό νοῦ, δέν θά ἀνακύπτουν πιά προβλήματα γι'αὐτούς ἀπό τίς ὑπόλοιπες πέντε αἰσθήσεις. Ὅταν ὁ νοῦς ἐλέγχεται οἱ ἄνθρωποι εἶναι εὐτυχισμένοι καί στό παρόν καί στό μέλλον.

4. Οἱ ἄνθρωποι ἀγαποῦν τίς ἐγωϊστικές τους ἀνέσεις, ὅπως ἀγαποῦν τή φήμη καί τόν ἔπαινο. Ἀλλά ἡ φήμη καί ὁ ἔπαινος εἶναι σάν τό λιβάνι πού καίγεται καί γρήγορα ἐξαντλεῖται. Ὅποιοι κυνηγοῦν τιμές καί δημόσια ἀναγνώριση, τό δρόμο τῆς ἀλήθειας ἐγκαταλείποντας, διατρέχουν σοβαρό κίνδυνο καί μετανοιώνουν σύντομα.

Ὅποιος κυνηγάει δόξα, πλοῦτο καί ἐρωτικές περιπέτειες εἶναι σάν ἕνα παιδί πού γλύφει μέλι ἀπό τήν κόψη ἐνός μαχαιριοῦ. Γεύεται μέν τή γλύκα τοῦ μελιοῦ, διατρέχει ὅμως τόν κίνδυνο νά κόψει τή γλώσσα του. Εἶναι σάν κάποιος πού κρατάει ἕνα δαυλό ἐνάντια στό δυνατό ἄνεμο. Ἡ φλόγα θά τοῦ κάψει σίγουρα τά χέρια καί τό πρόσωπο.

Κανείς δέν πρέπει νά ἐμπιστεύεται τό γεμάτο λαιμαργία, θυμό καί λαγνεία νοῦ του. Κανείς δέν πρέπει νά ἀφήνει τό νοῦ του νά πλανιέται ἐλεύθερα. Ὀφείλει ἀντίθετα νά τόν κρατάει κάτω ἀπό αὐστηρό ἔγγχο.

5. Τό νά πετυχαίνεις τέλειο ἔλεγχο τοῦ νοῦ εἶναι πρᾶγμα δύσκολο. Αὐτοί πού ἀποζητοῦν τή Φώτιση, πρέπει πρῶτα νά ἀποφύγουν τίς ἐπιθυμίες. Ἡ ἐπιθυμία εἶναι μιά μαινόμενη φωτιά, καί ὅποιος ἀποζητᾶ τή Φώτιση πρέπει νά τήν ἀποφεύγει, ὅπως ἐκεῖνος πού κουβαλάει φορτίο σανοῦ, πρέπει νά ἀποφεύγει τούς σπινθῆρες.

Θά ἦταν ὅμως ἀνόητο νά βγάλει κάποιος τά μάτια του γιά νά σκοτώσει τόν πειρασμό πού ἀναβλύζει ἀπό τή θέαση τῶν ὄμορφων μορφῶν. Ὅταν τό πνεῦμα κυριαρχεῖ οἱ ἐπιθυμίες ἐξαφανίζονται. Αὐτή εἶναι ἡ λύση.

Εἶναι δύσκολο νά ἀκολουθήσει κανένας τό δρόμο πρός τή Φώτιση. Ὅμως αὐτό παρουσιάζεται ἀκόμα πιό δύσκολο ὅταν οἱ ἄνθρωποι δέν ἔχουν τό κατάλληλο πνεῦμα πού ἀπαιτεῖται γιά νά ἀναζητήσουν ἕνα δρόμο τέτοιο. Χωρίς τή Φώτιση, θά ὑπάρχει ἀτέλειωτη δυστυχία σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ὅταν κάποιος ἀναζητά τό δρόμο πρός τή Φώτιση,

εἶναι σάν ἕνα βώδι πού κουβαλάει βαρύ φορτίο μέσα σέ ἀγρό γεμάτο λάσπη. Ἄν τό βώδι προσπαθήσει νά κάνει τή δουλειά του ὅσο καλύτερα μπορεῖ χωρίς νά δίνει σημασία σ'ἄλλα πράγματα δέν ἀποκλείεται στό τέλος νά περάσει τόν ἀγρό καί νά ξεκουρασθεῖ. Ἔτσι ἀκριβῶς, ἄν ὁ νοῦς τεθεῖ ὑπό ἔλεγχο καί κρατηθεῖ στό διάβα του ἡ λάσπη τῆς πλεονεξίας γιά νά τόν ἐμποδίσει νά προχωρήσει. Τότε ὅλη ἡ δυστυχία θά ἐξαφανισθεῖ.

6. *Ὅσοι ἀναζητοῦν τό μονοπάτι πρός τή Φώτιση, πρέπει νά ἀποβάλουν πρῶτα κάθε ἐγωϊστική περηφάνεια καί νά προσπαθήσουν ταπεινά νά δεχθοῦν τό φῶς τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα. Ὅλοι οἱ θησαυροί τοῦ κόσμου καί ὅλο τό χρυσάφι, τό ἀσήμι καί οἱ τιμές, δέν μποροῦν νά συγκριθοῦν μέ αὐτήν τή σοφία καί ἀρετή.*

Γιά νά ἔχει κανένας καλή ὑγεία, γιά νά ἐξασφαλίσει ἀληθινή εὐτυχία μέσα στήν οἰκογένεια, γιά νά φέρει τήν εἰρήνη σέ ὅλους, πρέπει πρῶτα νά χαλιναγωγήσει καί νά ἐλέγξει τό νοῦ. Ἄν ὁ ἄνθρωπος μπορεῖ νά ἐλέγξει τό νοῦ, μπορεῖ νά βρεῖ τό δρόμο πρός τή Φώτιση, ἔτσι πού ὅλη ἡ σοφία καί ἡ ἀρετή νά ἐπικαθήσουν ἀπό μόνες των στό πνεῦμα του.

Ὅπως οἱ θησαυροί ξεθάβονται ἀπό τή γῆ ἔτσι ἡ ἀρετή ξεπροβάλλει μέσα ἀπό τίς καλές πράξεις καί ἡ σοφία μέσα ἀπό ἕνα πνεῦμα καθάριο καί γαλήνιο. Τοῦτο εἶναι ἐξαιρετικά σημαντικό, ἐπειδή γιά νά πορευθεῖ κανείς μέ ἀσφάλεια μέσα στό λαβύρινθο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, χρειάζεται τό φῶς τῆς σοφίας καί τήν καθοδήγηση τῆς ἀρετῆς.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα, πού ἐξηγεῖ στούς ἀνθρώπους πῶς νά ἐξαφανίσουν τήν πλεονεξία, τό θυμό καί τή λαγνεία εἶναι μιά διδασκαλία καλή, καί αὐτοί πού τήν ἀκολουθοῦν βρίσκουν τήν εὐτυχία μιᾶς καλῆς ζωῆς.

7. Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τήν τάση νά κινοῦνται σύμφωνα μέ τίς σκέψεις τους. Ἄν σκέπτονται τήν πλεονεξία γίνονται περισσότερο πλεονέκτες. Ἄν σκέπτονται ὀργισμένοι, θυμώνουν περισσότερο. Ἄν κάνουν ἀνόητες σκέψεις τά πόδια τους κινοῦνται πρός αὐτήν τήν κατεύθυνση.

Τήν ἐποχή τῆς συγκομιδῆς οἱ κτηνοτρόφοι κρατοῦν τά κοπάδια περιορισμένα, γιά νά μή ξεφύγουν ἀπό τούς φράκτες καί μποῦν στά χωράφια δίνοντας ἔτσι ἀφορμή στούς γεωργούς, εἴτε γιά νά παραπονεθοῦν εἴτε γιά νά τά σκοτώσουν. Ἔτσι καί οἱ ἄνθρωποι: Πρέπει νά προστατεύουν τό νοῦ τους ἀπό τή διαφθορά καί τήν κακοτυχία. Πρέπει νά πνίγουν τίς σκέψεις πού ὑποκινοῦν τήν πλεονεξία, τό θυμό ἤ τή λαγνεία καί νά ἐνθαρρύνουν ἐκεῖνες πού ὑποκινοῦν τήν ἀγάπη καί τή μεγαλοψυχία.

Ὅταν ἔρχεται ἡ ἄνοιξη καί οἱ βοσκότοποι ἔχουν πλεόνεσμα ἀπό πράσινο χορτάρι, οἱ κτηνοτρόφοι ὁδηγοῦν τά κοπάδια τους ἐκεῖ. Ἀλλά ἀκόμα καί τότε τά παρακολουθοῦν προσεκτικά. Ἔτσι εἶναι καί μέ τό νοῦ: ἀκόμα καί κάτω ἀπό τίς καλύτερες συνθῆκες πρέπει νά τελεῖ ὑπό στενή παρακολούθηση.

8. Κάποτε ὁ Βούδδας Σακυαμούνι ἔμεινε στήν πόλη

Καουσάμπι- Ἐκεῖ ζοῦσε κάποιος πού τόν ἀντιπαθοῦσε καί πού πλήρωσε μερικούς συκοφάντες νά κυκλοφορήσουν διάφορες ψεύτικες ἱστορίες γι'Αὐτόν. Κάτω ἀπό αὐτές τίς συνθῆκες ἦταν δύσκολο γιά τούς μαθητές τοῦ Βούδδα νά βροῦν ἀρκετό φαγητό ὅταν ἔβγαιναν στούς δρόμους γιά ζητιανιά.

Ὁ Ἀνάντα εἶπε τότε στόν Σακυαμούνι: "Καλύτερα νά μή μείνομε σέ μιά πόλη τέτοια. Ὑπάρχουν ἄλλες καλύτερες. Εἶναι προτιμότερο νά φύγομε ἀπό δῶ".

Ὁ Εὐλογημένος τότε ἀπάντησε: "Καί ἄν ἡ ἐπόμενη πόλη εἶναι ἐπίσης σάν αὐτήν, τότε ποῦ θά πᾶμε;

"Τότε θά πᾶμε σέ μιάν ἄλλη".

Μά ὁ Εὐλογημένος εἶπε πάλι: ""Οχι Ἀνάντα, δέν ὑπάρχει τέλος μ'αὐτόν τόν τρόπο. Καλύτερα νά μείνομε ἐδῶ καί νά ὑπομείνομε καρτερικά τήν κακομεταχείρηση μέχρις ὅτου σταματήσει. Κι'ὅταν σταματήσει, τότε νά πᾶμε σ'ἄλλη πόλη.

"'Ὑπάρχει κέρδος καί χασούρα, συκοφαντία καί τιμή, ἔπαινος κί ἐκμετάλλευση, πόνος καί εὐχαρίστηση. Ἡ Βουδδικότητα δέν ἐπηρεάζεται ἀπό τέτοια πράγματα ἐξωτερικά. Θά ἐξαφανισθοῦν ὅσο γρήγορα ἐμφανίσθηκαν.

II
Ο ΣΩΣΤΟΣ ΤΡΟΠΟΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

1. Ὅσοι ἀναζητοῦν τό δρόμο τῆς Φώτισης, πρέπει πάντα νά θυμοῦνται τή χρησιμότητα τοῦ νά διατηροῦν

συνέχεια σῶμα, λόγο καί νοῦ καθαρά. Γιά νά παραμένει τό σῶμα καθαρό δέν πρέπει νά σκοτώνει κανείς, νά κλέβει ἤ νά μοιχεύεται. Γιά νά παραμένει ὁ λόγος καθαρός, δέν πρέπει νά λέει ψέμματα, νά βρίζει, νά ἐξαπατᾶ ἤ νά παραδίνεται σέ συζητήσεις εὐτελεῖς. Γιά νά παραμένει ὁ νοῦς καθαρός πρέπει κανείς νά ἀποβάλει πλεονεξία, θυμό καί λαθεμένη κρίση.

Ἄν ὁ νοῦς σπιλωθεῖ οἱ πράξεις πού θά ἐπακολουθήσουν θά εἶναι σπιλωμένες. Ἄν οἱ σκέψεις εἶναι σπιλωμένες, θά προκύψει δυστυχία. Εἶναι λοιπόν πολύ θεμελιῶδες να μένουν καθαρά νοῦς καί σῶμα.

2. Ζοῦσε κάποτε μιά πλούσια χήρα, φημισμένη γιά τήν καλωσύνη, τήν ταπεινοφροσύνη καί τήν εὐγένεια της. Εἶχε μιάν ὑπηρέτρια σοφή καί ἐπιμελῆ.

Κάποια μέρα ἡ ὑπηρέτρια σκέφθηκε: " Ἡ κυρία μου ἔχει πολύ καλή φήμη. Ἀναρωτιέμαι ὅμως ἄν εἶναι καλή ἀπό τή φύση της ἤ καλή ἐξ αἰτίας τοῦ περιβάλλοντός της. Θά προσπαθήσω νά ἀνακαλύψω τήν ἀλήθεια."

Τό ἐπόμενο πρωϊ ἡ ὑπηρέτρια δέν παρουσιάθηκε στήν κυρία της πρίν ἀπό τό μεσημέρι. Ἡ κυρία ἦταν θυμωμένη καί τῆς ἔκανε παρατήρηση, χάνοντας τήν ὑπομονή της. Ἡ ὑπηρέτρια ἀπήντησε:

" Ἀκόμα κι' ἄν εἶμαι τεμπέλα γιά μιά-δυό μέρες, δέν πρέπει νά χάνετε τήν ὑπομονή σας". Τότε ἡ κυρία θύμωσε ἀκόμα περισσότερο.

Τήν ἐπόμενη μέρα ἡ ὑπηρέτρια ἄργησε πάλι νά ξυπνήσει. Αὐτό ἐξόργισε πολύ τήν κυρία πού τή χτύπησε

μέ μιά βέργα. Τό ἐπεισόδιο κυκλοφόρησε γρήγορα καί ἡ πλούσια χήρα ἔχασε τήν καλή της φήμη.

3. Πολλοί ἄνθρωποι εἶναι σάν αὐτήν τή γυναίκα. Ὅσο τό περιβάλλον ἐμφανίζεται ἱκανοποιητικό μοιάζουν καλοί, ταπεινοί καί ἥσυχοι. Ἀλλά ὅταν οἱ περιβαλλοντικές συνθῆκες ἀλλάζουν, ἀλλάζουν καί αὐτοί.

Ὅταν τό ἄτομο διατηρεῖ τό νοῦ ἀγνό καί γαλήνιο, ἐξακολουθώντας νά φέρεται μέ καλωσύνη ὅταν λόγια δυσάρεστα φθάνουν στά ἀφτιά του, ὅταν οἱ ἄλλοι δείχνουν κακές προθέσεις ἀπέναντί του ἤ ὅταν δέν ἔχει πιά φαϊ, ροῦχα καί σπίτι, τότε μόνο μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ καλός.

Ἔτσι λοιπόν, αὐτοί πού κάνουν καλές πράξεις καί διατηροῦν πνεῦμα γαλήνιο μόνο ὅσο τό περιβάλλον ἐμφανίζεται ἱκανοποιητικό, δέν εἶναι στήν πραγματικότητα καλοί. Μόνο ὅσοι ἔχουν δεχθεῖ τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα καί ἔχουν ἀσκήσει τό νοῦ καί τό σῶμα τους σύμφωνα μ'αὐτές μποροῦν νά θεωρηθοῦν πραγματικά καλοί, ταπεινοί καί γαλήνιοι.

4. Ὅσο για τήν καταλληλότητα τῶν λόγων πού μποροῦν νά χρησιμοποιηθοῦν, ὑπάρχουν πέντε ζευγάρια ἀντιθέτων: λόγοι κατάλληλοι γιά τήν προκείμενη περίσταση καί λόγοι ἀκατάλληλοι· λόγοι πού ταιριάζουν στά γεγονότα καί λόγοι πού δέν ταιριάζουν· λόγοι εὐχάριστοι καί λόγοι χυδαῖοι· λόγοι εὐεργετικοί καί λόγοι βλαβεροί. Τέλος λόγοι παραμυθίας καί λόγοι μίσους.

Οἱ λέξεις πού χρησιμοποιοῦμε πρέπει νά διαλέγονται προσεκτικά γιατί θά τίς ἀκούσουν ἄνθρωποι καί μπορεῖ

νά ἐπηρεασθοῦν θετικά ἤ ἀρνητικά. Ἄν ὁ νοῦς μας εἶναι γεμᾶτος συμπάθεια καί κατανόηση θά ἀντισταθοῦμε στίς ἄσχημες λέξεις πού θά ἀκούσομε. Δέν θά ἐπιτρέψομε δέ σκληροί λόγοι νά ξεφύγουν ἀπό τά χείλια μας, γιατί αὐτοί θά ξυπνήσουν συναισθήματα θυμοῦ καί μίσους. Οἱ κουβέντες μας θά εἶναι λόγοι σοφίας καί παραμυθίας.

Ἄς σκεφθοῦμε κάποιον πού θέλει νά βγάλει ὅλο τό χῶμα ἀπό ἕναν κῆπο. Χρησιμοποιεῖ τσάπα καί φαράσι καί δουλεύει μέ ἐπιμονή, σκορπίζοντας τό χῶμα τριγύρω. Ὅμως αὐτό πού προσπαθεῖ νά κάνει εἶναι ἀκατόρθωτο. Ἔτσι καί ἐμεῖς δέν μποροῦμε νά ἐλπίζομε ὅτι θά ἐξαφανίσομε ὅλες τίς λέξεις. Πρέπει ὅμως νά ἀσκήσομε τό νοῦ καί νά τόν γεμίσομε συμπόνια, ἔτσι ὥστε νά παραμένει ἀτάραχος ἀπέναντι σ' ὅλους τούς λόγους πού τυχόν θά ἀκούσει.

Μπορεῖ κανείς νά δοκιμάσει νά ζωγραφίσει μέ νεροπογιές πάνω στό γαλάζιο οὐρανό; Εἶναι ἀδύνατο. Εἶναι ἐπίσης ἀδύνατο νά ξεράνει ἕνα μεγάλο ποτάμι μέ τή ζέστη ἀχυρένιου δαυλοῦ, ἤ νά προξενήσει ἕνα τρίξιμο τρίβοντας μαζί δυό κομμάτια καλοκατεργασμένου δέρματος. Ὅπως σ'αὐτά τά παραδείγματα οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους μέ τούς πιό πρόσφορους γι'αὐτούς τρόπους ὥστε νά μήν ἐνοχλοῦνται ἀπό τούς ὁποιουσδήποτε λόγους πού θ'ἄκουγαν.

Πρέπει νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους καί νά τόν διατηροῦν εὐρύ σάν τή Γῆ, ἀπεριόριστο σάν τόν οὐρανό, βαθύ σάν τό μεγάλο ποτάμι καί μαλακό σάν τό τέλεια ἐπεξεργασμένο δέρμα.

Ἂν ὁ ἐχθρός του σέ πιάσει καί σέ βασανίσει καί νιώσεις ἀντιπάθεια γι᾽αὐτόν, δέν ἀκολουθεῖς τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα. Κάτω ἀπό ὅλες τίς συνθῆκες πρέπει νά μάθεις νά σκέπτεσαι: Τό πνεῦμα μου εἶναι ἀκλόνητο. Λόγοι μίσους ἤ θυμοῦ δέν θά ξεφύγουν ἀπό τά χείλη μου. Θά περιβάλλω τόν ἐχθρό μου μέ σκέψεις συμπάθειας καί οἴκτου πού ξεπηδοῦν ἀπό ἕνα πνεῦμα συμπόνιας γιά ὅλα τά νοήμονα ὄντα.

5. Ὑπάρχει ἕνας μύθος γιά κάποιον ὁ ὁποῖος βρῆκε μιά μυρμηγκοφωλιά πού ἔκαιγε τή μέρα καί κάπνιζε τή νύχτα. Πῆγε σέ ἕνα σοφό καί ρώτησε τί νά κάνει. Αὐτός τοῦ εἶπε νά σκάψει τή μυρμηγκοφωλιά μέ ἕνα σπαθί. Ἔτσι κι᾽ἔκανε. Βρῆκε τότε διαδοχικά ἕνα φράκτη, μερικές φουσκάλες νεροῦ, μιά τσουγκράνα, ἕνα κουτί, μιά χελώνα, ἕνα χασαπομάχαιρο, ἕνα κομμάτι κρέας καί τελικά ἕνα δράκο! Ὁ ἄνθρωπος ἀνέφερε στό σοφό τί εἶχε βρεῖ καί ἐκεῖνος τοῦ ἐξήγησε τή σημασία τους λέγοντας: Πέταξέ τα ὅλα τώρα ἐκτός ἀπό τό δράκο. Αὐτόν ἄφησέ τον ἥσυχο – καί μή τόν ἐνοχλεῖς".

Σ᾽αὐτόν τό μῦθο ἡ "μυρμηγκοφωλιά" συμβολίζει τό ἀνθρώπινο σῶμα. "Πού ἔκαιγε τό πρωϊ" συμβολίζει τό γεγονός ὅτι κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας οἱ ἄνθρωποι ὑλοποιοῦν τίς σκέψεις τῆς προηγούμενης νύκτας. "Κάπνιζε τή νύκτα" σημαίνει ὅτι οἱ ἄνθρωποι κατά τή διάρκεια τῆς νύκτας θυμοῦνται ἱκανοποιημένοι ἤ μετανοιωμένοι τά ὅσα ἔκαναν τήν προηγούμενη μέρα.

Στόν ἴδιο μύθο "κάποιος" σημαίνει ἐκεῖνον πού

ἀποζητᾶ τή Φώτιση. "Σοφός" σημαίνει Βούδδας. "Ἕνα σπαθί" σημαίνει καθαρή σοφία. "Νά σκάψεις" σημαίνει τήν προσπάθεια πού πρέπει νά κάνομε προκειμένου νά φθάσομε μέχρι τή Φώτιση.

Παρακάτω στό μύθο "πύλη" ἀντιπροσωπεύει τήν ἄγνοια. Οἱ "Φουσκάλες νεροῦ" εἶναι οἱ στιγμές δυστυχίας καί θυμοῦ. "Τσουγράνα" σημαίνει διστακτικότητα καί ἀμηχανία. "Κουτί" συμβολίζει τά ἀποθέματα πλεονεξίας, θυμοῦ, τεμπελιᾶς, ἀστάθειας, μεταμέλειας καί αὐτα-πάτης, "Χελώνα" σημαίνει σῶμα καί νοῦς, "Χασαπο-μάχαιρο" δηλώνει τό σύμπλεγμα τῶν πέντε ἐπιθυμιῶν, πού ἔχουν τή ρίζα τους στίς αἰσθήσεις. Καί "ἕνα κομμάτι κρέας" δηλώνει τό κυνῆγι τῶν ἱκανοποιήσεων. Αὐτά τά πράγματα εἶναι ὅλα βλαβερά γιά τόν ἄνθρωπο καί ἔτσι ὁ Βούδδας εἶπε: "Πέταξέ τα ὅλα".

Ἀκόμα παρακάτω "ὁ δράκος" συμβολίζει ἕνα πνεῦμα πού ἔχει ἐξαλείψει ὅλα τά ἐγκόσμια πάθη. Ἄν ὁ ἄνθρωπος σκαλίσει μέσα στά πράγματα πού τόν τρι-γυρίζουν μέ τό σπαθί τῆς σοφίας, στό τέλος θά ἀνακαλύ-ψει αὐτόν τό δράκο. "Τό δράκο ἄφησέ τον ἥσυχο καί μήν τόν ἐνοχλεῖς", σημαίνει ὅτι πρέπει νά ἀναζητᾶ κανείς καί νά ξεθάβει ἀπό μέσα του ἕνα πνεῦμα ἀπαλ-λαγμένο ἀνθρωπίνων ἐπιθυμιῶν.

6. Ὁ Πιντόλα, ἕνας μαθητής τοῦ Βούδδα, ὅταν πέτυχε τή Φώτιση, ξαναγύρισε στή γενέτειρά του Καουσάμπι, γιά νά ξεπληρώσει στούς ἐκεῖ ἀνθρώπους τήν καλωσύνη πού τοῦ εἶχαν δείξει. Κάνοντας κάτι τέτοιο ὅμως ὁ

Πιντόλα ἔσπειρε στούς ἀνθρώπους αὐτούς σπόρους βουδδικότητας.

Στά προάστεια τῆς Καουσάμπι ὑπάρχει ἕνα μικρό πάρκο πού ἀπλώνεται κατά μῆκος τῆς ὄχθης τοῦ Γάγγη, καί σκιάζεται ἀπό ἀτέλειωτες σειρές φοινικόδενδρων. Ἐκεῖ πάντα φυσάει ἕνα δροσερό ἀεράκι.

Μιά ζεστή καλοκαιριάτικη μέρα ὁ Πιντόλα διαλογιζόταν στή δροσερή σκιά ἑνός δέντρου ὅταν ὁ ἄρχοντας Οὐντυάνα ἦρθε στό πάρκο μέ τή συνοδεία του γιά διασκέδαση. Μετά τή μουσική καί τό γλέντι ὅμως πῆρε ὁ ἄρχοντας ἕναν ὕπνο στή σκιά ἑνός δέντρου.

Ὅσο ὁ κύριός τους κοιμόταν οἱ γυναῖκες του καί οἱ κυρίες τῶν τιμῶν ἔκαναν μιά βόλτα, ὅταν ξαφνικά ἔπεσαν ἐπάνω στόν Πιντόλα πού καθόταν σέ στάση διαλογισμοῦ. Τόν ἀναγνώρισαν σάν ἄνθρωπο ἅγιο καί τοῦ ζήτησαν νά τίς διδάξει.

Ὅταν ὁ ἄρχοντας ξύπνησε ἄρχισε νά ψάχνει τίς γυναῖκες του καί τελικά τίς βρῆκε νά κάθονται γύρω ἀπό τόν Πιντόλα καί νά ἀκοῦν τή διδασκαλία του. Ὄντας ζηλιάρης καί λάγνος, ὁ ἄρχοντας θύμωσε καί ἔψεξε τόν Πιντόλα λέγοντάς του: Εἶναι ἀσυγχώρητο, ἐσύ, ἕνας ἅγιος ἄνθρωπος νά βρίσκεσαι περιτρυγυρισμένος ἀπό γυναῖκες καί νά διασκεδάζεις ἀνταλλάσσοντας φθηνές κουβέντες μαζί τους. Ὁ ἀσκητής ἔκλεισε τότε τά μάτια του καί δέν εἶπε τίποτα.

Ὁ θυμωμένος ἄρχοντας τράβηξε τό σπαθί του καί τόν ἀπείλησε, μά ὁ ἀσκητής παρέμεινε σιωπηλός καί ἀκλόνητος σάν βράχος. Αὐτό ἐξόργισε τόν ἄρχοντα

ἀκόμα περισσότερο, ἔτσι πού ἔκοψε στά δύο μιά μυρμηγκοφωλιά καί πέταξε λίγο χῶμα πάνω του. Ἀλλά πάλι ὁ Πιντόλα παρέμεινε στή στάση τοῦ διαλογισμοῦ, ὑπομένοντας ἀτάραχα τήν προσβολή.

Μετά ἀπ᾽αὐτό ὁ ἄρχοντας ντράπηκε γιά τήν κακή του συμπεριφορά καί ζήτησε συγγνώμη ἀπό τόν Πιντόλα. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα μπῆκε στόν πύργο τοῦ ἄρχοντα. ἀπό ὅπου ἐξαπλώθηκε σ᾽ὅλη τή χώρα.

7. Μερικές μέρες ἀργότερα, ὁ ἄρχοντας Οὐντυάνα ἐπισκέφθηκε τόν Πιντόλα στό καταφύγιο του τοῦ δάσους ὅπου ζοῦσε καί τόν ρώτησε: "Τιμημένε δάσκαλε, πῶς εἶναι δυνατό νά μποροῦν οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα νά διατηροῦν σῶμα καί πνεῦμα ἁγνά καί νά μή μπαίνουν στόν πειρασμό τῆς λαγνείας, ἄν καί εἶναι ὡς ἐπί τό πλεῖστον ἄνθρωποι νέοι;

Ὁ Πιντόλα ἀπήντησε: "Εὐγενικέ κύριε, ὁ Βούδδας μᾶς ἔμαθε νά σεβόμαστε ὅλες τίς γυναῖκες. Μᾶς δίδαξε νά θεωροῦμε τίς ἡλικιωμένες σάν μητέρες, τίς συνομίληκες, σάν ἀδελφές καί τίς μικρότερες σάν κόρες. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς διδασκαλίας οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα μποροῦν νά διατηροῦν σῶμα καί πνεῦμα ἁγνά καί νά μήν μπαίνουν στόν πειρασμό τῆς λαγνείας – ἄν καί εἶναι νέοι.

"Ὅμως Τιμημένε δάσκαλε, κάποιος μπορεῖ νά κάνει σκέψεις πονηρές γιά γυναίκα σέ ἡλικία εἴτε μάννας, εἴτε ἀδελφῆς, εἴτε κόρης. Πῶς μποροῦν οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα νά ἐλέγχουν τίς ἐπιθυμίες τους;

"Εὐγενικέ Κύριε, ὁ Εὐλογημένος μᾶς δίδαξε νά σκεφτόμαστε ὅτι τό σῶμα ἐκκρίνει ἀκαθαρσίες ὅλων τῶν εἰδῶν, ὅπως πύον, ἱδρῶτα καί λίπη. Μ'αὐτήν τή σκέψη, ἄν καί νέοι, μποροῦμε νά διατηροῦμε τό νοῦ ἀγνό".

"Τιμημένε δάσκαλε", ἐπέμεινε ὁ ἄρχοντας. "Ἴσως γιά σᾶς νά εἶναι εὔκολο νά κάνετε κάτι τέτοιο. Ἔχετε ἀσκήσει τό σῶμα καί νοῦ καί ἔχετε ἀκονίσει τή σοφία σας. Ὅμως τοῦτο θά ἦταν δύσκολο γιά ὅσους δέν ἔχουν κάνει τέτοιου εἴδους ἄσκηση. Μπορεῖ νά θυμοῦνται τίς ἀκαθαρσίες τοῦ σώματος, ἀλλά τά μάτια τους θά παρακολουθοῦν ὁ,τιδήποτε ὄμορφο. Μπορεῖ νά βλέπουν τήν ἀσχήμια, ὅμως εὔκολα θά μπαίνουν στόν πειρασμό ἀπό τά ὄμορφα σώματα. Πρέπει νά ὑπάρχει κ'ἄλλος λόγος πού οἱ νεαροί μαθητές τοῦ Βούδδα καταφέρνουν νά διατηροῦν τίς πράξεις των ἀγνές".

"Εὐγενικέ Κύριε" ἀπήντησε ὁ Πιντόλα. "Ὁ Εὐλογημένος μᾶς διδάσκει νά ἐλέγχομε τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων. Ὅταν βλέπομε ὡραῖες μορφές καί χρώματα μέ τά μάτια, ὅταν ἀκοῦμε εὐχάριστους ἤχους μέ τ'ἀφτιά, ὅταν ὀσφραινόμαστε μυρωδιές μέ τή μύτη, ὅταν γευόμαστε γλυκά πράγματα μέ τή γλώσσα ἤ ἀγγίζομε ἀπαλά πράγματα μέ τά χέρια, δέν πρέπει νά προσκολλώμεθα σ'αὐτά, οὔτε νά νιώθουμε ἀπέχθεια γιά τά ἄσχημα. Μαθαίνομε νά ἐλέγχομε προσεκτικά τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων. Ἔτσι μ'αὐτήν τή διδασκαλία τοῦ Εὐλογημένου ἀκόμα καί οἱ νέοι μαθητές καταφέρνουν νά διατηροῦν νοῦ καί σῶμα ἀγνά."

"Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα εἶναι πραγματικά

ὑπέροχη. Ἀπό πεῖρα ξέρω ὅτι ἄν συναντήσω κάτι ὄμορφο ἤ εὐχάριστο χωρίς νά εἶμαι προσεκτικός, ταράζομαι ἀπό τίς ἐντυπώσεις τῶν αἰσθήσεων. Ἔχει λοιπόν ζωτική σημασία νά φυλάμε προσεκτικά τίς εἰσόδους τῶν πέντε αἰσθήσεων, ἄν θέλομε νά διατηροῦμε τίς πράξεις μας ἀγνές."

8. Ὅποτε κάποιος ὑλοποιεῖ κάποια σκέψη μέ πράξη, προκαλεῖ πάντα μιάν ἀντίδραση. Ἄν κάποιος σέ βρίσει ὑπάρχει πάντα ὁ πειρασμός τῆς ἀνταπόδοσης. Πρέπει ἔτσι νά προσέχει κανείς τίς φυσικές του ἀντιδράσεις, γιατί εἶναι σάν νά φτύνει ἐνάντια στόν ἄνεμο. Δέν κάνεις κακό σέ κανένα παρά στόν ἴδιο σου τον ἑαυτό. Ἀκόμα εἶναι σάν νά ξεσκονίζεις ἐνάντια στόν ἄνεμο. Ἡ σκόνη πού φεύγει σέ βρωμίζει. Ἡ κακοτυχία πάντα παραμονεύει ὅποιον ἐνδίδει στήν ἐπιθυμία τῆς ἀνταπόδοσης.

9. Εἶναι μιά πολύ καλή πράξη νά διώχνεις ἀπό πάνω σου τήν πλεονεξία καί νά καλλιεργεῖς ἕνα πνεῦμα γενναιόδωρο. Μά εἶναι ἀκόμα καλύτερη πράξη νά θέτεις ὡς σκοπό σου τό σεβασμό τῆς Εὐγενοῦς Ἀτραποῦ.

Πρέπει νά ἀποβάλεις τό ἐγωϊστικό πνεῦμα καί νά τό ἀντικαταστήσεις μέ ἕνα πνεῦμα πρόθυμο νά βοηθάει τούς ἄλλους. Ὁ λόγος εἶναι ὅτι μία πράξη πού γίνεται γιά νά κάνει κάποιον εὐτυχῆ, ἐμπνέει καί αὐτόν νά κάνει ἐν συνεχεία κάποιον ἄλλον εὐτυχῆ. Ἔτσι μία καί μόνη εὐγενής πράξη φιλαλληλίας γεννᾶ γενικώτερη εὐτυχία.

Χιλιάδες κεριά μποροῦν νά ἀνάψουν ἀπό ἕνα μοναδικό κερί, χωρίς αὐτό νά συντομέψει τή ζωή του. Ἔτσι

καί ἡ εὐτυχία δέν ἐλαττώνεται ὅταν μοιράζεται.

Ὅσοι ἀποζητοῦν τή Φώτιση, πρέπει νά εἶναι προσεκτικοί στά πρῶτα τους βήματα. Ὅσο μεγάλη καί ἄν εἶναι ἡ ἐπιθυμία κάποιου νά φθάσει στόν τελικό αὐτό σκοπό, πρέπει νά φθάσει ἐκεῖ προοδευτικά. Τά βήματα πού ὁδηγοῦν στήν Ἀτραπό τῆς Φώτισης, πρέπει νά γίνονται στήν καθημερινή ζωή, σήμερα, αὔριο, μεθαύριο, κ.ο.κ.

10. Στήν ἀρχή τοῦ δρόμου πρός τή Φώτιση ἀνακύπτουν εἴκοσι ἐμπόδια πού πρέπει νά ξεπερασθοῦν: 1. Εἶναι δύσκολο γιά ἕνα φτωχό νά δείξει γενναιοδωρία. 2. Εἶναι δύσκολο γιά κάποιον περήφανο νά μείνει στό δρόμο τῆς Φώτισης. 3. Εἶναι δύσκολο νά ἀναζητήσει κανείς τή Φώτιση. ἄν αὐτό σημαίνει αὐτοθυσία. 4. Εἶναι δύσκολο νά πετύχει κανείς νά γεννηθεῖ, ὅσο βρίσκεται στόν κόσμο ἕνας Βούδδας. 5. Εἶναι δύσκολο νά ἐνημερωθεῖ σέ ὅ,τι ἕνας Βούδδας διδάσκει. 6. Εἶναι δύσκολο νά κρατήσει τό σῶμα ἀγνό, ἐνάντια στά ἔνστικτά του. 7. Εἶναι δύσκολο νά μήν ἐπιθυμήσει πράγματα ὄμορφα καί λαχταριστά. 8. Εἶναι δύσκολο γιά κάποιον ἰσχυρό νά μήν χρησιμοποιήσει τή δύναμή του γιά νά ἱκανοποιήσει τίς ἐπιθυμίες του. 9. Εἶναι δύσκολο νά μή θυμώσει ὅταν τόν προσβάλουν. 10. Εἶναι δύσκολο νά παραμείνει κανείς ἀγνός ὅταν μπεῖ σέ πειρασμό ἀπό διάφορες ξαφνικές καταστάσεις.

11. Εἶναι δύσκολο νά πεισθεῖ ὅτι ὀφείλει νά ἐρευνᾶ πολύ καί ἐξονυχιστικά. 12. Εἶναι δύσκολο νά μήν περι-

φρονεῖ κάποιον ἀρχάριο. 13. Εἶναι δύσκολο νά παραμείνει ταπεινός. 14. Εἶναι δύκολο νά βρεῖ καλούς φίλους. 15. Εἶναι δύσκολο νά ὑπομείνει τή σκληρή πειθαρχία πού ἀπαιτεῖ ἡ προσπάθεια γιά τήν ἐπίτευξη τῆς Φώτισης. 16. Εἶναι δύσκολο νά μήν ἐπηρεασθεῖ ἀπό διάφορες συνθῆκες καί περιστάσεις. 17.Εἶναι δύσκολο νά διδάξει τούς ἄλλους ἔχοντας κάποια ἐπίγνωση τῶν δυνατοτήτων των. 18.Εἶναι δύσκολο νά διατηρήσει τό νοῦ του γαλήνιο. 19.Εἶναι δύσκολο νά μήν διαπληκτίζεται γιά τό τί εἶναι σωστό καί τί λάθος. 20. Εἶναι δύσκολο νά βρεῖ καί νά μάθει μιά καλή μέθοδο, πού νά ὁδηγεῖ στή Φώτιση.

11. Οἱ καλοί καί οἱ κακοί διαφέρουν στή φύση τους. Οἱ κακοί δέν ἀναγνωρίζουν ὅτι μία πράξη κακή εἶναι κακή. Κι'ἄν κάποιος τούς τό ἐπισημάνει, δέν σταματοῦν νά τήν ἐπαναλαμβάνουν. Δέν τούς ἀρέσει νά τούς πληροφορεῖ κανένας γιά τίς κακές των πράξεις. Οἱ φρόνιμοι, ἀντίθετα, εἶναι εὐαίσθητοι στό καλό καί τό κακό. Εἶναι εὐγνώμονες σέ ὅποιον τούς ἐφιστᾶ τήν προσοχή των στίς ὅποιες κακές πράξεις των.

Διαφέρουν λοιπόν ριζικά οἱ καλοί καί οἱ κακοί. Οἱ κακοί δέν ἐκτιμοῦν ποτέ τήν καλωσύνη πού τούς δείχνουν οἱ ἄλλοι. Οἱ φρόνιμοι, ἀντίθετα, προσπαθοῦν νά δείξουν τήν ἐκτίμηση καί τήν εὐγνωμοσύνη τους ἀνταποδίδοντάς την ὄχι μόνο σ'αὐτόν πού τούς φέρθηκε καλά, ἀλλά σ'ὅλους τούς ἄλλους.

III
Η ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΠΑΛΙΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

1. Κάποτε ὑπῆρχε μιά χώρα πού εἶχε τό πολύ περίεργο ἔθιμο νά ἐγκαταλείπονται οἱ γέροι σέ μακρινά, ἀπάτητα βουνά.

Κάποιος ὑπουργός τό θεώρησε πολύ δύσκολο νά ἀκολουθήσει τό ἔθιμο στήν περίπτωση τοῦ γέρου πατέρα του. Ἔτσι τοῦ ἔχτισε μιά μυστική ὑπόγεια σπηλιά, ὅπου τόν ἔκρυψε καί τόν φρόντιζε.

Κάποτε ἕνας θεός ἐμφανίσθηκε στό βασιλιά τῆς χώρας αὐτῆς καί τοῦ ἔδωσε ἕνα πρόβλημα λέγοντάς του ὅτι ἄν δέν τό ἔλυνε ἱκανοποιητικά, ἡ χώρα θά καταστρεφόνταν. Τό πρόβλημα ἦταν: "Ὁρίστε δύο φίδια. Πές μου τό φύλο τοῦ καθενός".

Οὔτε ὁ βασιλιάς, οὔτε κανένας στό παλάτι ἦταν σέ θέση νά λύσει τό πρόβλημα. Ἔτσι ὁ βασιλιάς πρόσφερε μεγάλη ἀμοιβή, σέ ὅποιον ἀπό τό βασίλειό του τό κατάφερνε.

Ὁ ὑπουργός πῆγε στό κρυσφύγετο τοῦ πατέρα του καί τόν ρώτησε ἄν ἤξερε τή λύση. Ὁ γέρος εἶπε: "Εἶναι ἁπλό: Βάλε τά δυό φίδια πάνω σέ ἕνα μαλακό χαλί. Αὐτό πού θά κινηθεῖ εἶναι τό ἀρσενικό. Τό ἄλλο πού θά μείνει ἀκίνητο εἶναι τό θηλυκό". Ὁ ὑπουργός μετέφερε τή λύση στόν βασιλιά, καί τό πρόβλημα λύθηκε.

Τότε ὁ θεός ἔκανε κι'ἄλλες δύσκολες ἐρωτήσεις πού ὁ βασιλιάς καί οἱ ἀκόλουθοί του δέν μπορούσαν νά

ἀπαντήσουν, ἀλλά στίς ὁποῖες ὁ ὑπουργός, μέ τίς συμβουλές τοῦ γέρου πατέρα του, πάντα κατάφερνε νά βρεῖ μιά σωστή ἀπόκριση.

Νά μερικές ἐρωτήσεις καί οἱ ἀπαντήσεις τους: "Ποιός εἶναι αὐτός πού ὅταν κοιμᾶται, εἶναι ξύπνιος, κι'ὅταν εἶναι ξύπνιος κοιμᾶται;" Ἀπάντηση: "Εἶναι αὐτός πού ἀσκεῖται γιά τή Φώτιση. Εἶναι ξύπνιος σέ σύγκριση μέ τούς ἄλλους πού δέν ἐνδιαφέρονται γι'αὐτήν, ὅμως κοιμᾶται, σέ σύγκριση μέ ὅσους τήν ἔχουν ἤδη πετύχει.

"Πῶς μπορεῖς νά ζυγίσεις ἕνα μεγάλο ἐλέφαντα;" "φόρτωσέ τον σέ ἕνα πλοῖο καί τράβα μιά γραμμή νά σημαδέψεις πόσο αὐτό βουλιάζει στό νερό. "Εν συνεχεία βγάλε τόν ἐλέφαντα καί φόρτωσε τό πλοῖο μέ πέτρες, μέχρις ὅτου βουλιάξει ὡς τή γραμμή. Ζύγισε μετά τίς πέτρες."

Τί σημαίνει τό ρητό "Μιά κούπα περιέχει περισσότερο νερό ἀπό ὁλόκληρο τόν Ὠκεανό;" Ἀπάντηση: "Μιά κούπα νερό, πού προσφέρομε ἀγνά κι'εὐσπλαχνικά στούς γονεῖς μας ἤ σέ κάποιον ἄρρωστο ἔχει αἰώνια ἀξία. Ὅμως τό νερό τοῦ ὠκεανοῦ κάποια μέρα θά σωθεῖ".

Ὁ θεός πάλι, ἔστειλε κάποιον πού ἦταν πετσί καί κόκκαλα νά παραπονεθεῖ: "Ὑπάρχει κανένας σ'αὐτόν τόν κόσμο πού πεινάει πιό πολύ ἀπό μένα'; Ἀπάντηση: "Ναί, αὐτός πού εἶναι τόσο ἐγωϊστής καί πλεονέκτης ὥστε

δέν πιστεύει στά Τρία Πολύτιμα Πετράδια, τοῦ Βούδδα, τοῦ Ντάρμα καί τῆς Σάμγκα καί δέν κάνει προσφορές στούς γονεῖς καί τούς δασκάλους του. Αὐτός ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μόνο πιό πεινασμένος ἀπό σένα. Θά πέσει καί στόν κόσμο τῶν πεινασμένων δαιμόνων, ὅπου θά ὑποφέρει ἀπό πεῖνα αἰώνια".

"Νά μιά σανίδα ἀπό ξύλο Καντάνα. Ποιά ἄκρη ἦταν ἀπό τό κάτω μέρος τοῦ δέντρου;" Ἀπάντηση: Ῥίξε τή σανίδα στό νερό. Ἡ ἄκρη πού θά βουλιάξει λίγο περισσότερο βρισκόταν πιό κοντά στίς ρίζες".

"Νά δυό ἄλογα ὁλόϊδια. Μπορεῖς νά ξεχωρίσεις τή μάννα ἀπό τό παιδί;" Ἀπάντηση: "Δῶσε τους λίγο σανό. Ἡ μητέρα θά σπρώξει τό σανό πρός τό παιδί".

Ἡ κάθε ἀπάντηση στήν κάθε μιά ἀπό τίς δύσκολες αὐτές ἐρωτήσεις, εὐχαρίστησε ὄχι μόνο τό θεό, μά τό βασιλιά. Ὁ βασιλιάς χάρηκε ὅταν ἔμαθε ὅτι αὐτές εἶχαν προέλθει ἀπό τό γέρο πατέρα τοῦ ὑπουργοῦ, πού ὁ γιός του εἶχε κρύψει στή σπηλιά. Κατήργησε ἔτσι τό νόμο γιά τήν ἐγκατάλειψη τῶν γέρων στά βουνά καί διέταξε νά τούς φέρονται ὅλοι μέ καλωσύνη.

2. Ἡ βασίλισσα τῆς Βιντέχα στήν Ἰνδία ὀνειρεύτηκε κάποτε ἕναν ἄσπρο ἐλέφαντα μέ ἕξι χαβλιόδοντες. Ἐπιθύμησε πολύ νά ἀποκτήσει τούς χαβλιόδοντες αὐτούς καί ἱκέτευσε τό βασιλιά νά τούς τῆς φέρει. Ἄν καί τοῦτο ἔμοιαζε ἀκατόρθωτο ὁ βασιλιάς, πού ὑπεραγαποῦσε τή βασίλισσα, πρόσφερε μεγάλη ἀμοιβή σέ ὅποιον κυνηγό εὕρισκε ἕνα τέτοιο ἐλέφαντα.

Ἀλλά συνέβη νά ὑπάρχει πράγματι ἕνας τέτοιος ἐλέφαντας μέ ἕξι χαβλιόδοντες στά Ἰμαλάϊα, πού ἀσκεῖτο γιά νά πετύχει τή Φώτιση. Ὁ ἐλέφαντας αὐτός εἶχε κάποτε σώσει τή ζωή ἑνός κυνηγοῦ ἀπό μεγάλο κίνδυνο στούς πρόποδες τῶν βουνῶν, καί ὁ τελευταῖος εἶχε γυρίσει σῶος στήν πατρίδα του. Τυφλωμένος ὅμως τώρα ἀπό τή μεγάλη ἀμοιβή καί ξεχνώντας τήν καλωσύνη πού τοῦ εἶχε δείξει ὁ ἐλέφαντας, αὐτός γύρισε πίσω στό βουνό γιά νά τόν σκοτώσει.

Ὁ κυνηγός ξέροντας ὅτι ὁ ἐλέφαντας ἀναζητοῦσε τή Φώτιση, μεταμφιέσθηκε σέ Βουδδιστή μοναχό. Ἔτσι, πιάνοντάς τον στόν ὕπνο, τόν χτύπησε μέ βέλος δηλητηριασμένο.

Ὁ ἐλέφαντας, καταλαβαίνοντας ὅτι τό τέλος του πλησιάζει καί ὅτι ὁ κυνηγός εἶχε νικηθεῖ ἀπό τήν ἐγκόσμια ἐπιθυμία τῆς ἀμοιβῆς, τόν λυπήθηκε καί τόν ἔκρυψε ἀνάμεσα στά πόδια του γιά νά τόν προστατέψει ἀπό τήν ὀργή τῶν ἄλλων ἐκδικητικῶν ἐλεφάντων. Μετά ὅμως τόν ρώτησε γιατί εἶχε κάνει μιά τέτοια ἀνοησία. Ὁ κυνηγός μίλησε γιά τήν ἀμοιβή καί παραδέχθηκε ὅτι ἤθελε τούς ἕξι χαβλιόδοντές του. Ἀμέσως ὁ ἐλέφαντας ἔσπασε τούς χαβλιόδοντές του χτυπώντας τους πάνω σέ ἕνα δέντρο καί τούς πρόσφερε στόν κυνηγό λέγοντας: Μ'αὐτήν τήν προσφορά συμπλήρωσα τήν ἄσκησή μου γιά τή Βουδδικότητα καί θά ξαναγεννηθῶ πιά στήν Ἁγνή Χώρα. Ὅταν γίνω Βούδδας, θά σέ βοηθήσω νά ἀποβάλεις κι'ἐσύ τά τρία δηλητηριασμένα βέλη τῆς πλεονεξίας, τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἀνοησίας.

3. Σέ κάποια λόχμη στούς πρόποδες τῶν Ἰμαλαϊων ζοῦσε ἕνας παπαγάλος μαζί μέ πολλά ἄλλα ζῶα καί πουλιά. Μιά μέρα ἄναψε φωτιά στή λόχμη ἀπό τήν τριβή τῶν καλαμιῶν μεταξύ τους καθώς φυσοῦσε δυνατός ἀέρας. Τά ζῶα καί πουλιά πανικοβλήθηκαν. Ὁ παπαγάλος συγκινημένος ἀπό τό φόβο καί τίς ταλαιπωρίες τους καί θέλοντας νά ξεπληρώσει τή φιλοξενία πού εἶχε βρεῖ στό καλαμένιο δάσος, προσπάθησε νά κάνει ὅ,τι μποροῦσε γιά νά τά σώσει. Βουτοῦσε σέ μιά λιμνούλα ἐκεῖ κοντά καί τίναζε τά βρεμμένα φτερά του γιά νά σβήσει τή φωτιά. Αὐτό τό ἐπανέλαβε ἐπιμελῶς ἄπειρες φορές μέ καρδιά γεμάτη εὐσπλαχνία καί εὐγνωμοσύνη γιά τή λόχμη.

Αὐτό τό πνεῦμα τῆς καλωσύνης καί τῆς αὐτοθυσίας ἐπισημάνθηκε ἀπό κάποιο παραδείσιο θεό, πού κατέβηκε ἀπό τόν οὐρανό καί εἶπε στόν παπαγάλο: "Εἶσαι γενναῖος, ἀλλά τί περιμένεις νά πετύχεις μέ μερικές σταγόνες νερό ἐνάντια σέ μιά τόσο μεγάλη φωτιά;" Ὁ παπαγάλος ἀπήντησε: "Δέν ὑπάρχει τίποτα πού νά μή μπορεῖ νά γίνει ἄν διαπνέεται κανείς ἀπό πνεῦμα εὐγνωμοσύνης καί αὐτοθυσίας. Θά προσπαθήσω ξανά καί ξανά καί μετά πάλι στήν ἐπόμενη ζωή". Ὁ μεγάλος θεός ἐντυπωσιάσθηκε ἀπό τό πνεῦμα τοῦ παπαγάλου καί τόν βοήθησε νά σβήσει τή φωτιά.

4. Στά Ἰμαλάϊα ζοῦσε ἕνα πουλί μέ ἕνα σῶμα καί δύο κεφάλια. Κάποτε τό ἕνα ἀπό τά κεφάλια πρόσεξε ὅτι τό ἄλλο ἔτρωγε μερικά γλυκά φροῦτα καί ζηλεύοντας σκέφθηκε: "Θά φάω λοιπόν δηλητηριασμένα

φροῦτα γιά νά τοῦ δείξω αὐτουνοῦ μέ ποιόν ἔχει νά κάνει." Ἔτσι ἔφαγε δηλητήριο καί ψόφησε βέβαια ολόκληρο τό πουλί.

5. Μιά φορά ἡ οὐρά καί τό κεφάλι ἐνός φιδιοῦ μάλλωσαν γιά τό ποῖο θά ἦταν τό μπρός μέρος. Ἡ οὐρά εἶπε στό κεφάλι: "Ὅλο ἐσύ πᾶς μπροστά. Δέν εἶναι σωστό. Θά ἔπρεπε νά ἀφήσεις καί μένα καμιά φορά νά πάω μπροστά". Τό κεφάλι ἀπήντησε: "Εἶναι ὁ νόμος τῆς φύσης νά πηγαίνω ἐγώ μπροστά. Δέν μποροῦμε νά ἀλλάξομε θέσεις".

Ὅμως ἡ διαμάχη συνεχιζόταν καί κάποια μέρα ἡ οὐρά ἐπίτηδες σκάλωσε σέ ἕνα δέντρο, ἐμποδίζοντας ἔτσι τό κεφάλι νά προχωρήσει. Ὅταν τό κεφάλι κουράσθηκε ἀπό τήν προσπάθεια τῆς ἀπαγγίστρωσης ἡ οὐρά κέρδισε – μέ ἀποτέλεσμα τό φίδι νά πέσει σέ ἕνα λάκκο μέ φωτιά κάτω ἀπό τό δέντρο καί νά καεῖ.

Στό φυσικό κόσμο ὑπάρχει πάντα μιά σωστή τάξη καί κάθε τί ἔχει τή δική του λειτουργία. Ἄν αὐτή ἡ τάξη διαταραχθεῖ, ἡ λειτουργία διακόπτεται καί ὁ συνεκτικός δεσμός θά καταστραφεῖ.

6. Ζοῦσε σέ ἕνα χωριό κάποιος πού θύμωνε εὔκολα. Μιά μέρα δυό συγχωριανοί του μιλοῦσαν γι'αὐτόν ἐμπρός στό σπίτι του. Ὁ ἕνας εἶπε στόν ἄλλο: "Εἶναι καλός ἄνθρωπος ἀλλ'ἀνυπόμονος. Θυμώνει πολύ καί εὔκολα". Ἐκεῖνος ὅμως ἄκουσε τήν παρατήρηση, πετάχθηκε ἔξω ἀπό τό σπίτι καί ἐπιτέθηκε στούς δυό συνομιλητές – χτυπώντας, κλωτσώντας καί τραυματίζοντάς τους.

Ὅταν πληροφορήσουν κάποιο σοφό γιά τά λάθη του, ἐκεῖνος θά τά σκεφθεῖ καί θά διορθώσει τή συμπεριφορά του. Ὅταν ὅμως παρατηρήσουν κάποιον ἀνόητο γιά τό κακό του φέρσιμο θά ἀγνοήσει τή συμβουλή καί θά ξανακάνει τά ἴδια.

7. Κάποτε ζοῦσε ἕνας πλούσιος μά ἀνόητος ἄνθρωπος. Ὅταν εἶδε τό ὄμορφο τριώροφο οπίτι κάποιου ἄλλου,τό ζήλεψε καί ἀποφάσισε νά χτίσει ἕνα ὁλόϊδιο. Φώναξε κάποιο μάστορα καί τόν διέταξε νά τό φτιάξει. Ὁ μάστορας συμφώνησε, κι'ἀμέσως ἄρχισε νά φτιάχνει τά θεμέλια, τό πρῶτο πάτωμα, τό δεύτερο καί μετά τό τρίτο. Ὁ πλούσιος κοίταξε τό κτίριο ἐνοχλημένος καί μετά εἶπε: "Δέν θέλω θεμέλια, ἤ πρῶτο καί δεύτερο πάτωμα. Θέλω μόνο τό ὄμορφο τρίτο πάτωμα. Φιάξτο γρήγορα! "

Ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος σκέπτεται μόνο τό ἄμεσο ἀποτέλεσμα καί εἶναι ἀνυπόμονος. Δέν σκέπτεται τί χρειάζεται γιά νά ἐπιτευχθεῖ τό καλό ἀποτέλεσμα. Ἀλλά κανένα ἀποτέλεσμα δέν μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ χωρίς σωστή προετοιμασία – ὅπως δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει τρίτο πάτωμα, χωρίς θεμέλια, πρῶτο καί δεύτερο.

8. Κάποιος ἀνόητος ἔβραζε μέλι. Ξαφνικά ἦρθε ἕνας φίλος καί ὁ ἀνόητος ἤθελε νά τοῦ προσφέρει μέλι, ἀλλά αὐτό ἔκαιγε. Ἔτσι, χωρίς νά τό βγάλει ἀπό τή φωτιά, τό ἀέριζε γιά νά τό κρυώσει. Κατά τόν ἴδιο τρόπο εἶναι δύσκολο νά πάρομε τό μέλι τῆς ψυχρῆς σοφίας χωρίς πρῶτα νά σβήσομε τή φωτιά τῶν ἐγκόσμιων παθῶν.

9. Κάποτε δυό δαίμονες μάλλωναν μιάν ὁλόκληρη μέρα, γιά ἕνα κουτί, ἕνα μπαστούνι κι ἕνα ζευγάρι παπούτσια. Κάποιος περαστικός ρώτησε: "Γιατί μαλλώνετε γι' αὐτά τά πράγματα; Τί μαγικές δυνάμεις ἔχουν ὥστε νά ἀξίζει νά μαλλώνετε ἔτσι;"

Οἱ δαίμονες τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἀπό τό κουτί μποροῦσαν νά πάρουν ὅ, τι χρειάζονταν – φαϊ, ρουχισμό ἤ θησαυρούς. Μέ τό μπαστούνι μποροῦσαν νά ὑποτάξουν ὅλους τούς ἐχθρούς. Καί μέ τά παπούτσια μποροῦσαν νά ταξιδεύουν στόν ἀέρα.

Ἀκούγοντας αὐτά ὁ ἄνθρωπος εἶπε: "Γιατί μαλλώνετε; Ἄν φύγετε γιά μερικά λεπτά, θά σκεφθῶ μιά δίκαιη μοιρασιά τῶν πραγμάτων." Ἔτσι οἱ δυό δαίμονες ἀποσύρθηκαν καί μόλις ἔφυγαν ὁ ἄνθρωπος φόρεσε τά παπούτσια, ἄρπαξε τό κουτί καί τό μπαστούνι καί τόσκασε. ταξιδεύοντας στόν ἀέρα.

Οἱ "δαίμονες" ἀντιπροσωπεύουν ἐδῶ τά ἄτομα μέ τίς εἰδωλολατρικές δοξασίες. "Κουτί" σημαίνει τίς προσφορές πού δίνονται μέ πονετική καρδιά. Οἱ περισσότεροι ἄνθρωποι δέν καταλαβαίνουν πόσοι θησαυροί μποροῦν νά προκύψουν ἀπό πράξεις πού γίνονται μέ ἕνα πνεῦμα τέτοιο. "Μπαστούνι" συμβολίζει τή συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Οἱ περισσότεροι δέν καταλαβαίνουν ὅτι μέ τήν ἀνάπτυξη τῆς ἱκανότητας γιά πνευματική συγκέντρωση μποροῦν νά κατανικήσουν ὅλες τίς ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες. "Ζευγάρι παπούτσια" σημαίνει τήν ξεκάθαρη πειθάρχηση τῆς σκέψης καί τῆς συμπερι-

φορᾶς, πού ὁδηγοῦν μακρυά ἀπό κάθε ἐπιθυμία καί κάθε διχογνωμία. Χωρίς αὐτήν τήν πειθάρχηση οἱ ἄνθρωποι τσακώνονται – γιά ἕνα κουτί, γιά ἕνα μπαστούνι, γιά ἕνα ζευγάρι παπούτσια...

10. Κάποιος ταξίδευε μόνος του. Ἔφθασε σέ ἕνα ἄδειο σπίτι τό βράδυ κι ἀποφάσισε νά περάσει τή νύχτα ἐκεῖ. Γύρω στά μεσάνυχτα ἕνας δαίμονας ἔφερε μέσα ἕνα πτῶμα καί τό ἄφησε στό πάτωμα. Λίγο ἀργότερα ἐμφανίσθηκε ἕνας δεύτερος και ἰσχυρίσθηκε ὅτι τό πτῶμα ἦταν δικό του. Ἄρχισαν ἔτσι νά μαλλώνουν.

Τότε ὁ πρῶτος δαίμονας εἶπε ὅτι δέν εἶχε νόημα νά ἐξακολουθήσουν νά μαλλώνουν γιά τό πτῶμα, καί πρότεινε νά ζητήσουν ἀπό ἕνα οὐδέτερο κριτή νά ἀποφασίσει ποιός ἦταν ὁ πραγματικός ἰδιοκτήτης. Ὁ ἄλλος δαίμονας συμφώνησε καί βλέποντας τόν ταξιδιώτη νά κρύβεται τρομαγμένος στή γωνία, τοῦ ζήτησε νά ἀποφασίσει ἐκεῖνος γιά τόν ἰδιοκτήτη τοῦ πτώματος. Ὁ ἄνθρωπος ἦταν τρομερά φοβισμένος γιατί ἤξερε ὅτι ὅποια ἀπόφαση καί ἄν ἔπαιρνε, ὁ χαμένος δαίμονας θά ζητοῦσε νά ἐκδικηθεῖ σκοτώνοντάς τον. Παρ'ὅλα αὐτά ἀποφάσισε νά περιγράψει ἀληθινά ὅ,τι εἶδε.

Ὅπως περίμενε, αὐτό ἐξόργισε τό δεύτερο δαίμονα, πού ἄρπαξε τό ἕνα χέρι του καί τό ξεκόλλησε. Ὅμως, ὁ πρῶτος δαίμονας τό ἀντικατέστησε ἀμέσως. μέ ἕνα χέρι πού ἔβγαλε ἀπό τό πτῶμα. Ὁ θυμωμένος δαίμονας ξεκόλλησε τότε καί τό ἄλλο χέρι τοῦ ἀνθρώπου. Ἀλλά ὁ πρῶτος δαίμονας τό ἀντικατέστησε πάλι ἀμέσως μέ τό ἄλλο χέρι τοῦ πτώματος. Αὐτό συνε-

χίσθηκε μέχρις ὅτου τά δυό χέρια, τά δυό πόδια, τό κεφάλι καί τό σῶμα εἶχαν διαδοχικά ξεριζωθεῖ καί ἀντικατασταθεῖ ἀπό τά ἀντίστοιχα τοῦ πτώματος. Μετά οἱ δύο δαίμονες βλέποντας τά μέλη τοῦ ταξιδιώτη σκορπισμένα στό πάτωμα, τά σήκωσαν, τά καταβρόχθισαν καί ἔφυγαν γελώντας.

Ὁ κακόμοιρος ὁ ἄνθρωπος, πού εἶχε βρεῖ καταφύγιο στό ἐρημικό σπίτι, ἦταν πολύ ἀναστατωμένος ἀπό τίς κακοτυχίες του. Τά μέλη τοῦ σώματός του, πού εἶχαν καταβροχθίσει οἱ δαίμονες, ἦσαν ἐκεῖνα πού οἱ γονεῖς του τοῦ εἶχαν δώσει, ἐνῶ τά τωρινά του μέλη ἀνῆκαν στό πτῶμα. Ποιός ἦταν πιά λοιπόν; Ὅσο καί ἄν στοχαζόταν δέν μποροῦσε νά βρεῖ τήν ἀπάντηση. Ἔτσι σάν τρελλός βγῆκε ἀπό τό σπίτι κι' ἔφυγε. Φθάνοντας σέ ἕνα ναό, μπῆκε μέσα καί διηγήθηκε τά βάσανά του στούς μοναχούς. Ἐκεῖνοι τοῦ ἐξήγησαν ὅτι ἡ περιπέτειά του φανερώνει πώς σέ τελική ἀνάλυση "ἐαυτός" δέν ὑπάρχει καί πώς ὅ, τι συνήθως ἐκλαμβάνομε ὡς τέτοιον δέν εἶναι παρά μιά σειρά ἀπό ταυτίσεις μέ ἐπί μέρους ἐνότητες – ὅπως τά μέλη τοῦ σώματος– πού μᾶς συναποτελοῦν. Ἐξάλειψε τίς ταυτίσεις καί δέν ὑπάρχεις ὡς χωριστή καί συγκεκριμένη ὀντότητα.

11. Κάποτε μιά γυναίκα ὄμορφη καί καλοντυμένη ἐπισκέφθηκε, ἄγνωστη ὄντας, ἕνα σπίτι. Ὁ σπιτονοικοκύρης τή ρώτησε ποιά ἦταν καί ἐκείνη ἀπήντησε ὅτι εἶναι ἡ θεά τοῦ πλούτου. Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ εὐχαριστήκε τότε πολύ καί τῆς φέρθηκε καλά.

Λίγο ἀργότερα ἐμφανίσθηκε μιά ἄλλη γυναίκα, ἄσχημη καί κακοντυμένη. Ὁ κύριος τοῦ σπιτιοῦ τήν ρώτησε ἐπίσης ποιά ἦταν, ὁπότε ἐκείνη ἀπήντησε πώς ἦταν ἡ θεά τῆς φτώχειας. Ὁ νοικοκύρης τρόμαξε ἀπό αὐτήν τήν ἀποκάλυψη καί προσπάθησε νά τήν βγάλει ἔξω. Ἐκείνη ὅμως ἀρνήθηκε νά φύγει λέγοντας: "Ἡ θεά τοῦ πλούτου εἶναι ἀδελφή μου. Ἔχομε κάνει μιά συμφωνία ὅτι ποτέ δέν θά ζοῦμε χώρια. Ἄν μέ διώξεις ἀπό τό σπίτι, θά φύγει καί κείνη. Πράγματι, μόλις ἡ ἄσχημη γυναίκα βγῆκε ἔξω, ἐξαφανίσθηκε καί ἡ ὄμορφη – ἡ ἀδελφή της.

Ἡ γέννηση συμβαδίζει μέ τό θάνατο, ἡ εὐτυχία μέ τή δυστυχία, τό κακό μέ τό καλό. Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά τό καταλάβουν αὐτό. Οἱ ἀνόητοι ἀπεχθάνονται τήν κακοτυχία καί κυνηγοῦν τήν εὐτυχία. Αὐτοί ὅμως πού ἀποζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά περάσουν καί ἀπό τά δύο. Ἔτσι μόνο θά ἀπαγκιστρωθοῦν ἀπό τήν προσκόλληση στά ἐγκόσμια.

12. Ζοῦσε κάποτε ἕνας φτωχός ζωγράφος πού ἄφησε σπίτι καί γυναίκα γιά νά βρεῖ τήν τύχη του. Μετά ἀπό τρία χρόνια σκληρές προσπάθειες μάζεψε τριακόσια κομμάτια χρυσάφι καί ἀποφάσισε νά γυρίσει πίσω στό σπίτι. Καθ᾽ ὁδόν συνάντησε ἕνα μεγάλο ναό ὅπου γινόταν κάποια μαγαλόπρεπη τελετή προσφορῶν. Ἐντυπωσιάσθηκε καί σκέφθηκε: "Μέχρι τώρα σκεφτόμουν μόνο τό παρόν, χωρίς ποτέ νά ἀναλογισθῶ τή μελλοντική μου ευτυχία. Εἶναι μέρος τῆς καλῆς μου τύχης ὅτι βρέθηκα σ᾽αὐτό τό καλό μέρος. Πρέπει λοιπόν νά ἐκμεταλλευθῶ

τήν εὐκαιρία καί νά φυτέψω μερικούς σπόρους ἀρετῆς". Μ'αὐτήν τή σκέψη πρόσφερε ὅλες τίς οἰκονομίες του στό ναό καί γύρισε σπίτι ἀδέκαρος.

Ὅταν ἔφθασε ἡ γυναίκα του τόν μάλλωσε πού δέν ἔφερε καθόλου μαζί του χρήματα γιά νά τή συντηρήσει. Ἐκεῖνος τῆς ἀπήντησε ὅτι εἶχε κερδίσει μερικά, ἀλλά τά εἶχε τοποθετήσει σέ κάποιο ἀσφαλές μέρος. Ὅταν τόν πίεσε νά τῆς πεῖ ποῦ τά εἶχε κρύψει, τῆς ὁμολόγησε ὅτι τά εἶχε δώσει στούς μοναχούς τοῦ ναοῦ.

Τοῦτο ἐξαγρίωσε τή γυναίκα περισσότερο. Μάλλωσε τόν ἄντρα της καί τελικά ἔφερε τό θέμα στό τοπικό δικαστήριο. Ὅταν ὁ δικαστής ζήτησε ἀπό τό ζωγράφο νά ὑπερασπισθεῖ τόν ἑαυτό του, ἐκεῖνος εἶπε ὅτι δέν εἶχε φερθεῖ ἀνόητα, γιατί εἶχε κερδίσει τά χρήματα μετά ἀπό μεγάλους ἀγῶνες καί ἤθελε νά τά χρησιμοποιήσει σάν σπόρο γιά νά ἔχει μιά καλή τύχη στό μέλλον. Ὅταν ἔφθασε στό ναό τοῦ εἶχε φανεῖ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε τό κατάλληλο ἔδαφος γιά νά πραγματοποιήσει μιά μακροπρόθεσμη ἐπένδυση. Μετά πρόσθεσε: "Ὅταν ἔδωσα τό χρυσάφι στούς μοναχούς, μοῦ φάνηκε ὅτι ἔδιωχνα ὅλη τήν πλεονεξία καί τήν τσιγκουνιά ἀπό τό νοῦ μου. Κατάλαβα δηλαδή ὅτι ὁ ἀληθινός πλοῦτος δέν εἶναι τό χρυσάφι μά τό πνεῦμα".

Ὁ δικαστής παίνεσε τό ζωγράφο καί ὅσοι ἄκουσαν τήν ἱστορία ἐκδήλωσαν τή σύμφωνη γνώμη τους βοηθώντας τό ζωγράφο μέ διάφορους τρόπους νά ζήσει. Ἔτσι ὁ τελευταῖος καί ἡ γυναίκα του βρῆκαν μιά μόνιμη καλή τύχη.

13. Κάποιος πού ζοῦσε κοντά σέ νεκροταφεῖο ἄκουσε ἕνα βράδυ μιά φωνή νά τόν φωνάζει μέσα ἀπό ἕνα τάφο. Ἦταν πολύ φοβιτσιάρης γιά νά ἀνακαλύψει μόνος του τί συμβαίνει. Τήν ἐπόμενη μέρα ὅμως μίλησε σέ ἕνα θαρραλέο φίλο του πού ἀποφάσισε τό βράδυ ἐκεῖνο νά βρεῖ ἀπό ποῦ ἐρχόταν ἡ φωνή.

Ἐνῶ ὁ φοβιτσιάρης ἔτρεμε ἀπό τό φόβο ὁ φίλος πῆγε στό νεκροταφεῖο καί βεβαιώθηκε ὅτι ἡ φωνή ἔβγαινε μέσα ἀπό ἕνα τάφο. Ὁ φίλος ρώτησε τότε ποιός ἦταν ὁ ὁμιλῶν καί τί ἤθελε. Καί ἡ φωνή κάτω ἀπό τή γῆ ἀπήντησε: "Εἶμαι ἕνας κρυμμένος θησαυρός καί ἀποφάσισα νά ἀποκαλυφθῶ σέ κάποιον. Χθές βράδυ προσφέρθηκα σέ ἕνα ἄντρα μά ἀποδείχθηκε πολύ φοβιτσιάρης. Θά δοθῶ λοιπόν σέ σένα πού τό ἀξίζεις. Αὔριο τό πρωϊ θά ἔρθω σπίτι σου μαζί μέ τούς ἑπτά ἀκόλουθούς μου".

Ὁ φίλος εἶπε: "Θά σέ περιμένω, ἀλλά σέ παρακαλῶ πές μου πῶς νά σοῦ φερθῶ". Ἡ φωνή ἀπήντησε: "Θά ἔρθομε ντυμένοι σάν καλόγεροι. Ἑτοίμασέ μας ἕνα δωμάτιο μέ νερό. Πλῦνε τό σῶμα σου καί καθάρισε τό δωμάτιο καί ἔχε καρέκλες γιά μᾶς καί ὀκτώ πιάτα λαπά. Μετά τό φαϊ θά μᾶς ὁδηγήσεις ἕναν-ἕναν σ'ἕνα κλειστό δωμάτιο ὅπου θά μεταμορφωθοῦμε σέ πυθάρια γεμάτα χρυσάφι".

Τό ἐπόμενο πρωϊ ὁ ἄνθρωπος αὐτός πλύθηκε καί καθάρισε τό δωμάτιο ὅπως τοῦ εἶχε πεῖ ἡ φωνή, περι-

μένοντας μετά νά ἐμφανισθοῦν οἱ ὀκτώ καλόγεροι. Κάποτε φάνηκαν καί τούς δέχθηκε εὐγενικά. Μόλις ἔφαγαν τούς ὁδήγησε ἕναν-ἕναν στό κλειστό δωμάτιο, ὅπου ὁ κάθε καλόγερος μεταμορφώθηκε σέ πυθάρι γεμάτο χρυσάφι.

Στό ἴδιο χωριό ζοῦσε καί ἕνας πολύ πλεονέκτης πού ἔμαθε τό περιστατικό καί ἤθελε τά πυθάρια μέ τό χρυσάφι γιά τόν ἑαυτό του. Κάλεσε λοιπόν ὀκτώ καλόγερους στό σπίτι του. Μετά τό φαϊ τούς ὁδήγησε σέ ἕνα κλειστό δωμάτιο, ἀλλά ἀντί νά μεταμορφωθοῦν σέ πυθάρια μέ χρυσάφι, ἐκεῖνοι ἀγρίεψαν καί στό τέλος κατήγγειλαν τόν πλεονέκτη στήν ἀστυνομία, πού τόν συνέλαβε.

Ὅσο γιά τό φοβιτσιάρη, μόλις ἄκουσε ὅτι ἡ φωνή ἀπό τόν τάφο εἶχε φέρει πλοῦτο στό θαρραλέο φίλο του πῆγε ἀμέσως στό σπίτι τοῦ τελευταίου καί ἀπήτησε ἄπληστα τό χρυσάφι, ἐπιμένοντας ὅτι ἦταν δικό του, γιατί ἡ φωνή εἶχε μιλήσει πρῶτα σέ ἐκεῖνον. Μά ὅταν ὁ φοβιτσιάρης προσπάθησε νά ἁρπάξει τά πυθάρια, βρῆκε μέσα πολλά φίδια μέ σηκωμένα τά κεφάλια, ἕτοιμα νά τοῦ ἐπιτεθοῦν.

Ὁ βασιλιάς τοῦ τόπου, πού ἄκουσε τήν ἱστορία αὐτή, διακήρυξε ὅτι τά πυθάρια ἀνῆκαν στό γενναῖο ἄντρα. Πρόσθεσε μάλιστα τήν ἀκόλουθη παρατήρηση: "Τά παντα στόν κόσμο αὐτό εἶναι ἔτσι. Οἱ ἀνόητοι θέλουν καλό ἀποτέλεσμα, μά φοβοῦνται νά τό κυνηγή-

σουν. Ἀποτυγχάνουν λοιπόν πάντοτε. Δέν ἔχουν οὔτε τήν πίστη οὔτε τό θάρρος νά ἀντιμετωπίσουν τίς ἐσωτερικές διαμάχες τοῦ νοῦ, χάρη στίς ὁποῖες καί μόνο μποροῦν νά ἀποκτήσουν τήν πραγματική γαλήνη καί ἁρμονία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Ο ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Ι
ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΤΗΣ ΑΛΗΘΕΙΑΣ

1. *Κατά τήν ἀναζήτηση τῆς ἀλήθειας τίθενται συχνά ἐρωτήματα ἐπουσιώδη. π. χ.: ἀπό τί ὑλικό ἔχει κατασκευασθεῖ τό σύμπαν; Εἶναι αἰώνιο; Ἔχει ἤ δέν ἔχει ὅρια; Μέ ποιό τρόπο λειτουργεῖ ἡ ἀνθρώπινη κοινωνία; Ποιός ὁ ἰδανικός τρόπος ὀργάνωσής της; Ἄν κάποιος ἀνέβαλλε τήν ἀναζήτησή του τῆς ἀλήθειας καί τήν ἄσκησή του γιά τή Φώτιση μέχρις ὅτου λύσει παρόμοιες ἀπορίες θά πέθαινε πολύ πρίν βρεῖ τό δρόμο του.*

Ἄς ὑποθέσομε ὅτι κάποιος τραυματίζεται ἀπό δηλητηριασμένο βέλος. Οἱ συγγενεῖς καί φίλοι μαζεύονται γιά νά φέρουν ἕνα γιατρό πού θά τό βγάλει καί θά περιποιηθεῖ τό τραῦμα.

Ἄν ὁ τραυματίας φέρει ἀντίρρηση λέγοντας: Μιά στιγμή. πρίν μοῦ βγάλετε τό βέλος θέλω νά ξέρω ποῖος τό ἔρριξε. Ἦταν ἄντρας ἤ γυναίκα; Εὐγενής ἤ ἀγροῖκος; καί ἦταν τό τόξο του μεγάλο ἤ μικρό; Ἦταν φτιαγμένο ἀπό ξύλο ἤ ἀπό καλάμι; Καί ἡ χορδή του ἀπό τί ἦταν καμωμένη; Ἀπό νῆμα ἤ ἀπό ἔντερο; Καί τό βέλος ἦταν

συνηθισμένο ἤ εἶχε γίνει ἀπό ἰνδιάνικο καλάμι; Καί πῶς ἦταν βαλμένα τά φτερά τοῦ βέλους; Πρίν τό βγάλετε θέλω νά τά ξέρω ὅλα αὐτά". Τί θά γίνει τότε ὁ τραυματίας;

Μέχρι νά ἐξασφαλισθοῦν οἱ ἀπαντήσεις σ΄ὅλα τά παραπάνω ἐρωτήματα τό δηλητήριο θά ἔχει ἀναμφίβολα τό χρόνο νά ἀπλωθεῖ μέσα του καί ὁ τραυματίας θά πεθάνει. Πρώτη δουλειά εἶναι λοιπόν νά βγεῖ τό βέλος καί νά ἐμποδισθεῖ τό δηλητήριο ἀπό τό νά ἀπλωθεῖ στόν ὀργανισμό του.

Ὅταν ὁ κόσμος κινδυνεύει νά καεῖ ἀπό τίς φλόγες τοῦ πάθους, ἡ δομή ἤ ἡ σύνθεση τοῦ σύμπαντος δέν ἔχουν τήν παραμικρή σημασία. Οὔτε ἀξίζει τόν κόπο νά ἀσχοληθοῦμε μέ τό ποία εἶναι ἡ ἰδανική μορφή τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας.

Τό ἐρώτημα ἄν τό σύμπαν ἔχει ὅρια ἤ εἶναι αἰώνιο μπορεῖ νά παραμείνει ἀναπάντητο μέχρις ὅτου βροῦμε κάποιο τρόπο νά σβήσομε τή φωτιά τῆς γέννησης, τῶν γηρατειῶν, τῆς ἀρρώστειας καί τοῦ θανάτου. Ὅταν ὑπάρχει σπαραγμός, θλίψη, δυστυχία καί πόνος, πρέπει πρῶτα νά ψάξομε γιά ἕνα τρόπο νά λύσομε αὐτά τά προβλήματα. Ὅταν τό πετύχομε μποροῦμε νά ἀσχοληθοῦμε καί μέ τό ἐρώτημα τῶν ὁρίων ἤ τῆς αἰωνιότητας τοῦ σύμπαντος.

Ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα μᾶς δείχνει τί εἶναι σημαντικό νά ξέρομε καί τί ἀσήμαντο. Διδάσκει δηλαδή

πώς πρέπει νά μαθαίνουν τά ἄτομα ὅ, τι ἀκριβῶς τούς χρειάζεται καί τίποτε ἄλλο – νά ἐγκαταλείπουν ὅ, τι ἀξίζει νά ἐγκαταλειφθεῖ, νά ἀσκοῦνται σέ ὅ, τι πρέπει νά ἀσκηθοῦν καί νά φωτίζονται σέ ὅ, τι χρειάζεται φῶς.

Οἱ ἄνθρωποι ὀφείλουν ἄρα νά διακρίνουν πρίν ἀπό κάθε ἄλλο τί εἶναι πραγματικά σημαντικό, ποῖο πρόβλημα πρέπει νά λύσουν πρῶτα, ποῖο εἶναι τό πιό πιεστικό θέμα τους. Καί γιά νά τό κάνουν αὐτό πρέπει νά ἀσκήσουν πρῶτα τό πνεῦμα τους. Πρέπει δηλαδή νά ἐξασφαλίσουν πρίν ἀπό κάθε ἄλλο τόν ἔλεγχο τοῦ νοῦ των.

2. Ἄς ὑποθέσομε ὅτι κάποιος πάει στό δάσος γιά νά μαζέψει ξύπο ἀπό αὐτό πού ὑπάρχει στό κέντρο τοῦ κορμοῦ τῶν δέντρων. Γυρνάει ὅμως μέ ἕνα φορτίο ἀπό κλαδιά καί φύλα, πιστεύοντας ὅτι ἐξασφάλισε ἔτσι αὐτό πού ἤθελε. Δέν θά ἦταν ἀνόητο νά μείνει εὐχαριστημένος μέ τό ἐν λόγω προϊόν τῆς προσπάθειάς του στό δάσος; Ὅμως αὐτό εἶναι πού κάνουν οἱ περισσότεροι.

Ὁ ἄνθρωπος ἀναζητᾶ ἕνα μονοπάτι πού θά τόν ὁδηγήσει μακρυά ἀπό τή γέννηση, τά γηρατειά, τήν ἀρρώστεια καί τό θάνατο, ἤ ἀπό τό σπαραγμό, τή θλίψη, τή δυστυχία καί τόν πόνο. Παρ'ὅλα αὐτα ἀκολουθεῖ τό μονοπάτι γιά λίγο, παρατηρεῖ κάποια βελτίωση κι'ἀμέσως μεγαλοπιάνεται γιά νά καταλήξει περήφανος φαντασμένος καί αὐταρχικός. Εἶναι σάν αὐτόν πού ἤθελε

τό "μεδούλι" τῶν δέντρων μά ἔφυγε ἱκανοποιημένος μέ ἕνα φορτίο κλαδιά καί φύλλα.

Κάποιος ἄλλος μένει εὐχαριστημένος μέ τήν πρόοδο πού μέ λίγη μόνο προσπάθεια, γιά νά τή σταματήσει καί νά ξιππασθεῖ. Παίρνει μαζί του μόνο ἕνα φορτίο ἀπό κλαδιά, ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀρχικά γύρευε.

Κάποιος ἄλλος, βρίσκοντας ὅτι ὁ νοῦς του ἠρεμεῖ καί οἱ σκέψεις του γίνονται πιό καθάριες, σταματᾶ κι'αὐτός τήν παραπέρα προσπάθεια καί γίνεται φαντασμένος. Κι'αὐτός δέν ἔχει πάρει μαζί του παρά ἕνα δεμάτι ἀπό δεύτερα ξύλα ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀρχικῶς ἀναζητοῦσε.

Κάποιος ἄλλος πάλι γίνεται περήφανος παρατηρώντας ὅτι ἀπέκτησε μιά δόση διαίσθησης. Ἔχει ἀποκτήσει κι'αὐτός ἕνα φορτίο ἀπό ξυλώδεις ἴνες ἀντί γιά τό "μεδούλι" τῶν δέντρων πού ἀποζητοῦσε. Ὅλοι αὐτοί οἱ ἀναζητητές πού ἱκανοποιοῦνται εὔκολα μέ τήν ἀνεπαρκῆ των πρόδο γιά νά γίνουν περήφανοι ἤ ἀγέρωχοι, σταματοῦν τίς προσπάθειές των καί εὔκολα πέφτουν στή ραθυμία. Ἀναπόδραστα λοιπόν ὅλοι αυτοί οἱ ἄνθρωποι θά γνωρίσουν πάλι τή δυστυχία.

Ὅσοι ἀναζητοῦν τό πραγματικό μονοπάτι γιά τή Φώτιση δέν ἀντιμετωπίζουν ἔργο εὔκολο ἤ ἕνα καθῆκον πού θά γίνει πιό εὐχάριστο ἄν οἱ γύρω τούς δείξουν σεβασμό τιμή ἤ ἀφοσίωση. Ἀκόμα δέν πρέπει νά νομίζουν ὅτι μέ μικρή προσπάθεια θά ἐξασφαλίσουν μεγάλη πρόοδο στήν ἠρεμία, τή γνώση ἤ τή διαίσθηση.

Πρῶτα ἀπ'ὅλα πρέπει νά συλλάβουν τή θεμελιώδη

φύση αὐτοῦ τοῦ κόσμου, τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

3. Ὁ κόσμος δέν διαθέτει μιάν αὐθύπαρκτη ὑπόσταση δικιά του. Ἀποτελεῖ ἁπλῶς τεράστιο σύμπλεγμα ἀπό αἰτίες καί συνθῆκες πού ἔχουν τήν προέλευσή τους μοναδικά καί ἀποκλειστικά στίς δραστηριότητες τοῦ νοῦ ἐνεργοποιημένου ἀπό τήν ἄγνοια, τίς φαντασιώσεις, τίς ἐπιθυμίες καί τή λαγνεία. Δέν πρόκειται λοιπόν γιά κάτι τό ἐξωτερικό, πού ὁ νοῦς ἁπλῶς συλλαμβάνει ἐσφαλμένα. Ὁ κόσμος δέν ἔχει κἄν οὐσία. Ἐμφανίσθηκε μέσω τῶν δραστηριοτήτων τοῦ νοῦ, πού μ'αὐτόν τόν τρόπο ἁπλῶς ἐξεδήλωσε τήν πλάνη του. Θεμελιώθηκε δηλαδή καί κατασκευάσθηκε ὁ κόσμος ἀπό τίς ἐπιθυμίες τοῦ νοῦ – ἀπό τά δεινά καί τούς ἀγῶνες του, ἀνεξάρτητα ἀπό τόν πόνο πού προκάλεσε στόν ἴδιο ἡ παραπάνω ἔκπτωσή του πρός τήν πλεονεξία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία. Οἱ ἄνθρωποι πού ἀναζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά εἶναι σέ θέση νά πολεμήσουν ἕνα νοῦ τέτοιο, ἄν θέλουν νά πετύχουν στό σκοπό τους.

4. Ὦ πνεῦμα μου! Γιατί πλανιέσαι ἔτσι ἀνήσυχα πάνω ἀπό τίς ἐναλλασσόμενες συνθῆκες τῆς ζωῆς; Γιατί μέ μπερδεύεις καί μέ ταράζεις τόσο; Γιατί μέ πιέζεις νά ἀποκτήσω τόσα πράγματα; Εἶσαι σάν ἕνα ἠνί πού γίνεται κομμάτια, πρίν ἀκόμα ἀρχίσει νά ὀργώνει. Εἶσαι σάν ἕνα πηδάλιο πού ξεχαρβαλώνεται μόλις τό σκάφος ἀνοιχτεῖ στό πέλαγος τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου. Ἄλλωστε γιά ποῖο λόγο νά ξαναγεννηθοῦμε ἀφοῦ δέν κάνομε καλή χρήση τῆς τρέχουσας ζωῆς;

Ὦ πνεῦμα μου: Κάποτε μέ ἔκανες νά γεννηθῶ βασιλιάς. Ἀργότερα μέ ἔκανες νά γεννηθῶ ἀνεπιθύμητος καί νά ζητιανεύω τό φαϊ μου στούς δρόμους. Μερικές φορές μέ κάνεις νά γεννιέμαι σέ παλάτια παραδείσια καί νά ζῶ μέσα σέ πολυτέλεια καί γαλήνη. Φορές ἄλλες στίς φλόγες τῆς κόλασης μέ πετᾶς.

Ὦ ἀνόητο, ἀνόητο πνεῦμα μου! Ἔτσι λοιπόν μέ ὁδήγησες σέ μονοπάτια διάφορα, ἀφοῦ ὑπάκουος ἤμουν καί πειθήνιος. Τώρα ὅμως πού ἄκουσα τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, μή μέ ἐνοχλεῖς ἄλλο. Μή μοῦ προξενεῖς ἄλλες ταλαιπωρίες. Ἔλα νά ἀναζητήσομε μαζί τή Φώτιση, ταπεινά κι ὑπομονετικα.

Ὦ πνεῦμα μου. Ἄν μποροῦσες κάποτε νά μάθεις ὅτι τά πάντα εἶναι ἀν-υπόστατα καί παροδικά! Ἄν μποροῦσες νά μάθεις νά μήν ἁρπάζεσαι ἀπό τά πράγματα, νά μήν τά ἐπιθυμεῖς, νά μήν ἐπιτρέπεις τήν πλεονεξία, τό θυμό ἤ τήν ἀπερισκεψία, τότε θά συνταξιδεύαμε γαλήνια — τότε, σπάζοντας τά δεσμά τῶν ἐπιθυμιῶν μέ τό σπαθί τῆς σοφίας, μακρυά ἀπό τίς συνθῆκες πού ὁλοένα ἀλλάζουν, πότε πλεονεκτικές καί πότε μειονεκτικές, πότε καλές καί πότε κακές, χαμένοι ἤ κερδισμένοι, ἐπαινούμενοι ἤ λοιδορούμενοι, θά ζούσαμε γαλήνια.

Ὦ πνεῦμα μου ἀγαπημένο! Ἐσύ πρῶτο ξύπνησες μέσα μου τήν πίστη. Ἐσύ πρῶτο μοῦ ἔδωσες τήν ἰδέα νά ἀναζητήσομε μαζί τή Φώτιση. Γιατί παραδίνεσαι τόσο εὔκολα στήν πλεονεξία, τήν ἀγάπη τῶν ἀνέσεων καί τά εὐχάριστα ἐρεθίσματα;

Ὦ πνεῦμα μου! γιατί τρέχεις ἐδῶ καί κεῖ ἄσκοπα; Ἔλα νά διασχίσομε μαζί τή φουρτουνιασμένη θάλασσα τῆς πλάνης. Μέχρις ἐδῶ ἔκανα ὅ,τι ἤθελες. Τώρα πρέπει νά κάνεις ἐσύ ὅ,τι ἐγώ θέλω. Μαζί λοιπόν θά ἀκολουθήσομε τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Ὦ πνεῦμα μου ἀγαπημένο! Αὐτά τά Βουνά, τά ποτάμια καί οἱ θάλασσες ἀλλάζουν καί φέρνουν τόν πόνο. Ποῦ μποροῦμε νά βροῦμε τήν ἠρεμία μέσα σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς πλάνης; Ἄς ἀκολουθήσουμε τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα γιά νά φθάσομε στήν ἀπέναντι ὄχθη τῆς Φώτισης.

5. Αὐτοί πού ἀναζητοῦν πραγματικά τό μονοπάτι γιά τή Φώτιση, βάζουν τό νοῦ τους σέ μιά πορεία. Μετά προχωροῦν μέ μεγάλη ἐπιμονή. Ἀκόμα κι'ἄν μερικοί τούς ἔχουν κακομεταχειρισθεῖ καί ἄλλοι τούς ἔχουν κοροϊδέψει, προχωροῦν ἀπερίσπαστοι. Δέν θυμώνουν ἄν τούς γρονθοκοποῦν, τούς πετροβολοῦν, ἤ τούς λαβώνουν μέ σπαθιά.

Ἀκόμα καί στήν περίπτωση πού οἱ ἐχθροί σοῦ κόψουν τό κεφάλι, τό πνεῦμα σου δέν πρέπει νά ταραχθεῖ. Ἄν ἀφήσεις τό πνεῦμα σου νά σκιαστεῖ ἀπό τά δεινά σου, δέν θά ἀκολουθήσεις τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Πρέπει νά εἶσαι ἀποφασισμένος, ὅ, τιδήποτε καί ἄν σοῦ συμβεῖ, νά μείνεις σταθερός καί νά ἀκτινοβολήσεις σκέψεις συμπόνιας καί καλωσύνης. Δέν πάει νά σέ κακομεταχειρισθοῦν; Δέν πάει νά ἔρθουν δυστυχίες;

Πρέπει νά ἀποφασίσεις ὅτι θά μείνεις ἀκλόνητος καί γαλήνιος, προσηλωμένος στή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Γιά νά φθάσω στή Φώτιση, θά ἐπιχειρήσω τά ἀκατόρθωτα καί θά ὑπομείνω τά ἀβάσταχτα. Θά δώσω τά πάντα! Ἄν μοῦ ποῦν ὅτι γιά νά κερδίσω τή Φώτιση πρέπει νά περιορίσω τό φαγητό μου σ'ἕνα σπειρί ρύζι τήν ἡμέρα, θά τρώω μόνο τόσο. Ἄν τό μονοπάτι γιά τή Φώτιση μέ περάσει μέσα ἀπό τίς φλόγες, θά προχωρήσω.

Ὅμως δέν πρέπει κανένας νά κάνει αὐτά τά πράγματα μέ ὑστεροβουλία. Πρέπει νά τά κάνει γιατί ἔτσι πρέπει. Καί πρέπει νά τά κάνει μέ συμπονετική καρδιά, ὅπως μιά μάννα πού περιποιεῖται τό μικρό ἤ ἄρρωστο παιδί της, χωρίς νά σκέπτεται τόν ἑαυτό της ἤ τίς ἀνέσεις της.

6. Ζοῦσε κάποτε ἕνας βασιλιάς πού ἀγαποῦσε τό λαό του καί τή χώρα καί κυβερνοῦσε μέ σοφία καί καλωσύνη, ἔτσι πού ὁ τόπος εὐημεροῦσε ἐπιδιδόμενος σέ ἔργα εἰρηνικά. Ὁ βασιλιάς ζητοῦσε συνεχῶς περισσότερη σοφία, προσφέροντας ὥς καί ἀμοιβή σέ ὅποιον μποροῦσε νά τόν ὁδηγήσει σέ διδασκαλίες ἀξιόλογες.

Τήν ἀφοσίωση καί τή σοφία του, τελικά τήν πρόσεξαν οἱ θεοί, ὅμως ἀποφάσισαν νά τόν δοκιμάσουν. Ἔτσι ἕνας θεός μεταμφιεσμένος σέ δαίμονα ἔφθασε στίς πύλες τοῦ παλατιοῦ καί ζήτησε νά τόν πάνε στό βασιλιά, γιατί εἶχε νά τοῦ δείξει μιά ἱερή διδασκαλία.

Ὁ βασιλιάς, ὅταν πῆρε τό μήνυμα, εὐχαριστήθηκε, τόν δέχθηκε εὐγενικά καί τοῦ ζήτησε νά μιλήσει. Ὁ δαίμονας τότε πῆρε μιάν ἀπαίσια μορφή καί ἀπήτησε νά τοῦ φέρουν φαγητό, λέγοντας ὅτι δέν θά δίδασκε μέχρις ὅτου ἔφερναν τό συγκεκριμένο ἔδεσμα πού τοῦ ἄρεσε. Τοῦ πρόσφεραν μιά ποικιλία ἀπό φαγητά, ἀλλά ἐκεῖνος εἶπε ὅτι θέλει νά φάει ζεστή ἀνθρώπινη σάρκα καί αἷμα. Ἕνας πρίγκηπας πρόσφερε τότε τό σῶμα του καί ἡ βασίλισσα τό δικό της. Ὁ δαίμονας ὅμως δέν ἔμεινε ἱκανοποιημένος καί ζήτησε νά φάει τό σῶμα τοῦ ἴδιου τοῦ βασιλιᾶ.

Ἐκεῖνος ἔδειξε πρόθυμος νά τό προσφέρει, ζήτησε ὅμως νά ἀκούσει πρῶτα τή διδασκαλία πρίν ὑλοποιήσει τήν προσφορά του.

Ὁ θεός εἶπε τότε τίς παρακάτω σοφές φράσεις: "Ἡ ὀδύνη καί ὁ φόβος ξεπηδοῦν ἀπό τή λαγνεία. Ὅσοι ἀπαλλάσσονται ἀπό αὐτήν δέν νιώθουν πιά ὀδύνη ἤ φόβο.' Λέγοντας τά παραπάνω ὁ θεός παρουσιάσθηκε – ξαφνικά – μέ τήν πραγματική του μορφή σ'ὅλους τούς παρισταμένους. Ὁ πρίγκηπας καί ἡ βασίλισσα παρουσιάστηκαν ἐπίσης μέ τήν ἀρχική τους μορφή.

7. Στά Ἰμαλάϊα ζοῦσε ἕνας κυνηγός τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ. Δέν τόν ἐνδιέφεραν καθόλου οἱ θησαυροί τῆς Γῆς, ἤ (ἔστω) οἱ ἀπολαύσεις τοῦ Παραδείσου. Γύρευε μονάχα ἐκείνη τή διδασκαλία πού θά μποροῦσε νά διαλύσει τίς πλάνες τοῦ νοῦ του.

Οἱ θεοί ἐντυπωσιάσθηκαν μέ τή σοβαρότητα καί τήν εἰλικρίνεια αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί ἀποφάσισαν

νά δοκιμάσουν τό πνεῦμα του. Ἔτσι, ἕνας θεός μεταμφιέσθηκε σέ δαίμονα καί παρουσιάσθηκε στά Ἰμαλάϊα τραγουδώντας: Τά πάντα ἀλλάζουν, τά πάντα ἐμφανίζονται κι'ἐξαφανίζονται".

Ὁ ἀναζητητής τῆς ἀλήθειας ἄκουσε αὐτό τό τραγούδι καί τοῦ ἄρεσε πολύ – τόσο σάν νά εἶχε βρεῖ μιά πηγή μέ δροσερό νερό καί νά εἶχε σβήσει τή δίψα του, ἤ σάν νά εἶχε ἐλευθερωθεῖ ἀπροσδόκητα κάποιος σκλάβος. Μονολόγησε: Ἐπιτέλους βρῆκα τήν ἀληθινή διδασκαλία πού ἔψαχνα τόσον καιρό". Ἀκολούθησε τή φωνή καί στό τέλος ἔφθασε μπροστά στόν τρομερό δαίμονα. Ἀνήσυχος τόν πλησίασε καί τοῦ εἶπε: Ἐσύ τραγουδοῦσες τό ἱερό τραγούδι πού μόλις τώρα ἄκουσα; Ἄν ἤσουν ἐσύ, σέ παρακαλῶ τραγούδησέ μου κι'ἄλλο".

Ὁ δαίμονας ἀπήντησε: Ναί, δικό μου ἦταν τό τραγούδι, ἀλλά δέν μπορῶ νά τραγουδήσω ἄλλο πρίν φάω κάτι. Πεθαίνω τῆς πείνας".

Ὁ ἀναζητητής τῆς ἀλήθειας τόν παρακάλεσε ὅμως θερμά νά τραγουδήσει κι'ἄλλο λέγοντας: Αὐτό τό τραγούδι ἔχει γιά μένα νόημα ἱερό, κι'ἔψαχνα τή διδασκαλία πού προβάλλει ἐδῶ καί πολύ καιρό. Μά ἄκουσα μόνο τό μισό. Σέ παρακαλῶ, δῶσε νά ἀκούσω καί τό ὑπόλοιπο".

Ὁ δαίμονας εἶπε πάλι: Πεθαίνω τῆς πείνας, ἀλλά ἄν φάω ζεστές σάρκες καί αἷμα ἀνθρώπου, θά σοῦ τελειώσω τό τραγούδι".

Ὁ κυνηγός τῆς ἀλήθειας, μέσα στό ζῆλο του νά ἀκούσει τήν ὑπόλοιπη διδασκαλία, ὑποσχέθηκε στό

δαίμονα νά τοῦ προσφέρει τό σῶμα του μόλις τήν ἄκουγε. Τότε ὁ δαίμονας συμπλήρωσε τό τραγούδι ψέλνοντας:

Τά πάντα ἀλλάζουν,
Τά πάντα ἐμφανίζονται κι ἐξαφανίζονται,
Ὑπάρχει ἀπόλυτη γαλήνη
Ὅταν κάποιος βρίσκεται
Πάνω καί ἀπό τή ζωή
Καί ἀπό τήν ἐξαφάνισή της.

Μόλις τό ἄκουσε αὐτό ὁ ἄνθρωπος ἔγραψε τό ποίημα στούς γύρω βράχους καί στά δέντρα, καί μετά ἥσυχα σκαρφάλωσε σέ ἕνα ἀπ'αὐτά καί πήδηξε στά πόδια τοῦ δαίμονα γιά νά τόν φάει. Ἐκεῖνος ὅμως εἶχε ἐξαφανισθεῖ καί στή θέση του ὁ λαμπρός θεός δέχθηκε τό σῶμα τοῦ κυνηγοῦ, χωρίς νά τό ἀφήσει νά πάθει τό παραμικρό.

8. Κάποτε ζοῦσε ἕνας σοβαρός ἐρευνητής τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ πού λεγόταν Σανταπραρουντίτα. Παραμέρισε κάθε πειρασμό γιά ὑλικά ὠφέλη ἤ τιμές καί ἀναζητοῦσε τό Δρόμο μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του. Κάποια μέρα μιά φωνή ἀπό τόν οὐρανό τοῦ φώναξε: "Σανταπραρουντίτα! Προχώρα ἴσια πρός τήν ἀνατολή καί μή σκέπτεσαι οὔτε ζέστη οὔτε κρύο, μή δίνεις σημασία οὔτε σέ ἔπαινους οὔτε σέ κοροϊδίες καί μήν ἐνοχλεῖσαι ἀπό τίς διακρίσεις τοῦ καλοῦ καί τοῦ κακοῦ. Στή μακρινή ἀνατολή θά γνωρίσεις ἕναν ἀληθινό δάσκαλο καί θά φωτισθεῖς – ἄν κάνεις ὅπως λέω".

Ὁ Σανταπρατουντίτα χάρηκε πολύ πού πῆρε

αὐτές τίς συγκεκριμένες ὁδηγίες καί ἀμέσως ξεκίνησε. Πολλές φορές ἀναγκάσθηκε νά κοιμηθεῖ ἐκεῖ πού τόν εὕρισκε ἡ νύχτα – σέ κάποιο ἀπόμερο ἀγρό, ἤ σέ ἄγρια βουνά. Καί ξένος καθώς ἦταν σέ τόπους ξένους, ταπεινώθηκε πολλές φορές. Κάποτε ἔγινε καί δοῦλος, πουλώντας τήν ἴδια του τή σάρκα ἀπό τήν πείνα. Ἀλλά τελικά βρῆκε τόν ἀληθινό δάσκαλο καί τοῦ ζήτησε τή συμβουλή του.

Ὑπάρχει ἕνα ρητό πού λέει: "Τά καλά πράγματα κοστίζουν" καί ὁ Σανταπραρουντίτα βεβαιοῖ γιά τοῦ λόγου τό ἀληθές! Συνάντησε ὄντως πολλές δυσκολίες στό ταξίδι του, καθώς ἀναζητοῦσε τήν ἀλήθεια. Δέν εἶχε χρήματα γιά νά ἀγοράσει λουλούδια καί λιβάνι, ὥστε νά μπορέσει νά τά προσφέρει στό δάσκαλο. Προσπάθησε νά δουλέψει, ἀλλά κανένας δέν ἤθελε τίς ὑπηρεσίες του. Ἔμοιαζε σάν νά ὑπῆρχε κάποιο κακό πνεῦμα, πού τόν ἐμπόδιζε ὅπου κι' ἄν πήγαινε. Ὁ δρόμος γιά τή Φώτιση εἶναι δύσκολος καί μπορεῖ νά στοιχίσει στόν ἄνθρωπο ἀκόμα καί τή ζωή του.

Στό τέλος ὁ Σανταπραρουντίτα συνάντησε τόν ἴδιο τό δάσκαλο καί τότε γνώρισε μιά καινούργια δυσκολία: Δέν εἶχε χαρτί γιά νά κρατήσει σημειώσεις, οὔτε πέννα καί μελάνι γιά νά γράψει. Τρύπησε λοιπόν τόν καρπό του καί κράτησε σημειώσεις γράφοντας μέ τό αἷμα πού ἔρρεε ἀπό ἐκεῖ. Μ' αὐτόν τόν τρόπο ἐξασφάλισε τήν πολύτιμη Ἀλήθεια.

9. Κάποτε ζοῦσε ἕνα ἀγόρι πού τόλεγαν Σουντάνα. Ἐπεδίωκε ἐπίσης τή Φώτιση κι' ἔψαχνε μέ ζῆλο γιά

τό δρόμο πού ὁδηγεῖ ἐκεῖ. Ἀπό ἕνα ψαρά ἀπέκτησε τή γνώση τῆς θάλασσας. Ἀπό ἕνα γιατρό ἔμαθε νά συμπονᾶ τούς ἀρρώστους. Ἀπό ἕνα πλούσιο ἔμαθε ὅτι ἡ ἀποταμίευση ἦταν τό μυστικό τῆς ἐπιτυχίας του καί σκέφθηκε πόσο χρήσιμο θά ἦταν ἄν καί ὁ ἴδιος μάζευε τό παραμικρό "κέρδος" στό δρόμο πρός τή Φώτιση.

Ἀπό ἕνα διαλογιζόμενο μοναχό ἔμαθε ὅτι ὁ ἁγνός καί γαλήνιος νοῦς ἔχει τή θαυματουργή ἱκανότητα νά ἐξαγνίζει καί νά ἠρεμεῖ τούς ἀνθρώπους. Κάποτε γνώρισε καί μιά γυναίκα μέ ἰδιαίτερα ἔντονη προσωπικότητα, πού τόν ἐντυπωσίασε μέ τή γενναιοδωρία της. Ἀπ'αὐτήν διδάχθηκε ὅτι τό νά δίνει κανείς εἶναι προϊόν σοφίας. Γνώρισε κι'ἕνα γέρο περιπλανώμενο, πού τοῦ εἶπε ὅτι γιά νά φθάσει σέ ἕνα ὁρισμένο μέρος ἔπρεπε νά σκαρφαλώσει σέ βουνό μέ σπαθιά καί νά περάσει ἀπό κοιλάδα φλεγόμενη. Ἔτσι ὁ Σουντάνα ἔμαθε ἀπό τήν ἴδια τήν πεῖρα ὅτι μπορεῖ κανείς νά ἀποκομίσει ἀληθινό δίδαγμα ἀπό τό κάθε τί πού βλέπει ἤ ἀκούει– ὅ,τι καί ἄν εἶναι αὐτό.

Ἔμαθε τήν ὑπομονή, ἀπό μιά φτωχή, ἀνάπηρη γυναίκα. Πῆρε μάθημα ἁπλῆς χαρᾶς βλέποντας παιδιά νά παίζουν στό δρόμο. Κι'ἀπό μερικούς εὐγενικούς καί ταπεινούς ἀνθρώπους, πού οὔτε σκέφθηκαν ποτέ νά ἐπιθυμήσουν κάτι πού ἄλλος ἐπιθυμεῖ, ἔμαθε πῶς νά ζεῖ ἁρμονικά μέ ὅλον τόν κόσμο.

Πῆρε ἕνα μάθημα διαφορετικῆς ἁρμονίας παρακολουθώντας τήν πρόσμιξη τῶν στοιχείων ἀπό τά ὁποῖα γίνεται τό λιβάνι καί ἕνα ἄλλο γιά τό τί θά πεῖ

εὐγνωμοσύνη ἀπό ἕναν ἄνθρωπο ἔμπειρο περί τήν διευθέτηση λουλουδιῶν, Κάποια μέρα, περνώντας ἀπό τό δάσος, ξεκουράσθηκε κάτω ἀπό ἕνα ἱερό δέντρο καί πρόσεξε ἐκεῖ κοντά κάποιο βλασταράκι πού ξεπετιόταν μέσα ἀπό ἕνα δέντρο πεσμένο καί ξεραμένο. Αὐτό τοῦ ἔδωσε νά καταλάβει τήν ἀβεβαιότητα τῆς ζωῆς.

Τό φῶς τοῦ ἥλιου τήν ἡμέρα καί τά ἀστέρια πού τρεμοσβήνουν τή νύχτα, συνέχεια ἀναζωογονοῦσαν τό πνεῦμα του. Ἔτσι ὁ Σουντάνα ἀξιοποίησε τίς ἐμπειρίες τῆς μακρᾶς του περιπλάνησης.

Πραγματικά, ὅσοι ἀναζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά θεωροῦν τό νοῦ τους σάν πῦργο καί νά τόν στολίζουν. Πρέπει νά ἀνοίγουν διάπλατα τίς πύλες του στό Βούδδα καί μέ σεβασμό καί ταπεινότητα νά Τόν προσκαλοῦν στά πιό κρυφά του δώματα, ὥστε νά Τοῦ προσφέρουν ἐκεῖ τό μυρωδᾶτο λιβάνι τῆς πίστης καί τά ἄνθη τῆς εὐγνωμοσύνης καί τῆς χαρᾶς.

II
ΤΡΟΠΟΙ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Ὅποιος ἀναζητᾶ τή Φώτιση πρέπει νά καταλάβει καί νά ἀκολουθήσει τρεῖς τρόπους ἄσκησης: Πρῶτο, πειθαρχημένη συμπεριφορά, δεύτερο, σωστή συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί τρίτο, σοφία.

Τί θά πεῖ πειθαρχημένη συμπεριφορά; Ὁ κάθε ἄνθρωπος, εἴτε λαϊκός εἶναι εἴτε ἀναζητητής τοῦ Δρόμου, θά πρέπει νά ἀκολουθεῖ τίς γνωστές ὁδηγίες

τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς. Θά πρέπει νά ἐλέγχει νοῦ καί σῶμα, ὅπως ἐπίσης θά πρέπει νά φυλάει τίς πύλες τῶν πέντε αἰσθήσεων. Θά πρέπει νά φοβᾶται ἀκόμα καί τό πιό μικρό κακό, ἐνῶ θά προσπαθεῖ παράλληλα νά κάνει συνεχῶς περισσότερο τό καλό.

Τί θά πεῖ συγκέντρωση τοῦ νοῦ; Σημαίνει νά ἀποφεύγει κανείς ὅσες ἐπιθυμίες σχετίζονται μέ τήν πλεονεξία καί τήν κακία μόλις αὐτές παρουσιάζονται, διατηρώντας τό νοῦ ἀγνό καί γαλήνιο.

Τί θά πεῖ σοφία; Σοφία εἶναι ἐκεῖνο πού μᾶς ἐπιτρέπει νά κατανοοῦμε ἀπόλυτα καί νά δεχόμαστε ὑπομονετικά τήν Τετράπτυχο Εὐγενῆ Ἀλήθεια — νά ξέρομε δηλαδή γιά τή δυστυχία καί τή φύση της· νά ξέρομε γιά τό αἴτιο τῆς δυστυχίας. νά ξέρομε πῶς μποροῦμε νά σταματήσομε τή δυστυχία· καί νά ξέρομε τή Ὀκταμερή Εὐγενῆ Ἀτραπό πού ὁδηγεῖ στήν ἄρση τῆς δυστυχίας.

Ὅσοι ἀκολουθοῦν μέ ζῆλο αὐτούς τούς τρεῖς τρόπους ἄσκησης μποροῦν δίκαια νά ὀνομασθοῦν μαθητές τοῦ Βούδδα.

Ἄς ὑποθέσομε ὅτι ἕνας γάϊδαρος χωρίς μορφή, φωνή ἤ κέρατα ὅπως ἡ ἀγελάδα ἀκολουθοῦσε ἕνα κοπάδι ἀγελάδες λέγοντας: "Κοιτάξτε, εἶμαι καί ἐγώ ἀγελάδα". Θά τόν πίστευε κανείς; Εἶναι σάν κάποιος, πού δέν ἀκολουθεῖ τούς τρεῖς τρόπους ἄσκησης, νά περηφανεύεται ὅτι ἀποζητᾶ τή Φώτιση καί ὅτι εἶναι μαθητής τοῦ Βούδδα.

Πρίν νά μαζέψει ὁ γεωργός τή συγκομιδή τό φθινόπωρο, πρέπει πρῶτα νά ὀργώσει τό χωράφι, νά

σπείρει τό σπόρο, νά ποτίσει καί νά ξεριζώσει τά παράσιτά πού φυτρώνουν τήν ἄνοιξη. Τό ἴδιο ὀφείλει νά κάνει καί αὐτός πού θέλει νά φθάσει στή Φώτιση: πρέπει νά ἀκολουθήσει τούς τρεῖς τρόπους ἄσκησης. Ὁ γεωργός δέν περιμένει νά δεῖ τούς βλαστούς σήμερα, ὁλόκληρα τά φυτά αὔριο καί νά μαζέψει τή συγκομιδή μεθαύριο. Τό ἴδιο ὅποιος ἀναζητᾶ τή Φώτιση δέν μπορεῖ νά περιμένει ὅτι θά ἀποβάλει τό πάθος γιά τήν ἐγκοσμιότητα σήμερα καί τίς προσκολλήσεις ἤ κακές ἐπιθυμίες αὔριο, γιά νά πετύχει τή Φώτιση μεθαύριο.

Ὅπως τά φυτά δέχονται τήν ὑπομονετική φροντίδα τοῦ γεωργοῦ μετά τή σπορά, καθώς οἱ καιρικές συνθῆκες ἀλλάζουν καί ὁ καρπός ἀρχίζει νά σχηματίζεται, ἔτσι αὐτός πού ἐπιθυμεῖ τή Φώτιση, πρέπει μέ ὑπομονή κι ἐπιμονή νά καλλιεργήσει τό ἔδαφος γιά Αὐτήν, ἀκολουθώντας τούς τρεῖς τρόπους τῆς Ἄσκησης.

2. Εἶναι δύσκολο νά προχωρήσει κανείς στό μονοπάτι τῆς Φώτισης ὅσο κυνηγάει ἀνέσεις καί πολυτέλειες, ἀφήνοντας τό νοῦ νά ταράζεται ἀπό τίς ἐπιθυμίες τῶν αἰσθήσεων. Ὑπάρχει τεράστια διαφορά ἀνάμεσα στήν ἀπόλαυση τῆς ζωῆς καί τήν ἀπόλαυση τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ.

Ὅπως ἐξηγήσαμε ἤδη, ὁ νοῦς εἶναι ἡ πηγή ὅλων τῶν πραγμάτων. Ἄν αὐτός ἀπολαμβάνει τήν ἐγκοσμιότητα, ἀναπόφευκτα θά ἀκολουθήσουν πλάνες καί δυστυχία. Ἄν ὅμως ὁ νοῦς ἀπολαμβάνει τήν Ἀληθινή

Ἀτραπό, τότε ἡ εὐτυχία, ἡ ἱκανοποίηση καί ἡ Φώτιση σίγουρα θά ἀκολουθήσουν.

Ὅσοι λοιπόν ἀποζητοῦν τή Φώτιση πρέπει νά διατηροῦν τό πνεῦμα ἁγνό καί μέ ὑπομονή νά τηροῦν καί νά ἐφαρμόζουν τούς τρεῖς τρόπους πρόσβασης στή Φώτιση. Ἄν ἀκολουθήσουν τίς ὁδηγίες συμπεριφορᾶς, σίγουρα θά ἐξασφαλίσουν ἱκανοποιητική συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Καί ἄν ἀποκτήσουν αὐτήν τήν ἱκανότητα σίγουρα θά ἀποκτήσουν καί σοφία. Ἔτσι θά ὁδηγηθοῦν τελικά στή Φώτιση – χωρίς ἐξαίρεση.

Πραγματικά, αὐτοί οἱ τρεῖς τρόποι (νά ἀκολουθοῦμε τίς ὁδηγίες, γιά μιά ἠθικῶς ἀνεπίληπτη συμπεριφορά, νά ἀσκούμεθα στή συγκέντρωση τοῦ νοῦ καί νά φερόμαστε πάντα μέ σοφία) ἀντιπροσωπεύουν τό πραγματικό μονοπάτι πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση.

Μέ τό νά μή τούς ἀκολουθοῦν, οἱ ἄνθρωποι ἐπισωρεύουν ἐδῶ καί πολύ καιρό πνευματικές πλάνες. Δέν πρέπει νά διαπληκτίζεται κανείς μέ ὅσους προσκολλῶνται στά ἐγκόσμια. Πρέπει ὅμως νά διαλογίζεται ὑπομονετικά μέσα σ'αὐτόν τόν ἐσωτερικό κόσμο τοῦ ἁγνοῦ πνεύματος, γιά νά φθάσει κάποτε στή Φώτιση.

3. Ἄν ἐξετάσομε προσεκτικά τούς παραπάνω τρεῖς δρόμους θά δοῦμε ὅτι ἀγκαλιάζουν τήν Ὀκταμερή Εὐγενῆ Ἀτραπό, τά τέσσερα ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα, τίς τέσσερις σωστές διαδικασίες, τίς πέντε ἱκανότητες μέ τίς ὁποῖες μπορεῖ κανείς νά αὐξήσει τήν ἀποδοτικότητά του καί τήν τελειότητα τῶν ἕξι ἀσκήσεων.

Ἡ Ὀκταμερής Εὐγενής Ἀτραπός ἀναφέρεται

στή σωστή θεώρηση, τή σωστή σκέψη, τό σωστό λόγο, τή σωστή συμπεριφορά, τό σωστό τρόπο τοῦ ζῆν, τή σωστή προσπάθεια, τή σωστή συνειδητότητα καί τή σωστή συγκέντρωση.

Ἡ Σωστή Θεώρηση περιλαμβάνει: τήν κατανόηση τῆς Τετράπτυχης Εὐγενοῦς Ἀλήθειας, ἀποδοχή τοῦ νόμου αἰτίου-αἰτιατοῦ καί τήν ἀποφυγή τῆς πλάνης ἀπό τήν προσκόλληση στίς μορφές καί τίς ἐπιθυμίες.

Σωστή Σκέψη εἶναι ἡ ἀπόφαση νά ἀποφεύγομε τίς ἐπιθυμίες, νά μήν εἴμαστε ἄπληστοι, νά μή θυμώνομε καί νά μήν κάνομε πράξεις ἐπιβλαβεῖς.

Σωστός Λόγος εἶναι ἡ ἀποφυγή λόγων ψεύτικων, μάταιων, ὑβριστικών ἤ διφορούμενων.

Σωστή Συμπεριφορά σημαίνει νά μήν καταστρέφομε καμμία μορφή ζωῆς, νά μήν κλέβομε καί νά μή μοιχεύομε.

Σωστός τρόπος τοῦ ζῆν σημαίνει νά ἀποφεύγομε κάθε τρόπο ζωῆς πού θά μποροῦσε νά μᾶς ντροπιάσει.

Σωστή προσπάθεια σημαίνει νά δείχνει κανείς ζῆλο πρός τή σωστή κατεύθυνση.

Σωστή Συνειδητότητα σημαίνει νά ἀποκτοῦμε ἕνα νοῦ ἁγνό καί ἐνεργό.

Σωστή Συγκέντρωση σημαίνει νά διατηροῦμε τό νοῦ πρόσφορο καί γαλήνιο γιά τή συγκέντρωσή του, προσπαθώντας νά πραγματώνομε τήν ἁγνή οὐσία του.

4. Τά τέσσερα ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα εἶναι: Πρῶτα, τό νά θεωροῦμε τό σῶμα ἀκάθαρτο, προσπαθώντας

ταυτόχρονα νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό κάθε προσκόλληση σ'αὐτό. Δεύτερο, νά θεωροῦμε τίς αἰσθήσεις σάν πηγή δυστυχίας ὅποια καί ἄν εἶναι τά ἀπορρέοντα συναισθήματα (θετικά ἤ ἀρνητικά). Τρίτο, νά ἀντιλαμβανόμαστε ὅτι ὁ νοῦς βρίσκεται σέ κατάσταση συνεχοῦς ροῆς. Τέταρτο, νά συνειδητοποιοῦμε ὅτι τά πάντα στόν κόσμο συναρτῶνται πρός μεταμορφωνόμενα αἴτια καί συνθῆκες, ἔτσι πού τίποτα δέν μένει ἀρετάβλητο γιά πάντα.

5. Οἱ τέσσερις σωστές διαδικασίες εἶναι: Πρῶτο, νά προλαβαίνομε τό κακό πρίν ἐκδηλωθεῖ. Δεύτερο, νά ἀποβάλομε τό κακό μόλις ἀρχίσει νά ἐκδηλώνεται. Τρίτο, νά προτρέπομε τούς ἄλλους νά κάνουν καλές πράξεις. Τέταρτο, νά ἐνθαρρύνομε τόν πολλαπλασιασμό καί τή συνέχιση τῶν καλῶν πράξεων πού ἔχουν ἤδη ἀρχίσει. Πρέπει κανείς νά προσπαθεῖ νά τηρεῖ αὐτές τίς τέσσερις διαδικασίες.

6. Οἱ πέντε ἱκανότητες πού αὐξάνουν τήν ἀποδοτικότητα τοῦ ἀνθρώπου εἶναι: Πρῶτο, ἡ θέρμη στήν πίστη. Δεύτερο, ἡ ἐπιθυμία γιά προσπάθεια. Τρίτο, ἡ ἱκανότητα τῆς δυνατῆς μνήμης. Τέταρτο, ἡ ἱκανότητα γιά συγκέντρωση τοῦ νοῦ. Καί πέμπτο, ἡ δυνατότητα τῆς διατήρησης τῆς καθαρῆς σοφίας. Αὐτές οἱ πέντε ἱκανότητες θεωροῦνται ἀπαραίτητες γιά νά φτάσει κανείς στή Φώτιση.

7. Ἡ τελειοποίηση τῶν ἕξι ἀσκήσεων γιά νά φθά-

σομε στήν ἄλλη ὄχθη τῆς Φώτισης εἶναι: Τό μονοπάτι τῆς προσφορᾶς, τό μονοπάτι τῆς ἐφαρμογῆς τῶν ὁδηγιῶν συμπεριφορᾶς, τό μονοπάτι τῆς ἀνοχῆς, τό μονοπάτι τῆς προσπάθειας, τό μονοπάτι τῆς συγκέντρωσης τοῦ νοῦ καί τό μονοπάτι τῆς σοφίας. Ἀκολουθώντας αὐτά τά μονοπάτια, μπορεῖ κανείς νά περάσει σίγουρα ἀπό τήν ὄχθη τῆς πλάνης στήν ἀπέναντι ὄχθη τῆς Φώτισης.

Ἡ ἄσκηση τῶν Προσφορῶν μᾶς ἐπιτρέπει νά χτυπήσομε τόν ἐγωϊσμό. Ἡ ἐφαρμογή τῶν Ὁδηγιῶν συμπεριφορᾶς μᾶς κάνει νά ὑπολογίζομε τά δικαιώματα καί τίς ἀνέσεις τῶν ἄλλων. Ἡ ἄσκηση τῆς Ἀνοχῆς μᾶς βοηθάει νά ἐλέγχομε ἕνα νοῦ φοβερό ἤ ὀργισμένο. Ἡ ἄσκηση τῆς Προσπάθειας μᾶς βοηθάει νά εἴμαστε φιλόπονοι καί πιστοί. Ἡ ἄσκηση τῆς Συγκέντρωσης μᾶς βοηθά νά ἐλέγχομε ἕνα νοῦ ἀνήσυχο καί μάταιο. Καί ἡ ἄσκηση τῆς Σοφίας μετατρέπει ἕνα νοῦ σκοτεινό καί μπερδεμένο σέ διαίσθηση καθαρή καί διαπεραστική.

Τηρώντας πιστά τίς ὁδηγίες συμπεριφορᾶς ἀποκτᾶμε τά σωστά θεμέλια γιά νά χτίσομε πάνω τους ἕνα μεγάλο κάστρο. Ἡ Ἀνοχή καί ἡ Προσπάθεια εἶναι τά τείχη αὐτοῦ τοῦ κάστρου πού τό προστατεύουν ἀπό ἐξωτερικούς ἐχθρούς· Συγκέντρωση καί Σοφία εἶναι ὁ προσωπικός ὁπλισμός τοῦ κάθε στρατιώτη πού τόν προστατεύει ἀπό τίς ἐπιθέσεις τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου.

Ἄν κάποιος κάνει ἕνα δῶρο μόνο ὅταν τόν βολεύει, ἤ ἐπειδή εἶναι πιό εὔκολο νά δώσει παρά νά μή δώσει, αὐτό συνιστά βέβαια μιά προσφορά, ἀλλά ὄχι προσφορά πραγματική. Ἡ πραγματική προσφορά προέρχεται ἀπό μιά καρδιά γενναιόδωρη πρίν ἐκδηλωθεῖ αἴτημα. Εἶναι

αὐτή πού δίδεται ὄχι περιστασιακά, ἀλλά μόνιμα.

Οὔτε ὑπάρχει πραγματική προσφορά ὅταν μετά τήν πράξη μετανοεῖ η ἐπαίρεται ὁ δωρητής. Πραγματική προσφορά εἶναι μόνο ἐκείνη πού δίνεται μέ εὐχαρίστηση καί ξεχνιοῦνται ὁ δωρητής, ὁ ἀποδέκτης καί τό ἀντικείμενο.

Ἡ πραγματική προσφορά ξεπηδᾶ ἀπό μιά καρδιά ἀγνή καί συμπονετική, χωρίς σκέψη ἀνταπόδοσης. Εἶναι προϊόν ἐπιθυμίας νά ζήσει κανείς μιά ζωή φωτισμένη.

Ὑπάρχουν ἑπτά εἴδη προσφορῶν πού μποροῦν νά κάνουν ἀκόμα καί ὅσοι δέν εἶναι πλούσιοι. Το πρῶτο εἶναι σωματικό καί ἀφορᾶ τήν προσφορά ὑπηρεσίας μέσω ἐργασίας. Ἀποκορύφωμά της εἶναι ἡ προσφορά τῆς ἴδιας τῆς ζωῆς, ὅπως φαίνεται ἀπό τήν παρακάτω ἱστορία. Το δεύτερο εἶδος εἶναι ἡ πνευματική προσφορά. Αὐτό σημαίνει ὅτι διαθέτεις μιά συμπονετική καρδιά ἀπέναντι στούς ἄλλους. Το τρίτο εἶναι ἡ προσφορά τῆς ματιᾶς, δηλαδή νά κοιτᾶς τούς ἄλλους ζεστά, πρᾶγμα πού θά τούς δώσει ἠρεμία. Τό τέταρτο εἶναι ἡ προσφορά ὑποστήριξης, δηλαδή νά προσφέρεις στούς ἄλλους τή στοργική σου ὑποστήριξη μέ χαμόγελο. Τό πέμπτο εἶναι ἡ προφορική προσφορά. Αὐτό σημαίνει νά προσφέρεις καλά καί ζεστά λόγια στούς ἄλλους. Τό ἕκτο εἶναι ἡ προσφορά θέσης. Δηλαδή νά προσφέρεις τή θέση σου στούς ἄλλους. Τό ἕβδομο εἶδος εἶναι ἡ προσφορά καταφυγίου, νά ἀφήνεις δηλαδή τούς ἄλλους νά περνοῦν τή νύχτα τους στό σπίτι σου. Αὐτά τά εἴδη προ-

σφορῶν μποροῦν νά γίνουν ἀπό τόν καθένα στήν καθημερινή του ζωή.

8. Ὑπῆρχε κάποτε ἕνας πρίγκηπας πού τόν ἔλεγαν Σάτβα. Κάποια μέρα αὐτός καί δύο μεγαλύτεροι ἀδελφοί του πῆγαν στό δάσος νά παίξουν. Ἐκεῖ εἶδαν μιά πεινασμένη τίγρη πού ἦταν ἕτοιμη νά καταβροχθίσει τά μικρά της γιά νά ἱκανοποιήσει τήν πείνα της.

Οἱ μεγαλύτεροι ἀδελφοί τράπησαν σέ φυγή τρομοκρατημένοι, μά ὁ Σάτβα σκαρφάλωσε σέ ἕνα δέντρο καί πήδηξε πάνω στήν τίγρη γιά νά σώσει τά μικρά της.

Ὁ Σάτβα ἔκανε αὐτήν τή γενναιόδωρη πράξη αὐθόρμητα, ἀλλά στό μυαλό του σκεφτόταν: "Αὐτό τό σῶμα μεταβάλλεται καί δέν εἶναι μόνιμο. Τό ἔχω ἀγαπήσει χωρίς νά σκεφθῶ ποτέ νά τό ἀπορρίψω. Τώρα ὅμως τό κάνω προσφορά σ'αὐτήν τήν τίγρη, γιά νά κερδίσω τή Φώτιση". Αὐτή ἡ σκέψη τοῦ πρίγκηπα Σάτβα δείχνει τήν πραγματική του ἀποφασιστικότητα νά φθάσει στή Φώτιση.

9. Ὑπάρχουν Τέσσερις Ἀπεριόριστες Καταστάσεις τοῦ Νοῦ, πού πρέπει νά ἐπιδιώκει κάθε ἀναζητητής τῆς Φώτισης: Εἶναι ἡ μεγάλη καρδιά, ἡ τρυφερότητα, ἡ χαρά καί ἡ ἠρεμία. Μπορεῖ κανείς νά ἀποβάλει τήν ἀπληστία μέ συμπόνια, τό θυμό μέ τήν τρυφερότητα, τή δυστυχία μέ τή χαρά. Καί μπορεῖ νά σταματήσει νά κάνει διακρίσεις ἀνάμεσα σέ ἐχθρούς καί φίλους, καλλιεργώντας τής ἠρεμία τοῦ νοῦ.

Ἡ μεγάλη καρδιά κάνει τούς ἀνθρώπους εὐτυχισμένους καί ἱκανοποιημένους. Ἡ μεγάλη τρυφερότητα ἀποβάλλει ὅσα πράγματα δέν τούς κάνουν εὐτυχισμένους κι'ἱκανοποιημένους. Εἶναι μεγάλη χαρά νά βλέπομε ὅλο τόν κόσμο εὐτυχισμένο κι'ἱκανοποιημένο. Ὑπάρχει βαθειά γαλήνη ὅταν ὅλοι εἶναι εὐτυχισμένοι καί ὅταν μπορεῖ κανείς νά ἔχει τά ἴδια συναισθήματα πρός ὅλους.

Μέ προσοχή μπορεῖ κανείς νά ἐπιδιώξει αὐτές τίς τέσσερις ἀπεριόριστες καταστάσεις τοῦ νοῦ καί νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἀπληστία, τό θυμό, τήν ὀδύνη καί τήν τάση γιά ἀγάπη ἤ μίσος. Ὅμως δέν εἶναι αὐτό κάτι τό εὔκολο. Δυσκολεύεται κανείς νά ἀπαλλαγεῖ ἀπό τό κακό πνεῦμα ὅσο ἀπό ἕνα φύλακα σκύλο, ἐνῶ τό σ'ωστό πνεῦμα χάνεται τόσο εὔκολα ὅσο ἕνα ἐλάφι στό δάσος. Ἀκόμα, τό κακό πνεῦμα σβήνεται μέ τήν ἴδια δυσκολία πού σβήνονται τά γράμματα τά σκαλισμένα σέ πέτρα, ἐνῶ τό σωστό πνεῦμα χάνεται μέ τήν ἴδια εὐκολία πού χάνονται οἱ γραμμένες στό νερό λέξεις. Πραγματικά, τό πιό δύσκολο πρᾶγμα στή ζωή εἶναι τό νά ἀσκηθεῖ κανείς γιά νά φθάσει στή Φώτιση.

10. Κάποτε ζοῦσε ἕνας νέος πού τόν ἔλεγαν Σρόνα. Ἀνῆκε σέ οἰκογένεια πλούσια, ἀλλά εἶχε εὐαίσθητη ὑγεία. Ἤθελε πολύ σοβαρά νά φθάσει στή Φώτιση κι'ἔγινε μαθητής τοῦ Εὐλογημένου. Προσπάθησε τόσο πολύ ὥστε στό τέλος τά πόδια του ματώσαν.

Ὁ Εὐλογημένος τόν λυπήθηκε καί εἶπε: "Σρόνα παιδί μου, ἔχεις μελετήσει ποτέ ἄρπα στό σπίτι σου;" Ξέρεις ὅτι ἡ ἄρπα δέν μπορεῖ νά βγάλει ἤχους ἄν οἱ

χορδές της εἶναι πολύ τεντωμένες ἤ πολύ χαλαρές. Βγάζει ἤχους μόνο ὅταν οἱ χορδές εἶναι τόσο τεντωμένες ὅσο χρειάζεται.

"Ἡ ἄσκηση γιά τή Φώτιση, εἶναι σάν τό κούρδισμα τῶν χορδῶν τῆς ἄρπας. Δέν μπορεῖς νά φθάσεις στή Φώτιση ἄν οἱ χορδές τοῦ νοῦ εἶναι πολύ τεντωμένες ἤ πολύ χαλαρές. Πρέπει νά εἶσαι φρόνιμος καί νά φέρεσαι σοφά.".

Ὁ Σρόνα βρῆκε αὐτά τά λόγια πολύ ὠφέλιμα καί τελικά κέρδισε αὐτό πού ζητοῦσε.

11. Κάποτε ζοῦσε ἕνας πρίγκηπας πού χειριζόταν πολύ καλά πέντε ὅπλα. Μιά μέρα, καθώς γύριζε ἀπό τήν προπόνηση, συνάντησε ἕνα τέρας πού τό δέρμα του ἦταν σκληρό σάν πανοπλία.

Τό τέρας προχώρησε κατά πάνω του, ἀλλά ὁ πρίγκηπας δέν πτοήθηκε. Τοῦ ἔρριξε ἕνα βέλος πού ἔπεσε ὅμως κατά γῆς, χωρίς νά τό πειράξει. Μετά ἔρριξε ἕνα δόρυ, πού πάλι δέν μπόρεσε νά διαπεράσει τό χοντρό δέρμα. Μετά πέταξε ἕνα ραβδί κι ἕνα δίσκο, ἀλλά πάλι ἀπέτυχε νά λαβώσει τό τέρας. Τελικά χρησιμοποίησε καί τό σπαθί του, ἀλλά ἐκεῖνο ἔσπασε. Ὁ πρίγκηπας ὅρμησε τότε στό τέρας μέ γροθιές καί μέ κλωτσιές, ἀλλά μάταια, γιατί ἐκεῖνο τόν ἄρπαξε στίς τεράστιες ἀρπάγες του καί τόν κράτησε σφιχτά. Μετά, ὁ πρίγκηπας προσπάθησε νά χρησιμοποιήσει τό κεφάλι του σάν ὅπλο, ἀλλά πάλι μάταια.

Τό τέρας εἶπε: "Εἶναι ἀνώφελο νά ἀντιστέκεσαι. Θά σέ φάω". Ἀλλά ὁ πρίγκηπας ἀπήντησε: "Νομί-

ζεις ὅτι ἔχω χρησιμοποιήσει ὅλα μου τά ὅπλα καί τώρα εἶμαι τελείως ἀδύναμος; Ὅμως ἔχω ἕνα ἀκόμα: Ἄν μέ φᾶς, θά σέ καταστρέψω μέσα ἀπό τό στομάχι σου".

Τό θάρρος τοῦ πρίγκηπα ἀνησύχησε τό τέρας καί ρώτησε: "Πῶς θά τό κάνεις αὐτό;" Κι'ὁ πρίγκηπας ἀπήντησε: "Μέ τή δύναμη τῆς Ἀλήθειας".

Τότε τό τέρας τόν ἄφησε καί τόν ἱκέτεψε νά τοῦ διδάξει τήν Ἀλήθεια.

Ἡ διδασκαλία αὐτοῦ τοῦ μύθου ἔχει σκοπό νά ἐνθαρρύνει τούς μαθητές νά μένουν ἀπτόητοι μπροστά σέ ὅσες ἀτυχίες μπορεῖ νά τούς λάχουν.

12. Τόσο ἡ αὐθαιρεσία ὅσο καί ἡ ξεδιαντροπιά προσβάλλουν τήν ἀνθρωπότητα. Ἀλλά ἡ συνειδητοποίηση τῶν κινδύνων πού συνυφαίνονται μέ τήν ἀτιμία καί τήν ντροπή, προστατεύει τούς ἀνθρώπους. Σέβονται ἔτσι γονεῖς καί πρεσβυτέρους, σέβονται τούς μεγαλυτέρους ἀδελφούς καί ἀδελφές, ὄντας πιά εὐαίσθητοι στήν ἀτίμωση καί τή ντροπή. Ἀξίζει πραγματικά νά ἀποβάλει κανείς τήν αἴσθηση ὅτι ὁ ἑαυτός του εἶναι κάτι σπουδαῖο, ἐνῶ ταυτόχρονα νιώθει ντροπή για τή συμπεριφορά τῶν ἄλλων.

Ἄν ἔχει κανείς ἕνα πνεῦμα ἱκανό νά μετανοεῖ, οἱ ἁμαρτίες του ἐξαφανίζονται. Ἄν ὅμως δέν ἔχει, τότε οἱ ἁμαρτίες του συνεχίζονται καί τόν καταδιώκουν γιά πάντα.

Μόνο αὐτός πού ἀκούει τήν ἀληθινή διδασκαλία σωστά καί καταλαβαίνει τό νόημά της καί τή σχέση της μέ τόν καθένα, μπορεῖ νά τήν δεχθεῖ καί νά τήν

ἀξιοποιήσει. Ὅποιος ἁπλῶς ἀκούει τήν ἀληθινή διδασκαλία ἀλλά δέν τήν ἀφομοιώνει, δέν τά βγάζει πέρα στήν ἀναζήτηση τῆς Φώτισης.

Πίστη, μετριοφροσύνη, ταπεινότητα, ζῆλος καί σοφία εἶναι οἱ μεγάλες πηγές δύναμης γι᾽αὐτόν πού ἐπιδιώκει τή Φώτιση. Ἀπό αὐτές ἡ σοφία εἶναι ἡ μεγαλύτερη, ἐνῶ οἱ ὑπόλοιπες δέν ἀποτελοῦν παρά πτυχές τῆς σοφίας. Ἄν κάποιος κατά τή διάρκεια τῆς ἄσκησής του ἀγαπᾶ τά ἐγκόσμια, ἀπολαμβάνει ἄσκοπες κουβέντες ἤ ἀποκοιμᾶται, θά βρεθεῖ ἔξω ἀπό τό μονοπάτι τῆς Φώτισης.

13. Ἀσκούμενοι γιά τή Φώτιση, μερικοί μπορεῖ νά φθάσουν στό ποθητό ἀποτέλεσμα συντομώτερα ἀπό ἄλλους. Γι᾽αὐτό, δέν θά πρέπει κανείς νά ἀπογοητεύεται βλέποντας τούς ἄλλους νά φωτίζονται πρίν ἀπό τόν ἴδιο.

Ὅταν κάποιος ἀσκεῖται στήν τοξοβολία, δέν περιμένει τή γρήγορη ἐπιτυχία. Ξέρει ὅτι ἄν ἀσκεῖται μέ προσοχή, θά γίνεται ὁλοένα καλύτερος. Ἕνα ποτάμι ξεκινάει σάν ρυάκι ἀλλά διαρκῶς μεγαλώνει μέχρις ὅτου χυθεῖ στόν ὠκεανό.

Ὅπως σ᾽αὐτά τά παραδείγματα, ἄν κάποιος ἀσκεῖται μέ ὑπομονή καί ἐπιμονή, σίγουρα θά φωτισθεῖ.

Ὅπως ἐξηγήσαμε, ἄν κάποιος κρατάει τά μάτια ἀνοικτά, θά βλέπει τή διδασκαλία παντοῦ. Ἔτσι οἱ εὐκαιρίες πού θά τοῦ προσφέρονται γιά νά φωτισθεῖ, θά εἶναι ἀπεριόριστες.

Κάποιος ἔκαψε λιβάνι. Πρόσεξε ὅτι ἡ μυρωδιά

οὔτε ἐρχόταν οὔτε ἔφευγε, οὔτε ἐμφανιζόταν, οὔτε ἐξαφανιζόταν. Αὐτό τό ἀσήμαντο περιστατικό τόν ὁδήγησε στή Φώτιση.

Κάποιος πάτησε ἕνα ἀγκάθι. Ἔνιωσε δυνατό πόνο, μά τοῦ ἦρθε μιά σκέψη: ὅτι ὁ πόνος ἀντιπροσωπεύει μόνο μιάν ἀντίδραση τοῦ νοῦ. Αὐτήν τή σκέψη ἀκολούθησε ἕνας βαθύτερος συλλογισμός: Ὅτι ὁ νοῦς μπορεῖ νά παραφερθεῖ ἄν κάποιος ἀποτύχει νά τόν ἐλέγξει ἤ νά ἐξαγνισθεῖ ἄν ἀντίθετα ἐξασφαλίσει τόν ἔλεγχο. Ἀπό αὐτές τίς σκέψεις, λίγο ἀργότερα, τοῦ ἦρθε ἡ Φώτιση.

Κάποιος ἦταν πολύ φιλάργυρος. Μιά μέρα σκεφτόταν τό ἄπληστο πνεῦμα του, ὅταν τοῦ ἦρθε ἡ σκέψη ὅτι οἱ ἄπληστες σκέψεις δέν εἶναι παρά ροκανίδια καί καυσόξυλα, πού ἡ σοφία μπορεῖ νά κάψει καί νά ἐξαφανίσει. Αὐτή ἡ σκέψη ἦταν ἡ ἀρχή τῆς Φώτισης του.

Ὑπάρχει ἕνα παλιό ρητό: "Νά διατηρεῖς τό νοῦ σου ἰσορροπημένο. Ἄν ὁ νοῦς εἶναι ἰσορροπημένος, ὅλος ὁ κόσμος εἶναι ἰσορροπημένος". Ἄς σκεφτοῦμε αὐτά τά λόγια. Κι 'ἄς ἀντιληφθοῦμε ὅτι ὅλες οἱ διακρίσεις στόν κόσμο, δημιουργοῦται ἀπό ἐκεῖνες τοῦ νοῦ. Μέσα ἀπό αὐτά τά λόγια προβάλλει ἕνα μονοπάτι πού ὁδηγεῖ στή Φώτιση. Πραγματικά, οἱ δρόμοι πρός τή Φώτιση εἶναι ἀπεριόριστοι.

III
Ο ΔΡΟΜΟΣ ΤΗΣ ΠΙΣΤΗΣ

1. Ὅσοι βρίσκουν καταφύγιο στά τρία πετράδια, τό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα – ὀνομάζονται μαθη-

τές τοῦ Βούδδα. Οἱ μαθητές αὐτοί προσέχουν τούς τέσσερις κανόνες γιά τόν ἔλεγχο τοῦ νοῦ – δηλαδή τίς διδασκαλίες, τήν πίστη, τήν προσφορά καί τή σοφία.

Οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα ἀκολουθοῦν ἔμπρακτα τίς πέντε ἐντολές γιά τή συμπεριφορά τῶν ἀνθρώπων: νά μή σκοτώνουν, νά μή κλέβουν, νά μή μοιχεύονται, νά μή λένε ψέμματα καί νά μήν καταναλίσκουν μεθυστικά ποτά ὁποιασδήποτε μορφῆς.

Οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα πιστεύουν στήν τέλεια σοφία Του. Προσπαθοῦν νά κρατιοῦνται μακρυά ἀπό τήν ἀπληστία καί τόν ἐγωϊσμό καί νά κάνουν προσφορές. Καταλαβαίνουν τό νόμο αἰτίου-αἰτιατοῦ, γνωρίζουν γιά τήν παροδικότητα τῆς ζωῆς καί συμμορφώνονται μέ τόν κανόνα τῆς σοφίας.

Ἕνα δέντρο πού γέρνει πρός τήν ἀνατολή, σίγουρα θά πέσει πρός τήν ἀνατολή. Ἔτσι κι'αὐτοί πού ἀκοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα καί διατηροῦν τήν πίστη τους, σίγουρα θά γεννηθοῦν στήν Ἁγνή Του Χώρα.

2. Εἴπαμε δικαιολογημένα ὅσοι πιστεύουν στά τρία πετράδια, δηλαδή στό Βούδδα, τό Ντάρμα καί Σάνγκα, λέγονται μαθητές Του.

Ὁ Βούδδας εἶναι ἐκεῖνος πού πέτυχε τήν τέλεια Φώτιση καί χρησιμοποίησε τό κατόρθωμά Του αὐτό γιά νά χειραφετήσει καί νά εὐλογήσει ὅλην τήν ἀνθρωπότητα. Τό Ντάρμα εἶναι ἡ ἀλήθεια, τό πνεῦμα τῆς Φώτισης καί ἡ διδασκαλία πού τήν ἐξηγεῖ. Ἡ Σάνγκα

εἶναι ἡ τέλεια ἀδελφότητα αὐτῶν πού πιστεύουν στό Βούδδα *καί τό* Ντάρμα.

Μιλάμε *γιά τή* Βουδδικότητα, *τό* Ντάρμα *καί τήν* Ἀδελφότητα *σάν νά εἶναι πράγματα διαφορετικά. Στήν πραγματικότητα ὅμως εἶναι μόνο ἕνα. Ὁ* Βούδδας *ἐκδηλώνεται μέ τό* Ντάρμα *καί γίνεται ἀντιληπτός ἀπό τήν* Ἀδελφότητα. *Ἄρα τό νά πιστεύεις στό* Ντάρμα *καί τό νά ἀγαπᾶς τήν* Ἀδελφότητα *σημαίνει ὅτι πιστεύεις στό* Βούδδα, *πρᾶγμα πού μέ τή σειρά του σημαίνει ὅτι πιστεύεις στό* Ντάρμα *καί ἀγαπᾶς τήν* Ἀδελφότητα.

Οἱ *ἄνθρωποι λοιπόν χειραφετοῦνται καί φωτίζονται ἔχοντας ἁπλῶς πίστη στό* Βούδδα. Ὁ Βούδδας *εἶναι τέλεια φωτισμένος καί ἀγαπᾶ τόν καθένα σάν νά ἦταν μοναχοπαίδι του. Ἔτσι, ὅταν κάποιος θεωρεῖ τό* Βούδδα *γονιό του, ταυτίζεται μ' Αὐτόν καί φωτίζεται.*

Ὅσοι *βλέπουν τό* Βούδδα *ἔτσι θά ἐνδυναμωθοῦν ἀπό τή σοφία* Του *καί δεχθοῦν τή* Χάρη Του.

3. Τίποτα *στόν κόσμο δέν φέρνει μεγαλύτερα ὠφέλη ἀπό τό νά πιστεύεις στό* Βούδδα. Τό *νά ἀκοῦς καί μόνο τό ὄνομά* Του, *τό νά πιστεύεις σ' αὐτό καί τό νά ἱκανοποιεῖσαι στιγμαῖα ἔστω πού τ' ἄκουσες εἶναι χρήσιμο.*

Πρέπει *ἄρα νά ἱκανοποιεῖται κανείς ἀναζητώντας τή διδασκαλία τοῦ* Βούδδα *καί ὄχι τήν πυρκαγιά πού καίει τόν κόσμο.*

Εἶκαι δύσκολο νά συναντήσομε ἕνα δάσκαλο ἱκανό νά ἐξηγήσει τό Ντάρμα. Εἶναι ἀκόμα πιό δύσκολο νά γνωρίσομε ἕνα Βούδδα. Τό δυσκολώτερο ὅμως εἶναι νά πιστέψομε στή διδασκαλία Του.

Ἀφοῦ ὅμως γνωρίσαμε τό Βούδδα πού τόσο δύσκολα γνωρίζεται καί ἐξηγήσαμε αὐτά τά δυσνόητα πράγματα, πρέπει νά ἀγαλλιάσομε καί νά πιστέψομε, ἔχοντας ἐμπιστοσύνη σ΄Αὐτόν.

4. Στό μακρύ ταξίδι τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς, ἡ πίστη εἶναι ὁ καλύτερος σύντροφος, ἡ μεγαλύτερη ἀνάπαυλα τοῦ ταξιδιοῦ, ἡ καλύτερη περιουσία.

Ἡ πίστη εἶναι τό χέρι πού δέχεται τό Ντάρμα καί ὅλες τίς ἀρετές. Ἡ πίστη εἶναι ἡ φωτιά πού κατακαίει ὅλες τίς ἀκαθαρσίες τῶν ἐγκόσμιων πόθων, μᾶς ἀφαιρεῖ τό βάρος τοῦ φορτίου καί γίνεται ὁδηγός τοῦ δρόμου μας.

Ἡ πίστη μᾶς ἀπαλλάσσει ἀπό τήν ἀπληστία, τό φόβο καί τήν περηφάνεια. Διδάσκει τήν εὐγένεια καί κερδίζει τό σεβασμό. Ἀπελευθερώνει ἀπό τά δεσμά τῶν περιστάσεων. Δίνει κουράγιο γιά νά ἀντιμετωπισθοῦν οἱ δυσκολίες. Δίνει τή δύναμη γιά νά ἀποφευχθοῦν οἱ πειρασμοί. Ἡ πίστη προσφέρει τή δυνατότητα νά κρατήσομε τίς πράξεις μας φωτεινές καί ἁγνές, πλουτίζοντας τό νοῦ μέ σοφία.

Ἡ πίστη ἐνθαρρύνει ὅταν ὁ δρόμος εἶναι μακρός καί κοπιαστικός. Μᾶς ὁδηγεῖ στή Φώτιση.

Ἡ πίστη μᾶς κάνει νά νιώθουμε ὅτι ὁ Βούδδας εἶναι κοντά μας καί μᾶς φέρνει στό σημεῖο ὅπου τό χέρι Του μᾶς στηρίζει. Ἡ πίστη μεγαλώνει τό σκληρό κι' ἐγωϊστικό νοῦ βάζοντας στή θέση του ἕνα νοῦ φιλικό, γεμᾶτο κατανόηση καί συμπάθεια.

5. Ὅσοι πιστεύουν ἔχουν τή σοφία νά ἀναγνωρίζουν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα σέ ὅ,τι ἀκοῦν. Ὅσοι πιστεύουν ἔχουν τή σοφία νά βλέπουν ὅτι τά πάντα εἶναι προϊόν αἰτίων καί συνθηκῶν. Ἡ πίστη τούς δίνει τή χάρη νά δέχονται τά πάντα ὑπομονετικά, καί τή δύναμη νά ὑποτάσσονται ἁρμονικά σ'αὐτά.

Ἡ πίστη τούς δίνει τή σοφία νά ἀναγνωρίζουν τήν παροδικότητα τῆς ζωῆς καί τή χάρη νά μήν ἐκπλήσσονται ἤ δυσανασχετοῦν μέ ὅ,τι τούς συμβαίνει κατά τήν ἐξέλιξή της – γνωρίζοντας ὅτι ὅσο κι'ἄν ἀλλάξουν οἱ συνθῆκες ἤ τά φαινόμενα, ἡ ἐν βυθῷ πραγματικότητα παραμένει ἀναλλοίωτη.

Ἡ πίστη ἔχει τρεῖς σημαντικές πλευρές: (1) ταπεινή καί ὑπομονετική αὐτό-αποδοκιμασία· (2) χαρμόσυνο καί εἰλικρινῆ σεβασμό γιά τίς ἀρετές τῶν ἄλλων καί (3) εὐγνώμων παραδοχή τῆς ἐμφάνισης τοῦ Βούδδα.

Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά καλλιεργοῦν αὐτές τίς πλευρές τίς πίστης. Πρέπει νά εἶναι εὐαίσθητοι στίς

ἀποτυχίες καί τίς κακές τους πράξεις. Πρέπει νά ντρέπονται γιαὐτές καί νά τίς παραδέχονται. Πρέπει μέ ζῆλο νά ἀναγνωρίζουν τά καλά στοιχεῖα καί τίς καλές πράξεις τῶν ἄλλων καί νά τούς ἐπαινοῦν. Πρέπει νά τούς γίνει δεύτερη φύση ἡ ἐπιθυμία νά ἐνεργοῦν καί νά ἀγαποῦν ὅπως ὁ Βούδδας.

Τό πνεῦμα τῆς πίστης εἶναι τό πνεῦμα τῆς εἰλικρίνειας. Εἶναι ἕνα πνεῦμα βαθύ, ἕνα πνεῦμα πού κάνει τόν ἄνθρωπο νά χαίρεται πραγματικά πού ὁδηγεῖται στήν Ἀγνή Χώρα ἀπό τή δύναμη τοῦ Βούδδα.

Ἔτσι ὁ Βούδδας χαρίζει μιά δύναμη ἐνισχυτική τῆς πίστης, πού ὁδηγεῖ τούς ἀνθρώπους στήν Ἀγνή Χώρα — μιά δύναμη πού τούς ἐξαγνίζει, μιά δύναμη πού τούς προστατεύει ἀπό τήν πλάνη. Ἀκόμα κι'ἄν ἔχουν πίστη μόνο γιά μιά στιγμή, ὅταν ἀκοῦν τό ὄνομά Του νά ἐπαινεῖται σ'ὅλον τόν κόσμο, ὁδηγοῦνται στήν Ἀγνή Του Χώρα.

6. Ἡ πίστη δέν εἶναι κάτι πού προστίθεται στόν ἐγκόσμιο νοῦ. Εἶναι ἡ ἐκδήλωση τῆς ἰδέας τῆς Βουδδικῆς του φύσης. Ὅποιος καταλαβαίνει τό Βούδδα εἶναι καί ὁ ἴδιος Βούδδας. Ὅποιος πιστεύει σ'Αὐτόν ἔχει ἤδη γίνει Αὐτός.

Ὅμως εἶναι δύσκολο νά ξεσκεπάσομε (καί νά ξαναβροῦμε) τή Βουδδική μας φύση. Εἶναι δύσκολο νά διατηρήσομε τό πνεῦμα ἁγνό, ὅταν διαρκῶς ἔρχονται καί φεύγουν ἡ ἀπληστία, ὁ θυμός, τό πάθος τῆς ἐγκοσμιότητας. Καί ὅμως ἡ πίστη μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά τό πετύχομε αὐτό.

Σέ ἕνα δάσος ὅπου φυτρώνουν τά δηλητηριώδη δέντρα Ἐράντα, μποροῦν νά φυτρώσουν μόνο τά Ἐράντα ἀλλά ὄχι τά εὐωδιαστά Καντάνα. Εἶναι λοιπόν θαῦμα ἄν κάποιο Καντάνα φυτρώσει σ'ἕνα δάσος μέ Ἐράντα. Κατά τόν ἴδιο τρόπο εἶναι θαῦμα πού ἡ πίστη στό Βούδδα φυτρώνει στήν καρδιά τῶν ἀνθρώπων.

Αὐτός εἶναι ὁ λόγος πού ἡ πίστη στό Βούδδα λέγεται "πίστη χωρίς ρίζες". Δηλαδή, δέν ἔχει ρίζες στόν ἀνθρώπινο νοῦ. Τίς ἔχει στό συμπονετικό πνεῦμα τῆς Βουδδικότητας.

7. Ἡ πίστη εἶναι λοιπόν ἀποδοτική καί ἱερή. Ὅμως ἡ πίστη δύσκολα ἀφυπνίζεται σέ ἕνα πνεῦμα νωχελικό. Συγκεκριμένα ὑπάρχουν πέντε ἀμφιβολίες πού παραμονεύουν μέσα στίς σκιές τοῦ ἀνθρώπινου πνεύματος καί προσπαθοῦν νά ἀποθαρρύνουν τήν ἐνεργοποίησή της.

Πρῶτα ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τή σοφία τοῦ Βούδδα. Δεύτερον, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τή διδασκαλία Του. Τρίτον, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία γιά τό πρόσωπο πού μεταδίδει αὐτήν τή διδασκαλία. Τέταρτο, ὑπάρχει ἡ ἀμφιβολία ἄν οἱ μέθοδοι πού προτείνονται γιά νά ἀκολουθήσει κανείς τής Εὐγενῆ Ἀτραπό, εἶναι καταλληλες. Πέμπτον, ὑπάρχει μιά κατηγορία ἀνθρώπων, πού ἐξ αἰτίας τοῦ ἀλαζωνικοῦ καί ἀνυπόμονου χαρακτήρα τους, ἀμφισβητοῦν τήν εἰλικρίνεια ὅλων ἐκείνων πού καταλαβαίνουν κι'ἀκολουθοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Πραγματικά, δέν ὑπάρχει τίποτα χειρότερο ἀπό τήν ἀμφιβολία. Ἡ ἀμφιβολία διχάζει τούς ἀνθρώπους. Εἶναι ἕνα δηλητήριο πού ἐνοχλεῖ φιλία καί σπάει τίς εὐχάριστες σχέσεις. Εἶναι ἕνα ἀγκάθι πού ἐνοχλεῖ καί πονάει. Εἶναι ἕνα σπαθί πού σκοτώνει.

Ἡ πίστη ἐμφυτεύθηκε στόν ἄνθρωπο ἀπό παλιά χάρη στή μεγάλη καρδιά τοῦ Βούδδα. Ὅποιος ἐμφορεῖται ἀπό πίστη πρέπει νά τό καταλάβει αὐτό καί νά εὐγνωμονεῖ σχετικά τό Βούδδα.

Δέν πρέπει νά ξεχνάει κανείς ὅτι τό γεγονός τῆς πίστης του δέν ὀφείλεται στή δική του καρδιά, ἀλλά σέ ἐκείνην τοῦ Βούδδα, πού πρίν ἀπό πολύ καιρό πρόβαλε τό ἀγνό φῶς τῆς πίστης διαλύοντας ἔτσι τήν ἄγνοια τῶν ἀνθρώπων. Αὐτός πού πιστεύει σήμερα ἔχει κληρονομήσει αὐτό τό φωτεινό πνεῦμα.

Ἀκόμα καί ζώντας μιά ζωή συνηθισμένη, ἔχει κάποιος τή δυνατότητα νά γεννηθεῖ στήν Ἀγνή Χώρα, γιατί μπορεῖ νά ἀφυπνισθεῖ ἡ πίστη του χάρη στή μεγάλη καρδιά τοῦ Βούδδα.

Εἶναι πραγματικά δύσκολο νά γεννηθοῦμε σ᾽αὐτόν τόν κόσμο. Εἶναι δύσκολο νά ἀκούσομε τό Ντάρμα. Εἶναι ἀκόμα πιό δύσκολο νά πιστέψομε. Γι᾽αὐτό πρέπει ὅλοι μας νά κάνομε ὅ, τι μποροῦμε γιά νά ἐνημερωθοῦμε πάνω στή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

IV

ΙΕΡΑ ΓΝΩΜΙΚΑ

1. "Μέ κακομεταχειρίσθηκε, μέ κορόϊδεψε, μέ χτύπησε". Ἔτσι σκέφτεται κανείς καί ὅσο τό ἐπιτρέπει αὐτό, ὁ θυμός του διαρκεῖ.

Ὁ θυμός δέν θά ἐξαφανισθεῖ ποτέ ὅσο ὑπάρχει ἔδαφος στό πνεῦμα γιά σκέψεις μνησικακίας. Ὁ θυμός θά ἐξαφανισθεῖ ἀμέσως, μόλις ξεχασθοῦν οἱ σκέψεις τῆς μνησικακίας.

Ἄν ἡ σκεπή ἑνός σπιτιοῦ δέν κατασκευασθεῖ ἤ ἐπισκευασθεῖ καλά, ἡ βροχή θά στάζει μέσα στό σπίτι. Μέ τόν ἴδιο τρόπο ἡ ἀπληστία εἰσχωρεῖ στό πνεῦμα πού δέν ἔχει ἀσκηθεῖ σωστά ἤ πού δέν ἐλέγχεται.

Ἡ τεμπελιά εἶναι ἕνας σύντομος δρόμος πρός τό θάνατο, ἐνῶ ἡ ἐργατικότητα εἶναι τρόπος ζωῆς. Οἱ ἀνόητοι ἄνθρωποι εἶναι τεμπέληδες, οἱ φρόνιμοι ἐργατικοί.

Ὁ ὁπλουργός προσπαθεῖ νά φτιάξει τά βέλη του ἴσια. Ἔτσι καί ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος προσπαθεῖ νά διατηρήσει τό νοῦ του καθάριο.

Ἕνας νοῦς κλονισμένος εἶναι πάντα ἐνεργός. Γυρίζει πέρα-δῶθε καί δύσκολα ἐλέγχεται. Ἀντίθετα, ὁ γαλήνιος νοῦς εἶναι πάντα ἀνενεργός. Μένει ἀμετακίνητος. Συμφέρει ἄρα νά θέτομε τό νοῦ μας ὑπό ἔλεγχο.

Τό ἴδιο τό πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου καί ὄχι κάποιος ἐχθρός ἀντίπαλός του τόν δελεάζει στό νά κάνει πράξεις κακές.

Ὅποιος προστατεύεται ἀπό τήν ἀπληστία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία, ἀπολαμβάνει πραγματική καί μακρόχρονη γαλήνη.

2. Τό νά λές ὄμορφες κουβέντες χωρίς νά τίς ὑλοποιεῖς εἶναι σάν νά προσφέρεις ἕνα ὄμορφο ἄνθος χωρίς ἄρωμα.

Τό ἄρωμα ἑνός ἄνθους δέν μπορεῖ νά ἀπλωθεῖ σέ κατεύθυνση ἀντίθετη πρός τόν ἄνεμο. Ὅμως ἡ ἀρετή τοῦ καλοῦ ἀνθρώπου ἀπλώνεται ἀκόμη κι'ἐνάντια στόν ἄνεμο, πρός ὅλον τόν κόσμο.

Ἡ νύκτα μοιάζει ἀτελείωτη σέ κάποιον πού ξαγρυπνᾶ. Τό ταξίδι μοιάζει μακρό σέ ἕνα ταξιδιώτη κουρασμένο. Ἔτσι κι'ὁ χρόνος τῆς πλάνης καί τῆς δυστυχίας: Μοιάζει μακρός σέ ὅποιον δέν γνωρίζει τή σωστή διδασκαλία.

Καλά εἶναι νά ταξιδεύει κανείς μέ κάποιον πού ἔχει ἕνα νοῦ ἀντίστοιχο ἤ καλύτερο ἀπό τό δικό του, Καί βέβαια εἶναι προτιμώτερο νά ταξιδεύει μόνος του, παρά μέ κάποιο συνταξιδιώτη ἀνόητο.

Ὁ ἀνειλικρινής καί κακός φίλος εἶναι πιό ἐπικίνδυνος ἀπό τό ἄγριο θηρίο. Αὐτό μπορεῖ νά τραυματίσει τό σῶμα, ὅμως ὁ κακός φίλος θά τραυματίσει τό πνεῦμα.

Ὅσο κανείς δέν μπορεῖ νά ἐλέγξει τό νοῦ του, πῶς μπορεῖ νά ἀντλήσει ἱκανοποίηση ἀπό σκέψεις

ὅπως: "Αὐτός εἶναι γιός μου" ἤ "Αὐτός εἶναι ὁ θησαυρός μου"; Ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος ὑποφέρει ἀπό τίς σκέψεις αὐτοῦ τοῦ εἴδους.

Τό νά εἶναι ἀνόητος καί νά τό ἀναγνωρίζεις εἶναι καλύτερο ἀπό τό νά εἶσαι ἀνόητος καί νά φαντάζεσαι ὅτι εἶσαι σοφός.

Ἕνα κουτάλι δέν καταλαβαίνει τή γεύση τοῦ φαγητοῦ πού μεταφέρει. Ἔτσι καί ὁ ἀνόητος ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά καταλάβει τή σοφία τοῦ σοφοῦ – ἀκόμα καί ἄν σχετίζεται στενά μαζί του.

Τό φρέσκο γάλα συχνά ἀργεῖ νά γίνει τυρί. Ἔτσι καί οἱ ἁμαρτωλές πράξεις δέν φέρνουν (πάντα) ἄμεσο ἀποτέλεσμα. Μοιάζουν περισσότερο μέ κάρβουνα κρυμμένα στή στάχτη πού ἐξακολουθοῦν νά σιγοκαῖνε – μέχρις ὅτου ἀνάψουν μεγάλη φωτιά.

Ἀνόητος εἶναι ὅποιος ἐπιτρέπει στίς ἐπιθυμίες γιά προνόμια, ἄνοδο, κέρδη ἤ τιμές νά τόν κυριεύουν. Οἱ ἐπιθυμίες αὐτές δέν θά τοῦ ἐξασφαλίσουν ποτέ τήν εὐτυχία. Μόνο τή δυστυχία.

Τόν καλό φίλο πού μᾶς δείχνει τά λάθη ἤ τίς ἀτέλειές μας καί χτυπάει τό κακό, πρέπει νά τόν σεβόμαστε σάν νά μᾶς ἀποκαλύπτει τό μυστικό κάποιου κρυμμένου θησαυροῦ.

3. Ὅποιος εὐχαριστιέται ὅταν δέχεται καλές συμβουλές κοιμᾶται ἥσυχα, γιατί ἔτσι ὁ νοῦς του ἐξαγνίζεται.

Ὁ μαραγκός προσπαθεῖ νά πλανίσει τό δοκάρι ἴσιο. Ὁ ὁπλουργός φτιάχνει βέλη καλοζυγιασμένα.

Αὐτός πού ἀνοίγει ἀρδευτικό χαντάκι θέλει νά κάνει τό νερό νά κυλάει ὁμαλά. Ἔτσι καί ὁ σοφός ἄνθρωπος: Προσπαθεῖ νά ἐλέγχει τό νοῦ του – γιά νά λειτουργεῖ αὐτός ὁμαλά καί ἀληθινά.

Ὁ μεγάλος βράχος δέν ἐνοχλεῖται ἀπό τόν ἄνεμο. Ὁ νοῦς τοῦ σοφοῦ δέν ἐπηρεάζεται οὔτε ἀπό τίς τιμές οὔτε ἀπό τήν κακομεταχείριση.

Τό νά κατακτήσομε τόν ἑαυτό μας εἶναι μεγαλύτερη νίκη ἀπό τό νά πιάσομε χιλιάδες αἰχμαλώτους σέ μιά μάχη.

Τό νά ζήσομε μιά μόνο μέρα καί νά ἀκούσομε μιά καλή διδασκαλία εἶναι καλύτερο ἀπό τό νά ζήσομε ἑκατό χρόνια χωρίς ποτέ νά γνωρίσομε ἔστω μία.

Ὅσοι σέβονται τόν ἑαυτό τους, πρέπει νά προσέχουν συνέχεια ὥστε νά μήν πέσουν σέ κακές ἐπιθυμίες. Μιά φορά τοὐλάχιστον στή ζωή τους πρέπει νά πιστεύσουν – εἴτε στά νιάτα τους, εἴτε στήν ὡριμότητά τους εἴτε ἀκόμα στά γηρατειά τους.

Ὁ κόσμος καίγεται συνέχεια ἀπό τίς φωτιές τῆς ἀπληστίας, τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἄγνοιας. Πρέπει κανείς νά ξεφεύγει ἀπό τέτοιους κινδύνους, ὅσο τό δυνατό γρηγορώτερα.

Ὁ κόσμος εἶναι σάν μιά φυσαλίδα, εἶναι σάν τόν ἀραχνοΰφαντο ἱστό τῆς ἀράχνης, εἶναι σάν τό λεκέ σ'ἕνα λερωμένο βάζο. Πρέπει κανείς νά προστατεύει συνέχεια τήν ἀγνότητα τοῦ νοῦ του.

4. Νά ἀποφεύγομε κάθε κακό, νά ἀναζητοῦμε τό καλό, νά διατηροῦμε τό νοῦ ἀγνό: αὐτό εἶναι τό νόημα τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα.

Ἡ καρτερία εἶναι μιά ἀπό τίς πιό δύσκολες ἀρετές, ἀλλά ἡ τελική νίκη ἐπιστέφει αὐτόν πού ξέρει νά ὑπομένει.

Πρέπει κανείς νά ἀπαλλάσσεται ἀπό τή μνησικακία ὅταν τή νιώθει. Πρέπει νά ἀπαλλάσσεται ἀπό τή θλίψη ὅταν αὐτή τόν τριγυρίζει. Πρέπει νά κάνει πέρα τήν ἀπληστία ὅταν ἐκείνη τόν κυριεύει. Γιά νά ζήσει κανείς ἕνα βίο ἀγνό πρέπει νά μή θεωρεῖ τίποτα δικό του – ἔστω καί ἄν ἔχει τά πάντα.

Τό νά εἶσαι ὑγιής ἀντιπροσωπεύει μεγάλο πλεονέκτημα. Τό νά εἶσαι εὐτυχισμένος μέ ὅσα ἔχεις εἶναι πιό σημαντικό ἀπό τό νά διαθέτεις μεγάλο πλοῦτο. Τό νά βασίζονται σέ σένα εἶναι τό πιό ἀληθινό σημάδι φιλίας. Τό νά φθάσεις στή Φώτιση συνιστᾶ τή μεγαλύτερη εὐτυχία.

Ὅταν κάποιος νιώθει ἀποστροφή γιά τό κακό, ὅταν νιώθει γαλήνιος, ὅταν ἀντλεῖ ἱκανοποίηση ἀπό τήν ἀκρόαση μιᾶς καλῆς διδασκαλίας, ὅταν νιώθει αὐτά τά συναισθήματα καί τά ἐκτιμᾶ, τότε ἔχει γλυτώσει ἀπό τό φόβο.

Δέν πρέπει νά δενόμαστε μέ τά πράγματα πού μᾶς ἀρέσουν, οὔτε νά νιώθουμε ἀποστροφή γιά τά πράγματα πού δέν μᾶς ἀρέσουν. Ἡ θλίψη, ὁ φόβος καί οἱ δεσμεύσεις προκύπτουν ἀπό τίς συμπάθειες καί τίς ἀντιπάθειές μας.

5. Ἡ σκουριά ἐμφανίζεται πάνω στό σίδερο καί τό καταστρέφει. Ἔτσι καί τό κακό θεριεύει μέσα στό νοῦ τοῦ ἀνθρώπου καί τόν καταστρέφει.

Ἕνα γραφτό πού δέν διαβάζεται μέ εἰλικρίνεια σύντομα σκεπάζεται ἀπό σκόνη. Ἕνα σπίτι πού δέν ἐπισκευάζεται ὅταν χρειάζεται καταρρέει. Ἔτσι κι'ὁ τεμπέλης δέν ἀργεῖ νά μολυνθεῖ.

Οἱ κακές πράξεις μολύνουν τόν ἄνθρωπο Ἡ τσιγκουνιά μολύνει τήν προσφρά. Ἔτσι οἱ κακές πράξεις μολύνουν ὄχι μόνο αὐτήν τή ζωή, μά τίς ἐπόμενες.

Ἀλλά ἡ μόλυνση, πού πρέπει νά φοβᾶται κανείς περισσότερο, εἶναι ἡ μόλυνση τῆς ἄγνοιας. Ὁ ἄνθρωπος δέν μπορεῖ νά ἐλπίζει ὅτι θά ἐξαγνίσει σῶμα ἤ πνεῦμα πρίν ἀπαλλαγεῖ ἀπό τήν ἄγνοια.

Εἶναι εὔκολο νά γλυστρίσει κανείς στήν ξεδιαντροπιά, νά γίνει θρασύς καί τολμηρός σάν τό κοράκι, νά πληγώνει τούς ἄλλους ἀμετανόητος.

Εἶναι δύσκολο νά νιώσεις ταπεινός, νά γνωρίσεις σεβασμό καί τιμή, νά ἀπαλλαγεῖς ἀπό ὅλες τίς προσκολλήσεις, νά διατηρηθεῖς ἀγνός στή σκέψη καί τήν πράξη καί νά γίνεις ἄνθρωπος σοφός.

Εἶναι εύκολο νά δείξεις στούς ἄλλους τά λάθη τους, ὅμως εἶναι δύσκολο νά παραδεχθεῖς τά δικά σου. Διαδίδει κανείς εὔκολα τίς ἁμαρτίες τῶν ἄλλων χωρίς νά σκέπτεται, ὅμως κρύβει τίς δικές του ὅπως ὁ τζογαδόρος πού κρύβει τά λαθραῖα ζάρια του.

Ὁ οὐρανός δέν διατηρεῖ τά ἴχνη ἀπό τό πέρασμα τῶν πουλιῶν, τοῦ καπνοῦ ἤ τῆς θύελλας. Μιά κακή διδασκαλία δέν ἀναδίδει φῶς. Τίποτε σ'αὐτόν τόν κόσμο δέν εἶναι σταθερό. Ὁ φωτισμένος νοῦς μένει πάντα ἀτάραχος.

6. Ὅπως ὁ ἱππότης φυλάει τήν πύλη τοῦ κάστρου, ἔτσι πρέπει κανείς νά φυλάει τό νοῦ ἀπό κινδύνους ἔξω καί μέσα. Δέν πρέπει νά παραμελεῖ τό ἔργο τοῦτο οὔτε λεπτό.

Εἴμαστε κύριοι τοῦ ἑαυτοῦ μας, εἴμαστε ἡ ὅαση τῆς σωτηρίας. Πρέπει λοιπόν πάνω ἀπ'ὅλα νά ἐλέγχομε τό νοῦ μας.

Τό πρῶτο βῆμα πρός τή λύτρωση ἀπό τά δεσμά τῶν ἐγκοσμίων εἶναι νά ἐλέγχομε τό νοῦ μας, νά σταματοῦμε τίς μάταιες κουβέντες καί νά ζυγίζομε τά πάντα.

Ὁ ἥλιος δίνει φῶς στή μέρα, τό φεγγάρι κάνει τή νύχτα ὄμορφη, ἡ πειθαρχία ἐνισχύει τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ στρατιώτη. Ἔτσι καί ὁ ἤρεμος διαλογισμός: Κάνει αὐτόν πού ἀποζητᾶ τή Φώτιση νά ξεχωρίζει.

Ὅποιος εἶναι ἀνίκανος νά φυλάγεται ἀπό τίς πέντε αἰσθήσεις του καί δελεάζεται ἀπό τό περιβάλλον δέν εἶναι σέ θέση νά ἀσκηθεῖ γιά τή Φώτιση. Ὅποιος ἀντίθετα φυλάει σταθερά τίς πύλες τῶν πέντε αἰσθήσεων καί διατηρεῖ τό νοῦ Του ὑπό ἔλεγχο, μπορεῖ νά ἀσκηθεῖ μέ ἐπιτυχία γιά τό σκοπό αὐτό.

7. Ὅποιος παρασύρεται ἀπό τίς συμπάθειες καί τίς ἀντιπάθειές του, δέν μπορεῖ νά ἐκτιμήσει σωστά τή σημασία τῶν περιστάσεων καί τείνει νά καταβάλλεται ἀπό αὐτές. Ὅποιος, ἀντίθετα, δέν ἔχει προσκολλήσεις, ἐκτιμᾶ σωστά τίς περιστάσεις καί ὅλα τοῦ φαίνονται καινούργια καί σημαντικά.

Ἡ εὐτυχία ἀκολουθεῖ τή θλίψη, ἡ θλίψη ἀκολουθεῖ τήν εὐτυχία, ἀλλά ὅταν κανείς δέν κάνει πιά διάκριση ἀνάμεσα στά δύο ἤ ἀνάμεσα σέ μιά πράξη καλή καί μία κακή, εἶναι σέ θέση νά καταλάβει τήν ἔννοια τῆς ἐλευθερίας.

Τό νά ἀνησυχεῖς γιά τό μέλλον ἤ νά λυπᾶσαι γιά τό παρελθόν μοιάζει μέ τά καλάμια πού κόβονται καί μαραίνονται.

Τό μυστικό τῆς ὑγείας τοῦ πνεύματος καί τοῦ σώματος δέν εἶναι νά θρηνεῖς γιά τό παρελθόν, νά ἀνησυχεῖς γιά τό μέλλον ἤ νά προβλέπεις δυσκολίες γιά τό παρόν. Εἶναι νά ζεῖς στό τώρα – σοφά καί σοβαρά.

Δέν πρέπει νά μένομε στό παρελθόν ἤ νά κάνομε ὄνειρα γιά τό μέλλον. Ἄς συγκεντρώνομε τό νοῦ μας μόνο στό παρόν.

Ἀξίζει νά ἐκτελοῦμε τό καθῆκον μας τώρα καί μέ ἐπιτυχία. Δέν πρέπει νά τό ἀποφεύγομε ἤ νά τό ἀναβάλομε μέχρι αὔριο. Ἐνεργώντας τώρα μποροῦμε νά περάσομε μιά μέρα εὐχάριστη.

Ἡ σοφία εἶναι ὁ καλύτερος ὁδηγός καί ἡ πίστη ὁ καλύτερος σύντροφος. Πρέπει νά προσπαθοῦμε νά ξεφύγομε ἀπό τό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας καί τῆς δυστυχίας καί νά ἀναζητήσομε τό φῶς τῆς Φώτισης.

Ἄν σῶμα καί νοῦς βρίσκονται ὑπό ἔλεγχο θά ὑπάρξουν ἀποδείξεις γι'αὐτό μέ τή μορφή ἐνάρετων πράξεων. Ἀποτελεῖ τοῦτο καθῆκον ἱερό. Ἡ πίστη θά εἶναι τότε ἡ περιουσία μας, ἡ εἰλικρίνεια θά δώσει στή ζωή μας γεύση γλυκειά καί ἡ ἐπισώρευση τῶν ἀρετῶν θά γίνει ἱερός μας κανόνας.

Στό ταξίδι τῆς ζωῆς, ἡ πίστη εἶναι τροφή, οἱ ἐνάρετες πράξεις καταφύγιο, ἡ σοφία φῶς τῆς ἡμέρας καί ἡ σωφροσύνη προστασία τῆς νύχτας. Ἄν κάποιος διάγει βίο ἁγνό, τίποτα δέν μπορεῖ νά τόν καταστρέψει. Ἄν ἔχει ἀποβάλει τήν ἀπληστία, τίποτα δέν μπορεῖ νά περιορίσει τήν ἐλευθερία του.

Πρέπει κανείς νά ξεχνάει τόν ἑαυτό του γιά τό καλό τῆς οἰκογένειας. Πρέπει νά ξεχνάει τήν οἰκογένεια γιά τό καλό τοῦ χωριοῦ. Πρέπει νά ξεχνάει τό χωριό γιά τό καλό τοῦ τόπου. Καί πρέπει νά ξεχνάει τό σύμπαν γιά νά πετύχει τή Φώτιση.

Τά πάντα μεταβάλλονται, τά πάντα ἐμφανίζονται κι'ἐξαφανίζονται. Δέν ὑπάρχει μακαριότητα – ὥσπου νά ξεπεράσει κανείς τήν ἀγωνία ἀπό τήν προσκόλληση στή ζωή καί τό θάνατο.

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

Ι
ΑΝ-ΟΙΚΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ

1. *Ὅποιος θέλει νά γίνει μαθητής μου πρέπει νά εἶναι πρόθυμος νά ἐγκαταλείψει ὅλες τίς ἄμεσες σχέσεις μέ οἰκογένεια καί κοινωνική ζωή. Πρέπει ἐπίσης νά κόψει κάθε ἐξάρτηση ἀπό τόν πλοῦτο.*

Ὅποιος ἐγκαταλείπει ὅλες αὐτές τίς σχέσεις γιά χάρη τοῦ Ντάρμα καί δέν ἔχει καταφύγιο, οὔτε γιά τό σῶμα, οὔτε γιά τό πνεῦμα, γίνεται μαθητής μου καί στό ἑξῆς θά ὀνομάζεται ἄν-οικος ἀδελφός.

Αὐτός πού τά πόδια του πατοῦν στά ἴχνη τῶν δικῶν μου ποδιῶν ἤ τά χέρια του ἀγγίζουν τό δικό μου ροῦχο, ἀλλά τό πνεῦμα του διαταράσσεται ἀπό τήν ἀπληστία, βρίσκεται μακρυά μου. Μπορεῖ νά ντύνεται σάν καλόγερος, μά ἐφ'ὅσον δέν πραγματώνει τή διδασκαλία μου, δέν μέ βλέπει.

Ὅποιος ἀποβάλλει κάθε ἴχνος ἀπληστίας καί τό πνεῦμα του εἶναι ἀγνό καί γαλήνιο, βρίσκεται κοντά μου, ἀκόμα κι'ἄν ἀπέχει ἀπό μένα χιλιάδες μίλια. Ἐφ'ὅσον πραγματώνει τό Ντάρμα, μέ βλέπει – μέσα του.

2. Οἱ μαθητές μου, οἱ ἄν-οικοι ἀδελφοί, πρέπει νά προσέχουν τούς τέσσερις κανόνες καί νά οἰκοδομοῦν τή ζωή τους γύρω ἀπ' αὐτούς.

Πρῶτα, πρέπει νά φοροῦν ροῦχα παλιά καί ἄχρηστα. Δεύτερο, πρέπει νά ἐξασφαλίζουν τά φαϊ τους ἀπό ἐλεημοσύνες. Τρίτο, σπίτι τους πρέπει νά εἶναι τό μέρος ὅπου τούς βρίσκει ἡ νύκτα – κάτω ἀπό ἕνα δέντρο, ἤ πάνω σ'ἕνα βράχο. Τέταρτο, πρέπει νά χρησιμοποιοῦν ἕνα μόνο εἰδικό φάρμακο ἀπό οὖρα, πού ἡ ἀδελφότητα παρέχει.

Ὅποιος κουβαλᾶ κύπελλο στά χέρια καί πηγαίνει ἀπό σπίτι σέ σπίτι, κάνει ζωή ζητιάνου. Ὅμως ὁ ἀδελφός δέν ἀναγκάζεται ἀπό τούς ἄλλους νά τό κάνει αὐτό. Οὔτε ἀποτελεῖ θύμα περιστάσεων ἤ πειρασμῶν. Τό κάνει μέ τή δική του βούληση γιατί ξέρει ὅτι ἡ γεμάτη πίστη ζωή θά τόν κρατήσει μακρυά ἀπό τίς πλάνες τῆς ζωῆς, θά τόν βοηθήσει νά ἀποφύγει τή δυστυχία καί τελικά θά τόν ὁδηγήσει στή Φώτιση.

Ἡ ζωή τοῦ ἄν-οικου ἀδελφοῦ δέν εἶναι εὔκολη. Δέν πρέπει νά τήν ἐπιχειρεῖ κανείς ἄν δέν μπορεῖ νά κρατηθεῖ μακρυά ἀπό τήν ἀπληστία καί τό θυμό, ἤ ἄν στερεῖται τῆς δυνατότητας νά ἐλέγχει νοῦ καί πέντε αἰσθήσεις.

3. Ὅποιος θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἄν-οικο ἀδελφό καί θέλει νά ἀπαντᾶ ὅταν τόν ρωτᾶνε σχετικά, μπορεῖ νά λέει:

"Εἶμαι σέ θέση νά κάνω ὅ,τι χρειάζεται γιά νά γινω ἄν-οικος. Εἶμαι εἰλικρινής στήν προσπάθειά μου καί ἀγωνίζομαι νά πετύχω τό σκοπό μου. Εἶμαι εὐγνώμων σέ ὅσους μέ βοηθοῦν μέ εἰσφορές καί προσπαθῶ νά τούς εὐχαριστήσω μέ τήν προθυμία μου καί τήν καλή μου ζωή."

Τό νά εἶναι κανείς ἀδελφός ἄν-οικος σημαίνει ὅτι ἀσκεῖται κατά πολλούς τρόπους: Εἶναι εὐαίσθητος στή ντροπή καί τήν ἀτίμωση ὅταν ἀποτυγχάνει. Διατηρεῖ σῶμα, λόγο καί πνεῦμα καθαρά, θέλοντας ἡ ζωή του νά εἶναι ἁγνή. Φυλάει τίς πῦλες τῶν πέντε του αἰσθήσεων. Δέν χάνει τόν ἔλεγχο τοῦ πνεύματός του γιά χατήρι κάποιας ἡδονῆς περαστικῆς. Δέν ἐπαινεῖ τόν ἑαυτό του ἤ κατηγορεῖ τούς ἄλλους. Δέν τεμπελιάζει ἤ κοιμᾶται πολύ.

Τά βράδυα διαθέτει λίγο χρόνο γιά νά ἠρεμεῖ καί νά διαλογίζεται. Καλό εἶναι νά κάνει καί ἕνα σύντομο περίπατο πρίν πλαγιάσει. Γιά ἕναν ὕπνον γαλήνιο, ξαπλώνει στή δεξιά του πλευρά μέ τά πόδια κολλημένα, ἐνῶ ἡ τελευταία σκέψη του πρίν κοιμηθεῖ εἶναι τί ὥρα θά ξυπνήσει. Νωρίς τό πρωϊ διαθέτει πάλι λίγο χρόνο γιά ἠρεμία, διαλογισμό καί ἕνα σύντομο περίπατο.

Κατά τή διάρκεια ὅλης τῆς μέρας τό πνεῦμα του νά βρίσκεται σέ ἐγρήγορση. Ἀκόμα, κρατᾶ σῶμα καί πνεῦμα ὑπό ἔλεγχο, ἔτσι ὥστε να ἀντιστέκονται αὐτά σέ κάθε τάση γιά ἀπληστία, θυμό, ἄγνοια, ὑπνηλία, ἀφηρη-

μάδα ἤ θλίψη, ὅπως ἐπίσης στίς ἄλλες ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες.

Ἔτσι, μέ τό νοῦ συγκεντρωμένο, ὁ ἄν-οικος ἀδελφός ἀκτινοβολεῖ μιά σοφία ἐξαίρετη, στοχεύοντας στήν τέλεια Φώτιση μονάχα.

4. Ἄν κάποιος ἄν-οικος ἀδελφός ξεχασθεῖ καί πέσει σέ ἀπληστία θυμό, ἀπέχθεια, ζήλεια, ἔπαρση, αὐτοπροβολή ἤ ψευτιά, τότε μοιάζει μέ δίκοπο μαχαίρι κοφτερό, τυλιγμένο σέ λεπτό ὕφασμα.

Δέν γίνεται κανείς ἄν-οικος ἀδελφός ἀποκλειστικά καί μόνο ἐπειδή φοράει τά κουρέλια τοῦ μοναχοῦ καί κρατάει ἕνα κύπελλο γιά ἐλεημοσύνες. Δέν γίνεται ἄν-οικος ἀδελφός μόνο γιατί ἀπαγγέλλει εὔκολα τίς γραφές. Δέν εἶναι τότε παρά ἄνθρωπος ἀχυρένιος καί τίποτα περισσότερο

Παρ'ὅ,τι ἐξωτερικά μπορεῖ νά μοιάζει μέ καλόγερο, δέν ἔχει ἀπαλλαγεῖ ἀπό τίς ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες. Δέν εἶναι οὐσιαστικά ἄν-οικος. Εἶναι ἁπλῶς ἕνα νήπιο ντυμένο καλόγερος.

Πραγματικοί ἄν-οικοι ἀδελφοί μποροῦν νά ὀνομασθοῦν μόνο ὅσοι συγκεντρώνονται καί ἐλέγχουν τό νοῦ, ὅσοι πλησιάζουν στή σοφία, ὅσοι ἔχουν ἀπαλλαγεῖ ἀπό τίς ἐγκόσμιες ἐπιθυμίες καί ὅσοι στοχεύουν ἀποκλειστικά στή Φώτιση.

Ὁ πραγματικά ἄν-οικος ἀδελφός εἶναι ἀποφασισμένος νά φθάσει στή Φώτιση ἀκόμα κι'ἄν χάσει τήν τελευταία σταγόνα τοῦ αἵματός του, ἤ ἄν τοῦ τσακίσουν τά κόκκαλα. Ἕνας ἄνθρωπος τέτοιος, πού προσπαθεῖ ὅσο μπορεῖ, πετυχαίνει τελικά τό σκοπό του καί ἀποδεικνύει κάνοντας ὅλες τίς γενναιόδωρες πράξεις τοῦ ἄν-οικου ἀδελφοῦ.

5. Ἀποστολή τοῦ ἄν-οικου ἀδελφοῦ εἶναι νά ρίχνει τό φῶς τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα στόν κόσμο. Πρέπει νά κάνει κατήχηση σέ ὅλους. Πρέπει νά ξυπνάει τούς κοιμισμένους, νά διορθώνει τίς ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις καί νά βοηθᾶ τούς ἀνθρώπους νά ἀποκτήσουν τίς σωστές. Πρέπει ἀκόμα νά πηγαίνει παντοῦ γιά νά ἀπλώνεται ἡ διδασκαλία πλατειά – ἐν ἀνάγκη μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς του.

Ἡ ἀποστολή τοῦ ἄν-οικου ἀδελφοῦ δέν εἶναι εὔκολη. Αὐτός πού φιλοδοξεῖ νά τήν φέρει σέ πέρας, πρέπει ἔτσι νά φορέσει τά ροῦχα τοῦ Βούδδα, νά καθήσει στό κάθισμά Του καί νά μπεῖ στό δωμάτιό Του.

Τό νά φοράς τά ροῦχα τοῦ Βούδδα σημαίνει πώς γίνεσαι ταπεινός καί ἀσκεῖσαι στήν ὑπομονή. Τό νά κάθεσαι στό κάθισμά Του, σημαίνει ὅτι βλέπεις τά πάντα ἀν-ὑπόστατα καί δέν ἔχεις προσκολλήσεις. Τό νά μπαίνεις στό δωμάτιό Του, σημαίνει ὅτι μοιράζεσαι τή συμπόνια Του πού περιβάλλει ὅλον τόν κόσμο καί αἰσθάνεσαι συμπάθεια γιά ὅλους.

6. Ὅσοι ἐπιθυμοῦν νά διδάξουν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα μέ τρόπο παραδεκτό, ὀφείλουν νά συγκεντρωθοῦν σέ τέσσερα πράγματα: Πρῶτα, νά προσέχουν τή συμπεριφορά τους. Δεύτερο, νά ἐπιλέγουν τά λόγια τους μέ μεγάλη προσοχή, ὅταν πλησιάζουν τούς ἀνθρώπους γιά νά τούς διδάξουν. Τρίτο, νά προσέχουν τό κίνητρο πού τούς ὠθεῖ στή διδασκαλία καί στό σκοπό πού θέλουν νά πετύχουν. Τέταρτο νά προσπαθοῦν νά ἀποκτήσουν μεγάλη καρδιά.

Μετά, γιά νά εἶναι καλός δάσκαλος τοῦ Ντάρμα, ὁ ἄν-οικος ἀδελφός πρέπει πρῶτα ἀπ'ὅλα νά πατάει σταθερά στήν ὑπομονή καί νά νιώθει ταπεινός. Δέν πρέπει νά ἐκκεντρίζεται ἤ νά ἀποζητᾶ τή δημοσιότητα. Πρέπει συνέχεια νά σκέπτεται τήν κενότητα τῶν πραγμάτων καί νά μή προσκολλᾶται σέ τίποτα. Ἄν τά προσέξει ὅλα αὐτά, θά μπορέσει νά φερθεῖ σωστά.

Δεύτερο, πρέπει νά ἀσκεῖται προσεκτικά στό σωστό τρόπο προσέγγισης τῶν ἀνθρώπων και καταστάσεων. Πρέπει νά ἀποφεύγει ὅσους κάνουν ἄσχημη ζωή ἤ τούς ἰσχυρούς τῆς ἡμέρας. Πρέπει νά ἀποφεύγει τό ἀντίθετο φῦλο. Πρέπει νά προσεγγίζει τούς ἀνθρώπους μέ τρόπο φιλικό. Πρέπει νά θυμᾶται πάντα ὅτι ὅλα ξεπηδοῦν ἀπό ἕνα συνδυασμό αἰτίων καί συνθηκῶν καί μέ βάση αὐτό, νά μή τούς κατηγορεῖ, νά μή τούς κακομεταχειρίζεται, νά μή μιλάει γιά τά λάθη τους ἤ νά τούς ἔχει σέ μικρή ὑπόληψη.

Τρίτο, πρέπει νά διατηρεῖ τό νοῦ του γαλήνιο,

ἀναγνωρίζοντας τό Βούδδα σάν πνευματικό του πατέρα, θεωρώντας τούς λοιπούς ἄν-οικους ἀδελφούς πού ἀσκοῦνται γιά τή Φώτιση ὡς δασκάλους, βλέποντας τούς ἄλλους ἀνθρώπους μέ συμπόνια καί διδάσκοντας ὅποιους διδάσκει μέ τόν ἴδιο ἀκριβῶς τρόπο.

Τέταρτο, πρέπει νά ἀφήνει νά ἀναδύεται μέσα του τό πνεῦμα τῆς συμπόνιας τόσο ὅσο καί στό Βούδδα – δηλαδή μέχρι τό ὕψιστο σημεῖο. Εἰδικότερα πρέπει νά ἀφήνει τό πνεῦμα αὐτό νά κινεῖται πρός ὅσους δέν ξέρουν ἀρκετά γιά νά ἐπιδιώξουν οἱ ἴδιοι τή Φώτιση. Πρέπει νά τούς εὔχεται νά νιώσουν τήν ἀνάγκη αὐτή οἱ ἴδιοι καί μετά νά ἐνσαρκώνει τίς εὐχές του σέ μιάν ἀλτρουϊστική προσπάθεια ἀφύπνισης τοῦ σχετικοῦ ἐνδιαφέροντός των.

II
ΛΑΪΚΟΙ ΠΙΣΤΟΙ

1. Ἔχομε ἤδη ἐξηγήσει ὅτι γιά νά γίνει κανείς μαθητής τοῦ Βούδδα, πρέπει νά ἐγκολπωθεῖ τά τρία πολύτιμα πετράδια: τό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα.

Εἰδικότερα, γιά νά γίνει κανείς ὀπαδός τοῦ Βούδδα ὡς Λαϊκός, πρέπει νά ἔχει ἀκλόνητη πίστη σ'Αὐτόν, νά πιστεύει στίς διδασκαλίες Του, νά τίς μελετᾶ προσεκτικά, νά ἐφαρμόζει τίς ὀδηγίες Του στό θέμα τῆς συμπεριφορᾶς καί νά φροντίζει τήν Ἀδελφότητα.

Ὁ λαϊκός ὀπαδός πρέπει νά ἀκολουθεῖ τίς πέντε ὀδηγίες: νά μή σκοτώνει, νά μή κλέβει, νά μή μοιχεύεται,

νά μή ψεύδεται ἤ ἐξαπατᾶ καί νά μή καταναλίσκει μεθυστικές οὐσίες.

Δέν ἀρκεῖ ὅμως οἱ λαϊκοί ὀπαδοί νά ἐγκολπώνονται τά τρία πολύτιμα πετράδια καί νά τηροῦν τίς ὀδηγίες συμπεριφορᾶς οἱ ἴδιοι. Ὀφείλουν νά κάνουν καί τούς ἄλλους νά τίς τηροῦν – εἰδικότερα τούς συγγενεῖς καί φίλους, προσπαθώντας νά τούς ἐμφυσοῦν μιάν ἀκλόνητη πίστη στό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα καί νά τούς ὠθοῦν στό νά συμμερισθοῦν καί αὐτοί τή μεγάλη Του συμπόνια.

Οἱ λαϊκοί ὀπαδοί πρέπει νά θυμοῦνται πάντα ὅτι ὁ λόγος πού πιστεύουν στά τρία πετράδια καί τηροῦν τίς ὀδηγίες εἶναι γιά νά μπορέσουν τελικά νά φθάσουν στή Φώτιση καί γι'αὐτό ἄν καί ζοῦν στόν κόσμο τῶν πόθων, πρέπει νά ἀποφεύγουν νά προσκολλῶνται σέ αὐτούς.

Οἱ λαϊκοί ὀπαδοί πρέπει ἄλλωστε νά θυμοῦνται ὅτι ἀργά ἤ γρήγορα θά ἀναγκασθοῦν νά χωρίσουν μέ γονεῖς καί οἰκογένειες γιά νά φύγουν ἀπό αὐτήν τή ζωή τῶν γεννήσεων καί θανάτων. Δέν πρέπει λοιπόν νά προσκολλῶνται στά ὑλικά πράγματα, ἀλλά νά συγκεντρώνονται στόν κόσμο τῆς Φώτισης ὅπου τίποτα δέν χάνεται.

2. Ἄν οἱ λαϊκοί ὀπαδοί ἐπιθυμοῦν νά ἀποκτήσουν μιάν πίστη εἰλικρινῆ καί ἀκλόνητη στίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, θά πρέπει νά πραγματώσουν μέσα τους

μιάν εὐτυχία ἤρεμη καί σταθερή, πού θά φωτίσει τά πάντα γύρω τους γιά νά ἀνακλασθεῖ πάλι στούς ἴδιους.

Αὐτό τό πνεῦμα τῆς πίστης εἶναι πάντα ἁγνό κι εὐγενικό, πάντα ὑπομονετικό, ποτέ δέν ἐρρίζει, ποτέ δέν φέρνει τή δυστυχία στούς ἄλλους καί πάντα ἐπικεντρώνεται στά τρία πετράδια: τό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα. Ἀπό ἕνα πνεῦμα τέτοιο ἀναβλύζει πάντοτε ἡ εὐτυχία, ἔτσι ὥστε οἱ πιστοί βρίσκουν μέ τή βοήθειά του ὅση καθοδήγηση χρειάζονται γιά νά προχωρήσουν στήν Φώτιση.

Ἀφοῦ ἡ πίστη ἑνώνει τά ἄτομα τῆς παραπάνω κατηγορίας μέ τό Βούδδα, ἐκεῖνα στεροῦνται ἐγωϊστικῶν τάσεων ἤ προσκολλήσεων στήν ἰδιοκτησία. Ἔτσι στήν καθημερινή ζωή δέν νιώθουν τό φόβο ὅτι θά τούς κατακρίνουν.

Δέν φοβοῦνται τό θάνατο, γιατί πιστεύουν ὅτι θά γεννηθοῦν στή Χώρα τοῦ Βούδδα. Γνωρίζοντας τήν ἀλήθεια καί ἱερότητα τῆς διδασκαλίας Του, μποροῦν ἐλεύθερα καί ἄφοβα νά ἐκφράσουν τίς ὅποιες σκέψεις των.

Ἐφ' ὅσον τό πνεῦμα τους εἶναι ὅλο συμπόνια γιά τούς συνανθρώπους, δέν κάνουν διακρίσεις ἀνάμεσά τους, ἀλλά φέρονται σέ ὅλους τό ἴδιο. Καί ἐφ' ὅσον ὁ νοῦς των ἔχει ἀπελευθερωθεῖ ἀπό συμπάθειες καί ἀντιπάθειες, εἶναι πιά ἁγνός, δίκαιος καί πρόθυμος νά ἐκτελέσει τήν ὁποιαδήποτε καλή πράξη.

Ἡ πίστη τους αὐξάνεται εἴτε ζοῦν μέσα στά πλούτη εἴτε στή μιζέρια. Ὄντας ταπεινοί καί σεβόμενοι τίς διδασκαλίες Του, ὄντας συνεπεῖς σέ λόγο καί πράξεις, καθοδηγούμενοι ἀπό τή σοφία στό κάθε τους βῆμα καί διατηρώντας ἕνα νοῦ ἀκλόνητο σάν βράχο, κάνουν σταθερή πρόοδο στό δρόμο τῆς Φώτισης.

Ἀκόμα καί ὅταν ἀναγκάζονται νά ζήσουν μέσα σέ κατάσταση δύσκολη ἤ ἀνάμεσα σέ ἀνθρώπους μέ σπιλωμένα πνεύματα, ἄν ἔχουν πίστη στό Βούδδα, μποροῦν καί τούς ἐμπνέουν τελικά πράξεις καλύτερες.

3. Ἔτσι λοιπόν, θά πρέπει κανείς πρῶτα νά ἔχει τήν ἐπιθυμία νά ἀκούσει τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα.

Ἄν τοῦ λεχθεῖ ὅτι εἶναι ἀπαραίτητο νά περάσει μέσα ἀπό τή φωτιά γιά νά φθάσει στή Φώτιση εἶναι πρόθυμος νά περάσει.

Ὑπάρχει τόση ἱκανοποίηση στό ἄκουσμα τοῦ ὀνόματός Του, ὥστε ἀξίζει τόν κόπο νά περάσει κανείς ἀκόμα καί ἀπό ἕνα κόσμο ὁλοκληρωτικά φλεγόμενο.

Ἄν κάποιος θέλει νά ἀκολουθήσει τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα, δέν πρέπει νά εἶναι ἐγωϊστής ἤ νά θέλει μόνο τό δικό του καλό. Πρέπει νά θέλει καί τό καλό τῶν ἄλλων. Πρέπει δηλαδή νά σέβεται ὅλους ὅσοι εἶναι ἄξιοι σεβασμοῦ, νά ὑπηρετεῖ ὅλους ὅσοι ἀξίζει νά ὑπηρετῶνται καί νά φέρεται σέ ὅλους μέ τήν ἴδια ἀκριβῶς καλωσύνη.

Οἱ λαϊκοὶ ὀπαδοί ὀφείλουν λοιπόν νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους πρῶτα καί νά μήν ἐνοχλοῦνται ἀπό τίς πράξεις τῶν ἄλλων. Ἔτσι μόνο θά δεχθοῦν τή διδακαλία τοῦ Βούδδα ἀποτελεσματικά καί θά τήν βάλουν σέ ἐφαρμογή, χωρίς νά ζηλεύουν τούς ἄλλος, χωρίς νά ἐπηρεάζονται ἀπό αὐτούς καί χωρίς νά παρασύρονται πρός ἄλλες ἀτραπούς.

Ὅσοι δέν πιστεύουν στή διδασκαλία τοῦ Βούδδα ἔχουν ὀπτικό πεδίο περιωρισμένο καί κατά συνέπεια πνεῦμα διαταραγμένο. Ὅσοι ὅμως πιστεύουν στή διδασκαλία Του, γνωρίζουν ὅτι ὑπάρχει μέσα της ἡ μεγάλη σοφία καί μεγάλη συμπόνια πού ἀγκαλιάζει τά πάντα. Αὐτή ἡ γνώση τούς βοηθᾶ στό νά μείνουν ἀπρόσβλητοι ἀπό τίς ἀσημαντότητες.

4. Ὅσοι γνωρίζουν καί δέχονται τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα, ξέρουν ὅτι οἱ ζωές τους θά παρέλθουν, ὅτι τό σῶμα τους εἶναι ἕνα σύνολο ἀπό δεινά καί πηγή ὅλων τῶν κακῶν. Δέν προσκολλῶνται ἔτσι σ'αὐτό.

Ταυτόχρονα δέν παραμελοῦν τή φροντίδα τοῦ σώματος – ὄχι γιατί θέλουν νά ἀπολαύσουν σωματικές ἡδονές, ἀλλά γιατί τό σῶμα τούς εἶναι προσωρινά ἀπαραίτητο προκειμένου νά ἐξασφαλίσουν τή σοφία καί νά πετύχουν στήν ἀποστολή τους νά ἐξηγήσουν τή διδασκαλία στούς ἄλλους.

Ἂν δέν φροντίσουν τό σῶμα τους δέν μποροῦν νά ζήσουν πολύ. Ἂν δέν ζήσουν πολύ δέν μποροῦν οὔτε νά

ἐφαρμόσουν τή διδασκαλία οἱ ἴδιοι, οὔτε νά τή μεταδώσουν στούς ἄλλους.

Ἂν κάποιος θέλει νά περάσει ἕνα ποτάμι, προσέχει τή σχεδία του. Ἂν ἔχει νά κάνει μακρό ταξίδι, φροντίζει καλά τό ἄλογό του. Ἔτσι, ἄν θέλει νά φθάσει στή Φώτιση πρέπει νά φροντίζει ἰδιαίτερα τό σῶμα του.

Ὅσοι εἶναι μαθητές τοῦ Βούδδα πρέπει νά φοροῦν ροῦχα γιά νά προστατεύουν τό σῶμα ἀπό τή μεγάλη ζέστη ἤ τό μεγάλο κρύο, καθώς καί γιά νά κρύβουν τή ντροπή τους. Ὅμως δέν πρέπει νά τά φοροῦν γιά καλλωπισμό.

Πρέπει νά τρῶνε γιά νά τρέφουν τό σῶμα ὥστε νά μποροῦν νά ἀκοῦν, νά δέχονται καί νά ἐξηγοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Ὅμως δέν πρέπει νά τρῶνε γιά ἀπλή ἀπόλαυση.

Πρέπει νά ζοῦν στό σπίτι τῆς Φώτισης γιά νά προστατεύονται ἀπό τούς κλέφτες τῶν ἐγκόσμιων παθῶν καί τίς θύελλες τῆς διδασκαλίας τοῦ κακοῦ. Πρέπει ἀκόμα νά χρησιμοποιοῦν τό σπίτι των γιά τίς πραγματικές των ἀνάγκες καί ὄχι γιά ἐπίδειξη, ἤ γιά νά κρύβουν τίς ὅποιες ἐγωϊστικές των πράξεις.

Πρέπει ἔτσι νά ἀξιολογεῖ κανείς τά ἀντικείμενα καί νά τά χρησιμοποιεῖ μόνο σέ σχέση μέ τή Φώτιση καί τή διδαχή. Δέν πρέπει νά προσκολλᾶται σ᾽αὐτά γιά ἐγωϊστικούς λόγους ἀλλά νά τά χρησιμοποιεῖ μόνο

γιά νά ὑπηρετεῖ κάποιο σκοπό χρήσιμο, δηλαδή γιά νά μεταδίδει τή Διδασκαλία στούς ἄλλους.

Ἔτσι πρέπει τό πνεῦμα νά μένει διαρκῶς στή Φώτιση, ἀκόμα κι'ὅταν τό ἄτομο ζεῖ μέ τήν οἰκογένειά του. Αὐτήν πρέπει νά τήν φροντίζει μέ σοφία καί συμπάθεια, ἀναζητώντας τρόπους μέ τούς ὁποίους θά ἀφυπνίσει τήν πίστη στά μέλη της.

5. Τά λαϊκά μέλη τῆς Σάνγκα πρέπει νά στοχάζονται τίς παρακάτω ἀναγκαιότητες κάθε μέρα: Πῶς νά ὑπηρετοῦν γονεῖς, πῶς νά ζοῦν μέ γυναίκα καί παιδιά, πῶς νά ἐλέγχουν τόν ἑαυτό τους καί πῶς νά ὑπηρετοῦν τό Βούδδα.

Γιά νά ὑπηρετοῦν τούς γονεῖς μέ τόν καλύτερο τρόπο, πρέπει νά μάθουν νά ἀντιμετωπίζουν μέ καλωσύνη ὅλους τούς ζωντανούς ὀργανισμούς. Γιά νά ζοῦν εὐτυχισμένοι μέ γυναίκα καί παιδιά πρέπει νά μένουν μακρυά ἀπό τήν τήν λαγνεία καί τίς ἐγωϊστικές ἀνέσεις.

Ἀπολαμβάνοντας τή μουσική τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς, δέν πρέπει νά ξεχνοῦν τή γλυκύτερη μουσική τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα καί ζώντας στό καταφύγιο τοῦ σπιτιοῦ των πρέπει συχνά νά ἀποζητοῦν τό ἀσφαλέστερο καταφύγιο τοῦ Ζέν, ὅπου οἱ σοφοί βρίσκουν τήν προστασία ἀπό τίς κακές πράξεις καί τούς πειρασμούς.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι τοῦ λαοῦ κάνουν προσφορές, πρέπει νά ἀποβάλλουν κάθε ἀπληστία ἀπό τήν καρδιά

τους. Ὅταν βρίσκονται πολλοί μαζί πρέπει νά ἀποζητοῦν τή συντροφιά τῶν φρονίμων. Ὅταν ἀντιμετωπίζουν κακοτυχίες, πρέπει νά διατηροῦν τό πνεῦμα νηφάλιο καί ἐλεύθερο ἀπό τά λογῆς ἐμπόδια.

Ὅταν βρίσκουν καταφύγιο στό Βούδδα, πρέπει νά ἀναζητοῦν τή σοφία Του.

Ὅταν βρίσκουν καταφύγιο στό Ντάρμα, πρέπει νά ἀναζητοῦν τήν ἀλήθειά του, πού μοιάζει μέ ὠκεανό σοφίας.

Ὅταν βρίσκουν καταφύγιο στή Σάνγκα, πρέπει νά ἀναζητοῦν τήν ἀλήθειά του, πού μοιάζει μέ ἀπέραντο ὠκεανό σοφίας.

Ὅταν φοροῦν τά ροῦχα τους, δέν πρέπει νά ξεχνοῦν νά φορέσουν ἐπίσης τό ἔνδυμα τῆς καλωσύνης καί τῆς ταπεινότητας.

Ὅταν θέλουν νά ἀνακουφισθοῦν σωματικά πρέπει νά ἀποβάλλουν καί ὅλη τήν ἀπληστία, τό θυμό καί τήν ἀνοησία ἀπό τό νοῦ.

Ὅταν κοπιάζουν σέ ἕνα δρόμο ἀνηφορικό πρέπει νά τόν βλέπουν καί σάν δρόμο πρός τή Φώτιση, πού θά τούς μεταφέρει ἔξω ἀπό τόν κόσμο τῆς πλάνης. Ὅταν ἀκολουθοῦν ἕνα δρόμο εὔκολο πρέπει νά ἐκμεταλλεύονται τίς πιό ἄνετες συνθῆκες γιά νά ἐξασφαλίζουν μεγαλύτερη πρόοδο πρός τή Βουδδικότητα.

Ὅποτε βλέπουν μιά γέφυρα, πρέπει νά ἐπιθυμοῦν νά χτίσουν τή γέφυρα τῆς διδασκαλίας γιά νά ἐπιτρέ-

ψουν στόν κόσμο νά περάσει ἀπό αὐτήν καί νά προχωρήσει στή Φώτιση.

Ὅταν συναντοῦν κάποιον θλιμμένο, πρέπει νά θρηνοῦν γιά τήν πικρία αὐτοῦ τοῦ κόσμου, ὅπου τά πάντα συνεχῶς μεταβάλλονται.

Ὅταν βλέπουν κάποιον ἄπληστο, πρέπει νά ξυπνᾶ μέσα τους ἡ ἔντονη ἐπιθυμία νά μείνουν ἐλεύθεροι ἀπό τίς πλάνες αὐτῆς τῆς ζωῆς καί νά φθάσουν στόν πραγματικό θησαυρό τῆς Φώτισης.

Ὅταν βλέπουν νόστιμο φαγητό πρέπει νά φυλάγονται. Κι'ὅταν βλέπουν φαγητό ἄνοστο πρέπει νά εὔχονται νά μήν τούς βρεῖ ποτέ ξανά ἡ λαιμαργία.

Μέσα στήν κάψα τοῦ καλοκαιριοῦ, πρέπει νά εὔχονται ὅπως μένουν μακρυά ἀπό τή "θέρμη" τῶν ἐγκοσμίων ἐπιθυμιῶν καί νά κερδίσουν τή δροσιά τῆς Φώτισης. Μέσα στό κρύο τοῦ χειμώνα, πρέπει νά σκέπτονται τή θέρμη τῆς μεγάλης καρδιᾶς τοῦ Βούδδα.

Ὅταν ἀπαγγέλουν τίς ἱερές γραφές, πρέπει νά ἀποφασίζουν νά μήν τίς ξεχνοῦν καί νά ἐφαρμόζουν τή διδαχή τους.

Ὅταν σκέπτονται τό Βούδδα, πρέπει νά ἐλπίζουν ὅτι θά ἀποκτήσουν μάτια σάν τά δικά Του.

Ὅταν πέφτουν γιά ὕπνο πρέπει νά εὔχονται ὅπως τό σῶμα, ὁ λόγος καί τό πνεῦμα ἐξαγνισθοῦν καί ἀναζωογονηθοῦν κατά τή νύκτα. Ὅταν ξυπνοῦν τό πρωϊ

πρώτη τους ἐπιθυμία πρέπει νά εἶναι ὅπως τό πνεῦμα μείνει καθάριο ὥστε νά μπορέσει νά κατανοήσει ὅλα ὅσα θά προκύψουν κατά τή διάρκεια τῆς ἡμέρας.

6. Ὅσοι ἀκολουθοῦν τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα ἐπειδή καταλαβαίνουν ὅτι τά πάντα στεροῦνται τελικά ὑπόστασης δικῆς των, δέν ἀντιμετωπίζουν ἐπιπόλαια τά θέματα πού προβάλλουν στή ζωή τους, ἀλλά τά δέχονται ὅπως εἶναι καί προσπαθοῦν νά τά μεταμορφώσουν ὥστε νά γινουν κατάλληλοι ἀγωγοί γιά τή Φώτιση.

Δέν σκέπτονται ὅτι αὐτός ὁ ἀνθρώπινος κόσμος εἶναι ἀνούσιος ἤ γεμᾶτος σύγχυση, ἐνῶ ὁ κόσμος τῆς Φώτισης εἶναι γεμᾶτος σημασία καί γαλήνη. Γνωρίζουν τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο μπορεῖ νά ἐπιτευχθεῖ ἡ Φώτιση σέ ὅλες τίς καταστάσεις αὐτοῦ τοῦ κόσμου.

Ἄν κάποιος κοιτάξει τόν κόσμο μέ μάτι βρώμικο, θολωμένο ἀπό τήν ἄγνοια, θά τόν δεῖ γεμάτο ἀδυναμίες. Ἄν ὅμως τόν κοιτάξει μέ καθαρή σοφία, θά τόν δεῖ σάν κόσμο Φωτισμένο — πού καί εἶναι στήν πραγματικότητα.

Σέ τελική ἀνάλυση ὑπάρχει ἕνας μόνο κόσμος, ὄχι δύο — ἕνας ἀσήμαντος καί ἕνας ἄλλος γεμάτος νόημα, ἤ ἕνας καλός κι' ἕνας κακός. Οἱ ἄνθρωποι μόνο τό νομίζουν αὐτό ἐξ αἰτίας τῆς τάσης των νά κάνουν διακρίσεις.

Ἂν μποροῦσαν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό αὐτήν τήν τάση καί νά διατηρήσουν τό πνεῦμα τους ἀγνό καί ἀνοικτό στό φῶς τῆς σοφίας, τότε θά ἔβλεπαν μόνο ἕνα κόσμο, ὅπου τά πάντα ἔχουν νόημα.

7. Ὅσοι πιστεύουν στό Βούδδα, βιώνουν αὐτήν τήν ἀγνή ἑνότητα τοῦ παντός καί αἰσθάνονται συμπόνια γιά ὅλους, θέλοντας νά τούς ὑπηρετοῦν ταπεινά.

Ἀπαλλάσσουν γι'αὐτό τό πνεῦμα τους ἀπό κάθε περηφάνεια καί ἐπιδιώκουν μέ ταπεινότητα καί εὐγένεια νά βοηθοῦν τούς ἄλλους. Ὁ νοῦς τους ἔχει γίνει σάν τήν καρπερή γῆ πού τρέφει τά πάντα ἀδιακρίτως – σπρώχοντάς τους στό νά εἶναι πάντα πρόθυμοι καί νά βρίσκουν τή μεγαλύτερη χαρά στό νά ὑπηρετοῦν τούς δυστυχεῖς μέ τό νά φυτεύουν στό νοῦ των τούς σπόρους τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα.

Ἔτσι, τό πνεῦμα πού πονα τούς δυστυχεῖς γίνεται μάννα γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, τούς τιμᾶ, τούς θεωρεῖ φίλους προσωπικούς καί τούς σέβεται σάν γονεῖς.

Καί ἄν λοιπόν χιλιάδες ἄνθρωποι ἀντιπαθήσουν ἤ θελήσουν νά βλάψουν ἕναν τέτοιο λαϊκό ὀπαδό τοῦ Βουδδισμοῦ, δέν θά μπορέσουν νά τοῦ κάνουν κακό, ἀφοῦ τοῦτο θά εἶναι γι'αὐτόν σάν σταγόνα δηλητήριο σέ ὠκεανό.

8. Ὁ λαϊκός ὀπαδός τοῦ Βουδδισμοῦ ἐξασφαλίζει τήν εὐτυχία μέ τό νά θυμᾶται, νά στοχάζεται καί νά

προσεύχεται. Φθάνει στό σημεῖο ὅπου καταλαβαίνει ὅτι ἡ πίστη του δέν εἶναι ἄλλη ἀπό τή συμπόνια τοῦ Βούδδα – καί ὅτι αὐτή τοῦ ἔχει ἐμφυτευθεῖ στό νοῦ ἀπό τόν ἴδιο τό Βούδδα.

Οἱ σπόροι τῆς πίστης δέν ἀνευρίσκονται κατ'ἀρχή στή λάσπη τοῦ ἀνθρωπίνου πάθους. Ἀλλά ἡ συμπόνια ὠθεῖ τό Βούδδα νά τούς φυτεύει καί ἐκεῖ. Ἔτσι ἐνσταλάζεται στό ἄτομο ἡ ἐπιθυμία νά αὐτοκαθαρθεῖ καί νά γνωρίσει τό Βούδδα.

Ὅπως εἴπαμε πιό πρίν, τό εὔωσμο δέντρο Καντάνα δέν μπορεῖ νά φυτρώσει σέ δάσος ἀπό δέντρα Ἐράντα. Μὲ τόν ἴδιο τρόπο, οἱ σπόροι τῆς πίστης στό Βούδδα δέν μποροῦν νά ἐκβλαστήσουν στήν πλάνη.

Ὅμως στήν πραγματικότητα ὁ βλαστός τῆς πλήρωσης ἐκεῖ εὐδοκιμεῖ – πρᾶγμα πού μᾶς κάνει νά συμπεραίνομε ὅτι ἐνῶ τά ἄνθη του ἀναπνέουν στό ἐπίπεδο τῆς πλάνης οἱ ρίζες βρίσκονται πολύ βαθύτερα – στό ἅγιο χῶμα τοῦ Βούδδα.

Ἄν κάποιος λαϊκός ὀπαδός παρασυρθεῖ ἀπό τό ἐγώ του,' θά γίνει φθονερός, ἐπικίνδυνος καί πλήρης μίσους. Τό πνεῦμα του θά ἔχει μολυνθεῖ μέ ἀπληστία, θυμό καί ἀνοησία. Ἄν ὅμως τό ἄτομο αὐτό ξαναγυρίσει στό Βούδδα, μετά τό ξεστράτισμά του, θά μπορέσει νά Τοῦ προσφέρει ἀκόμα μεγαλύτερη ὑπηρεσία – μέ τήν ἔννοια πού πιό πάνω ἀναφέραμε. Τί ὅμως θά εἶναι ἡ ὑπηρεσία αὐτή, δύσκολα ἐκφράζεται μέ λόγια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΠΡΑΚΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΕΝΑ ΣΩΣΤΟ ΤΡΟΠΟ ΖΩΗΣ

Ι
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ

1. *Εἶναι λάθος νά πιστεύομε ὅτι οἱ κακοτυχίες ἔρχονται ἀπό τήν ἀνατολή ἤ ἀπό τή δύση. Ἔρχονται ἀπό τόν ἴδιο μας τόν ἑαυτό. Δέν χρειάζεται λοιπόν νά φυλαγόμαστε ἀπό ἐξωτερικές κακοτυχίες, ἐνῶ ἀφήνομε ἀνεξέλεγκτο τό νοῦ ἐσωτερικά.*

Ὑπάρχει ἕνα ἔθιμο πού ἔχει διασωθεῖ ἀπό τήν ἀρχαιότητα καί πού ἁπλοί ἄνθρωποι ἀκολουθοῦν ἀκόμα: Ὅταν ξυπνοῦν τό πρωΐ πλένουν πρῶτα τό πρόσωπό καί τό στόμα καί ὑποκλίνονται μετά πρός τίς ἕξι κατευθύνσεις – πρός τήν ἀνατολή, τή δύση, τό βορά, τό νότο, πρός τά πάνω καί πρός τά κάτω – εὐχόμενοι νά μήν τούς βρεῖ συμφορά ἀπό καμμιά κατεύθυνση καί νά περάσουν μιά μέρα ἥσυχη.

Διαφέρει ὅμως ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Ἐκεῖνος διδάσκει ὅτι πρέπει νά σεβόμαστε τίς ἕξι κατευθύνσεις τῆς Ἀλήθειας καί μετά νά φερόμαστε συνετά κι' ἐνάρετα, γιατί ἔτσι μόνο μποροῦμε νά ἀποφεύγομε πραγματικά τίς συμφορές.

Γιά νά φυλάξουν τίς πύλες τῶν ἕξι κατευθύνσεων, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό τή σπίλωση τῶν "τεσσάρων πράξεων", νά ἐλέγξουν τά "τέσσερα κακά πνεύματα" καί νά κλείσουν τίς ἕξι "ὀπές" ἀπό τίς ὁποῖες διαφεύγει ὁ ἐσωτερικός πλοῦτος.

Λέγοντας "τέσσερεις πράξεις", ἐννοοῦμε τό νά σκοτώνομε, νά κλέβομε, νά μοιχευόμαστε καί νά λέμε ψέμματα.

Τά "τέσσερα κακά πνεύματα" εἶναι ἡ ἀπληστία, ὁ θυμός, ἡ ἀνοησία καί ὁ φόβος.

Οἱ "ἕξι ὀπές" ἀπό τίς ὁποῖες διαφεύγει ὁ ἐσωτερικός πλοῦτος εἶναι ἡ ἐπιθυμία γιά οἰνοπνευματώδη ποτά καί ἡ ἀνόητη συμπεριφορά, τό ξενύχτι καί ἡ ἐπιπολαιότητα, ἡ παρακολούθηση μουσικῶν καί θεατρικῶν ἐκδηλώσεων, ἡ χαρτοπαιξία, οἱ κακές συναναστροφές καί ἡ παραμέληση τοῦ καθήκοντος.

Ἔχοντας ἀπαλλαγεῖ ἀπό αὐτές τίς τέσσερεις σπιλώσεις, ἔχοντας ἀποφύγει αὐτές τίς τέσσερεις κακές καταστάσεις τοῦ πνεύματος κι'ἔχοντας βουλώσει αὐτές τίς ἕξι ὀπές, οἱ μαθητές τοῦ Βούδδα δείχνουν σεβασμό πρός τίς ἕξι κατευθύνσεις τῆς Ἀλήθειας.

Τώρα, ποιές εἶναι αὐτές οἱ ἕξι κατευθύνσεις; Εἶναι ἡ ἀνατολή, γιά τίς σχέσεις γονιῶν καί παιδιῶν, ὁ νότος γιά τίς σχέσεις δασκάλου καί μαθητῆ, ἡ δύση γιά τή σχέση γαμπροῦ καί νύφης, ὁ βοριάς γιά τή σχέση τοῦ ἀνθρώπου μέ τούς φίλους του, κάτω γιά τή σχέση ἀφέντη καί ὑπηρέτη καί πάνω γιά τή σχέση τοῦ Βούδδα μέ τούς μαθητές του.

Τό παιδί πρέπει νά τιμᾶ τούς γονεῖς του καί νά

κάνει γι'αὐτούς ὅ,τι χρειάζεται. Πρέπει δηλαδή νά τούς ὑπηρετεῖ, νά τούς βοηθᾶ στή δουλειά τοῦ νοικοκυριοῦ, νά ἀγαπᾶ τούς συγγενεῖς του, νά προστατεύει τήν οἰκογενειακή περιουσία καί νά μεριμνᾶ γιά τήν τέλεση μνημοσύνων μετά τό θάνατό τους.

Οἱ γονεῖς πρέπει νά κάνουν πέντε πράγματα γιά τά παιδιά τους: νά ἀποφεύγουν τίς κακές πράξεις οἱ ἴδιοι, νά δίνουν τό παράδειγμα τῶν καλῶν πράξεων, νά τούς παρέχουν μιάν ἐκπαίδευση, νά φροντίζουν γιά τήν ἀποκατάστασή τους καί νά τά ἀφήνουν νά κληρονομοῦν τήν οἰκογενειακή περιουσία ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα. Ὅταν γονεῖς καί παιδιά ἀκολουθοῦν αὐτούς τούς κανόνες, ἡ οἰκογένεια ζεῖ πάντα σέ γαλήνη.

Ὁ μαθητής πρέπει πάντα νά σηκώνεται ὅταν μπαίνει ὁ δάσκαλος, νά τόν ἐξυπηρετεῖ, νά ἀκολουθεῖ τίς ὁδηγίες του πιστά, νά μήν παραμελεῖ νά τοῦ κάνει δῶρα καί νά παρακολουθεῖ μέ σεβασμό τή διδασκαλία του.

Ταυτόχρονα ὁ δάσκαλος πρέπει νά φέρεται σωστά μπροστά στό μαθητή καί νά ἀποτελεῖ καλό παράδειγμα γι'αὐτόν. Πρέπει νά τοῦ μεταδίδει σωστά τή διδασκαλία πού ἔχει δεχθεῖ ὁ ἴδιος. Πρέπει νά χρησιμοποιεῖ καλές μεθόδους καί νά προσπαθεῖ νά προετοιμάζει τό μαθητή γιά τιμητικές διακρίσεις. Δέν πρέπει ἄλλωστε νά παραμελεῖ νά προστατεύει τό μαθητή ἀπό τό κακό μέ κάθε δυνατό τρόπο. Ὅταν δάσκαλος καί μαθητής προσέχουν αὐτούς τούς κανόνες, οἱ σχέσεις των εἶναι ὁμαλές.

Ὁ ἄντρας πρέπει νά φέρεται στή γυναίκα του μέ σεβασμό, εὐγένεια καί πίστη. Πρέπει νά τῆς ἀφήνει τό νοικοκυριό καί μερικές φορές νά τῆς παρέχει τά ἀπα-

ραίτητα σύνεργα. Ταυτόχρονα ἡ γυναίκα πρέπει νά ἀναλαμβάνει τούς κόπους τοῦ νοικοκυριοῦ, νά διοικεῖ σωστά τούς ὑπηρέτες καί νά διατηρεῖ τήν ἀρετή της ὅπως ἀρμόζει σέ μιά καλή σύζυγο. Δέν πρέπει νά σπαταλᾶ τό εἰσόδημα τοῦ ἄντρα της καί εἶναι καθῆκον της νά διευθύνει τό νοικοκυριό σωστά καί ρεαλιστικά. Ἄν ἐφαρμοσθοῦν αὐτοί οἱ κανόνες τό σπιτικό θά εἶναι χαρούμενο καί τά προβλήματα ἀπόντα.

Οἱ κανόνες τῆς φιλίας σημαίνουν ὅτι πρέπει νά ὑπάρχει ἀμοιβαία συμπάθεια ἀνάμεσα στούς φίλους — ὁ καθένας νά προσφέρει ὅ,τι χρειάζεται ὁ ἄλλος, σέ μιά προσπάθεια ἀμοιβαίας ὠφέλειας, χρησιμοποιώντας πάντα λόγια φιλικά καί ἀληθῆ.

Πρέπει κανείς νά ἀποτρέπει τό φίλο του ἀπό τίς κακές συνήθειες, νά προστατεύει τήν ἰδιοκτησία καί τόν πλοῦτο του καί νά τόν βοηθᾶ στίς δύσκολες στιγμές του. Ἄν τοῦ συμβεῖ κάποιο κακό, ὀφείλει νά τοῦ δίνει χέρι βοήθειας, ἀκόμα καί βοηθώντας τήν οἰκογένειά του, ἄν χρειασθεῖ. Μ'αὐτόν τόν τρόπο, ἡ φιλία θά διατηρηθεῖ καί οἱ δύο φίλοι θά εἶναι συνεχῶς εὐτυχεῖς μαζί.

Στή σχέση του μέ τόν ὑπηρέτη ὁ ἀφέντης πρέπει νά προσέχει πέντε πράγματα: Πρέπει νά τοῦ ἀναθέτει μιά δουλειά πού ταιριάζει στίς ἱκανότητές του· πρέπει νά τοῦ δίνει ἱκανοποιητική ἀμοιβή· πρέπει νά φροντίζει γι'αὐτόν ὅταν εἶναι ἄρρωστος· πρέπει νά μοιράζεται τά εὐχάριστα πράγματα μαζί του καί πρέπει νά τοῦ προσφέρει ὅση ἀνάπαυση χρειάζεται.

Ἀλλά καί ὁ ὑπηρέτης πρέπει νά προσέχει πέντε

πράγματα: Πρέπει νά ξυπνᾶ τό πρωϊ πρίν ἀπό τόν ἀφέντη· πρέπει νά πέφτει γιά ὕπνο μετά ἀπό ἐκεῖνον· πρέπει πάντα νά εἶναι τίμιος· πρέπει νά κάνει τή δουλειά του σωστά καί πρέπει νά προσπαθεῖ νά μή ντροπιάζει τό ὄνομα τοῦ ἀφέντη του. Ἄν ὁ ὑπηρέτης προσέξει αὐτούς τούς κανόνες, τότε θά ὑπάρξει ἠρεμία καί δέν θά παρουσιασθοῦν ἀντιθέσεις στίς σχέσεις του μέ τόν ἀφέντη.

Ὁ μαθητής τοῦ Βούδδα πρέπει νά φροντίσει νά προσέξει ἡ οἰκογένειά του τή διδασκαλία Του. Ἐκεῖνοι πάλι πρέπει νά καλλιεργήσουν τό σεβασμό καί τή φροντίδα γιά τό Βουδδιστή δάσκαλό τους, νά τοῦ φέρονται μέ εὐγένεια, νά τόν ὑπηρετοῦν, νά προσέχουν τίς ὁδηγίες του καί νά τοῦ προσφέρουν πάντα κάτι.

Μέ τή σειρά του ὁ δάσκαλος τοῦ Βουδδισμοῦ πρέπει νά καταλαβαίνει σωστά τή διδασκαλία, ἀποφεύγοντας τίς στραβές ἑρμηνεῖες καί τονίζοντας τίς σωστές, ἐνῶ ὁδηγεῖ τούς πιστούς ἀπό ὁμαλό μονοπάτι. Ὅταν μιά οἰκογένεια ἀκολουθεῖ αὐτόν τό δρόμο, ἑστιάζοντας τή ζωή της στήν ἀληθινή διδασκαλία, θά εὐημερεῖ πάντα.

Ὅποιος ὑποκλίνεται στίς ἔξι κατευθύνσεις, δέν τό κάνει γιά νά ξεφύγει ἀπό τά ἐξωτερικά δεινά. Τό κάνει γιά νά μή ξεπηδήσουν δεινά ἀπό τό δικό του νοῦ.

2. Πρέπει νά ἐπιλέγει κανείς τίς γνωριμίες του— αὐτούς πού καλό εἶναι νά συναναστρέφεται καί αὐτούς πού καλό εἶναι νά ἀποφεύγει.

Αὐτοί πού δέν πρέπει κανείς νά συναναστρέφεται εἶναι οἱ ἄπληστοι, οἱ ἐξυπνάκηδες, οἱ κόλακες καί οἱ σπάταλοι.

Αὐτοί πού πρέπει νά συναναστρέφεται εἶναι ὅσοι βοηθοῦν τούς ἄλλους, ὅσοι μοιάζουν πρόθυμοι νά μοιρασθοῦν τόσο τήν εὐτυχία, ὅσο καί τή δυστυχία τους, ὅσοι δίνουν καλές συμβουλές καί ὅσοι ἔχουν μεγάλη καρδιά.

Ὁ πραγματικός φίλος, αὐτός τόν ὁποῖο ὁ φρόνιμος ἄνθρωπος μπορεῖ ἄφοβα νά συναναστρέφεται θά κάνει πάντα τό σωστό, θά ἀνησυχεῖ κρυφά γιά τήν εὐημερία τοῦ φίλου του, θά τόν παρηγορεῖ στήν κακοτυχία του, θά τοῦ προσφέρει βοήθεια ὅταν τό χρειάζεται, θά κρατάει τά μυστικά του καί πάντα θά τοῦ δίνει καλές συμβουλές.

Εἶναι πολύ δύσκολο νά βρεῖ κανείς ἕνα τέτοιο φίλο καί γι'αὐτό πρέπει νά προσπαθεῖ σκληρά νά εἶναι ὁ ἴδιος ἔτσι. Ὅπως ὁ ἥλιος ζεσταίνει τήν καρπερή γῆ, ἔτσι ὁ καλός φίλος ἀκτινοβολεῖ στήν κοινωνία τίς καλές του πράξεις.

3. *Θά ἦταν ἀδύνατο γιά ἕνα γιό νά ξεπληρώσει τούς γονεῖς του γιά τήν καλωσύνη τους, ἀκόμα κι'ἄν μποροῦσε νά κουβαλάει τόν πατέρα στό δεξιό του ὦμο καί τή μάννα του στόν ἀριστερό γιά ἑκατό χρόνια.*

Ἀκόμα κι'ἄν μποροῦσε ὁ γιός νά πλένει τά σώματα τῶν γονιῶν του μέ ἀρώματα γιά ἑκατό χρόνια, νά εἶναι ἕνας ἰδανικός γιός, νά κερδίσει ἕνα θρόνο γι'αὐτούς καί νά τούς προσφέρει ὅλες τίς πολυτέλειες τοῦ κόσμου,

ἀκόμα καί τότε δέν θά μποροῦσε νά τούς ξεπληρώσει ὅσα ἔκαναν ἐκεῖνοι ὑπέρ αὐτοῦ.

Ἀλλά ἄν ὁδηγήσει ὁ γιός τούς γονεῖς του στό Βούδδα καί τούς ἐξηγήσει τίς διδασκαλίες Του, ἄν τούς πείσει νά ἐγκαταλείψουν τό στραβό δρόμο καί νά ἀκολουθήσουν τό σωστό, ἄν τούς ἐμπνεύσει νά ἀφήσουν κατά μέρος τήν ἀπληστία καί νά ἀπολαύσουν τό προσφέρειν, τότε θά κάνει κάτι παραπάνω ἀπό τό νά τούς ξεπληρώσει.

Ἡ εὐλογία τοῦ Βούδδα δίνεται ἐκεῖ ὅπου τά παιδιά σέβονται κι'ἐκτιμοῦν τούς γονεῖς τους.

4. Ἡ οἰκογένεια εἶναι τό μέρος ὅπου τά πνεύματα ἔρχονται σέ ἐπαφή μεταξύ τους. Ἄν τά πνεύματα αὐτά ἀγαπιοῦνται, τό σπίτι θά εἶναι ὄμορφο, σάν κῆπος ἀνθόσπαρτος. Ἄν τά πνεύματα δέν ἔχουν ἁρμονικές σχέσεις μεταξύ των, θά εἶναι ἄσχημο σάν μιά θύελλα πού ἐρημώνει τόν κῆπο.

Ἄν παρουσιασθεῖ διαφωνία μέσα στήν οἰκογένεια, δέν πρέπει νά κατηγορήσει κανείς τούς ἄλλους. Πρέπει μᾶλλον νά ἐξετάσει τό δικό του πνεῦμα καί νά ἀκολουθήσει τό σωστό δρόμο.

5. Κάποτε ζοῦσε ἕνας ἄνθρωπος μέ βαθειά πίστη. Ὁ πατέρας του πέθανε ὅταν ἦταν νέος. Ἔζησε εὐτυχισμένα μέ τή μητέρα του καὶ μετά παντρεύτηκε.

Στήν ἀρχή ζοῦσαν εὐτυχισμένοι ὅλοι μαζί. Ἀλλά σέ λίγο, σάν ἀποτέλεσμα κάποιας μικρῆς παρεξήγησης, γυναίκα καί πεθερά ἄρχισαν νά ἀντιπαθοῦν ἡ μιά τήν ἄλλη. Αὐτή ἡ ἀντιπάθεια μεγάλωσε, μέχρι πού στό τέλος η μητέρα ἄφησε τό νεαρό ζευγάρι καί πῆγε νά ζήσει μόνη.

Ἀφοῦ ἔφυγε ἡ πεθερά, τό ζευγάρι ἀπέκτησε ἕνα γιό. Μιά φήμη ἔφθασε στά ἀφτιά τῆς πεθερᾶς ὅτι ἡ νεαρή γυναίκα εἶχε πεῖ: "Ἡ πεθερά μου μέ ἐνοχλοῦσε συνέχεια καί ὅσο ζοῦσε μαζί μας δέν ἔγινε ποτέ τίποτα τό εὐχάριστο. Μόλις ἔφυγε ὅμως εἴχαμε αὐτό τό χαρμόσυνο γεγονός".

Αὐτή ἡ φήμη ἐξόργισε τήν πεθερά πού ξέσπασε: "Ὅταν ἡ μάννα τοῦ ἄντρα ἐκδιώκεται ἀπό τό σπίτι καί συμβαίνει χαρμόσυνο γεγονός, ἔ, τότε τά πράγματα ἔχουν φθάσει σέ κακό ὄντως σημεῖω. Ἡ δικαιοσύνη ἔχει ἐξαφανισθεῖ ἀπό τόν κόσμο".

Καί πρόσθεσε: "Πρέπει τότε νά κάνομε τήν κηδεία αὐτῆς τῆς 'δικαιοσύνης'." Καί θυμωμένη πῆγε στό νεκροταφεῖο γιά νά κάνει μιά κηδεία.

Ἕνας θεός, πού ἔμαθε τό περιστατικό, παρουσιάσθηκε μπρός στή γυναίκα καί προσπάθησε νά μιλήσει μαζί της, ἀλλά μάταια.

Ὁ θεός τότε τῆς εἶπε: "Ἄν εἶναι ἔτσι, τότε πρέπει νά κάψω τό ἐγγόνι καί τή νύφη σου. Θά σέ ἱκανοποιήσει αὐτό;"

Μόλις τ΄ἄκουσε αὐτό ἡ πεθερά κατάλαβε τό λάθος της, ζήτησε συγγνώμη γιά τό θυμό της καί ἱκέτεψε τό θεό νά χαρίσει τή ζωή στό νεογέννητο παιδί καί τή μητέρα του. Ταὐτόχρονα ἡ νεαρή γυναίκα καί ὁ ἄντρας της συνειδητοποίησαν τήν ἀδικία πού εἰχαν διαπράξει σέ βάρος τῆς γριᾶς καί πῆγαν στό νεκροταφεῖο νά τήν βρουν. Ὁ θεός τούς συμφιλίωσε κι΄ἀπό τότε ἔζησαν μαζί σάν μιά εὐτυχισμένη οἰκογένεια.

Ἡ δικαιοσύνη δέν χάνεται ποτέ τελείως, ἐκτός ἄν κάποιος τήν παραμερίσει ὁ ἴδιος. Μπορεῖ κατά καιρούς νά φαίνεται ὅτι ἐξαφανίζεται, ἀλλά στήν πραγματικότητα δέν χάνεται ποτέ. Ὅταν μοιάζει ἄφαντη τοῦτο συμβαίνει ἐπειδή τήν χάνει κανείς ἀπό ἀπό τόν ἴδιο του τό νοῦ.

Οἱ τσακωμοί φέρνουν συχνά τήν καταστροφή. Ἡ ἀστεία παρεξήγηση μπορεῖ νά γίνει αἰτία μεγάλης συμφορᾶς. Πρέπει ἔτσι νά τό προσέχει κανείς ἰδιαίτερα αὐτό στήν οἰκογενειακή ζωή.

6. Στήν οἰκογενειακή ζωή τό ἐρώτημα τοῦ πῶς θά ἀντιμετωπισθοῦν τά καθημερινά ἔξοδα, πρέπει νά ἐξετάζεται πάντα μέ τή μεγαλύτερη προσοχή. Τό κάθε μέλος τῆς οἰκογένειας πρέπει νά δουλευει σκληρά σάν τά ἐργατικά μερμήγκια καί τίς πολυάσχολες μέλισσες. Κανένας δέν πρέπει νά βασίζεται στήν ἐργατικότητα τῶν ἄλλων ἤ νά στηρίζεται στή γενναιοδωρία τους.

Ἀντίθετα, δέν πρέπει κανείς νά θεωρεῖ αὐτά πού κερδίζει σάν ἀποκλειστικά δικά του. Μερικά ἀπό τά

κέρδη πρέπει νά τά μοιράζεται μέ τούς ἄλλους, μερικά νά φυλάει γιά ὥρα ἀνάγκης, μερικά νά τά βάζει στήν ἄκρη γιά τίς ἀνάγκες τῆς κοινωνίας καί τῆς χώρας, καί μερικά (τέλος) νά τά ἀφιερώνει στίς ἀνάγκες τῶν ἱερέων.

Πρέπει νά θυμᾶται πάντα κανείς ὅτι τίποτα στόν κόσμο δέν μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ ἀποκλειστικά "δικό του". Ὅσα ἀγαθά ἔρχονται στόν ἄνθρωπο, ἔρχονται σάν συνδυασμός αἰτίων καί συνθηκῶν. Τοῦ ἀνήκουν προσωρινά μόνο καί κατά συνέπεια δέν πρέπει νά τά χρησιμοποιεῖ ἐγωϊστικά ἤ γιά σκοπούς ἀσήμαντους.

7. Ὅταν ἡ Συαμαβάτι, ἡ γυναίκα τοῦ βασιλιά Οὐντα-γιάνα ἔδωσε στόν Ἀνάντα πεντακόσιους χιτῶνες, ὁ Ἀνάντα τούς δέχθηκε μέ μεγάλη ἱκανοποίηση.

Ὅταν ὁ βασιλιάς τό ἔμαθε, ὑποπτεύθηκε τόν Ἀνάντα γιά ἀπάτη, ἔτσι πῆγε καί τόν ρώτησε τί θά ἔκανε αὐτούς τούς πεντακόσιους χιτῶνες.

Ὁ Ἀνάντα ἀπήντησε: "Βασιλιά μου, πολλοί ἀδελφοί μας εἶναι ντυμένοι στά κουρέλια. Θά μοιράσω τούς χιτῶνες σ'αὐτούς."

"Καί τί θά κάνετε τούς παλιούς χιτῶνες;"

"Θά τούς κάνουμε κουβέρτες".

"Καί τί θά κάνετε τίς παλιές κουβέρτες;"

"Θά τίς κάνουμε μαξιλαροθῆκες".

"Τί θά κάνετε τίς παλιές μαξιλαροθῆκες;"

"Θά τίς κάνουμε χαλάκια".

"Καί τί θά κάνετε τά παλιά χαλάκια;"

"Θά τά χρησιμοποιοῦμε γιά πετσέτες τῶν ποδιῶν".

"Καί τί θά κάνετε τίς παλιές πετσέτες τῶν ποδιῶν;"

"Θά τίς κάνουμε σφουγγαρόπανα".

"Καί τί θά κάνετε τά παλιά σφουγγαρόπανα;"

"Μεγαλειότατε, θά τά κάνομε κομματάκια, θά τά ἀνακατέψομε μέ λάσπη καί θά χρησιμοποιήσομε τή λάσπη γιά νά σοβαντίσουμε τούς τοίχους τῶς σπιτιῶν".

Κάθε ἀντικείμενο πού μᾶς παραχωρεῖται πρέπει νά τό χρησιμοποιοῦμε μέ προσοχή, γιά κάποιο σκοπό χρήσιμο, ἀφοῦ δέν εἶναι "δικό μας", ἀλλά μᾶς παραχωρεῖται γιά προσωρινή χρήση μόνο.

II
Η ΖΩΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

1. *Ὑπάρχουν τέσσερις τύποι γυναικῶν. Οἱ γυναῖκες τοῦ πρώτου τύπου θυμώνουν γιά ἀσήμαντους λόγους, ἀλλάζουν εὔκολα γνώμη, εἶναι ἄπληστες, ζηλεύουν τήν εὐτυχία τῶν ἄλλων καί δέν δείχνουν καμμία κατανόηση γιά τίς ἀνάγκες των.*

Οἱ γυναῖκες τοῦ δεύτερου τύπου εἶναι ἐκεῖνες πού θυμώνουν μέ ἀσήμαντα θέματα, πού εἶναι ἄστατες καί ἄπληστες, ἀλλά δέν ζηλεύουν τήν εὐτυχία τῶν ἄλλων καί δείχνουν κατανόηση γιά τίς ἀνάγκες τους.

Στόν τρίτο τύπο ἀνήκουν ὅσες ἔχουν νοοτροπία πιό πλατιά καί δέν θυμώνουν συχνά, πού ξέρουν νά ἐλέγχουν τόν ἄπληστο νοῦ, ἀλλά δέν μποροῦν νά ἀπο-

φύγουν τά συναισθήματα ζήλιας καί δέν δείχνουν κατανόηση γιά τίς ἀνάγκες τῶν ἄλλων.

Στόν τέταρτο τύπο ἀνήκουν αὐτές πού ἔχουν πλατύ πνεῦμα, πού μποροῦν νά παραμερίσουν τά συναισθήματα τῆς ἀπληστίας, πού μποροῦν νά διατηρήσουν τήν ἠρεμία τοῦ νοῦ τους, πού δέν ζηλεύουν τήν εὐτυχία τῶν ἄλλων καί πού νιώθουν κατανόηση γιά τίς ἀνάγκες τους.

2. Ὅταν μιά νεαρή γυναίκα παντρεύεται, πρέπει νά παίρνει τίς ἐπόμενες ἀποφάσεις: "Πρέπει νά τιμῶ καί νά ὑπηρετῶ τούς γονεῖς τοῦ ἄντρα μου. Μᾶς ἔδωσαν ὅλες τίς ἀνέσεις πού ἔχομε καί εἶναι οἱ σοφοί προστάτες μας. Πρέπει λοιπόν νά τούς ὑπηρετῶ μέ ἐκτίμηση καί νά εἶμαι ἕτοιμη νά τούς βοηθῶ ὅποτε μπορῶ".

"Πρέπει νά σέβομαι τό δάσκαλο τοῦ ἄντρα μου, γιατί αὐτός τοῦ μετέδωσε μιά διδασκαλία ἱερή καί δέν θά μπορούσαμε νά ζοῦμε σάν ἄνθρωποι χωρίς τήν καθοδηγητική της δύναμη.

"Πρέπει νά καλλιεργήσω τό νοῦ ἔτσι ὥστε νά μπορῶ νά καταλαβαίνω τόν ἄντρα μου καί νά εἶμαι σέ θέση νά τόν βοηθῶ στή δουλειά του. Δέν πρέπει ποτέ νά ἀδιαφορῶ γιά τά ἐνδιαφέροντά του, πιστεύοντας πώς εἶναι μόνο δική του δουλειά καί ὄχι δική μου.

"Πρέπει νά μελετῶ τή φύση, τίς ἱκανότητες καί τά γοῦστα τοῦ κάθε ὑπηρέτη τῆς οἰκογένειάς μας καί νά τούς φροντίζω μέ καλωσύνη. Θά φυλάω τά εἰσοδήματα τοῦ ἄντρα μου καί δέν θά τά σπαταλῶ γιά ἐγωϊστικούς σκοπούς".

3. Ἡ συζυγική σχέση δέν δημιουργήθηκε μόνο γιά τό βόλεμα τῶν συζύγων. Ἔχει μιά σημασία βαθύτερη ἀπό τήν ἁπλῆ ἕνωση δυό σωμάτων μέσα σέ ἕνα σπίτι. Ὁ ἄντρας καί ἡ γυναίκα πρέπει νά ἐκμεταλλεύονται τήν οἰκειότητα πού ὑπάρχει στή σχέση τους γιά νά βοηθοῦνται ἀμοιβαῖα περί τήν ἄσκηση τοῦ νοῦ στήν ἱερή διδασκαλία.

Ἕνα ἡλικιωμένο ζευγάρι, ἕνα "ἰδανικό ζευγάρι" ὅπως τούς ἀποκαλοῦσαν κάποτε, πῆγε στό Βούδδα καί τοῦ εἶπε: "Κύριε, παντρευτήκαμε ὅταν γνωρισθήκαμε στά παιδικά μας χρόνια καί ποτέ κανένα σύννεφο δέν σκίασε τήν εὐτυχία μας. Σέ παρακαλοῦμε νά μᾶς πεῖς ἄν μποροῦμε νά ξαναπαντρευτοῦμε στήν ἐπόμενη ζωή μας".

Ὁ Βούδδας τούς ἔδωσε αὐτήν τή σοφή ἀπάντηση: "Ἄν καί οἱ δυό ἔχετε ἀκριβῶς τήν ἴδια πίστη, ἄν καί οἱ δυό δεχθήκατε τή διδασκαλία μέ ἀκριβῶς τόν ἴδιο τρόπο ἄν κάνετε αγαθοεργίες μέ τόν ἴδιο τρόπο καί ἄν ἔχετε τήν ἴδια σοφία, τότε θά διαπνέεσθε ἀπό τό ἴδιο πνεῦμα καί στήν ἐπόμενη ἐνσάρκωσή σας".

4. Ἡ Σουζάτα, ἡ νεαρή σύζυγος τοῦ μεγαλύτερου γιοῦ ἑνός πλούσιου ἔμπορου, τοῦ Ἀναθαπιντάντα, ἦταν ἀλαζονική, δέν σεβόταν τούς ἄλλους, δέν ἄκουγε τίς συμβουλές τοῦ ἄντρα της καί τῶν γονιῶν του καί κατά συνέπεια κάποια μέρα δημιούργησε ρῆγμα στήν οἰκογένεια.

Μιά μέρα ὁ Εὐλογημένος ἐπισκέφθηκε τόν Ἀναθαπιντάντα καί πρόσεξε τήν κατάσταση. Φώναξε τή

νεαρή σύζυγο νά ἔρθει κοντά Του καί τῆς μίλησε μέ καλωσύνη λέγοντας:

"Σουζάτα, μπορεῖ νά ἐπισημάνει κανείς ἑπτά τύπους συζύγων. Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν ἕνας δολοφόνος. Ἔχει πνεῦμα σπιλωμένο, δέν τιμᾶ τόν ἄντρα της καί κατά συνέπεια χαρίζει τήν καρδιά της σέ ἄλλον ἄντρα.

"Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν κλέφτης. Δέν καταλαβαίνει ποτέ τόν κόπο τοῦ ἄντρα της, ἀλλά σκέπτεται μόνο τήν ἐπιθυμία της γιά πολυτέλεια. Ξοδεύει τά χρήματά του γιά νά ἱκανοποιεῖ τίς ἀπαιτήσεις της καί ἔτσι τοῦ κλέβει οὐσιαστικά τό βιός.

"Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν ἀφέντης. Βρίζει τόν ἄντρα της, πάντα τόν πειράζει μέ σκληρά λόγια καί παραμελεῖ τό νοικοκυριό.

"Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν μητέρα. Ἐνδιαφέρεται γιά τόν ἄντρα της σάν νά ἦταν παιδί, τόν προστατεύει ὅπως μιά μάννα τό γιό της καί διαχειρίζεται καλά τά εἰσοδήματά του.

"Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν ἀδελφή. Εἶναι πιστή στόν ἄντρα της καί τόν ὑπηρετεῖ σάν ἀδελφή, μέ ταπεινότητα καί σύνεση.

"Ὑπάρχει ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν φίλος. Προσπαθεῖ νά εὐχαριστεῖ τόν ἄντρα της σάν ἦταν κάποιος φίλος, πού μόλις γύρισε ἀπό μακρό ταξίδι. Εἶναι ταπεινή,

σωστή στή συμπεριφορά της καί τόν ἀντιμετωπίζει μέ μεγάλο σεβασμό.

"Ὑπάρχει τέλος καί ἡ σύζυγος πού εἶναι σάν ὑπηρέτρια: Ὑπηρετεῖ τόν ἄντρα της καλά καί πιστά. Τόν σέβεται, ὑπακούει στίς προσταγές του, δέν ἔχει ἐπιθυμίες δικές της, καμιά κακία, καμιά ἀντιπάθεια καί πάντα προσπαθεῖ νά τόν κάνει εὐτυχισμένο".

Ὁ Εὐλογημένος ρώτησε ἐν συνεχεία: "Σουζάτα ποίου τύπου σύζυγος εἶσαι σύ, ἤ ποίου τύπου θά ἤθελες νά εἶσαι."

Ἀκούγοντας αὐτά τά λόγια τοῦ Εὐλογημένου, ἡ νέα γυναίκα ντράπηκε γιά τή συμπεριφορά της στό παρελθόν καί ἀπήντησε ὅτι θά ἤθελε νά εἶναι σάν ἐκείνη τοῦ τελευταίου παραδείγματος, δηλαδή σάν ὑπηρέτρια. Ἄλλαξε ἀμέσως συμπεριφορά καί ἔγινε τό δεξί χέρι τοῦ ἄντρα της, ἔτσι πού μαζί πιά οἱ δυό τους ἀναζήτησαν τή Φώτιση·

5. Ἡ Ἀμραπάλι ἦταν μιά πλούσια καί φημισμένη κυρία τῶν τιμῶν τῆς Βαϊσάλι καί εἶχε κοντά της πολλές νέες καί ὄμορφες ἑταῖρες. Κάποτε φώναξε τόν Εὐλογημένο καί τοῦ ζήτησε νά τῆς δώσει μιά καλή διδασκαλία.

Ὁ Εὐλογημένος εἶπε: "Ἀμραπάλι, τό πνεῦμα μιᾶς γυναίκας μπορεῖ εὔκολα νά διαταραχθεῖ καί νά πάρει τό στραβό δρόμο. Ὑποκύπτει στίς ἐπιθυμίες της καί ὑποτάσσεται στή ζήλεια πιό εὔκολα ἀπό τόν ἄντρα.

"Εἶναι ἄρα πιό δύσκολο γιά μιά γυναίκα νά ἀκολουθήσει τήν Εὐγενῆ Ἀτραπό. Αὐτό ἰσχύει ἰδιαίτερα γιά μιά γυναίκα νέα καί ὄμορφη. Πρέπει νά κάνεις τό πρῶτο βῆμα πρός τήν Εὐγενῆ Ἀτραπό ξεπερνώντας τή λαγνεία καί τόν πειρασμό.

"Ἀμραπάλι, πρέπει νά θυμᾶσαι ὅτι ἡ νιότη καί ἡ ὀμορφιά δέν διαρκοῦν, ἀλλά τίς ἀκολουθοῦν ἡ ἀρρώστεια, τά γηρατειά καί ἡ δυστυχία. Οἱ ἐπιθυμίες γιά πλοῦτο καί ἔρωτα εἶναι οἱ πειρασμοί πού περιστοιχίζουν τή γυναίκα, ἀλλά, Ἀμραπάλι, δέν εἶναι αὐτά τά πράγματα θησαυροί αἰώνιοι. Ἡ Φώτιση εἶναι ὁ μόνος θησαυρός πού διατηρεῖ τήν ἀξία του. Τήν εὐρωστία ἀκολουθεῖ ἡ ἀρρώστεια. Ἡ νιότη πρέπει νά ὑποκύψει στά γηρατειά. Ἡ ζωή δίνει τή θέση της στό θάνατο. Μπορεῖ νά χρειασθεῖ νά ἐγκαταλείψει κανείς αὐτόν πού ἀγαπᾶ γιά νά ζήσει μέ κάποιον πού μισεῖ. Μπορεῖ κάποιος νά μήν ἀποκτήσει αὐτό πού θέλει γιά πολύ καιρό. Αὐτός εἶναι ὁ νόμος τῆς ζωῆς.

"Τό μόνο πρᾶγμα πού προστατεύει καί φέρνει στόν ἄνθρωπο διαρκῆ γαλήνη εἶναι ἡ Φώτιση. Ἀμραπάλι, πρέπει νά ἐπιδιώξεις τή Φώτιση ἀμέσως".

Ἡ Ἀμραπάλι ἄκουσε τίς συμβουλές τοῦ Βούδδα, ἔγινε μαθήτριά Του καί σάν προσφορά χάρισε στήν Ἀδελφότητα τούς ὄμορφους κήπους της.

6. Δέν ὑπάρχουν ἄντρες καί γυναῖκες στό μονοπάτι γιά τή Φώτιση. Ἄν μιά γυναίκα ἀποφασίσει νά

ἀναζητήσει τή Φώτιση, θά γίνει ἡρωϊδα τῆς Ἀληθινῆς Ἀτραποῦ.

Ἡ Μαλλίκα, ἡ κόρη τοῦ βασιλιά Πραζενατζίτ καί τῆς βασίλισσας Ἀϋόντια, ἦταν μιά τέτοια ἡρωϊδα. Εἶχε μεγάλη πίστη στή διδακαλία τοῦ Εὐλογημένου καί πῆρε μπροστά Του τούς παρακάτω δέκα ὅρκους:

"Κύριέ μου, μέχρι νά φθάσω στή Φώτιση δέν θά παραβῶ τίς ἱερές ὀδηγίες. Δέν θά εἶμαι ἀλαζωνική μέ τούς μεγαλύτερους μου, δέν θά θυμώνω μέ κανένα.

"Ἀκόμα, δέν θά ζηλεύω τούς ἄλλους, οὔτε θά φθονῶ τά πράγματα πού ἔχουν. Δέν θά εἶμαι ἐγωϊστρια οὔτε στό πνεῦμα οὔτε στά ἀποκτήματα. Θά προσπαθῶ νά κάνω τούς φτωχούς εὐτυχεῖς μέ τά πράγματα πού δέχομαι καί δέν θά τά φυλάω γιά μένα.

"Θά δέχομαι ὅλους τούς ἀνθρώπους εὐγενικά, θά τούς δίνω ὅ,τι χρειάζονται, θά τούς μιλῶ μέ καλωσύνη. Θά σκέπτομαι τήν κατάστασή τους καί ὄχι τίς ἀνέσεις μου. Καί θά προσπαθῶ νά τούς εὐεργετῶ χωρίς διακρίσεις.

""Ἄν δῶ ἄτομα μοναχικά, φυλακισμένα, νά ὑποφέρουν ἀπό ἀρρώστεια, ἤ νά ὑφίστανται ἄλλες κακοτυχίες, θά προσπαθήσω νά τούς ἀνακουφίσω καί νά τούς κάνω εὐτυχισμένους, ἐξηγώντας τους τά αἴτια καί τούς νόμους πού διέπουν τά πράγματα.

""Ἄν δῶ τούς ἄλλους νά πιάνουν ζῶα καί νά τά βασανίζουν ἤ νά παραβαίνουν παρόμοιες ἐντολές, θά τούς τιμωρῶ, ἄν πρέπει νά τιμωρηθοῦν ἤ θά

τούς διδάσκω ἄν πρέπει νά διδαχθοῦν. Μετά θά προσπαθῶ νά ἐπανορθώσω αὐτό πού ἔκαναν καί να διορθώσω τά λάθη τους, ὅσο μοῦ τό ἐπιτρέπουν οἱ δυνάμεις μου.

"Δέν θά παραμελώ νά ἀκούω τή σωστή διδασκαλία, γιατί ξέρω ὅτι ὅταν κάποιος τήν παραμελεῖ, γρήγορα ξεφεύγει ἀπό τήν ἀλήθεια πού κατοικεί παντοῦ καί δέν φθάνει στήν ὄχθη τῆς Φώτισης."

Μετά ἡ Μαλλίκα ἔνανε τίς ἐπόμενες τρεῖς εὐχές γιά νά σώσει τούς φτωχούς: "Πρῶτα, θά προσπαθήσω νά φέρω γαλήνη σέ ὅλους. Αὐτή ἡ εὐχή, πιστεύω, σέ ὅποια ζωή καί ἄν ἔχω στό μέλλον, θά γίνει ἀφορμή καλωσύνης πού θά ἐξελιχθεῖ στή σοφία τῆς σωστῆς διδασκαλίας.

"Δεύτερο, ὅταν πιά εἰσπράξω τή σοφία τῆς καλῆς διδασκαλίας, θά διδάξω ἀκούραστα ὅλον τόν κόσμο.

"Τρίτο, θά προστατέψω τήν ἀληθινή διδασκαλία, θυσιάζοντας ἀκόμα καί τό σῶμα, τή ζωή ἤ τήν ἰδιοκτησία μου ὑπέρ αὐτῆς".

Ἡ πραγματική σημασία τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς εἶναι ἡ εὐκαιρία πού δίνει γιά ἀμοιβαία ἐνθάρρυνση καί βοήθεια στό δρόμο πρός τή Φώτιση. Ἀκόμα καί μιά καθημερινή γυναίκα, ἄν διαπνέεται ἀπό διάθεση νά φθάσει στή Φώτιση, ἄν πάρει τούς ἴδιους ὅρκους καί ἔχει τίς ἴδιες ἐπιθυμίες μέ τόν ἄντρα-ἀναζητητή τῆς Φώτισης, μπορεῖ νά γίνει ἄριστη μαθήτρια τοῦ Βούδδα – ὅπως ἡ Μαλλίκα.

III
ΠΡΟΣΦΟΡΑ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ

1. Ὑπάρχουν ἑπτά διδασκαλίες πού ὁδηγοῦν μιά χώρα στήν εὐημερία: Πρῶτον, οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά μαζεύονται συχνά γιά νά συζητοῦν τά πολιτικά θέματα καί νά συνεισφέρουν στήν ἐθνική ἄμυνα.

Δεύτερο, οἱ ἄνθρωποι ὅλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων πρέπει νά συναντῶνται ἑνωμένοι γιά νά συζητοῦν τά ἐθνικά θέματα.

Τρίτο, πρέπει νά σέβονται τά παλιά ἔθιμα καί ὄχι νά τά ἀλλάζουν χωρίς λόγο. Πρέπει ἐπίσης νά προσέχουν τούς κανόνες τῶν τελετῶν καί νά φροντίζουν γιά τή διατήρηση τῆς δικαιοσύνης.

Τέταρτο, πρέπει νά ἀναγνωρίζουν τίς διαφορές τῶν φύλων καί τῆς ἱεραρχίας καί νά διατηροῦν τήν ἀγνότητα τῶν οἰκογενειῶν καί τῶν κοινοτήτων.

Πέμπτο, πρέπει νά φέρονται σάν παιδιά στούς γονεῖς καί νά εἶναι πιστοί στούς δασκάλους καί τούς ἡλικιωμένους.

Ἕκτο, πρέπει νά τιμοῦν τούς βωμούς τῶν προγόνων των καί νά τηροῦν τίς ἐτήσιες ἱερουργίες.

Ἕβδομο, πρέπει νά τιμοῦν δημόσια ἤθη καί ἐνάρετη διαγωγή, ὅπως ἐπίσης νά ἀκοῦν ἐνάρετους δασκάλους καί νά τούς κάνουν προσφορές.

Ἄν μιά χώρα ἀκολουθεῖ αὐτές τίς διδασκαλίες πιστά, θά εὐημερήσει σίγουρα καί θά γίνει σεβαστή σέ ὅλες τίς ἄλλες.

2. Ζοῦσε κάποτε ἕνας βασιλιάς πού εἶχε μεγάλη ἐπιτυχία στή διακυβέρνηση τοῦ βασιλείου του. Γιά τή σοφία του τόν ἔλεγαν "Βασιλιά Μεγάλο φῶς". Ἐξήγησε τίς ἀρχές τῆς ἐξουσίας του ἔτσι:

Ὁ καλύτερος τρόπος γιά ἕναν ἄρχοντα νά κυβερνᾶ τή χώρα του εἶναι πρῶτα ἀπ' ὅλα νά κυβερνᾶ τόν ἑαυτό του. Ἕνας ἄρχοντας πρέπει νά παρουσιάζεται στούς ὑπηκόους του μέ καρδιά συμπονετική, νά τούς διδάσκει καί νά τούς καθοδηγεῖ στό πῶς θά ἀπαλλαγοῦν ἀπό ὅλες τίς σπιλώσεις τοῦ νοῦ. Ἡ εὐτυχία πού ἀναβλύζει ἀπό τίς καλές διδασκαλίες ξεπερνάει κατά πολύ τήν ὅποια ἀπόλαυση μποροῦν νά προσφέρουν τά ὑλικά ἀγαθά. Ἄρα, ὁ ἄρχοντας μπορεῖ νά δώσει στό λαό του μιά διδασκαλία καλή καί νά διατηρήσει ἔτσι τό πνεῦμα του καί τό σῶμα του σέ κατάσταση ἠρεμίας.

Ὅταν ἔρχονται καί τόν βρίσκουν ἄνθρωποι φτωχοί πρέπει νά ἀνοίγει τήν ἀποθήκη του καί νά τούς ἀφήνει νά παίρνουν ὅ,τι χρειάζονται, ἐκμεταλλευόμενος τήν εὐκαιρία γιά νά τούς διδάσκει τή σοφία τοῦ πῶς μποροῦν νά ἀπαλλαγοῦν ἀπό ὅλη τους τήν ἀπληστία καί μοχθηρία.

Ὁ κάθε ἄνθρωπος ἔχει διαφορετική γνώμη γιά τά πράγματα, ἀνάλογα μέ τήν κατάσταση τοῦ νοῦ του. Μερικοί ἄνθρωποι βλέπουν τήν πόλη ὅπου ζοῦν καλή

καί ὄμορφη. Ἄλλοι τήν θεωροῦν βρώμικη κι'ἐρειπωμένη. Τά πάντα ἐξαρτῶνται ἀπό τήν κατάσταση τοῦ νοῦ τους.

Ὅσοι σέβονται τήν ἀγαθή διδασκαλία, μποροῦν νά δοῦν ἀκόμα καί μέσα στά συνηθισμένα δέντρα ἤ λιθάρια ὅλα τά ὄμορφα σπινθηρίσματα καί χρώματα μιᾶς πολύτιμης πέτρας. Οἱ ἄπληστοι, ἀντίθετα, πού δέν ξέρουν ἀρκετά πράγματα γιά νά ἐλέγξουν ἔστω καί μόνο τό δικό τους νοῦ, τυφλώνονται μπροστά στή μεγαλοπρέπεια ἑνός χρυσοῦ παλατιοῦ.

Ὅλα στήν καθημερινή ζωή τῆς χώρας εἶναι ἔτσι. Τό πνεῦμα εἶναι ἡ πηγή τῶν πάντων καί γι'αὐτό ὁ ἄρχοντας πρέπει νά πείθει πρῶτα τό λαό του στό νά ἀσκεῖ τό νοῦ του.

3. Ἡ πρώτη ἀρχή τῆς σοφῆς διακυβέρνησης εἶναι σάν τήν ἀρχή τοῦ Βασιλιά "Μεγάλο Φῶς": Νά ὁδηγεῖς τούς ἀνθρώπους στό νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους.

Ἄσκηση τοῦ νοῦ σημαίνει ἐπιδιωξη τῆς Φώτισης – πρᾶγμα πού σημαίνει ὅτι ὁ σοφός ἄρχοντας πρέπει νά ἔχει πρωτίστως στραμένη τήν προσοχή του στή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

Ἄν ἕνας ἄρχοντας ἔχει πίστη στό Βούδδα, εἶναι ἀφοσιωμένος στή διδασκαλία Του, σέβεται καί τιμᾶ τούς ἐνάρετους καί συμπονετικούς ἀνθρώπους, δέν θά δείξει εὔνοια οὔτε στούς ἐχθρούς, οὔτε στούς φίλους καί ὁ τόπος θά εὐημερεῖ πάντα.

Ἄν μιά χώρα εὐημερεῖ, δέν εἶναι ἀπαραίτητο νά

ἐπιτεθεῖ σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη. Οὔτε χρειάζεται ὅπλα γιά επίθεση.

Ὅταν οἱ ἄνθρωποι εἶναι εὐτυχεῖς κι ἱκανοποιημένοι, οἱ ταξικές διαφορές ἐξαφανίζονται, οἱ καλές πράξεις προωθοῦνται, οἱ ἀρετές αὐξάνονται καί οἱ πολίτες φθάνουν στό σημεῖο νά σέβονται ὁ ἕνας τόν ἄλλο. Τότε ὅλοι εὐημεροῦν. Ὁ καιρός καί ἡ θερμοκρασία μαλακώνουν. Ὁ ἥλιος, τό φεγγάρι καί τά ἀστέρια ξαναλάμπουν. Οἱ βροχές καί οἱ ἄνεμοι ἔρχονται στήν ὥρα τους. Καί ὅλες οἱ συμφορές ἐξαφανίζονται.

4. Τό καθῆκον τοῦ ἄρχοντα εἶναι νά προστατεύει τό λαό του. Εἶναι σάν πατέρας γιά τούς ὑπηκόους του καί τούς προστατεύει μέ τούς νόμους του. Πρέπει νά διαπαιδαγωγεῖ τό λαό του σάν νά εἶναι παιδιά του – νά τούς ἀντικαθιστᾶ τό βρεμμένο τους ροῦχο μέ ροῦχο στεγνό πρίν κλάψουν. Πρέπει δηλαδή ὁ ἄρχοντας νά ἐξαφανίζει τή δυστυχία καί νά ἐδραιώνει τήν εὐτυχία πρίν ὁ λαός παραπονεθεῖ. Πραγματικά ἡ ἐξουσία του δέν θά εἶναι τέλεια ἄν δέν τούς ἐξασφαλίσει τήν εἰρήνη. Αὐτοί εἶναι ὁ θησαυρός τῆς χώρας του.

Ἔτσι, ὁ σοφός ἄρχοντας σκέπτεται συνέχεια τούς ὑπηκόους του, στοχάζεται τίς δυσκολίες τους καί κάνει σχέδια γιά τήν εὐημερία τους. Γιά νά κυβερνᾶ σοφά, πρέπει νά εἶναι ἐνημερωμένος γιά τά πάντα, γιά τό νερό, τήν ξηρασία, τή θύελλα καί τή βροχή. Πρέπει νά ξέρει γιά τή συγκομιδή, γιά τίς πιθανότητες μιᾶς καλῆς σοδειᾶς, γιά τίς ἀνέσεις καί τίς πίκρες τοῦ λαοῦ.

Γιά νά μπορεῖ νά ἀνταμείβει σωστά, νά τιμωρεῖ ἤ νά ἐπαινεῖ, πρέπει νά εἶναι σωστά ἐνημερωμένος γιά τήν ἐνοχή τῶν μοχθηρῶν καί τίς ἀγαθοεργίες τῶν καλῶν.

Ὁ σοφός ἄρχοντας δίνει στούς ἀνθρώπους του ὅταν ἔχουν ἀνάγκη καί παίρνει ἀπ᾽αὐτούς ὅταν εὐημεροῦν. Πρέπει νά δείχνει σωστή κρίση ὅταν συγκεντρώνει τούς φόρους καί νά τούς κάνει ὅσο πιό ἐλαφρούς γίνεται, ὥστε νά συμφωνεῖ μέ τό ὕψος των ὁ λαός.

Ὁ σοφός ἄρχοντας πρέπει νά προστατεύει τό λαό μέ τή δύναμή του καί τήν ἀξιοπρέπειά του. Μόνο κάποιος πού ἔτσι κυβερνᾶ ἀξίζει νά λέγεται βασιλιάς.

5. Ὁ Βασιλιάς τῆς Ἀλήθειας εἶναι ὁ Βασιλιάς τῶν Βασιλιάδων. Οἱ πρόγονοί του εἶναι οἱ ἀγνότεροι καί οἱ εὐγενέστεροι. Δέν κυβερνᾶ μόνο τά τέσσερα σημεῖα τοῦ ὁρίζοντα, μά εἶναι ἀκόμα Βασιλιάς τῆς Σοφίας καί προστάτης τῆς κάθε Ἐνάρετης Διδασκαλίας.

Ὅπου ἐμφανίζεται, οἱ τσακωμοί σταματοῦν καί ἡ μοχθηρία ἐξαφανίζεται. Κυβερνᾶ μέ δικαιοσύνη, μέ τή δύναμη τῆς Ἀλήθειας καί κατανικώντας ὅλα τά δεινά, φέρνει τήν εἰρήνη σέ ὅλους τούς ἀνθρώπους.

Ὁ Βασιλιάς τῆς Ἀλήθειας δέν σκοτώνει, δέν κλέβει καί δέν μοιχεύεται. Δέν ἐξαπατᾶ, δέν καταχρᾶται, δέν λέει ψέμματα, δέν μιλάει ἄσχημα. Τό πνεῦμα του ἔχει κάνει πέρα ἀπληστία, θυμό καί ἀνοησία. Ἀπαλλάσσει τόν κόσμο ἀπό αὐτά τά δέκα κακά καί στή θέση τους βάζει τίς δέκα ἀρετές.

Ἐπειδή ἡ ἐξουσία του βασίζεται στήν Ἀλήθεια εἶναι ἀνίκητος. Ὅπου ἐμφανίζεται ἡ Ἀλήθεια, ἡ βία σταματᾶ καί τό κακό ἐξαφανίζεται. Δέν ἀνακύπτει ἄλλωστε διαφωνία ἀνάμεσα στούς ἀνθρώπους καί ἔτσι αὐτοί ζοῦν μέσα σέ ἠρεμία καί ἀσφάλεια. Μόνη ἡ παρουσία ἑνός βασιλιά τέτοιου φέρνει τή γαλήνη καί τήν εὐτυχία στό Λαό. Γι'αὐτό ἄλλωστε τόν λένε Βασιλιά τῆς Ἀλήθειας.

Ἐπειδή ὁ Βασιλιάς τῆς Ἀλήθειας εἶναι ὁ Βασιλιάς τῶν βασιλιάδων, ὅλοι οἱ ἄλλοι ἄρχοντες ἐπαινοῦν τό ἐξαίρετο ὄνομά του καί κυβερνοῦν τά δικά τους βασίλεια σύμφωνα μέ τό παράδειγμά του.

Γι'αὐτό, ὁ Βασιλιάς τῆς Ἀλήθειας εἶναι ὁ κυρίαρχος ἀνάμεσα σ'ὅλους τούς βασιλιάδες καί κάτω ἀπό τή δίκαιη ἐξουσία του φέρνουν κι'ἐκεῖνοι ἀσφάλεια στούς λαούς των καί ἐκπληρώνουν τά καθήκοντά τους πρός τό Ντάρμα.

6. Ἕνας ἄρχοντας σοφός μετριάζει τίς ἀποφάσεις του μέ τή συμπόνια. Προσπαθεῖ νά κρίνει τήν κάθε περίπτωση μέ καθαρή σοφία καί μετά βγάζει τήν ἀπόφασή του, σύμφωνα μέ τίς πέντε ἀρχές.

Οἱ πέντε ἀρχές εἶναι: Πρῶτα, νά ἐξετάζει τήν ἀλήθεια τῶν γεγονότων ὅπως παρουσιάζονται.

Δεύτερο, νά βεβαιώνεται ὅτι ἀνήκουν τά ἐξεταζόμενα στήν ἁρμοδιότητά του. Ὅταν ἕνας βασιλιάς βγάζει μιάν ἀπόφαση εἶναι ἐκτελεστέα. Ἂν ἔτσι ἀποφασίζει χωρίς νά ἔχει τήν ἀπαιτούμενη γνώση δημιουργεῖ προβλήματα. Πρέπει λοπόν νά ἐνεργεῖ ἔτσι

ὥστε νά ὑπάρχουν οἱ σωστές προϋποθέσεις γιά τήν ἀπό μέρους του λήψη τῶν ἀποφάσεων.

Τρίτο, πρέπει νά κρίνει δίκαια. Πρέπει δηλαδή νά μπαίνει στό πνεῦμα τοῦ κάθε κατηγορουμένου. Ἂν ἀνακαλύψει ὅτι ἡ κρινόμενη πράξη ἔγινε χωρίς ἐγκληματική πρόθεση, πρέπει νά ἀθωώνει τόν κατηγορούμενο.

Τέταρτο, πρέπει νά ἀπαγγέλλει τήν ὅποια δικαστική του ἀπόφαση μέ καλωσύνη καί ὄχι σκληρότητα. Δηλαδή πρέπει νά ἐπιβάλλει τή σωστή τιμωρία καί ὄχι μεγαλύτερη. Ὁ σωστός ἄρχοντας θά συμβουλέψει τόν ἐγκληματία μέ καλωσύνη καί θά τοῦ δώσει τό χρόνο νά σκεφθεῖ τά λάθη του.

Πέμπτο, πρέπει νά κρίνει μέ συμπάθεια, ἀλλά ὄχι μέ θυμό. Δηλαδή πρέπει νά καταδικάζει τό ἔγκλημα, ἀλλά ὄχι τόν ἐγκληματία. Πρέπει νά ἀφήνει τήν κρίση του νά λειτουργεῖ πάνω σέ θεμέλιο συμπάθειας καί νά χρησιμοποιεῖ τήν περίσταση τῆς δίκης γιά νά κάνει τόν ἐγκληματία νά καταλάβει τό σφάλμα του.

7. Ἂν ἕνας σημαντικός δημόσιος ὑπάλληλος παραμελεῖ τά καθήκοντά του, δουλεύει γιά τό συμφέρον του, ἤ δωροδοκεῖται, αὐτό θά δημιουργήσει γρήγορα φθορά τῶν δημοσίων ἠθῶν. Οἱ ἄνθρωποι θά ἐξαπατοῦν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, ὁ δυνατός θά ἐπιτίθεται στόν ἀδύνατο, ὁ εὐγενής θά κακομεταχειρίζεται τόν πληβεῖο ἤ ὁ πλούσιος θά ἐκμεταλλεύεται τό φτωχό, ἔτσι πού δέν θά ὑπάρχει δικαιοσύνη γιά κανένα. Θά δημι-

ουργηθεῖ ἀταξία καί τά δεινά τοῦ τόπου θά πολλαπλασιασθοῦν.

Κάτω ἀπό τέτοιες συνθῆκες, οἱ σωστοί ὑπουργοί θά ἀποσυρθοῦν ἀπό τή δημόσια διοίκηση, οἱ φρόνιμοι θά σιωπήσουν μπρός στό φόβο τῶν περιπλοκῶν καί μόνο οἱ κόλακες θά διατηρήσουν τή θέση τους στήν κυβέρνηση, χρησιμοποιώντας τήν πολιτική τους δύναμη γιά νά πλουτίσουν οἱ ἴδιοι χωρίς νά σκεφθοῦν καθόλου τά δεινά τῶν ἀνθρώπων.

Κάτω ἀπό τέτοιες συνθῆκες, ἡ δύναμη τῆς κυβέρνησης θά ἐξαφανισθεῖ καί ὅσα δίκαια πράγματα καί ἄν κάνει, θά σωριασθοῦν σέ ἐρείπια.

Οἱ ἄδικοι ἀξιωματοῦχοι αὐτοῦ τοῦ εἴδους εἶναι οἱ κλέφτες τῆς ἀνθρώπινης εὐτυχίας – καί εἶναι ἀκόμα χειρότεροι ἀπό τούς κοινούς κλέφτες, γιατί ἐξαπατοῦν ἄρχοντα καί λαό καί γίνονται αἰτία δεινῶν τῆς χώρας. Ὁ βασιλιάς πρέπει νά ξεριζώνει τούς κρατικούς λειτουργούς αὐτοῦ τοῦ τύπου καί νά τούς τιμωρεῖ.

Ἀλλά ἀκόμα καί σέ μιά χώρα πού κυβερνιέται ἀπό καλό βασιλιά καί νομους δίκαιους ἀνακύπτει μιά μορφή ἀπιστίας: Ὑπάρχουν γιοί πού ἀφοσιώνονται στήν ἀγάπη τῶν γυναικῶν καί τῶν παιδιῶν τους γιά νά ξεχνοῦν τή χάρη τῶν γονιῶν πού τούς φρόντισαν κι'ἐνδιαφέρθηκαν γι'αὐτούς ἐπί τόσα χρόνια. Παραμελοῦν τούς γονεῖς των, τούς παίρνουν τά ὑπάρχοντά τους καί ἀγνοοῦν τίς συμβουλές των. Οἱ γιοί αὐτοῦ τοῦ τύπου συγκαταλέγονται στούς πιό διεφθαρμένους ἀνθρώπους.

Ὁ λόγος εἶναι ὅτι δέν φέρονται σάν παιδιά πρός

τούς γονεῖς τους, τῶν ὁποίων ἡ μακροχρόνια ἀγάπη εἶναι πολύ μεγάλη, μιά ἀγάπη πού δέν θά μποροῦσε νά ξεπληρωθεῖ, ἀκόμα κι'ἄν οἱ γιοί τούς τιμοῦσαν καί τούς φερόντουσαν μέ καλωσύνη γιά τήν ὑπόλοιπη ζωή τους. Ὅσοι δέν εἶναι πιστοί στόν ἄρχοντά τους καί δέν φέρονται ὅπως πρέπει στούς γονεῖς των πρέπει νά τιμωροῦνται σάν οἱ μεγαλύτεροι ἐγκληματίες.

Ἀλλά ἀνακύπτει καί ἄλλη μορφή ἀπιστίας στή χώρα πού κυβερνιέται ἀπό καλό βασιλιά καί δίκαιους νόμους. Εἶναι οἱ ἄνθρωποι πού ξεχνοῦν τελείως τούς τρεῖς θησαυρούς, τό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα. Οἱ ἄνθρωποι αὐτοῦ τοῦ τύπου καταστρέφουν τά ἱερά μνημεῖα τῆς χώρας, καῖνε τίς ἱερές γραφές, ἀφήνουν τούς δάσκαλους τῆς δικαιοσύνης νά τούς ὑπηρετοῦν καί ἔτσι καταπατοῦν τίς ἱερές διδασκαλίες τοῦ Βούδδα. Συγκαταλέγονται λοιπόν κι'αὐτοί στούς χειρότερους ἐγκληματίες.

Ὁ λόγος εἶναι ὅτι καταστρέφουν τή θρησκευτική πίστη τῆς χώρας τους, πού ἀποτελεῖ τό θεμέλιο καί τήν πηγή τῆς ἀρετῆς της. Καταστρέφοντας ὅμως τής πίστη τῶν ἄλλων, οἱ ἄνθρωποι αὐτοί σκάβουν καί τό δικό τους λάκκο.

Ὅλες οἱ ἄλλες ἁμαρτίες εἶναι μικρές σέ σύγκριση μ'αὐτές τίς ἀπιστίες. Τέτοιοι ἄπιστοι ἐγκληματίες πρέπει νά τιμωροῦνται πολύ αὐστηρά.

8. Εἶναι δυνατό νά ὀργανωθεῖ συνωμοσία ἐνάντια σέ ἕνα καλό βασιλιά πού κυβερνᾶ τή χώρα του σύμφωνα μέ τή σωστή διδασκαλία. Μπορεῖ ἀκόμα ξένοι ἐχθροί

νά ἐπιτεθοῦν στή χώρα. Σ'ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις, ὁ βασιλιάς πρέπει νά παίρνει τρία εἴδη ἀποφάσεων:

"Πρῶτα, αὐτοί οἱ συνωμότες, ἤ οἱ ξένοι ἐχθροί, ἀπειλοῦν τήν τάξη καί τήν εὐημερία τῆς χώρας μου. Πρέπει λοιπόν νά προστατέψω τό λαό καί τή χώρα – ἀκόμα καί μέ στρατό.

"Δεύτερο, θά προσπαθήσω νά βρῶ κάποιο τρόπο νά τούς νικήσω, χωρίς νά καταφύγω στή χρήση ὅπλων.

"Τρίτο, θά προσπαθήσω νά τούς πιάσω ζωντανούς χωρίς νά τούς σκοτώσω, ἄν εἶναι δυνατό, καί νά τούς ἀφοπλίσω".

Παίρνοντας τέτοιες ἀποφάσεις, ὁ βασιλιάς θά προχωρήσει φρόνιμα, ἔχοντας βέβαια θέσει στό μεταξύ τά σωστά θεμέλια καί δώσει τίς ἀπαραίτητες ὁδηγίες.

Προχωρώντας μ'αὐτόν τόν τρόπο, ἡ χώρα καί ὁ στρατός της θά ἐνθαρρυνθοῦν ἀπό τή σοφία καί τήν ἀξιοπρέπεια τοῦ βασιλιά. Θά σεβασθοῦν ἔτσι καί τή σταθερότητά του καί τή χάρη του. Ὅταν κριθεῖ ἀπαραίτητη ἡ χρησιμοποίηση τοῦ στρατοῦ, οἱ στρατιῶτες θά καταλάβουν καί τό λόγο τοῦ πολέμου καί τή φύση του. Καί τότε θά πᾶνε στό πεδίο τῆς μάχης μέ θάρρος καί πίστη, σεβόμενοι τή σοφή καί γενναιόδωρη ἐξουσία τοῦ βασιλιά. Ἕνας πόλεμος τέτοιος δέν θά φέρει μόνο νίκες, ἀλλά θά προσθέσει ἀρετή στή χώρα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΟΙΚΟΔΟΜΩΝΤΑΣ ΜΙΑ ΧΩΡΑ ΒΟΥΔΔΙΚΗ

Ι
Η ΑΡΜΟΝΙΑ ΤΗΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ

1. *Ἄς φανταστοῦμε μιά χώρα ἐρειπωμένη, βυθισμένη στό σκοτάδι καί πλημμυρισμένη ζωντανά ὄντα πού περιπλανῶνται στά τυφλά.*

Φυσικά θά φοβοῦνται καθώς θά τρέχουν ἐδῶ καί κεῖ, χωρίς νά ἀναγνωρίζονται μεταξύ τους στό σκοτάδι, καί συχνά θά μαζεύονται τό ἕνα δίπλα στό ἄλλο, νιώθοντας μοναξιά. Θά ἀποτελεῖ τοῦτο στ'ἀλήθεια ἕνα θέαμα ἀξιοθρήνητο.

Ἄς φανταστοῦμε μετά ὅτι ξαφνικά παρουσιάζεται κάποιος ἄνθρωπος ἀνώτερος μέ ἕνα δαυλό καί τά πάντα γύρω του φωτίζονται.

Τά ὄντα μέσα στή σκοτεινή τους μοναξιά ξαφνικά νιώθουν μεγάλη ἀνακούφιση καθώς κοιτάζουν γύρω τους γιά νά ἀναγνωρίσουν τό ἕνα τ'ἄλλο. Ἔτσι μέ εὐχαρίστηση μοιράζονται τή συντροφιά τους.

Λέγοντας "μιά χώρα ἐρειπωμένη", ἐννοοῦμε τόν κόσμο τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς πού βρίσκεται μέσα στό σκοτάδι τῆς ἄγνοιας. Ὅσοι δέν ἔχουν κανένα φῶς

σοφίας στό πνεῦμα τους, περιφέρονται μέσα στή μοναξιά καί τό φόβο αὐτοῦ τοῦ κόσμου. Γεννήθηκαν μόνοι καί θά πεθάνουν μόνοι. Δέν ξέρουν πῶς νά συναναστραφοῦν τούς συνανθρώπους των ἤρεμα καί εἰρηνικά, καταντώντας ἔτσι ἀπελπισμένοι καί τρομαγμένοι.

Λέγοντας "κάποιος ἄνθρωπος ἀνώτερος μ'ἕνα δαυλό" ἐννοῦμε τό Βούδδα μέ ἀνθρώπινη μορφή, πού μέ τή σοφία καί τή συμπόνια Του, φωτίζει τήν ὑφήλιο.

Μέσα σ'αὐτό τό φῶς, οἱ ἄνθρωποι ἀνακαλύπτουν τόν ἑαυτό τους καί τούς ἄλλους καί χαίρονται πού ἐδραιώνουν τήν ἀνθρώπινη ἀδελφοσύνη καί ἁρμονικές σχέσεις μεταξύ των.

Χιλιάδες ἄνθρωποι μπορεῖ νά ζοῦν σέ μιά κοινωνία. Ἀλλά δέν ὑπάρχει πραγματική ἀδελφοσύνη πρίν γνωρίσουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο καί νιώσουν συμπάθεια ὁ ἕνας γιά τόν ἄλλο.

Ἡ πραγματική κοινωνία εἶναι γεμάτη πίστη καί σοφία πού τήν φωτίζουν. Εἶναι ἕνας χῶρος ὅπου οἱ ἄνθρωποι γνωρίζονται καί ἐμπιστεύονται ὁ ἕνας τόν ἄλλο καί ὅπου ὑπάρχει κοινωνική ἁρμονία.

Στήν πραγματικότητα, ἁρμονία εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωή καί σ'αὐτήν πρέπει νά κατατείνει ἡ ἀληθινή κοινωνία, ἤ ὁ ἀληθινός ὀργανισμός.

2. Ὀργανισμοί ὑπάρχουν τριῶν εἰδῶν. Πρῶτα ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού φτιάχνονται πάνω στή βάση τῆς δύναμης, τοῦ πλούτου ἤ τῆς ἐξουσίας τῶν ἰσχυρῶν ἀνδρῶν.

Δεύτερο, ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού φτιάχνονται γιά νά ἱκανοποιοῦν τίς ἀνάγκες τῶν μελῶν τους καί πού ἐξακολουθοῦν νά ὑπάρχουν ὅσο τά μέλη ἱκανοποιοῦν τίς ἀνάγκες τους καί δέν τσακώνονται.

Τρίτο, ὑπάρχουν ἐκεῖνοι πού ὀργανώνονται μέ ἐπίκεντρο κάποια καλή διδασκαλία καί ὅπου ἡ ἁρμονία εἶναι ἡ ἴδια ἡ ζωή τους.

Φυσικά, τό τρίτο καί τελευταῖο εἶδος ὀργανισμῶν εἶναι τό μόνο πραγματικό, γιατί τά μέλη του ζοῦν μέ μιά νοοτροπία ἀπό τήν ὁποία θά προκύψουν ἡ ἑνότητα τοῦ πνεύματος καί διάφορες μορφές ἀρετῆς. Σέ ἕνα ὀργανισμό τέτοιο θά ἐπικρατήσουν ἡ ἁρμονία, ἡ ἱκανοποίηση καί ἡ εὐτυχία.

Ἡ Φώτιση εἶναι σάν τή βροχή πού πέφτει σέ ἕνα βουνό καί συγκεντρώνεται σέ ποταμάκια, πού γίνονται χείμαρροι καί μετά ποτάμια, γιά νά χυθεῖ τελικά στόν ὠκεανό.

Ἡ βροχή τῆς ἱερῆς διδασκαλίας πέφτει σ᾽ὅλους τούς ἀνθρώπους τό ἴδιο – χωρίς νά ξεχωρίζει τίς συνθῆκες καί τίς περιστάσεις τους. Ὅσοι τήν δέχονται, μαζεύονται σέ μικρές ὁμάδες, μετά σέ ὀργανώσεις, μετά σέ κοινωνίες καί τελικά βρίσκονται στό μεγάλο Ὠκεανό τῆς Φώτισης.

Τά πνεύματα αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων ἀναμιγνύονται σάν τό γάλα καί τό νερό, γιά νά συναποτελέσουν σέ κάποια φάση μιάν ἁρμονική Ἀδελφότητα.

Ἄρα, ἡ ἀληθινή διδασκαλία ἀποτελεῖ τή βασική προϋπόθεση τῆς σωστῆς ὀργάνωσης καί ὅπως εἴπαμε πρίν, εἶναι τό φῶς πού δίνει τή δυνατότητα στούς ἀνθρώπους, νά γνωρίζουν ὁ ἕνας τόν ἄλλο, νά προσαρμόζονται ὁ ἕνας στόν ἄλλο καί νά ἀπαλύνουν ὁ ἕνας τά "σκληρά" σημεῖα τῆς σκέψης τοῦ ἄλλου.

Ἔτσι, ἡ ὀργάνωση πού βασίζεται στίς τέλειες διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ Ἀδελφότητα.

Οἱ ἄνθρωποι πρέπει νά προσέχουν αὐτές τίς διδασκαλίες καί νά ἐκπαιδεύουν τό πνεῦμα τους κατάλληλα. Ἔτσι, ἡ Ἀδελφότητα τοῦ Βούδδα, θεωρητικά μέν ἀγκαλιάζει ὅλον τόν κόσμο, ἀλλά στήν πραγματικότητα μέλη της εἶναι μόνο ὅσοι ἐμφοροῦνται ἀπό τήν ἴδια θρησκευτική πίστη.

3. Ἡ Ἀδελφότητα τοῦ Βούδδα περιλαμβάνει δύο τάξεις μελῶν: ὑπάρχουν ἐκεῖνα πού διδάσκουν τούς πιστούς καί ἐκεῖνα πού ὑποστηρίζουν τούς δασκάλους, προσφέροντάς τους τήν ἀπαραίτητη τροφή καί ἐνδυμασία. Αὐτοί ὅλοι μαζί διαδίδουν καί διαιωνίζουν τή διδασκαλία.

Μετά γιά νά εἶναι ἡ Ἀδελφότητα ὁλοκληρωμένη. πρέπει νά ὑπάρχει τέλεια ἁρμονία ἀνάμεσα στά μέλη. Οἱ δάσκαλοι διδάσκουν τά μέλη καί τά μέλη τιμοῦν τούς δασκάλους, ἔτσι ὥστε ὑπάρχει ἁρμονία μεταξύ τους.

Τά μέλη τῆς Ἀδελφότητας τοῦ Βούδδα πρέπει νά σχετίζονται μεταξύ τους μέ ἀφοσίωση καί συμπάθεια καί νά χαίρονται νά ζοῦν μαζί μέ ἄλλους πιστούς, προσπαθώντας νά σφυρηλατήσουν πνεῦμα ἐνιαῖο.

4. Ἕξι πράγματα ὁδηγοῦν μιά Βουδδιστική Ἀδελφότητα στήν ἁρμονία. Αὐτά εἶναι: πρῶτο, ἡ εἰλικρίνεια τοῦ λόγου, δεύτερο, ἡ εἰλικρίνεια καί καλωσύνη στίς πράξεις, τρίτο, ἡ εἰλικρίνεια καί ζεστασιά τῆς καρδιᾶς, τέταρτο, ἡ ἴση μοιρασιά τῆς περιουσίας, πέμπτο, ἡ ἐφαρμογή τῶν ἴδιων ἁγνῶν κανόνων συμπεριφορᾶς καί ἕκτο, ἡ σωστή θεώρηση τῶν πραγμάτων ἀπό ὅλους.

Ἀπό αὐτά, τό ἕκτο, ἤ "ἡ σωστή θεώρηση τῶν πραγμάτων ἀπ'ὅλους", σχηματίζει τόν πυρῆνα γύρω ἀπό τόν ὁποῖο στρέφονται τά ὑπόλοιπα πέντε.

Ὑπάρχουν δύο ὁμάδες ἑπτά κανόνων πού πρέπει νά ἀκολουθοῦμε γιά νά εἶναι ἡ Βουδδιστική Ἀδελφότητα πετυχημένη: Ἡ πρώτη ὁμάδα ἀναφέρεται στό σύνολο καί διαλαμβάνει τά ἑξῆς:

(1) Τά μέλη πρέπει νά μαζεύονται συχνά γιά νά ἀκοῦνε τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα καί νά τίς συζητοῦν.

(2) Πρέπει νά συναντῶνται τακτικά καί νά σέβονται ὁ ἕνας τόν ἄλλο.

(3) Ὅλοι πρέπει νά σέβονται τή διδακαλία καί τούς κανόνες, ἀποφεύγοντας τήν ἀλλαγή τους.

(4) Τά νεώτερα καί τά παλαιότερα μέλη ὀφείλουν νά φέρονται εὐγενικά πρός ἄλληλα.

(5) Πρέπει νά ἀφήνουν τήν εἰλικρίνεια καί τό σεβασμό νά σημαδεύει τό νοῦ τους.

(6) Πρέπει νά ἐξαγνίζουν τό νοῦ τους σέ ἕνα μέρος ἥσυχο, ἄν καί πρέπει πρόθυμα νά τό προσφέρουν στούς ἄλλους πρίν τό χρησιμοποιήσουν οἱ ἴδιοι.

(7) Πρέπει νά ἀγαποῦν ὅλους τούς ἀνθρώπους, νά φέρονται ἐγκάρδια στούς ἐπισκέπτες καί νά παρηγοροῦν τούς ἀρρώστους. Μιά Ἀδελφότητα πού ἀκολουθεῖ αὐτούς τούς κανόνες, δέν θά παρακμάσει ποτέ.

Ἡ δεύτερη ὁμάδα κανόνων ἀναφέρεται στίς ἀτομικές ὑποχρεώσεις τῶν μελῶν καί λέει ὅτι ὁ καθένας ξεχωριστά: – (1) Πρέπει νά διατηρεῖ ἕνα νοῦ ἀγνό καί νά μή ζητᾶ πολλά. (2) Πρέπει νά διατηρεῖ τήν ἀκεραιότητά του καί νά διώχνει μακρυά κάθε ἀπληστία. (3) Πρέπει νά εἶναι ὑπομονετικός καί νά μή διαφωνεῖ. (4) Πρέπει νά σιωπᾶ καί νά μή λέει ἀνοησίες. (5) Πρέπει νά ὑποτάσσεται στούς κανόνες καί νά μήν εἶναι ἀγέρωχος. (6) Πρέπει νά διατηρεῖ τό νοῦ του σέ μία γραμμή πλεύσεως καί νά μήν ἀκολουθεῖ διαφορετικές διδασκαλίες. (7) Πρέπει νά εἶναι οἰκονόμος καί λιτός στήν καθημερινή του ζωή.

Ἄν τά μέλη ἀκολουθήσουν αὐτούς τούς κανόνες,

ἡ Ἀδελφότητα θά διατηρηθεῖ καί δέν θά παρακμάσει ποτέ.

5. Ὅπως εἴπαμε πρίν, μιά Ἀδελφότητα πρέπει νά διατηρεῖ ἁρμονία μέσα στόν ἴδιο της τόν περίγυρο. Δηλαδή μιά ὁμάδα χωρίς ἁρμονία δέν μπορεῖ νά ὀνομασθεῖ ἀδελφότητα. Κάθε μέλος πρέπει νά προσέχει ὥστε νά μή γίνεται ἀφορμή γιά διαφωνίες. Ἄν ἐμφανισθεῖ διαφωνία, πρέπει νά ἐξαλείφεται ὅσο τό δυνατό γρηγορώτερα γίνεται, μιά καί ἡ διαφωνία σύντομα διαλύει τήν ὅποια ὀργάνωση.

Τό αἷμα δέν μπορεῖ νά ἐξαφανισθεῖ μέ περισσότερο αἷμα. Ἡ δυσαρέσκεια δέν μπορεῖ νά ἐξαφανισθεῖ μέ περισσότερη δυσαρέσκεια. Μόνο ἡ λήθη μπορεῖ νά πετύχει αὐτήν τήν ἐξαφάνιση.

6. Κάποτε ζοῦσε ἕνας βασιλιᾶς πού τόν φώναζαν Συμφορά, καί τοῦ ὁποίου ἡ χώρα εἶχε κατακτηθεῖ ἀπό ἕνα γειτονικό πολεμοχαρῆ βασιλιά πού τόν ἔλεγαν Βραχμαντάττα. Ὁ βασιλιάς-Συμφορά, ἀφοῦ κρυβόταν μέ τή γυναίκα καί τό γιό του γιά κάμποσο καιρό, τελικά ἔπεσε στά χέρια τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλά εὐτυχῶς ὁ γιός του μπόρεσε νά ξεφύγει.

Ὁ πρίγκηπας προσπάθησε νά βρεῖ κάποιο τρόπο νά βοηθήσει τόν πατέρα του, ἀλλά μάταια. Τήν ἡμέρα τῆς θανάτωσης τοῦ πατέρα του, ὁ πρίγκηπας μεταμφιεσμένος πῆγε στόν τόπο τῆς ἐκτέλεσης, ὅπου δέν μποροῦσε νά κάνει τίποτα ἄλλο παρά νά παρακολουθήσει μέ πίκρα τό θάνατο τοῦ ἄτυχου πατέρα του.

Ὁ πατέρας πρόσεξε τό γιό του ἀνάμεσα στό πλῆθος καί ψιθύρισε σάν νά μιλοῦσε μόνος του: "Μήν ψάχνεις πολύ καιρό. Μήν κάνεις βιαστικές πράξεις. Ἡ πίκρα φεύγει – μόνο ἄν τήν ξεχάσεις".

Μετά ὁ πρίγκηπας ἔψαχνε γιά πολύ καιρό κάποιο τρόπο νά πάρει ἐκδίκηση. Στό τέλος προσλήφθηκε σάν ἀκόλουθος στό παλάτι τοῦ Βραχμαντάττα καί ἔφθασε στό σημεῖο νά κερδίσει τήν εὔνοιά του.

Κάποια μέρα πού ὁ βασιλιάς πῆγε κυνήγι, ὁ πρίγκηπας ἔψαχνε μιάν εὐκαιρία γιά ἐκδίκηση. Κατάφερε νά ἀπομονώσει τό βασιλιά σέ ἕνα ἐρημικό μέρος καί καθώς ἐκεῖνος ἦταν ἐξαντλημένος, ἀποκοιμήθηκε μέ τό κεφάλι ἀκουμπισμένο στά γόνατα τοῦ πρίγκηπα, γιατί τόσο πολύ τόν ἐμπιστευόταν.

Ὁ πρίγκηπας τράβηξε τό σπαθί καί τ'ἀκούμπησε στό λαιμό τοῦ βασιλιά. Μετά ὅμως δίστασε. Τά λόγια πού ὁ πατέρας τοῦ πρόφερε τή στιγμή τῆς ἐκτέλεσής του ἦρθαν στό μυαλό του, ἔτσι πού ἄν καί προσπάθησε πάλι, δέν τά κατάφερε νά σκοτώσει τό βασιλιά. Ξαφνικά ὁ τελευταῖος ξύπνησε καί εἶπε στόν πρίγκηπα ὅτι εἶχε δεῖ ἕνα κακό ὄνειρο, ὅπου ὁ γιός τοῦ βασιλιά Συμφορά προσπαθοῦσε νά τόν σκοτώσει.

Ὁ πρίγκηπας, κρατώντας ἀκόμα τό σπαθί στό χέρι, ἄρπαξε τό βασιλιά, καί ἀφοῦ τοῦ ἀποκάλυψε τήν ταυτότητά του σάν γιοῦ τοῦ βασιλιά Συμφορά, τοῦ ἀνακοίνωσε ὅτι τελικά εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα νά ἐκδικηθεῖ τό θάνατο τοῦ πατέρα του. Ἀλλά ὅμως δέν μποροῦσε νά τό κάνει καί ξαφνικά κατέβασε τό σπαθί καί γονάτισε μπρός στόν βασιλιά.

Ὅταν ὁ Βραχμαντάττα ἄκουσε τήν ἱστορία τοῦ πρίγκηπα καί τά τελευταῖα λόγια τοῦ πατέρα του, ἐντυπωσιάσθηκε πολύ καί ζήτησε συγγνώμη. Ἀργότερα ξανάδωσε στόν πρίγκηπα τό παλιό του βασίλειο καί οι δυό χῶρες ἔζησαν φιλικά γιά πολύ καιρό.

Οἱ τελευταῖες λέξεις τοῦ βασιλιά Συμφορά "Μήν ψάχνεις γιά πολύ καιρό", σήμαιναν ὅτι ἡ πικρία δέν μπορεῖ νά κρατήσει πολύ. "Μήν κάνεις βιαστικές πράξεις" σήμαινε ὅτι ἡ φιλία δέν πρέπει νά διακόπτεται ἀπότομα.

Ἡ πικρία δέν μπορεῖ νά ἱκανοποιηθεῖ μέ τήν πικρία. Μπορεῖ νά ἐξαφανισθεῖ μόνο ἄν τήν ξεχάσεις.

Μέσα σέ μιά Βουδδιστική Ἀδελφότητα πού βασίζεται στήν ἁρμονία τῆς σωστῆς διδασκαλίας, τό κάθε μέλος πρέπει πάντα νά ἐκτιμᾶ τό πνεῦμα αὐτῆς τῆς ἱστορίας.

Καί ὄχι μόνο τά μέλη τῆς Βουδδιστικῆς Ἀδελφότητας, ἀλλά ὅλοι οἱ ἄνθρωποι γενικά πρέπει νά ἐκτιμοῦν καί νά ἐφαρμόζουν αὐτό τό πνεῦμα στήν καθημερινή τους ζωή.

II
Η ΒΟΥΔΔΙΚΗ ΧΩΡΑ

1. Ὅπως ἐξηγήσαμε ἄν μία Ἀδελφότητα δέν ξεχάσει τό καθῆκον της νά ἐξαπλώνει τή Διδασκαλία τοῦ Βούδδα καί νά ζεῖ ἁρμονικά, θά μεγαλώνει σταθερά καί ἡ διδασκαλία της θά ξαπλώνεται πιό πλατειά.

Τοῦτο σημαίνει ὅτι συνεχῶς περισσότεροι ἄνθρωποι θά ἀναζητοῦν τή Φώτιση. Σημαίνει ἀκόμα ὅτι οἱ κακές δυνάμεις τῆς ἀπληστίας, τοῦ θυμοῦ καί τῆς ἀνοησίας πού καθοδηγοῦνται ἀπό τό διάβολο τῆς ἄγνοιας καί τῆς λαγνείας, θά ἀρχίσουν νά ὑποχωροῦν καί ὅτι σοφία, φῶς, πίστη καί χαρά θά κυριαρχήσουν.

Τό βασίλειο τοῦ διαβόλου εἶναι γεμᾶτο ἀπληστία, σκοτάδι, πάλη, τσακωμούς, αἱματοχυσίες, ζήλεια, προκατάληψη, μῖσος, ἀπάτη, κολακεία, ὑποκρισία, μυστικότητα καί καταχρήσεις.

Ἄς ὑποθέσουμε τώρα ὅτι τό φῶς τῆς σοφίας φωτίζει αὐτό τό βασίλειο, ἡ βροχή τῆς συμπόνιας πέφτει πάνω του καί ἡ πίστη ἀρχίζει νά ριζώνει, ἔτσι πού τά ἄνθη τῆς χαρᾶς ἀρχίζουν νά σκορποῦν τό ἄρωμά τους. Τότε αὐτό τό βασίλειο τοῦ διαβόλου θά γίνει μιά Ἁγνή Χώρα τοῦ Βούδδα.

Ὅπως δέ τό ἀπαλό ἀεράκι καί τά πρῶτα μπουμπούκια σέ ἕνα κλαδί ἀναγγέλλουν τόν ἐρχομό τῆς ἄνοιξης, ἔτσι ὅταν φθάσει κάποιος στή Φώτιση, τό χορτάρι, τά δέντρα, τά βουνά, τά ποτάμια καί ὅλα τά ἄλλα πράγματα ἀρχίζουν νά πάλλουν μέ ζωή καινούργια.

Ὅταν τό πνεῦμα ἐξαγνισθεῖ, ὅλο τό περιβάλλον ἐξαγνίζεται μαζί του.

2. Σέ μιά χώρα ὅπου ἐπικρατεῖ ἡ ἀληθινή διδασκαλία, ὁ κάθε κάτοικος ἔχει ἕνα νοῦ ἀγνό καί γαλήνιο. Πραγματικά, ἡ συμπόνια τοῦ Βούδδα εὐεργετεῖ ἀκούραστα ὅλους τούς ἀνθρώπους, καί τό λαμπερό Του πνεῦμα

ἐξορκίζει ὅλες τίς σπιλώσεις, διώχνοντάς τις ἀπό τό νοῦ των.

Ἕνα πνεῦμα ἀγνό σύντομα γίνεται βαθύ, προσαρμόζεται στήν Εὐγενῆ Ἀτραπό, χαίρεται νά δίνει, τηρεῖ τούς κανόνες καί ἀντιστέκεται στούς πειρασμούς. Γίνεται ἕνα πνεῦμα ἐργατικό, ἤρεμο καί φρόνιμο, ἕνα πνεῦμα συμπονετικό, ἕνα πνεῦμα πού ὁδηγεῖ τόν κόσμο στή Φώτιση μέ πολλούς καί περίτεχνους τρόπους. Ἔτσι οἰκοδομεῖται ἡ Βουδδική Χώρα.

Ἕνα σπίτι μέ γυναίκα και παιδιά μεταμορφώνεται σέ σπίτι ὅπου ὁ Βούδδας εἶναι παρών. Μιά χώρα πού ὑποφέρει ἀπό κοινωνικές διακρίσεις, μέ παρόμοιο τρόπο μεταμορφώνεται σέ ὁμάδα ἀδελφωμένων ψυχῶν.

Ἕνα χρυσό παλάτι αἰματοβαμένο δέν μπορεῖ νά γίνει κατοικία τοῦ Βούδδα. Μιά μικρή καλύβα, ὅπου γλυστράει τό φεγγαρόφωτο μέσα ἀπό τρύπες στό ταβάνι, μπορεῖ – ἄν τό πνεῦμα τοῦ νοικοκύρη εἶναι ἀγνό.

Ὅταν μιά Χώρα Βουδδική εἶναι θεμελιωμένη στό ἀγνό πνεῦμα ἑνός καί μόνου ἀνθρώπου, αὐτό τό μοναδικό ἀγνό πνεῦμα προσελκύει καί ἄλλα παρόμοια πνεύματα στήν ὁμόνοια τῆς Ἀδελφότητας. Ἡ Πίστη στό Βούδδα ἀπλώνεται ἀπό τό ἄτομο στήν οἰκογένεια, ἀπό τήν οἰκογένεια στό χωριό, ἀπό τό χωριό στίς κωμοπόλεις καί ἐν συνεχεία στίς πόλεις, τίς χῶρες καί τελικά σ'ὁλόκληρο τόν κόσμο.

Πραγματικά, ἡ σοβαρότητα καί ἡ πίστη στή διάδοση τῆς διδασκαλίας τοῦ Ντάρμα εἶναι τά στοιχεῖα πού δημιούργησαν τή Βουδδική Χώρα.

3. Σίγουρα, ἀπό μιά ὀπτική γωνία, ὁ κόσμος, μέ ὅλη τήν ἀπληστία, τήν ἀδικία καί τίς αἱματοχυσίες του, μοιάζει διαβολικός. Ἀλλά ὅσο περισσότεροι ἄνθρωποι πιστεύουν στή Φώτιση τοῦ Βούδδα, τόσο περισσότερο τό αἷμα γίνεται γάλα καί ἡ ἀπληστία. Ἔτσι ἡ διαβολική χώρα γίνεται σιγά σιγά Ἁγνή Χώρα τοῦ Βούδδα.

Μοιάζει ἀκατόρθωτο νά ἀδειάσεις ἕνα ὠκεανό μέ μιά μικρή κουτάλα. Ἀλλά ἡ ἀκλόνητη ἀποφασιστικότητα πού χρειάζεται γιά νά ξεκινήσει κανείς κάτι τέτοιο, ἀκόμα καί ὅταν γνωρίζει πώς θά περάσουν ἄπειρες ζωές πρίν τό καταφέρει, εἶναι τό πνεῦμα πού ἀπαιτεῖται γιά νά ὁδεύσει πρός τή Φώτιση τοῦ Βούδδα.

Ὁ Βούδδας περιμένει στήν ἀπέναντι ὄχθη, δηλαδή στόν κόσμο τῆς Φώτισής Του, ὅπου δέν ἐνδημοῦν ἀπληστία, θυμός, ἄγνοια, πόνος, ἀγωνία, ἀλλά ὑπάρχουν μόνο τό φῶς τῆς σοφίας καί ἡ βροχή τῆς συμπόνιας.

Εἶναι μιά χώρα εἰρηνική, ἕνα καταφύγιο γι'αὐτούς πού ὑποφέρουν, θλίβονται κι'ἀγωνιοῦν. Ἕνας χῶρος ξεκούρασης γι'αὐτούς πού ἐξαντλοῦνται στήν προσπάθειά τους νά διαδώσουν τίς διδασκαλίες τοῦ Ντάρμα.

Σ'αὐτήν τήν Ἁγνή Χώρα ὑπάρχουν ἄπλετο φῶς καί αἰώνια Ζωή. Ὅσοι φθάνουν ἐκεῖ δέν θά γυρίσουν ποτέ στόν κόσμο τῆς πλάνης.

Καί πραγματικά, αὐτή ἡ Ἁγνή Χώρα, ὅπου τά λουλούδια ἀρωματίζουν τόν ἀέρα μέ σοφία καί τά που-

λιά ὑμνοῦν τό ἅγιο Ντάρμα, εἶναι ὁ τελικός προορισμός ὅλης τῆς ἀνθρωπότητας.

4. Ἄν καί αὐτή ἡ Ἁγνή Χώρα εἶναι τόπος ξεκούρασης, δέν εἶναι χῶρος τεμπελιᾶς. Τά παρτέρια μέ τά εὐωδιαστά λουλούδια δέν εἶναι ἐκεῖ γιά νά γίνονται αἰτία νωθρότητας ἀλλά ἀποτελοῦν πτυχές τῆς ἀναψυχῆς καί ξεκούρασης μέ τίς ὁποῖες ξαναβρίσκει κανείς τήν ἐνεργητικότητα καί τό ζῆλο γιά νά συνεχίσει τήν ἀποστολή τοῦ Βούδδα ὑπέρ τῆς Φώτισης.

Ἡ ἀποστολή τοῦ Βούδδα δέν ἔχει τέλος. Ὅσο ζοῦν ἄνθρωποι καί ὑπάρχουν ζῶα, ὅσο πνεύματα ἐγωϊστικά καί σπιλωμένα δημιουργοῦν δικούς τους κόσμους καί καταστάσεις, δέν ὑπάρχει τέλος στήν ἀποστολή Του.

Τά παιδιά τοῦ Βούδδα, πού ἔχουν φθάσει στήν Ἁγνή Χώρα μέ τή βοήθεια τῆς μεγάλης δύναμης τοῦ Ἀμίντα, εἶναι πρόθυμα νά γυρίσουν στή χώρα ἀπό ὅπου ἦρθαν καί ὅπου ἔχουν ἀκόμα δεσμούς. Ἐκεῖ συμμετέχουν στό ἔργο τοῦ Βούδδα.

Ὅπως τό φῶς ἑνός μικροῦ κεριοῦ ἀπλώνεται ἀπό τό ἕνα στό ἄλλο διαδοχικά, ἔτσι τό φῶς τῆς συμπόνιας τοῦ Βούδδα περνάει ἀπό τό ἕνα πνεῦμα στό ἄλλο, ἀσταμάτητα.

Τά παιδιά τοῦ Βούδδα, καταλαβαίνοντας τή μεγάλη Του καρδιά ἀναλαμβάνουν νά συνεχίσουν τήν ἀποστολή τῆς Φώτισης καί τοῦ ἐξαγνισμοῦ μεταδίδοντάς την

ἀπό τή μιά γενιά τήν ἄλλη, γιά νά δοξάσουν τή Χώρα τοῦ Βούδδα, αἰώνια καί παντοτεινά.

III
ΕΚΕΙΝΟΙ ΠΟΥ ΔΟΞΑΣΘΗΚΑΝ ΣΤΗ ΒΟΥΔΔΙΚΗ ΧΩΡΑ

1. Ἡ Συαμαβάτι, ἡ σύντροφος τοῦ Βασιλιά Οὐνταγιάνα, ἦταν βαθειά ἀφοσιωμένη στό Βούδδα.

Ζοῦσε στά πιό ἀπομονωμένα δώματα τοῦ παλατιοῦ καί δέν ἔβγαινε ἔξω, ἀλλά ἡ ὑπηρέτριά της Οὐτάρα, πού εἶχε ἐξαίρετη μνήμη, ἔβγαινε καί παρακολουθοῦσε τά κηρύγματα τοῦ Βούδδα.

Ὅταν γυρνοῦσε στό παλάτι ξανάλεγε στή βασίλισσα τίς διδασκαλίες τοῦ Εὐλογημένου καί ἔτσι ἡ βασίλισσα ἀποκτοῦσε συνεχῶς μεγαλύτερη σοφία καί πίστη.

Ἡ δεύτερη γυναίκα τοῦ Βασιλιά ζήλευε τήν πρώτη καί ἤθελε νά τή σκοτώσει. Τή συκοφαντοῦσε στό Βασιλιά, μέχρι πού ἐκεῖνος τήν πίστεψε καί θέλησε ὄντως νά σκοτώσει τήν πρώτη του γυναίκα.

Ἡ βασίλισσα Συαμαβάτι στάθηκε ὅμως μπρός τόν βασιλιά τόσο ἤρεμη, ὥστε ἐκεῖνος δέν βρῆκε τό κουράγιο νά τή σκοτώσει. Ἐπανακτώντας τήν αὐτοκυριαρχία του, τῆς ζήτησε συγγνώμη γιά τή δυσπιστία του.

Ἡ ζήλεια ὅμως τῆς δεύτερης γυναίκας μεγά-

λωνε κι'ἔστειλε μερικούς κακοποιούς νά βάλουν φωτιά στά ἀπομονωμένα δώματα τοῦ παλατιοῦ κατά τήν ἀπουσία τοῦ βασιλιά. Ἡ Συαμαβάτι ἔμεινε ἤρεμη, ἔδωσε θάρρος στίς πανικόβλητες ὑπηρέτριες καί μετά, χωρίς φόβο, πέθανε γαλήνια σύμφωνα μέ τό πνεῦμα πού εἶχε διδαχθεῖ ἀπό τόν Εὐλογημένο. Ἡ Οὐττάρα, πέθανε κί αὐτή μαζι της στή φωτιά.

Ἀπό τίς πολλές μαθήτριες τοῦ Βούδδα, αὐτές οἱ δύο ἦσαν οἱ πιό τιμημένες: ἡ βασίλισσα Συαμαβάτι σάν ἕνα συμπονετικό πνεῦμα καί ἡ ὑπηρέτριά της, Οὐττάρα, σάν μιά καλή πιστή.

2. Ὁ πρίγκηπας Μαχανάμα, τῆς φυλῆς Σάκυα καί ξάδελφος τοῦ Βούδδα εἶχε μεγάλη πίστη στίς διδασκαλίες Του καί ἦταν ἕνας ἀπό τούς πιό πιστούς Του ὀπαδούς.

Ἐκείνη τήν ἐποχή, ἕνας βασιλιᾶς βίαιος πού λεγόταν Βιρουντάκα, ἀπό τήν Κοσάλα, κατέκτησε τή φυλή τῶν Σάκυας. Ὁ πρίγκηπας Μαχανάμα πῆγε στό βασιλιά καί τόν παρακάλεσε νά χαρίσει τή ζωή στό λαό του, ἀλλ'ἐκεῖνος δέν ἤθελε νά τόν ἀκούσει. Πρότεινε τότε στό βασιλιά νά ἀφήσει νά φύγουν ὅποιοι αἰχμάλωτοι προλάβαιναν, ὅσο ὁ ἴδιος θά ἔμενε κάτω ἀπό τό νερό μιᾶς κοντινῆς λιμνούλας.

Ὁ βασιλιάς συμφώνησε σ'αὐτό, γιατί σκέφθηκε ὅτι ὁ Μαχανάμα θά μποροῦσε νά μείνει πολύ λίγο κάτω ἀπό τό νερό.

Ἡ πύλη τοῦ κάστρου ἄνοιξε καθώς ὁ Μαχανάμα βούτηξε στό νερό καί ὁ κόσμος ἄρχισε νά τρέχει σάν τρελός γιά νά σωθεῖ. Ὅμως ὁ Μαχανάμα δέν ξανανέβηκε στήν ἐπιφάνεια, δένοντας τά μαλλιά του στήν ὑποβρύχια ρίζα μιᾶς ἰτιᾶς καί θυσιάζοντας ἔτσι τή ζωή του γιά τό λαό.

3. Ἡ Οὐτπαλαβάρνα ἦταν μιά πασίγνωστη καλόγρια, τῆς ὁποίας ἡ σοφία συγκρινόταν μέ ἐκείνη τοῦ Μαουντγκαλυαγιάνα, ἑνός μεγάλου μαθητῆ τοῦ Βούδδα. Ἦταν πράγματι ἡ πρώτη ἀπό ὅλες τίς καλόγριες καί ἡγουμένη – πάντα ἀκούραστη στό νά τίς διδάσκει.

Ὁ Ντεβαντάττα ἦταν ἕνας ἄνθρωπος πολύ διεφθαρμένος καί μοχθηρός, πού δηλητηρίασε τό μυαλό τοῦ βασιλιά Ἀζατασάτρου καί τόν ἔπεισε νά στραφεῖ ἐνάντια στίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα. Ὅμως ἀργότερα ὁ βασιλιάς μετάνοιωσε, χάλασε τή φιλία του μέ τόν Ντεβαντάττα, κι ἔγινε ὁ ἴδιος ταπεινός μαθητής τοῦ Βούδδα.

Κάποτε πού ὁ Ντεβαντάττα διώχνονταν ἀπό τήν πύλη τοῦ παλατιοῦ ἐνῶ προσπαθοῦσε νά δεῖ τό βασιλιά, συνάντησε τήν Οὐτπαλαβάρνα πού ἔβγαινε ἀπό ἐκεῖ. Τοῦτο τόν ἐξαγρίωσε, ἔτσι πού τή χτύπησε καί τραυμάτισε σοβαρά.

Ἐκείνη γύρισε στό μοναστήρι πονώντας πολύ, κι ὅταν οἱ ἄλλες καλόγριες προσπάθησαν νά τήν ἀνακουφίσουν τούς εἶπε: "Ἀδελφές, ἡ ἀνθρώπινη ζωή εἶναι τό ἀπρόβλεπτο, τά πάντα εἶναι παροδικά

καί χωρίς ἐγώ. Μόνο ὁ κόσμος τῆς Φώτισης εἶναι γαλήνιος καί εἰρηνικός. Πρέπει νά συνεχίσετε τήν ἄσκησή σας." Ἀμεσως μετά πέθανε.

4. *Ὁ Ἀνγκουλιμάγια, ἕνας τρομερός ληστής πού εἶχε σκοτώσει πολλούς ἀνθρώπους, σώθηκε κάποτε ἀπό τόν Εὐλογημένο καί ἔγινε μέλος τῆς Ἀδελφότητας.*

Μιά μέρα πῆγε νά ζητιανέψει σέ κάποια πόλη καί τράβηξε πολλά γιά τίς παλιές, κακές του πράξεις.

Οἱ κάτοικοι ἔπεσαν ἐπάνω του καί τόν χτυπούσαν δυνατά, ἀλλά ἐκεῖνος γύρισε στόν Εὐλογημένο μέ τό κορμί του μέσα στά αἵματα καί ἔπεσε στά πόδια Του εὐχαριστώντας Τον γιά τήν εὐκαιρία πού τοῦ ἔδωσε νά ὑποφέρει γιά τίς προηγούμενες κακές του πράξεις.

Εἶπε: "Εὐλογημένε, τό ὄνομά μου ἀρχικά σήμαινε 'Κανένα κακό', ἀλλά ἀπό ἄγνοια ἀφήρεσα πολλές πολύτιμες ζωές καί ἀπό τόν καθένα ἔκοβα κι'ἕνα δάκτυλο. Γι'αὐτό ἄρχισαν νά μέ φωνάζουν Ἀνγκουλιμάγια, δηλαδή 'ὁ συλλέκτης τῶν δακτύλων'!

"Μετά ἀπό τήν ἔμπρακτη ἐκδήλωση τῆς συμπόνιας Σου δέχθηκα τή σοφία καί ἀφοσιώθηκα στά τρία πετράδια – τό Βούδδα, τό Ντάρμα καί τή Σάνγκα. Ὅταν κανείς ὁδηγεῖ ἕνα ἄλογο ἤ μιάν ἀγελάδα, πρέπει νά χρησιμοποιεῖ μαστίγιο ἤ ἕνα σκοινί. Ἐσύ ὅμως, Εὐλογημένε, ἐξάγνισες τό πνεῦμα μου χωρίς τή χρήση μαστιγίου, σκοινιοῦ ἤ σπιρουνιοῦ.

"Σήμερα, Εὐλογημένε, ὑπέμεινα μόνο ὅσα χρώσταγα. Δέν θέλω νά συνεχίσω νά ζῶ. Δέν θέλω νά πεθάνω. Περιμένω μόνο νά ἔρθει ἡ ὥρα μου".

5. Ὁ Μαουντγκαλυαγιάνα, μαζί μέ τόν ἱερό Σαριπούτρα, ἦταν ὁ ἕνας ἀπό τούς δύο μεγαλύτερους μαθητές τοῦ Βούδδα. Ὅταν οἱ δάσκαλοι τῶν ἄλλων θρησκειῶν εἶδαν ὅτι τό καθάριο νερό τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα ἐξαπλωνόταν καί ὅτι ὁ κόσμος τό ρουφοῦσε, ζήλεψαν καί ἔβαλαν διάφορα ἐμπόδια στή διάδοση τῆς διδασκαλίας Του.

Ἀλλά κανένα ἀπό τά ἐμπόδια δέν μπόρεσε νά σταματήσει ἤ νά προλάβει τή διάδοση τῆς διδασκαλίας Του. Οἱ πιστοί τῶν ἄλλων θρησκειῶν προσπάθησαν νά σκοτώσουν τόν Μαουντγκαλυαγιάνα.

Δυό φορές δραπέτευσε ἀλλά τήν τρίτη περικυκλώθηκε ἀπό πολλούς εἰδωλολάτρες καί ὑπέκυψε στά χτυπήματά τους.

Μέ τό μυαλό προσανατολισμένο στή Φώτιση, δέχθηκε ἤρεμα τά χτυπήματά τους, ἔτσι πού ἄν καί ἡ σάρκα του ξεσχιζόταν καί τά κόκκαλά του ἔσπαζαν, ξεψύχησε γαλήνια.

ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ
"ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ"

Συντμήσεις: DN-Dīgha Nikāya
MN-Majjhima Nikāya
SN-Saṃyutta Nikāya
AN-Aṅguttara Nikāya

Μέρος	*Σελίδα*	*Σειρά*	*Πηγή*
			ΒΟΥΔΔΑΣ
Κεφάλαιο 1			
1	2	1	*Διάφορες γραφές*
	4	27	AN 3-38, Sukhumâlâ-sutta
	5	14	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	5	27	*Διάφορες γραφές*
	7	3	MN 9-85, Bohdirâjakumâra-sutta
	7	8	*Διάφορες γραφές*
	7	14	Sutta-nipâta 3-2, Padhâna-sutta
	7	19	*Διάφορες γραφές*
	8	13	Vinaya, Mahâvagga 1
	9	15	DN 16, Mahâparinibbâna-sutta
2	10	22	DN 16, Mahâparinibbâna-sutta
	11	17	Parinibbâna-sutta
	13	13	Parinibbâna-sutta
	13	20	DN 16, Mahâparinibbâna-sutta

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
Κεφάλαιο 2			
1	15	1	Amitâyur-dhyâna & Vimala-kîrtinirdésa sûtras
	15	1	Sûraṃgama-sûtra
	15	13	Vimalakîrti-nirdeśa &
	15	19	Mahâparinirvâṇa sûtra
	16	8	Saddharimapuṇḍarîka-sûtra 16
	17	1	Mahâyâna-jâtaka-cittabhûmi-parîkśa-sûtra
	17	9	Mahâparinirvâṇa-sûtra
2	19	1	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 3
	20	1	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 4
	21	17	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 5
3	22	23	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 16
Κεφάλαιο 3			
1	25	1	Avataṃsaka-sûtra 5
	26	6	Mahaparinirvâṇa-sûtra
	26	12	Avataṃsaka-sûtra
	26	21	Suvarṇaprabhâsottamarâja-sûtra 3
2	29	9	Avataṃsaka-sûtra
	29	16	Avatamsaka-sûtra 34, Gaṇḍavyûha
	29	21	Μικρότερη Sukhâvatîvyûha-sûtra
	30	1	Avataṃsaka-sûtra

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	30	6	SN 35-5
	30	10	Mahâparinirvâṇa-sûtra
3	32	11	MN 8-77, Mahâsakulûdayi-sutta
	33	7	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	33	17	Laṅkâvatâra-sûtra
	34	3	Avataṃsaka-sûtra 32
	34	21	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 25
	34	28	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	35	13	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 2
	35	20	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 2

ΝΤΑΡΜΑ

Κεφάλαιο 1

1	38	1	Vinaya, Mahâvagga 1-6 & SN 56-11-12, Dhammacakrapravartana-sutta
	39	20	Itivuttaka 103
	40	6	MN 2, Savvâsava-sutta
	40	14	Γραφή Σαρανταδύο Μερῶν 18
	41	3	Śrîmalâdevîsiṃhanâda-sûtta
3	42	23	Avataṃsaka-sûtra 22, Daśabhûmika

Κεφάλαιο 2

1	46	1	MN 4-35, Cûḷasaccaka-sutta

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	48	15	AN 5-49, Rajah-muṇḍa-sutta
	48	27	AN 4-185, Samaṇa-sutta
	49	8	AN 3-134, Uppâda-sutta
2	49	16	Laṅkâvatâra-sûtra
	49	21	Avataṃsaka-sûtra 2
	50	6	Avataṃsaka-sûtra 16
	50	18	Avataṃsaka-sûtra 22, bhûmika
	51	1	Laṅkâvatâra-sûtra
	51	7	AN 4-186, Ummagga-sutta
	51	12	Dhammapada 1, 2, 17, 18
	52	1	SN 2-1-6, Kâmada-sutta
3	52	15	Avataṃsaka-sûtra 16
	52	24	Laṅkâvatâra-sûtra
	53	17	MN 3-22, Alagaddûpama-sutta
	54	11	Laṅkâvatâra-sûtra
	55	16	Laṅkâvatâra-sûtra
4	57	10	Viṅaya, Mahâvagga 1-6
	58	1	Laṅkâvatâra-sûtra
	58	6	SN 35-200, Dârukkhandha-sutta
	58	18	Laṅkâvatâra-sûtra *καί ἄλλες*
	59	8	MN 2-18, Madhupiṇḍika-sutta
	59	20	Laṅkâvatâra-sûtra
	60	14	Laṅkâvatâra-sûtra

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	61	14	Vimalakîrti-nirdeśa-sûtra
	63	20	Avatamsaka-sûtra 34, Gaṇ-ḍavyûha
	64	4	Laṅkâvatâra-sûtra *καί ἄλλες*
Κεφάλαιο 3			
1	65	1	Vinaya, Mahâvagga 1-5
	65	19	Vinaya, Cûḷavagga 5-21
	66	9	Śûraṃgama-sûtra
2	71	13	Śûraṃgama-sûtra
	73	10	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	73	18	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 7 & Śûraṃgama-sûtra
	74	8	Avataṃsaka-sûtra 32
	74	14	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	74	19	Brahmajâla-sûtra
	75	3	Mahâparinirvâṇa-sûtra
3	75	26	Mahâparinirvâṇa-sûtra
Κεφάλαιο 4			
1	81	1	Śrîmâlâdevîsiṃhanâda-sûtra
	82	13	AN 2-11
	82	18	Itivuttaka 93
	82	28	Vinaya, Mahâvagga
	83	11	AN-3-68, Aññâtiṭṭhika-sutta

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	84	1	AN 3-34, Aḷavaka-sutta
	84	19	Vaipulya-sûtra
	84	25	Vinaya, Mahâvagga 1-6, Dhammacakrapravartana-sutta
	85	3	MN 2-14, Cûladukkhakkhandha-sutta
	85	22	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	86	23	Itivuttaka 24
2	88	18	MN 6-51, Kandaraka-suttanta
	89	11	AN 3-130
	89	22	AN 3-113
3	90	11	Itivuttaka 100
	90	22	Saṃyuktaratnapiṭaka-sûtra
	91	25	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	93	4	AN 3-62
	93	22	AN 3-35, Devadûta-sutta
	95	1	Therîgâthâ Aṭṭhakathâ
4	95	24	Sukhâvatîvyûha-sûtra, Τόμος 2ος

Κεφάλαιο 5

1	102	1	Sukhâvatîvyûha-sûtra, Τόμος 1ος
	105	18	Sukhâvatîvyûha-sûtra Τόμος 2ος

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	107	3	Amitâyur-dhyâna-sûtra
2	110	17	Μικρότερη Sukhâvatîvyûha-sûtra

ΑΣΚΗΤΙΚΗ

Κεφάλαιο 1			
1	116	1	MN 2, Sabbâsava-sutta
	118	3	MN 3-26, Ariyapariyesana-sutta
	118	21	SN 35-206, Chapâna-sutta
	119	21	Γραφή Σαρανταδύο Μερῶν 41-2
	122	6	MN 2-19, Dvedhâvitakka-sutta
	122	27	Dhammapada Aṭṭhakathâ
2	123	26	AN 3-117
	124	12	MN 3-21, Kakacûpama-sutta
	127	9	MN 3-23, Vammîka-sutta
	128	24	Jataka IV-497, Mâtaṅga-Jâtaka
	132	7	Γραφή Σαρανταδύο Μερῶν 9
	132	16	Γφαφή Σαρανταδύο Μερῶν 11
	133	9	Γραφή Σαρανταδύο Μερῶν 13
	134	13	AN 2-4, Samacitta-sutta
	135	1	Saṃyuktaratnapiṭaka-sûtra
3	144	23	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	145	19	Saṃyuktaratnapiṭaka-sûtra

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
Κεφάλαιο 2			
1	150	1	MN 7-63, Cûḷamâlunkya-suttanta
	152	13	MN 3-29, Mahâsâropama-sutta
	154	2	Mahâmâyâ-sûtra
	154	19	Theragâthâ Aṭṭhakathâ
	156	12	MN 3-28, Mahâhatthipadopama-sutta
	157	3	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	157	6	Avadânaśataka-sûtra
	158	22	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	160	16	Pañcaviṃśati-sâhasrikâ-prajñâpâramitâ-sûtra
	161	27	Avataṃsaka-sûtra 34, Gaṇḍa-vyûha
2	163	21	AN 3-88
	164	21	AN 3-81
	164	28	AN 3-82
	165	18	Parinibbâna-sutta Τόμος 2ος
	166	22	MN 14-141, Saccavibhanga-sutta
	167	27	Parinibbâna-sutta Τόμος 2ος
	168	18	AN 5-16, Bala-sutta
	168	26	Avataṃsaka-sûtra 6
	169	25	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	170	11	Saṃyuktaratnapiṭaka-sûtra

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	171	3	Suvarṇaprabhâsa-sûtra 26
	171	20	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	172	21	Theragâthâ Aṭṭhakathâ
	173	11	Jâtaka 55, Pañcâvudha-Jâtaka
	174	12	Itivuttaka 39 & 40
	174	26	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	175	1	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	175	4	AN 5-12
	175	12	Parinibbâna-sutta
	175	24	Śûraṃgama-sûtra
3	176	26	SN 55-21 & 22, Mahânâma-sutta
	177	21	AN 5-32, Cundi-sutta
	178	3	Vimalakîrti-nirdeśa-sûtra
	178	20	Śûraṃgama-sûtra
	178	22	Sukhâvatîvyûha-sûtra Τόμος 2ος
	179	9	SN 1-4-6
	179	12	Avataṃska-sûtra 33
	180	8	Avataṃsaka-sûtra 24
	180	20	Suvarnaprabhâsa-sûtra 4
	181	7	Amitâyur-dhyâna-sûtra
	181	11	Sukhâvatîvyûha-sûtra
	181	18	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	182	11	MN 2-16, Cetokhila-sutta

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	183	6	Sukhâvatîvyûha-sûtra, Τόμος 2ος
4	184	1	Dhammapada
	192	1	SN 1-4-6
	192	17	AN
	192	22	Mahâparinirvâṇa-sûtra

Η ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑ

Κεφάλαιο 1

1	194	1	Itivuttaka 100 & MN 1-3, Dhammadâyâda-sutta
	194	9	Itivuttaka 92
	195	1	Vinaya, Mahâvagga 1-30
	195	24	MN 4-39, Mahâ-assapura-sutta
	196	6	MN 4-40, Cûḷa-assapura-sutta
	198	8	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 19
	198	16	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 19
	199	1	Saddharmapuṇḍarîka-sûtra 14
2	200	17	SN 55-37, Mahânâma-sutta
	201	3	AN 3-75
	201	11	SN 55-37, Mahânâma-sutta
	201	17	SN 55-54, Gilâyanaṃ-sutta
	201	24	Avataṃsaka-sûtra 22
	203	11	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	206	8	Avataṃsaka-sûtra 7
	209	4	Mahâmâyâ-sûtra
	210	5	Avataṃsaka-sûtra 21

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	210	24	Mahâparinirvâṇa-sûtra
Κεφάλαιο 2			
1	212	1	DN 31, Singâlovâda-sutta
	217	21	AN 2-4, Samacitta-sutta
	218	12	AN 3-31
	218	22	Jâtaka 417, Kaccâni-Jâtaka
	220	19	DN 31, Singâlovâda-sutta
	221	6	Dhammapada Aṭṭhakathâ 1
2	222	16	AN 4-197
	223	9	AN 5-333 Uggaha-sutta
	224	1	(Βιρμανικά σχόλια)
	224	21	AN 7-59, Sujâta-sutta
	226	18	DN 16, Mahâparinibbâna-sutta
	227	25	Srîmâlâdevîsiṃhanâda-sûtra
3	230	1	DN 16, Mahãparinibbâna-sutta
	231	4	Avatamsaka-sûtra 34, Gaṇḍavyûha
	232	15	Suvarṇaprabhâsa-sûtra 12
	233	11	Bodhisattva-gocaropâya-viṣayavikurvana-nirdeśa-sûtra
Κεφάλαιο 3			
1	240	1	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	241	24	AN 3-118, Soceyyan-sutta
	243	16	SN
	244	5	Vinaya, Mahâvagga 10-1 & 2

Μέρος	Σελίδα	Σειρά	Πηγή
	244	16	DN 16, Mahâparinibbâṇa-sutta
	246	3	Vinaya, Mahâvagga 10-1 & 2
2	248	23	SN
	249	17	The Chûin-kyô-sûtra
	249	25	Vimalakîrti-nirdeśa-sûtra
	251	1	Mahâparinirvâṇa-sûtra
	251	21	Μικρότερη Sukhâvatîvyûha-sûtra
	252	3	Sukhâvatîvyûha-sûtra
	252	20	Vimalak îrti-nirdeśa-sûtra
3	253	6	Dhammapada Aṭṭhakathâ 1
	253	16	AN 34-2
	254	12	Dhammapada Aṭṭhakathâ 1
	255	7	AN 5-1
	255	12	Sarvâstivâda-sanghavedaka-vastu 10
	256	4	MN 9-86, Aṅgulimâla-sutta
	257	4	AN 26

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΣΥΝΤΟΜΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΥ

1. ΙΝΔΙΑ

Ὁ κόσμος ἔφθασε σέ ἕνα ἀπό τούς πιό ἀξιοπρόσκετους σταθμούς τῆς μακρᾶς του πορείας πρός τήν πνευματική ἀνέλιξη ὅταν τό "Φῶς τῆς Ἀσίας" πλημμύρισε τήν κεντρική περιοχή τῆς Ἰνδίας. Ἡ ἀνθρωπότητα γνώρισε τή στιγμή ἐκείνη ἕνα ἰσχυρότατο ἀνάβλυσμα τῆς Πηγῆς τῆς Μεγάλης Σοφίας καί Συμπόνιας, πού ἀπό τότε μέχρι σήμερα δέν σταμάτησε νά ἀνακουφίζει μέ τά πλούσια νερά της τό μονίμως διψασμένο ἀνθρώπινο πνεῦμα.

Ὁ Γκοτάμα Βούδδας, πού ἔγινε ἀργότερα γνωστός ὡς Σακυαμούνι ἤ "Ὁ σοφός τῆς φυλῆς τῶν Σάκυα", ἐγκατέλειψε τό σπίτι Του, ἔγινε ἐπαίτης καί ἔστρεψε τά βήματά Του πρός τό νότο πρός τήν πόλη Μαγκάντα. Πιστεύεται ὅτι στά μέσα τοῦ 5ου αἰώνα π.Χ. φωτίσθηκε κάτω ἀπό τό δέντρο Μπόντι στήν πόλη ἐκείνη. Συνέχισε τίς ἄοκνες προσπάθειές του γιά σαραντα πέντε ὁλόκληρα χρόνια, μέχρι τό "Μεγάλο Θάνατό" Του, μέ τόν ὁποῖο μπῆκε στή Μαχαπάρι-Νιρβάνα, κηρύσσοντας τή Σοφία καί τή Συμπόνια. Σάν ἀποτέλεσμα τοῦ ἔργου του μεγάλοι Βουδδιστές συνέχισαν νά ἐμφανίζονται σταθερά στά βασίλεια καί στίς διάφορες φυλές τῆς Κεντρικῆς Ἰνδίας.

Τήν ἐποχή τοῦ βασιλιᾶ Ἀσόκα (βασίλεψε 268-232 π.Χ.) τοῦ τρίτου ἡγεμόνα τοῦ βασιλείου τῶν Μαούρυα, ἡ διδασκαλία τοῦ Γκοτάμα Βούδδα ἁπλώθηκε ὄχι μόνο σ'ὅλη τήν Ἰνδία, ἀλλά καί ἔξω ἀπό αὐτήν.

Οἱ Μαούρυα ἔστησαν τό πρῶτο ἑνωμένο βασίλειο στήν Ἰνδία. Αὐτό τό βασίλειο, κατά τήν ἐποχή τοῦ πρώτου ἀρχοντάτου του Τσαντραγκούπτα (βασίλεψε: 316-293 π.Χ. ἤ ἐκεῖ γύρω), κατεῖχε ἤδη μιάν ἀχανῆ περιοχή, πού ἀπλωνόταν βόρεια μέχρι τά Ἰμαλάϊα, ἀνατολικά μέχρι τόν Κόλπο τῆς Βεγγάλης, δυτικά μέχρι τό ὀροπέδιο Χίντου Κούς καί νότια πέρα ἀπό τά

ὄρη Βίντυα. Ὁ Ἀσόκα μεγάλωσε ἀκόμα περισσότερο αὐτήν τήν ἐπικράτεια ἐπεκτείνοντάς την μέχρι τό ὀροπέδιο Ντέκκαν, κατακτώντας τούς Καλίνγκα καί ἄλλους λαούς.

Ὁ Ἀσόκα λέγεται ὅτι ἦταν ἀπό τή φύση του εὐέξαπτος. Ἔτσι ὀνομάσθηκε ἀπό τό λαό του Καντασόκα (Ἀσόκα ὁ Ὀργίλος). Ἡ προσωπικότητά μου ὅμως ἄλλαξε ριζικά ὅταν συνειδητοποίησε τίς τρομερές καταστροφές πού προκάλεσε ὁ πόλεμος μέ τόν ὁποῖο ὑπέταξε τούς Καλίνγκα. Ἀπό τή στιγμή ἐκείνη καί ἔπειτα ὁ Ἀσόκα ἔγινε ἀκούραστος ὀπαδός τῆς διδασκαλίας τῆς Σοφίας καί τῆς Συμπόνιας, κάνοντας πολλά ἔργα ὡς πιστός πιά τοῦ Βουδδισμοῦ. Ἀνάμεσα σ'αὐτά ἀξιοσημείωτα εἶναι καί τά παρακάτω δύο:

1) Τά "Σκαλιστά Διατάγματα" τοῦ Ἀσόκα" βασισμένα στή Βουδδιστική διδασκαλία καί χαραγμένα σέ πέτρινες κολῶνες ἤ σέ λείους βράχους. Τά διατάγματα αὐτά εἶχαν στηθεῖ σέ πολλά μέρη τῆς Ἰνδίας, διαδίδοντας ἔτσι τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα.

2) Οἱ βουδδιστικές ἱεραποστολές πρός γύρω χῶρες γιά νά τούς μεταδοθεῖ ἡ διδασκαλία τῆς Σοφίας καί τῆς Συμπόνιας. Ἀξιοσημείωτο εἶναι ὅτι πολλές ἀποστολές στάλθηκαν σέ μέρη, ὅπως ἡ Συρία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Κυρηνία, ἡ Μακεδονία καί ἡ Ἤπειρος, διαδίδοντας τό Βουδδισμό καί στή Δύση. Ἀκόμα ὁ Μακέντρα, ἀπεσταλμένος τοῦ Ἀσόκα στήν Ταμραπάρνι (ἤ Σρί Λάνκα), πέτυχε "Νά διαδόσει τή ὑπέροχη βουδδιστική διδασκαλία στήν ὡραία περιοχή τῆς Λανκαντβίπα." Ἔθεσε ἔτσι τά θεμέλια γιά τή διάδοση τῆς Βουδδιστικῆς διδασκαλίας σ'αὐτό τό νησί.

2. ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΣ ΜΑΧΑΓΙΑΝΑ

Ἡ πρός Ἀνατολάς Κίνηση τοῦ Βουδδισμοῦ μνημονεύεται συχνά ἀπό τούς Βουδδιστές τῶν μεταγενέστερων χρόνων. Ἀλλά στούς πρίν ἀπό τό Χριστό αἰῶνες, ἡ προσοχή τῶν Βουδδιστῶν ἦταν καθαρά στραμένη πρός τή Δύση. Μόνο λίγο πρίν ἤ μετά ἀπό τή Χριστιανική Περίοδο ἄρχισαν νά στρέφονται

πρός τήν Ἀνατολή. Πάντως, πρίν ἀναφερθοῦμε σ'αὐτό τό θέμα, πρέπει νά μιλήσομε γιά τή μεγάλη ἀλλαγή πού συνέβαινε στόν ἴδιο τό Βουδδισμό. Ἡ ἀλλαγή αὐτή δέν εἶναι ἄλλο ἀπό τό τότε "Νέο Κύμα", πού ἔγινε γνωστό ὡς Βουδδισμός Μαχαγιάνα ἤ Βουδδισμός τοῦ Μεγάλου Ὀχήματος πού ρίζωσε βαθειά, ἐμφανιζόμενο σάν πασιφανές στοιχεῖο τῆς διδασκαλίς τοῦ Βούδδα.

Ὅμως πότε, πῶς καί ἀπό ποιόν ξεκίνησε αὐτό τό "Νέο Κύμα"; Κανένας μέχρι σήμερα δέν μπόρεσε νά ἀπαντήσει σ'αὐτό τό ἐρώτημα. Τό μόνο πού μπορεῖ νά λεχθεῖ εἶναι ὅτι ἡ τάση αὐτή πρέπει νά ξεκίνησε σ'ὅ,τι ἔχει ἐπικρατήσει νά χαρακτηρίζεται ὡς "γενεαλογία τῆς σκέψης τῆς Μαχασαμγκίκα", σχολῆς τήν ὁποία ἀποτελοῦσαν τά προοδευτικά στοιχεῖα τῶν ἱερέων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Εἶναι ἐπίσης γεγονός ὅτι εἶχαν ὑπάρξει ἤδη μερικά ἀπό τά σημαντικά στοιχεῖα τῶν γραφῶν τῆς Μαχαγιάνα κατά τήν περίοδο ἀπό τοῦ πρώτου ἤ τοῦ δεύτερου π.Χ. αἰῶνα. μέχρι τοῦ πρώτου αἰώνα τῆς Χριστιανικῆς Περιόδου. Ἔστι ὅταν ἡ ἀνώτερη σκέψη τοῦ Ναγκαρτζούνα, μαζί μέ τίς γραφές τῆς Μαχαγιάνα, ἀναπτύχθηκαν πιά, ὁ Βουδδισμός Μαχαγιάνα μπῆκε ζωηρά στό πρῶτο πλάνο τῆς σκηνῆς τῆς ἱστορίας αὐτῆς τῆς θρησκείας.

Ὁ ρόλος πού ἔπαιξε ἡ Μαχαγιάνα ἦταν πολύ σημαντικός στή μακρόχρονη ἱστορία τοῦ Βουδδισμοῦ. Εἰδικά σέ ὅ,τι ἀφορᾶ τήν Κίνα καί τήν Ἰαπωνία, ὁ Βουδδισμός στίς χῶρες αὐτές, σέ ὅλη σχεδόν τή διάρκεια τῆς ἱστορίας τους, ἀναπτύχθηκε κάτω ἀπό τήν ἐπίδραση τῆς διδασκαλίας τῆς Μαχαγιάνα. Τοῦτο δέν ἦταν περίεργο, γιατί ἡ σχολή αὐτή δημιούργησε ἕνα καινούργιο ἰδανικό γιά τή σωτηρία τῶν μαζῶν, οἱ ὁποῖες ὁραματίζονταν πιά τούς καινούργιους ζωντανούς ἅγιους (Μποτισάττβα) νά ἐνσαρκώνουν αὐτό τό ἰδανικό. Ἀκόμα, κάτι πού βοήθησε ἦταν ὅτι τά πνευματικά ἐπιτεύγματα, στούς χώρους τῆς μεταφυσικῆς καί τῆς ψυχολογίας, πού ἐξασφάλισαν οἱ δάσκαλοι τῆς Μαχαγιάνα, ἦσαν ἐκπληκτικά. Ἔτσι, ἄν καί σχετιζόταν πάντα μέ τή διδασκαλία τοῦ Γκοτάμα Βούδδα ἡ Μαχαγιάνα προσέθεσε

σ'αὐτήν πολλές καινούργιες ὄψεις τῆς Σοφίας καί τῆς Συμπόνιας. Μ'αὐτές τίς νεες προσθῆκες, ὁ Βουδδισμός γέμισε θέρμη καί ἐνέργεια καί ἦρθε νά πλουτίσει τίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς, ὅπως τό ὁρμητικό ρεῦμα κάποιου μεγάλου ποταμοῦ.

3. ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΑΣΙΑ

Ἡ Κίνα πρωτογνώρισε τό Βουδδισμό ἀπό τίς χῶρες τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας. Ἔτσι, ἄν πρόκειται νά μιλήσομε γιά τή διάδοση αὐτῆς τῆς διδασκαλίας ἀπό τήν Ἰνδία στήν Κίνα, πρέπει νά μιλήσομε καί γιά τόν ὀνομαζόμενο Δρόμο τῆς Μετάξης. Ὁ δρόμος αὐτός περνοῦσε ἀπο τίς ἀπέραντες ἐκτάσεις τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας καί ἔνωνε τή Δύση μέ τήν Ἀνατολή. Ἀνοίχτηκε δέ ἡ ἐμπορική αὐτή ὁδός κατά τήν ἐποχή τοῦ αὐτοκράτορα Βού τῆς δυναστείας Χάν (βασίλεψε 140-87 π.Χ.). Τήν ἐποχή ἐκείνη τό κράτος τῶν Χάν ἐκτεινόταν μακρυά πρός τή Δύση καί περιλάμβανε διάφορες συνεχόμενες χῶρες ὅπως ἡ Φεργκάνα, ἡ Σογδιάνα, ἡ Τουκχάρα καί ἀκόμα τήν Παρθία στίς ὁποῖες τό ἐμπορικό πνεῦμα πού τούς εἶχε μεταδώσει πρωτύτερα ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος ἦταν ἀκόμη ζωηρότατο. Κατά μῆκος αὐτοῦ τοῦ ἀρχαίου δρόμου πού διέσχιζε αὐτές τίς χῶρες τό μετάξι ἔπαιζε τόν πιό σπουδαῖο ρόλο. Ἐξ'οὗ καί τό ὄνομα Δρόμος τῆς Μετάξης. Ἀπό τήν ἐποχή τοῦ Χριστοῦ καί μετά, ἡ Ἰνδία καί ἡ Κίνα ἄρχισαν τίς μορφωτικές τους ἐπαφές, πρῶτα μέσω τῆς ἐμπορικῆς ὁδοῦ. Ἔτσι, μπορεῖ νά λεχθεῖ ὅτι ὁ Δρόμος αὐτός ὑπῆρξε ἐπίσης καί δρόμος τοῦ Βουδδισμοῦ.

4. ΚΙΝΑ

Ἡ ἱστορία τοῦ Κινέζικου Βουδδισμοῦ ἀρχίζει μέ τήν ἀποδοχή καί μετάφραση τῶν Βουδδιστικῶν γραφῶν ἀπό Κωέζους. Τά παλαιότερο μεταφρασμένο ἔργο ἀπό τούς ἀρχαίους χρόνους λέγεται ὅτι εἶναι τό Σούσίν-ἐρ-τσάνγκ-τσίνγκ (Σούτρα τοῦ Βουδδα σέ Σαρανταδύο Τμήματα), μιά μετάφραση πού ἔγινε ἀπό τόν Κασυαπαματάνγκα καί ἄλλους κατά τήν περίοδο Γίνγκ-Πίνγκ (58-76 μ.Χ.) τοῦ αὐτοκράτορα Μίνγκ τῆς Μεταγενέστερης Ἀνατο-

λικῆς Δυναστείας Χάν. Ὅμως σήμερα πιστεύεται ὅτι αὐτό τό ἔργο δέν εἶναι παρά ἕνας θρύλος. Ἡ ἐπιστήμη ὅμως ἀποδίδει τή μετάφραση αὐτή στόν Ἀν-σί-κάο, πού ἦταν μεταφραστής στό Λό-γιάνγκ ἀπό τό 148 μέχρι τό 171 μ.Χ. Ἀπό ἐκείνη τήν ἐποχή μέχρι τήν ἐποχή τῆς Βόρειας Δυναστείας Σούνγκ (960-1129 μ.Χ.) τό μεταφραστικό ἔργο συνεχίσθηκε ἀδιάλειπτα γιά χίλια σχεδόν χρόνια.

Κατά τά παλαιότερα χρόνια, τόν ἄξονα γιά τή γνωριμία τῶν γραφῶν καί τή μετάφρασή τους ἀποτέλεσαν βασικά οἱ ἱερεῖς ἀπό τίς χῶρες τῆς Κεντρικῆς Ἀσίας, π.Χ. ὁ Ἀν-σί-κάο, πού ἀναφέραμε πρίν, ἦταν ἀπό τήν Παρθία. Ὁ Κάνγκ-σένγκ-κάι ἀπό τήν περιοχή Σάμαρκαντ ἦρθε στή Λό-γιάνγκ τόν 3ο αἰώνα καί μετέφρασε τήν Σουκχαβατιβγιούχα (τό βιβλίο τῆς Ἀπεριόριστης Ζωῆς). Καταγόταν ἀπό τήν περιοχή τῆς Σαμαρκάνδης. Ἀκόμα, ὁ Τσοῦ-φά-χόυ ἤ Ντάρμαράκσα, γνωστός σάν μεταφραστής τῆς "Σαντχαρμα-πουνταρίκα", ἦρθε ἀπό τήν Τουκχάρα καί ἔμεινε στή Λό-γιάνγκ ἀπό τά τέλη τοῦ 3ου αἰώνα μέχρι τίς ἀρχές τοῦ 4ου. Ὅταν ἐμφανίσθηκε ὁ Κουμαρατζίβα, ἀπό τήν Κούτσα στίς ἀρχές τοῦ 5ου αἰώνα κορυφώθηκε ἡ μεταφραστική ἐργασία στήν Κίνα.

Ἀπό ἐκείνη περίπου τήν ἐποχή, ἄρχισαν οἱ δραστηριότητες τῶν ἱερέων πού ἐπισκέπτονταν τήν Ἰνδία ἀπό τήν Κίνα, γιά νά μάθουν Σανσκριτικά. Πρωτοπόρος αὐτῶν τῶν ἱερέων ἦταν ὁ Φά-χσιέν (339-420 μ.Χ.). Ἄφησε τή Λό-γιάνγκ στά 399 γιά τήν Ἰνδία καί γύρισε 15 χρόνια ἀργότερα. Ὁ πιό γνωστός ἐπισκέπτης τῆς Ἰνδίας, ἦταν ὁ Χσουάν-τσουάνγκ (600-664 μ.Χ.) πού ἔφυγε γιά ἐκεῖ τό 627 καί γύρισε πίσω τό 645, μετά ἀπό δεκαεννιά χρόνια. Ἀκόμα, ὁ Ἴ-τσίνγκ (635-713 μ.Χ.) (πού δέν ἔχει καμμιά σχέση μέ τό ὁμώνυμο βιβλίο) σαλπάρησε γιά τήν Ἰνδία τό 671 καί γύρισε πίσω ἀκολουθώντας τόν ἴδιο δρόμο, εἰκοσιπέντε χρόνια ἀργότερα.

Αὐτοι οἱ ἱερεῖς ἐπισκέφτηκαν τήν Ἰνδία μόνοι γιά νά μάθουν Σανσκριτικά κι'ἔφεραν πίσω μαζί τους ἐκεῖνες τής γραφές πού

εἶχαν διαλέξει, παίζοντας πρωταρχικό ρόλο στή μετάφρασή τους. Εἰδικότερα ἡ γλωσσολογική ἱκανότητα πού ἔδειξε ὁ Χσουάν-τσούνγκ ἦταν ἐξαιρετική, ἔτσι πού μέ τή δραστήρια ἐργασία του, ἡ μετάφραση τῶν γραφῶν στήν Κίνα ἔφθασε σέ ὑψηλό ἐπίπεδο. Τό μεταφραστικό ἔργο τοῦ παρελθόντος, πού ἔγινε ἀπό τό ἐπιτελεῖο τοῦ Κουμαρατζιβα, ὀνομάστηκε "Παλιές Μεταφράσεις", ἐνῶ τό ἔργο τοῦ Χσνυάν-τσουάνγκ καί τῶν μεταγενέστερων μεταφραστῶν, ὀνομάστηκε "Νέες Μεταφράσεις" ἀπό τούς μελετητές τοῦ Βουδδισμοῦ τῶν μεταγενεστέρων χρόνων.

Βασισμένη σ'αὐτούς τούς πολυάριθμους τόμους Βουδδιστικῶν γραφῶν, πού εἶχαν μεταφρασθεῖ ἀπό τά Σανσκριτικά, οἱ διαβασμένοι αὐτοί ἄνθρωποι στράφηκαν προοδευτικά μά ἀποφασιστικά πρός τόν Κινεζισμό. Κυριάρχησαν ἔτσι στό Βουδδισμό τά χαρακτηριστικά, οἱ ἀνάγκες καί οἱ βεβαιότητες τῆς κινεζικῆς σκέψης. Δέν εἶναι π.Χ. τυχαῖο ὅτι οἱ Κινέζοι ἱερεῖς ἔστρεψαν τό πνεῦμα τους πρός τό "ἀν-υπόστατο τῆς ὕπαρξης", ὅπως φαίνεται ἰδιαίτερα ἀπό τά κείμενα τῆς Πράζνα. Οὔτε εἶναι τυχαῖο ὅτι λίγο ἀργότερα ἀπέρριψαν τή Χιναγιάνα, ἤ τό "Μικρό Ὄχημα", γιά νά ἀγκαλιάσουν ὁλοψύχως τήν Μαχαγιάνα, ἤ "Μεγάλο Ὄχημα". Ἡ παραπάνω τάση ἔγινε προοδευτικά αἰσθητή στή Σχολή Τεντάϊ, καί μπορεῖ νά λεχθεῖ ὅτι ἔφθασε στό ζενίθ της ὅταν παρουσιάσθηκε ἡ Σχολή Ζέν.

Τοῦτο συνέβη κατά τό δεύτερο μισό τοῦ ἕκτου αἰώνα ὅταν ἐμφανίσθησκε ὁ Τεντάϊ-Νταϊσι, Τσί-ί (538-597 μ.Χ.), ὁ τρίτος κατά σειράν πατριάρχης τῆς σχολῆς αὐτῆς. Ἐπρόκειτο γιά μιά ἀπό τίς πιό ἐξέχουσες φυσιογνωμίες τῆς Βουδδιστικῆς σκέψης καί ἡ ἀπό μέρους του κριτική κατάταξη τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα σέ Πέντε Περιόδους καί τά Ὀκτώ Δόγματα ἄσκησε γιά πολύ καιρό μιά πλατειά ἐπίδραση στό Βουδδισμο τῆς Κίνας, ἀλλά καί τῆς Ἰαπωνίας.

Δέν πρέπει νά λησμονεῖται ὅτι στήν Κίνα, οἱ διάφορες Σοῦτρες εἶχαν ἀρχικά ταξινομηθεῖ ἄσχετα μέ τή σειρά πού γράφτηκαν καί εἶχαν μεταφρασθεῖ ὅπως ἔτυχε. Τό πρόβλημα μέ

τόν τεράστιο ἀριθμό αὐτῶν τῶν κειμένων ἦταν νά γίνει ἀντιληπτή ἡ προέλευση καί ἡ ἀξία τους. Ἦταν ἀπαραίτητο νά ἐκτιμηθεῖ ὁ Βουδδισμός σάν σύνολο καί νά καταδειχθεῖ ὅτι ὁ καθένας ἔπρεπε νά τόν ἀντιλαμβάνεται ἀνάλογα μέ τή δική του ὀπτική γωνία. Πρᾶγμα πού σήμαινε ὅτι στήν ἀξιολόγηση αὐτῶν τῶν κειμένων προεῖχε βέβαια ἡ τάση τῆς Κινέζικης σκέψης. Πάνω ἀπό ὅλα ἡ ἀξιολόγηση τοῦ Τσί-ἰ ἦταν πολύ συστηματική καί, κατά συνέπεια, ἐκπληκτικά πειστική. Ὅμως, μέ τήν ἐμφάνιση τῆς σύγχρονης Βουδδιστικῆς ἔρευνας, ἀκόμα καί αὐτή ἡ δεσπόζουσα ἐπιρροή ἔχασε τή δύναμη της.

Στήν ἱσορρία τοῦ Βουδδισμοῦ στήν Κίνα τό τελευταῖο πού ἐμφανίσθηκε ἦταν τό Ζέν. Ἰδρυτής του λέγεται ὅτι ἦταν ὁ Σραμάνα ἀπό μιά ξένη χώρα ἤ Μποντιντάρμα (–528 μ.Χ.). Ἀλλά ὁ σπόρος πού ἔσπειρε τό ἄτομο αὐτό ἄνθισε μόνο μετά τήν ἐποχή τοῦ Χούι Νένγκ (638-713 μ.Χ.), τοῦ ἕκτου πατριάρχη τοῦ Ζέν. Ὅμως μετά τόν 80 αἰώνα, τό κίνημα αὐτό στήν Κίνα, ἔστειλε διαδοχικά στίς γύρω χῶρες πολλούς προικισμένους ἱερεῖς, ἐξασφαλίζοντας ἔτσι τήν ἄνθηση τοῦ Ζέν γιά μιά περίοδο πολλῶν αἰώνων.

Εἶναι φανερό ὅτι δημιουργήθηκε ἕνα καινούργιος τρόπος σκέψης στό Βουδδισμό, πού ἦταν βαθειά ριζωμένος στή φύση τοῦ Κινεζικοῦ λαοῦ. Μέ ἄλλα λόγια, τό Ζέν δέν ἦταν τίποτε ἄλλο παρά ἕνας Βουδδισμός χρωματισμένος ἀπό τόν κινέζικο τρόπο σκέψης. Παρ'ὅλα αὐτά, ἡ διδασκαλία τοῦ Γκοτάμα Βούδδα, μέ τήν προσθήκη καί τοῦ νέου τούτου ρεύματος, μεταμορφώθηκε ἀπό αὐτό σέ ἕνα ἀκόμα μεγαλύτερο ποτάμι, πού πλούτισε ἰδιαίτερα τίς χῶρες τῆς Ἀνατολῆς.

5. ΙΑΠΩΝΙΑ

Ἡ ἱστορία τοῦ Βουδδισμοῦ στήν Ἰαπωνία ἀρχίζει τόν 6ο αἰώνα. Τό 538 μ.Χ. ὁ βασιλιάς τοῦ Πάκτζε (ἤ Κουντάρα, Κορέα), ἔστειλε ἕνα πρεσβευτή γιά νά παρουσιάσει μιά βουδδιστική εἰκόνα καί περγαμηνή μέ Σοῦτρες στήν αὐλή τοῦ Αὐτοκράτορα

Κινμέϊ: Ἀποτέλεσε τοῦτο τήν πρώτη γνωριμία τῆς Ἰαπωνίας μέ τό Βουδδισμό. Ἡ ἱστορία αὐτῆς τῆς θρησκείας στήν Ἰαπωνία ἔχει λοιπόν τώρα ἡλικία 1400 ἐτῶν καί ἄνω.

Ἡ ἐν λόγω μακρόχρονη ἱστορία τοῦ Ἰαπωνικοῦ Βουδδισμοῦ μπορεῖ νά μελετηθεῖ σέ ἀναφορά μέ τρεῖς περιόδους: Ἡ πρώτη ἀφορᾶ τόν 7ο καί 8ο αιώνα. Συγκεκριμμένα μποροῦμε νά ἀναφερθοῦμε στό ναό Χοριούτζι (607 μ.Χ.) καί τό ναό Τονταϊτζι (752 μ.Χ.) γιατί αὐτοί κατασκευάσθηκαν τότε. Μελετώντας τήν ἐποχή, ἐκείνη αὐτό πού δέν μποροῦμε νά παραβλέψομε εἶναι ὅτι ἀνέβασε ἀσυνήθιστα ψηλά τήν πολιτιστική στάθμη ὁλόκληρης τῆς Ἀσίας. Ὄντως τήν ἐποχή ἐκείνη ,ἐνῶ ὁ πολιτισμός στή Δύση ἦταν βυθισμένος σέ μεγάλο σκοτάδι, ὁ πολιτισμός τῆς Ἀνατολῆς δημιουργοῦσε ἕνα ἐκπληκτικά δραστήριο καί συναρπαστικό κίνημα. Στήν Κίνα, στήν Κεντρική Ἀσία, στήν Ἰνδία καί στίς χῶρες τῆς Νότιας Θάλασας, οἱ δραστηριότητες στούς τομεῖς τῆς διανόησης, τῆς θρησκείας καί τῆς τέχνης, προχωροῦσαν ἀποφασιστικά. Ὁ Βουδδισμός σάρωνε τόν ἀνατολικό κόσμο μέ τό τεράστιο ρεῦμα ἀνθρωπισμοῦ πού πρόσφερε, ὅπως φαίνεται ἀπό τήν κατασκευή τοῦ θαυμαστοῦ ναοῦ Χοριούτζι καί τοῦ ὑπέροχου ναοῦ Τονταϊτζι,. γιά νά μήν ἀναφέρομε τίς γραφικές θρησκευτικές καί καλλιτεχνικές δραστηριότητες πού ξεκίνησαν σέ σχέση μ'αὐτά τά μνημεῖα καί κάλυψαν ὅλη τήν ἀπέραντη Ἀσία.

Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰαπωνίας, πού ἀπό πολύ καιρό εἶχαν μείνει ἀπολίτιστοι, ἔπλεαν τώρα στό πέλαγος ἑνός μεγάλου πολιτισμοῦ, πού ἄνθισε ξαφνικά. Τόσο μεγάλο ἦταν τό γύρισμα τῆς μοίρας, πού εὐνόησε τούς ἀνθρώπους ἐκείνους. Καί βέβαια ὁ βασικός ὑπεύθυνος γιά τό γεγονός αὐτό ἦταν ὁ Βουδδισμός. Ἔτσι οἱ Βουδδιστικοί ναοί τῆς ἐποχῆς ἔγιναν κέντρα λαμπρῆς πνευματικῆς κίνησης, ἐνῶ οἱ ἱερεῖς ἐξελίχθηκαν σέ ἡγέτες καινούργιας διδασκαλίας. Δημιουργήθηκε δηλαδή τότε μιά πλατειά καί μεγάλη κουλτούρα καί ὄχι ἁπλῶς μιά νέα θρησκεία. Αὐτή ἦταν ἡ πραγματική κατάσταση τοῦ Βουδδισμοῦ, πού γιά πρώτη φορά μεταφυτεύθηκε σ'αὐτήν τή χώρα.

Τόν ἔνματο αἰώνα, δυό μεγάλοι ἱερεῖς, ὁ Σάϊτσο (Ντένγκυο Ντάϊσι 767-822) καί ὁ Κουκάϊ (Κόμπο Ντάϊσι, 774-835) φάνηκαν στό προσκήνιο καί ἵδρυσαν δυό Βουδδιστικά τάγματα, πού συνήθως ἀναφέρονται μαζί σάν Βουδδισμός Χεϊάν. Χάρη σ'αὐτούς τούς δύο ἐδραιώθηκε ὁ Βουδδισμός στήν Ἰαπωνία. Αὐτοί οἱ ἱερεῖς τόν μετέδωσαν μέ τίς ἀρχικές του θέσεις καί τελετουργίες καί ἵδρυσαν τά κεντρικά μοναστήρια στά βουνά Χιέϊ καί Κόϋα. Κατά τά τριακόσια χρόνια πού ἀκολούθησαν μέχρι τήν περίοδο KAMAKURA αὐτές οἱ δύο ὑποδιαιρέσεις τοῦ Βουδδισμοῦ τό Τεντάϊ καί τό Σινγκόν, πρσήλκυσαν κυρίως τούς ἀριστοκράτες καί τήν αὐτοκρατορική αὐλή.

Ἡ ἀρχή τῆς δεύτερης περιόδου τοῦ Ἰαπωνικοῦ Βουδδισμοῦ μπορεῖ νά τοποθετηθεῖ στόν 12ο καί τόν 13ο αἰώνα. Τότε ἐμφανίσθηκαν μεγάλοι ἱερεῖς ὅπως ὁ Χόνεν (1133-1212 μ.Χ.), ὁ Σινράν (1173-1262 μ.Χ.), ὁ Ντόγκεν (1200-1253 μ.Χ.), ὁ Νιτσίρεν (1222-1282 μ.Χ.) κ.ἄ. Ἀκόμα καί σήμερα ὅταν μιλᾶμε γιά τό Βουδδισμό τῆς Ἰαπωνίας δέν μποροῦμε νά ἀγνοήσομε τά ὀνόματά αὐτῶν τῶν μεγάλων ἱερέων. Ἀλλά γιατί μόνο αὐτοί οἱ αἰῶνες ἔδωσαν τόσο ἐξαίρετους ἱερεῖς; Ἡ ἀπάντηση εἶναι ὅτι ἕνα καυτό πρόβλημα ἀπασχολοῦσε τούς μεγάλους ἄντρες ἐκείνης τῆς ἐποχῆς. Ποιό ἦταν; Ἴσως ὅτι ὁ Βουδδισμός ἔπρεπε νά γίνει δεκτός μέ μία καθαρά ἰαπωνική μορφή.

Τοῦτο μπορεῖ νά μᾶς ὁδηγήσει σέ ἕνα δεύτερο ἐρώτημα. "Δέν εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ Βουδδισμός εἶχε εἰσχωρήσει σ'αὐτήν τή χώρα πολύ πρίν ἐκείνη τήν ἐποχή;" Ἔτσι εἶναι ἱστορικά. Ὅμως ἀποτελεῖ ἐπίσης γεγονός ὅτι χρειάστηκαν πολλές ἑκατοντάδες χρόνια πρίν ὁ λαός αὐτῆς τῆς χώρας μπορέσει νά ἀφομοιώσει ἱκανοποιητικά καί νά διασκευάσει αὐτήν τήν ξένη θρησκεία ὥστε νά τήν κάνει πλήρως δική του. Μέ ἄλλα λόγια, οἱ προσπάθειες σ'αὐτήν τή χώρα γιά τή διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ ἄρχισαν τόν 7ο καί τόν 8ο αἰώνα, ἀλλά καρποφόρησαν μόνο τόν 12ο καί 13ο αἰώνα, μέ τή βοήθεια αὐτῶν τῶν ἱερέων καί τῆς ἐκ μέρους των "ἰαπωνοποίησής" του.

Μετά ἀπ᾽αὐτό ὁ Ἰαπωνικός Βουδδισμός, στηριζόμενος στά θεμέλια πού ἔθεσαν αὐτοί οἱ ἔξοχοι ἱερεῖς διατήρησε τό κῦρος του μέχρι καί σήμερα, χωρίς ὅμως νά ὑπερακοντίσει ποτέ τήν αἴγλη ἐκείνων τῶν αἰώνων. Ἁπλῶς ἀρχίζει νά τραβάει τώρα τήν προσοχή μας ὁ καρπός μιᾶς καινούργιας ἔρευνας γιά τόν πραγματικό Βουδδισμό, πού προωθεῖται ἐδῶ στίς μέρες μας.

Ἡ πρώτη μορφή Βουδδισμοῦ, πού ἔγινε δεκτή σ᾽αὐτήν τή χώρα, καί μάλιστα στό σύνολό της, ἦταν ὁ Βουδδισμός Μαχαγιάνα, ὑπό τήν ἐπίδραση τοῦ Κινεζικοῦ Βουδδισμοῦ. Εἰδικά μετά τήν ἐμφάνιση τῶν μεγάλων δασκάλων τοῦ 12ου καί 13ου αἰώνα ἡ Μαχαγιάνα, μέ ἐπίκεντρο τούς ἱδρυτές τῶν δύο μεγάλων ταγμάτων, διαμόρφωσε τό κύριο ρεῦμα τῆς θρησκείας αὐτῆς. Αὐτή ἡ ἄποψη ὑποστηρίζεται μέχρι σήμερα. Στήν ἱστορία τοῦ Βουδδισμοῦ τῆς Ἰαπωνίας μ᾽αὐτήν τή μορφή, ἡ μελέτη τοῦ ἀρχικοῦ Βουδδισμοῦ ἄρχισε περίπου μετά τό μέσο τῆς Ἐποχῆς Μέϊτζι. Ἡ μορφή τοῦ Γκοτάμα Βούδδα ξαναπρόβαλε γιά ὅσους εἶχαν ξεχάσει ὅτι Ἐκεῖνος ἦταν ὁ ἱδρυτής τῆς θρησκείας αὐτῆς — πρίν ἀπό τούς ἱδρυτές τῶν ταγμάτων. Ἔγινε ἐπίσης σαφές σέ ὅσους δέν ἔδιναν σημασία παρά στή Μαχαγιάνα, ὅτι ὑπῆρχε καί ἡ συστηματοποιημένη Βουδδιστική πίστη. Αὐτές οἱ νέες φάσεις τῆς ἔρευνας παραμένουν πρός τό παρόν στή σφαίρα τῆς ἐπιστημονικῆς μάθησης καί δέν εἶναι ἀκόμα σέ θέση νά προκαλέσουν θρησκευτικό ἐνθουσιασμό στίς μᾶζες τῶν ἀνθρώπων. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ γνώση τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ τοῦ αἰώνα, σχετικά μέ τό Βουδδισμό, παίρνει τοὐλάχιστον μιά καινούργια τροπή. Ἐν πάση περιπτώσει, ὁ συγγραφέας τοῦ παρόντος θά ἤθελε νά χαρακτηρίσει αὐτήν τή νέα φάση σάν τήν ἀπαρχή τῆς τρίτης περιόδου στήν ἱστορία τοῦ Ἰαπωνικοῦ Βουδδισμοῦ.

Η ΜΕΤΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ

Ὁ Βουδδισμός εἶναι μιά θρησκεία βασισμένη στή διδασκαλία πού ὁ Σακυαμούνι πρόσφερε ἐπί 45 χρόνια τῆς ζωῆς του. Οἱ λόγοι του ἔχουν ἀπόλυτη ἐγκυρότητα γιἀυτήν τή θρησκεία. Παρά τό γεγονός ὅτι ὑπάρχουν 84.000 τρόποι προσέγγισης στό Ντάρμα καί μεγάλος ἀριθμός σχολῶν, ὅλοι στηρίζονται στούς λόγους τοῦ Σακυαμούνι. Τά βιβλία ὅπου ἔχει καταγραφεῖ ἡ διδασκαλία του εἶναι γνωστά ὡς "Ἰσσάϊκυο" ἤ "Νταϊζόκου", δηλαδή, τά ἅπαντα τῶν ἱερῶν γραφῶν.

Ὁ Σακυαμούνι ὑποστήριξε μέ θέρμη τήν ἰσότητα τῶν ἀνθρώπων καί κήρυξε τίς ἀρχές του στήν καθαρή καί ἁπλή καθημερινή γλώσσα, πού μπορεῖ ὁ καθένας νά καταλάβει. Συνέχισε τά κηρύγματά του γιά τό καλό ὅλων τῶν ἀνθρώπων μέχρι τή στιγμή τοῦ θανάτου του σέ ἡλικία ὀγδόντα ἐτῶν — χωρίς νά χάσει οὔτε μιάν ἡμέρα διδασκαλίας σέ ὅλα αὐτά τά χρόνια.

Μετά τό θάνατό του, οἱ μαθητές του μετέφεραν στούς ἄλλους ἀνθρώπους τή διδασκαλία ἀκριβῶς ὅπως τήν εἶχαν ἀκούσει. Ὅμως καθώς ἡ διδασκαλία μεταδιδόταν καί ἐπαναλαμβανόταν προφορικά, ἐμφυλλοχώρησαν μερικές ἀλλαγές, ὀφειλόμενες στά ἀθέλητα λάθη τῶν μαθητῶν σχετικά μέ τά ὅσα πίστευαν ὅτι εἶχαν ἀκούσει ἤ καταλάβει. Παρ'ὅλα αὐτά καταβλήθηκε προσπάθεια εὐθύς ἀπό τήν ἀρχή ὅπως τά λόγια τοῦ Σακυαμούνι ἀναπαράγονται πιστά καί σωστά ὥστε νά ἔχουν τή δυνατότητα νά τά δεχθοῦν ὅσο τό δυνατό περισσότεροι ἄνθρωποι στήν αὐθεντική τους μορφή. Στά πλαίσια τῆς μεγάλης αὐτῆς προσπάθειας διατήρησης τῆς ἀρχικῆς καθαρότητας τῶν λόγων τοῦ Σακυαμούνι, πολλοί κορυφαῖοι ἱερεῖς συγκεντρώθηκαν λίγο μετά τό θάνατό του μέ σκοπό νά προσαρμόσουν καί νά συγκρίνουν τά λόγια καί τή διδασκαλία του, ἀπαγγέλλοντας ὁ καθένας αὐτά πού πίστευε πώς εἶχε ἀκούσει. Γιά νά τό πετύχουν αὐτό, οἱ ἐν λόγω ἱερεῖς πέρασαν πολλούς μῆνες συζητώντας. Τό ἀποτέλεσμα τῆς προσπάθειάς των ἔγινε

γνωστό ὡς "Κετσουτζίου" ἤ κωδικοποίηση. Αὐτό δείχνει μέ πόση εὐσέβεια καί περίσκεψη οἱ ἄνθρωποι αὐτοί προσπάθησαν νά διατηρήσουν καί μεταφέρουν αὐτούσια τά λόγια τοῦ μεγάλου δασκάλου.

Ἡ διδασκαλία, διαμορφωμένη μέ τόν τρόπο αὐτό, ἐν συνεχεία καταγράφηκε. Σ'αὐτές τίς καταγραφές προστέθηκαν τά σχόλια καί ἑρμηνεῖες τῶν δασκάλων τῶν μεταγενέστερων χρόνων, οἱ ὁποῖες ἔγιναν γνωστές ὡς "Ρόν" ἤ σχόλια. Ἡ διδασκαλία τοῦ ἴδιου τοῦ Βούδδα, τά κατοπινά σχόλια καί οἱ Βουδδιστικές ὁδηγίες συμπεριφορᾶς ὀνομάσθηκαν "Σανζόκυο" (Τά Τρία Τμήματα τῶν Βουδδιστικῶν Γραφῶν) ἤ Τριπιτάκα στά Σανσκριτικά.

Τό "Σανζόκυο" ἤ Τριπιτάκα περιλαμβάνει τό "Κυόζο", τό "Ριτσούζο" καί τό "Ρόνζο". Ἡ λέξη "Ζο σημαίνει δοχεῖο, ΚΥΟ σημαίνει Βουδδιστικές Γραφές, ἡ λέξη "Ρίτσου" σημαίνει τίς ὁδηγίες συμπεριφορᾶς γιά τή Βουδδιστική Ἀδελφότητα καί τό "Ρόν" σημαίνει τά σχόλια τῶν μεγάλων δασκάλων.

Κατά τήν παράδοση, ὁ Βουδδισμός ἔγινε γιά πρώτη φορά γνωστός στήν Κίνα τό 67 μ.Χ., ὅταν βασίλευε ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτορας Μίγκ τῆς Μεταγενέστερης Ἀνατολικῆς δυναστείας Χάν (25-220 μ.Χ.). Ὅμως στήν πραγματικότητα οἱ πρῶτες Βουδδιστικές γραφές ἔγιναν γνωστές καί μεταφράσθηκαν στήν Κίνα μόνο μετά ἀπό 84 χρόνια (στά 151 μ.Χ.), ἐπί αὐτοκράτορος Χουάν, τῆς Μεταγενέστερης Ἀνατολικῆς Δυναστείας Χάν. Ἀπό τότε καί γιά μιά περίοδο 1700 ἐτῶν συνεχίσθηκαν οἱ προσπάθειες γιά τή μετάφραση τῶν βουδδιστικῶν γραφῶν στήν Κινέζικη γλώσσα. Μεταφράσθηκαν συνολικά 1440 γραφές πού καταχωρήθηκαν σέ 5.586 τόμους. Οἱ προσπάθειες γιά νά διατηρηθοῦν αὐτές οἱ (μεταφρασμένες) γραφές ἄρχισαν μέ τή Δυναστεία Βέϊ. Ἀλλά κατά τήν ἐποχή τῆς Βόρειας Δυναστείας Σούνγκ ἄρχισε καί ἡ ἐκτύπωσή των. Πάντως ἀπό ἐκείνη περίπου τήν ἐποχή, τά ἔργα τῶν μεγάλων δασκάλων τῆς Κίνας ἄρχισαν νά προστίθενται στίς Βουδδιστικές γραφές καί δέν

ἦταν πιά σωστό νά λέγονται αὐτά τά βιβλία Τριπιτάκα. Κατά τήν περίοδο τῶν Σουεῖ, τό ὄνομα "Ἰσσάϊκύο", ἤ ἅπαντα τῶν ἱερῶν γραφῶν, δόθηκε στά βιβλία, ἐνῶ κατά τήν περίοδο τῶν Τάνγκ ἀπέκτησαν τό καινούργιο ὄνομα "Ντάϊζοκύο" ἤ ἅπαντα τῶν Βουδδιστικῶν γραφῶν, κανόνων καί πραγματειῶν.

Ὁ Βουδδισμός ἔγινε γνωστός στό Θιβέτ γύρω στόν 7ο μ.Χ. αἰώνα, ἐνῶ ἐπί περίπου 150 χρόνια, ἀνάμεσα στόν 9ο καί τόν 11ο μ.Χ. αἰώνα, συνεχίσθηκαν ἄοκνες οἱ προσπάθειες γιά τή μετάφραση τῶν σχετικῶν γραφῶν, ἔτσι πού ὅλες σχεδόν εἶχαν πιά μεταφρασθεῖ τήν ἐποχή ἐκείνη.

Μέ βάση τό γεγονός ὅτι οἱ γραφές δέν ἔχουν μόνο μεταφρασθεῖ στά Κορεάτικα, Ἰαπωνικά, Κεϋλανέζικα, Καμποτζιανά, Τουρκικά καί σχεδόν σέ ὅλες τίς ἀνατολικές γλῶσσες, ἀλλά παραλήλως στά Λατινικά, Γαλλικά, Ἀγγλικά, Γερμανικά καί Ἰταλικά, μπορεῖ κανείς νά ἰσχυρισθεῖ ὅτι ἡ εὐλογία τῆς διδασκαλίας τοῦ Βούδδα ἀπλώθηκε πιά σέ κάθε γωνιά τῆς Γῆς.

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά, ὅμως, εἶναι γεγονός ὅτι παρά τήν ποιότητα τῶν μεταφράσεων, τήν ἐξέλιξη τῆς θρησκείας, κατά τή διάρκεια δύο χιλιάδων περίπου χρόνων, καί τίς δέκα χιλιάδες μεταφράσεις τῶν γραφῶν, εἶναι ἀκόμα δύσκολο νά πιάσει κανείς τό ἀληθινό νόημα τῶν λόγων τοῦ Σακυαμούνι – ἀκόμα καί μέ τή βοήθεια τοῦ "Ντάϊζοκυο". Γίνεται ἔτσι φανερό ὅτι πρέπει νά πάρει κανείς τά βασικά σημεῖα ἀπό τό "Ντάϊζοκύο" καί νά τά κάνει κριτήριο τῆς πίστης του στή θρησκεία αὐτή.

Στό Βουδδισμό, τό μεγαλύτερο κῦρος ἔχουν τά λόγια τοῦ ἴδιου τοῦ Σακυαμούνι. Συνεπῶς ἡ διδασκαλία τῆς θρησκείας αὐτῆς πρέπει νά συνδέεται στενά μέ τίς ἀλήθειες τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἀλλιῶς δέν μπορεῖ νά στρέψει τό ἄτομο ἐκ βαθέων πρός τή διδασκαλία αὐτή καί νά ἀνάψει τήν πίστη στήν καρδιά του. Μ'αὐτήν τήν ἔννοια λοιπόν, γιά νά μπορέσει ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα νά γίνει προσιτή, πρέπει νά εἶναι καθαρή, καί ἁπλή ἄψογη στήν ποιότητά της, ἐπαρκής στό σύνολό της καί ἀκόμη

ἀκριβής ἀλλά δοσμένη στή γλώσσα τῆς καθημερινῆς ζωῆς, πού ὅλοι οἱ ἄνθρωποι καταλαβαίνουν.

Τό ἀνα χεῖρας βιβλίο γράφτηκε μ'αὐτές τίς σκέψεις στό μυαλό, διαδεχόμενο τό "ρεῦμα" τοῦ "Ντάϊζοκύο", μέ τήν ἱστορία του τῶν δύο χιλιάδων πεντακοσίων ἐτῶν περίπου. Φυσικά αὐτή ἡ ἔκθεση δέν μπορεῖ νά θεωρηθεῖ τέλεια στό περιεχόμενό της. Οἱ λόγοι τοῦ Βούδδα εἶναι ἀπέραντα βαθεῖς καί οἱ Ἀρετές Του τόσο ἀπεριόριστες ὥστε εἶναι δύσκολο νά τίς ἐκτιμήσει κανείς

Ἔτσι, εὐχόμαστε εἰλικρινά ὅπως τό βιβλίο αὐτό βελτιωθεῖ μελλοντικά καί γίνει πιό ἱκανοποιητικό καί χρήσιμο στίς ἐπόμενες ἐκδόσεις του. Ἡ πίστη στήν ἀξία του θά μᾶς βοηθήσει νά τό πετύχομε.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ "ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ"

Αὐτό τό Βουδδιστικό κείμενο συμπληρώθηκε μετά ἀπό διορθώσεις καί ἀναθεωρήσεις τῆς πρωτότυπης Ἰαπωνικῆς Ἔκδοσης τοῦ βιβλίου "Πρόσφατα Μεταφρασμένα Βουδδιστικά Κείμενα", πού ἐκδόθηκε τόν Ἰούλιο τοῦ 1925, ἀπό τόν Ὀργανισμό γιά τή Διάδοση τῶν "Πρόσφατα Μεταφρασμένων Βουδδιστικῶν Κειμένων" τοῦ Αἰδ. Μουάν Κίζου. Αὐτή ἡ πρώτη Ἰαπωνική Ἔκδοση συντάχθηκε ἀπό τόν Καθ. Σουγκάκου Γιαμάμπε καί τόν Καθ. Τσίζεν Ἀκανούμα, σέ συνεργασία μέ πολλούς μελετητές τοῦ Βουδδισμοῦ στήν Ἰαπωνία. Ἡ ἐργασία βάστηξε σχεδόν πέντε ὁλόκληρα χρόνια.

Κατά τήν Περίοδο Σόουα (1926-) ἐκδόθηκαν στά Ἰαπωνικά ἀπό τόν Ὀργανισμό αὐτό, τά "Ἐκλαϊκευμένα Βουδδιστικά Κείμενα" πού διαδόθηκαν πλατειά σ'ὅλη τήν Ἰαπωνία.

Τόν Ἰούλιο τοῦ 1934, ὅταν πραγματοποιήθηκε τό Συνέδριο τῆς Βουδδιστικῆς Νεολαίας ὅλων τῶν χωρῶν τοῦ Εἰρηνικοῦ στήν Ἰαπωνία, μία ἀπό τίς ἐργασίες τῆς Ἰαπωνικῆς Ὁμοσπονδίας Βουδδιστικῆς Νεολαίας, μέ τή βοήθεια τοῦ κ. Ντ. Γκόνταρντ, ἦταν καί ἡ ἔκδοση τῆς "Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα", τῆς Ἀγγλικῆς δηλαδή μετάφρασης τῆς παραπάνω "Ἐκλαϊκευμένης Ἔκδοσης Βουδδιστικῶν Κειμένων". Τό 1962, κατά τήν 70ή Ἐπέτειο τῆς Εἰσαγωγῆς τοῦ Βουδδισμοῦ στήν Ἀμερική, ὁ π. Γέχαν Νουμάτα, πρόεδρος τῆς ἑταιρίας Μιτσουτόγιο, ἐξέδωσε μόνος του μιά ἄλλη Ἀγγλική μετάφραση τῆς "Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα".

Τό 1965, ὅταν ὁ κ. Νουμάτα ἵδρυσε τό Ἵδρυμα γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ στο Τόκυο, προγραμματίσθηκε ἡ διάδοση δραστηριότητες τοῦ Ἱδρύματος.

Γιά νά ὑλοποιηθεῖ ἡ ἀπόφαση ὀργανώθηκε τό 1966 μία ἐπιτροπή μέ σκοπό νά ἀναθεωρήσει αὐτήν τήν ἔκδοση τῆς "Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα". Μέλη της ἦσαν οἱ καθηγητές Καζουγιόσι Κίνο, Σούγιου Καναόκα, Ζέννο Ἰσιγκάμι, Σίνκο Σαγέκι, Κόντο Ματσουνάμι, Σότζουν Βάντο καί Τακέμι Τακάσε. Ὁ Καθηγητής Φούμιο Μασουτάνι, ὁ κ. Ν. Α. Γουάντελ καί ὁ κ. Τοσισούκε Σιμίζου δούλεψαν ἐπίσης καί στή διόρθωση τῶν δοκιμίων.

Ἔτσι, κυκλοφόρησε σέ νέα πιά μορφή μιά καινούργια Ἀγγλο – Ἰαπωνική Ἔκδοση τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα.

Τό 1972, οἱ Καθηγητές Σούγιου Καναόκα, Σέννο Ἰσιγκάμι, Σόγιου Χαναγιάμα, Κβανσέϊ Ταμούρα καί Τακέμι Τακάσε διόρθωσαν λάθη, ἀναθεώρησαν καί ἀναδιαμόρφωσαν πάλι τό κείμενο.

Πάλι στά 1974, μέ σκοπό νά διορθωθοῦν ἀκατάλληλες καί ἀνακριβεῖς ἐκφράσεις στήν Ἀγγλική ἔκδοση πού εἶχαν ἐπισημανθεῖ ἀπό τόν κ. Ρίτσαρντ Στάϊνερ, διασκευάσθηκε ὑπό τήν καθοδήγησή του ἀπό τούς καθηγητές Σότζουν Μπάντο, Κόντο Ματσουνάμι, Σίνκο Σαγιέκι, Κβανσέι Ταμούρα, Ντόγιου Τοκουνάγκα καί Σόγιου Χαναγιάμα (ὑπεύθυνος ἐκδόσεως). Στά 1978 καί 1980, μέ ἀφορμή μερικά θέματα πού προτάθηκαν ἀπό τόν κ. Σιωρόκου Ἰνούγιε, οἱ παραπάνω, μέ τήν προσθήκη τῶν Καθηγητῶν Σιγκέο Καμάτα καί Γιασουάκι Νάρα, μαζεύτηκαν γιά νά ἀναθεωρήσουν καί πάλι τό βιβλίο. Ἔτσι, ἡ Ἀγγλο-Ἰαπωνική ἔκδοση τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα τυπώθηκε στή σημερινή της μορφή σάν ἀποτέλεσμα τῆς δουλειᾶς τους.

Στά 1980 ἀποφασίσθηκε ὅτι εἶχε ἔρθει ἡ ὥρα να μεταφρασθεῖ τό βιβλίο σέ ἀκόμα περισσότερες γλῶσσες ἀπό τίς τέσσερεις (Ἀγγλικά, Γαλλικά, Πορτογαλέζικα καί Ἰσπανικά) στίς ὁποῖες εἶχε ἤδη μεταφρασθεῖ. Ἔτσι, γιά μιά φορά ἀκόμα τό Ἵδρυμα κάλεσε τόν κ. Στάϊνερ γιά νά ξαναλουστράρει καί ραφινάρει τήν Ἀγγλική ἔκδοση, ἀπό τήν ὁποία θά γινόντουσαν ἡ Γερμανική, ἡ Ἰταλική, ἡ Ἑλληνική, ἡ Κινέζικη, ἡ Ὁλλανδική καί ἡ Νεπαλέζικη ἔκδοση.

Πάλι, στά 1981, γιά νά κάνουμε τό βιβλίο πιό προσιτό, ρωτήσαμε πολλούς μαθητές γυμνασίου, καί Γιαπωνέζους καί Ἀμερικανούς, νά τό διαβάσουν. Μετά, οἱ ἐκδότες συναντήθηκαν μέ τούς μαθητές αὐτούς καί τό ἀποτέλεσμα ἦταν ὅτι τό βιβλίο ἀναμορφώθηκε καί πάλι.

Ἡ ἑλληνική μετάφραση τῆς Διδασκαλίας τοῦ Βούδδα ἔγινε ἀπό τόν κ. Γιῶργο Καροῦσο.

Ἀπρίλιος 1987

ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ ΓΙΑ ΤΗ "ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ"

Ἡ ΖΩΗ ΤΟΥ ἈΝΘΡΩΠΟΥ	Σελίδα	Σειρά
Τό νόημα τῆς ζωῆς	5	14
Ἡ πραγματική κατάσταση αὐτοῦ τοῦ κόσμου	96	25
Ἰδανικοί τρόποι ζωῆς	249	25
Λαθεμένες ἀπόψεις γιά τή ζωή	44	24
Ἡ σωστή ἀντίληψη τῆς ζωῆς	41	11
Ἡ προκατειλημένη ζωή	52	15
Γι ἀυτούς που πλανῶνται (διδακτική ἱστορία)	127	9
Ἡ ζωή τοῦ ἀνθρώπου (διδακτική ἱστορία)	90	27
Ἄν ζεῖ κανείς μιά ζωή γεμάτη ἡδονή καί πάθος (διδακτική ἱστορία)	90	10
Τί μᾶς διδάσκουν οἱ γέροι, οἱ ἄρρωστοι καί οἱ νεκροί (ἱστορία)	93	22
Ὁ θάνατος εἶναι ἀναπόφευκτος (ἱστορία)		
Τά πέντε πράγματα πού δέν μπορεῖ κανείς νά κατορθώσει σ'αὐτόν τόν κόσμο	95	1
	48	15
Οἱ τέσσερις ἀλήθειες αὐτοῦ τοῦ κόσμου	48	27
Πλάνη καί Φώτιση ἔχουν τήν ἀρχή τους στό νοῦ	49	16
Τά εἴκοσι πράγματα πού εἶναι δύσκολα ἀλλά χρήσιμα γιά τούς ἁπλούς ἀνθρώπους	133	9
ΠΙΣΤΗ		
Ἡ πίστη εἶναι ἡ φωτιά	179	9
Ἡ πίστη ἔχει τρεῖς σημαντικές πλευρές	180	20

	Σελίδα	Σειρά
Ἡ πίστη εἶναι μιά ἀποκάλυψη	182	1
Ἡ πίστη ἐμφανίζεται στόν εἰλικρινή νοῦ	181	7
Τό νά βρεῖς τήν ἀλήθεια εἶναι τόσο δύσκολο ὅσο νά προσπαθεῖ ἕνας τυφλός νά περιγράψει τήν πραγματική μορφή ἑνός ἐλέφαντα ἀγγιζοντάς τον (διδακτική ἱστορία)	75	3
Τό ποῦ ὑπάρχει ἡ Βουδδική φύση φαίνεται στήν ἀληθινή διδασκαλία τοῦ Βουδδισμοῦ (διδακτική ἱστορία)	77	22
Ἡ Βουδδική φύση ἐπικαλύπτεται ἀπό τό πάθος (διδακτική ἱστορία)	73	18
Οἱ ἀμφιβολίες ἐμποδίζουν τήν πίστη	182	11
Ὁ Βούδδας εἶναι Πατέρας ὅλου τοῦ κόσμου καί οἱ ἄνθρωποι παιδιά Του	35	20
Ἡ Σοφία τοῦ Βούδδα εἶναι τόσο πλατειά καί βαθειά, ὅσο ὁ Ὠκεανός	34	9
Τό Πνεῦμα τοῦ Βούδδα εἶναι γεμάτο Μεγάλη Συμπόνια	15	1
Ἡ Συμπόνια τοῦ Βούδδα εἶναι αἰώνια	16	8
Ὁ Βούδδας δέν ἔχει σῶμα	13	25
Ὁ Βούδδας δίδαξε σ'ὅλη τή ζωή Του	23	22
Ὁ Βούδδας χρησιμοποιεῖ τήν αὐταπάτη τῆς ζωῆς καί τοῦ θανάτου γιά νά πείσει τούς ἀνθρώπους.	23	22
Ὁ Βούδδας ἔσωσε τούς ἀνθρώπους ἀπό τά δεινά τους, χρησιμοποιώντας τό τέχνασμα τῶν διδακτικῶν ἱστοριῶν	19	6

	Σελίδα	Σειρά
χνασμα τῶν διδακτικῶν ἱστοριῶν	20	1
Ὁ κόσμος τῆς Φώτισης	251	13
Πῶς γίνεται κανείς πιστός ὀπαδός τοῦ Βούδδα, τοῦ Ντάρμα καί τῆς Σάνγκα	178	3
Πῶς μαθαίνει κανείς τούς τρόπους μέ τούς ὁποίους μπορεῖ νά τηρήσει τίς ἐντολές συμπεριφορᾶς, νά ἀσκηθεῖ στή συγκέντρωση τοῦ νοῦ, καί νά φεθεῖ σοφά	163	21
Ἡ Ὀκταμερής Εὐγενής Ἀτραπός	166	28
Τά ἕξι μονοπάτια γιά νά φθάσει κανείς στήν ἄλλη ὄχθη τῆς Φώτισης	168	26
Οἱ τέσσερις σωστές διαδικασίες	168	10
Τά τέσσερα ἀξιοπρόσεκτα σημεῖα	167	27
Οἱ πέντε ἱκανότητες πού χρειάζονται γιά νά ἐπιτύχει κανείς τή Φώτιση	168	18
Οἱ τέσσερις ἀπεριόριστες καταστάσεις τοῦ νοῦ	171	20
Αὐτοί πού κατανοοῦν τήν Τετράπτυχο Εὐγενῆ Ἀλήθεια	39	20
Ὁ θάνατος τοῦ ἀνθρώπου καί ἡ παροδικότητα τῆς ζωῆς	13	1
Αὐτοί πού προφέρουν τό ὄνομα τοῦ Ἀμίντα Βούδδα θά γεννηθοῦν στήν Ἀγνή Του Χώρα	112	25
Κάνε τόν ἑαυτό σου φῶς, βασίσου στόν ἑαυτό σου	10	24
ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		
Πρέπει νά διακρίνει κανείς τί εἶναι τό		

	Σελίδα	Σειρά
πιό σημαντικό πρᾶγμα γιά τόν ἑαυτό του (Παραβολή)	150	9
Πρόσεχε τά πρῶτα σου βήματα	133	2
Μήν ξεχνᾶς τί εἶναι αὐτό πού ζητᾶς (Παραβολή)	152	13
Γιά νά πετύχει κανείς κάπου, πρέπει νά ὑπομείνει πολλά δεινά (ἱστορία)	158	22
Στήριξε τόν ἑαυτό σου ἀκόμα καί μετά ἀπό πολλές ἀποτυχίες (ἱστορία)	173	11
Μήν ἀφήνεις τό πνεῦμα σου νά ταραχτεῖ ἀκόμα καί κάτω ἀπό συνθῆκες ὄχι ἱκανοποιητικές (ἱστορία)	124	12
Ὅσοι κατακτοῦν καί ἀκολουθοῦν τήν Εὐγενῆ Ἀτροπό εἶναι σάν νά μπαίνουν στό σκοτάδι κρατώντας φῶς	40	14
Βρίσκει κανείς διδασκαλίες γιά τήν ἀνθρώπινη ζωή ὅπου κι' ἄν πάει (ἱστορία)	161	27
Οἱ ἄνθρωποι ἔχουν τήν τάση νά κινοῦνται πρός τήν κατεύθυνση πού τούς ὁδηγεῖ τό πνεῦμα τους	122	6
Σκοπός τῆς διδασκαλίας εἶναι ὁ ἔλεγχος τοῦ νοῦ	11	22
Πρῶτα ἔλεγξε τό νοῦ σου	212	1
Ἄν ἐλέγξεις τό νοῦ σου	122	12
Διάφορες καταστάσεις τοῦ νοῦ (διδακτική ἱστορία)	118	21
Νοῦς τελικά δέν εἶναι ἐγωκαθορισμένη προσωπικότητα	47	1

Εὐρετήριο

	Σελίδα	Σειρά
Μήν ἀφήνεις τό νοῦ σου νά σέ βγάλει ἀπό τό σωστό δρόμο	11	1
Κατάκτησε τό νοῦ σου	154	19
Γίνε κύριος τοῦ νοῦ σου	11	23
Ὅλα τά δεινά προέρχονται ἀπό τό σῶμα, τό στόμα καί τό νοῦ	87	6
Ἡ σχέση νοῦ-λόγων	125	19
Τό σῶμα δέν εἶναι παρά κάτι δανεικό (Ἱστορία)	143	5
Τό σῶμα εἶναι γεμάτο σπιλώσεις ὅλων τῶν εἰδῶν	131	1
Μήν ἐποφθαλμιᾶς τίποτε	11	1
Νά διατηρεῖς σῶμα, στόμα καί νοῦ καθαρά	123	26
Νά εἶσαι ἀμερόληπτος καί νά προσπαθεῖς σκληρά (ἱστορία)	172	21
ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΟΔΥΝΗ		
Ἡ ὀδύνη ξεπηδᾶ ἀπό τίς προσκολλήσεις	42	23
Πῶς νά προλαβαίνεις τήν ὀδύνη	13	13
Ἡ πλάνη καί ἡ ἄγνοια ὡς ἀγωγοί πού ὀδηγοῦν στή Φώτιση	59	16
Πῶς νά ἀπελευθερωθεῖ κανείς ἀπό τήν ὀδύνη	116	1
Ὅταν σβησθεῖ ἡ καυτή φωτιά τοῦ πάθους, ἀναδύεται ὀλόδροση ἡ Φώτιση	141	23
Ἡ λαγνεία εἶναι ἡ πραγματική πηγή τῆς πλανης	85	22

	Σελίδα	Σειρά
Ἡ λαγνεία εἶναι σάν ὀχιά κρυμένη στά λουλούδια	85	28
Μή μένεις προσκολλημένος στό σπίτι πού καίγεται (διδακτική ἱστορία)	19	19
Τό πάθος εἶναι ἡ αἰτία ὅλων τῶν δεινῶν	118	11
Αὐτός ὁ κόσμος εἶναι μέσα στή φωτιά	82	27
Ὅσοι κυνηγοῦν δόξα καί τιμές καίγονται	119	21
Οἱ ἄνθρωποι πού κυνηγοῦν πλοῦτο καί ἡδονές καταστρέφονται	120	1
Οἱ φρόνιμοι καί οἱ ἄφρονες διαφέρουν στή θεμελιώδη φύση τους	134	13
Οἱ ἄφρονες δέν ἔχουν συναίσθηση τῶν σφαλμάτων τους (διδακτική ἱστορία)	141	1
Οἱ ἄφρονες ζηλεύουν τήν καλή τύχη τῶν ἄλλων βλέποντας μόνο τά ἀποτελέσματα (διδακτική ἱστορία)	141	6
Ὁ τρόπος μέ τόν ὁποῖον οἱ ἄφρονες ἔχουν τάση νά ἐνεργοῦν (διδακτική ἱστορία)	147	1
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ		
Κάνε προσφορές καί ξέχνα τις	170	2
Ἑπτά εἴδη προσφορῶν χωρίς ὑλική ὑπόσταση	170	11
Ὁ τροπος νά γίνεις πλούσιος (ἱστορία)	145	19
Πῶς ἔρχεται ἡ εὐτυχία	132	20
Ποτέ νά μήν ξεχνᾶς καλωσύνες τῶν ἄλλων (ἱστορία)	139	1
Διάφοροι ἀνθρώπινοι χαρακτῆρες	89	11

	Σελίδα	Σειρά
Ἡ κακοτυχία πάντα ἀκολουθεῖ κατά πόδας ἐκεῖνον πού ὑποκύπτει στήν ἐπιθυμία γιά ἐκδίκηση	132	7
Πῶς νά ὑποτάξεις τά αἰσθήματα μνησικακίας (ἱστορία)	246	15
Νά μή σέ ἐνοχλεῖ ἡ κριτική τῶν ἄλλων (ἱστορία)	122	27
Δέν ζεῖς γιά τά ροῦχα, τό φαγητό ἤ τήν κατοικία	205	13
Τό φαγητό καί τά ροῦχα δέν εἶναι γιά ἄνεση ἤ εὐχαρίστηση	117	5
Τί πρέπει νά σκέπτεσαι ὅταν τρῶς	208	10
Τί πρέπει νά σκέπτεσαι ὅταν ντύνεσαι	207	13
Τί πρέπει νά σκέπτεσαι ὅταν πηγαίνεις στό κρεβάτι	208	23
Τί πρέπει νά σκέπτεσαι ὅταν κάνει ζέστη ἤ κρύο	208	13
Τί νά σκέπτεσαι γιά τήν καθημερινή ζωή	206	19
ἘΞΟΥΣΙΑ		
Ὁ τρόπος νά ὁδηγηθεῖ μιά χώρα στήν εὐημερία	230	1
Τί πρέπει νά κάνει ὁ καλός ἄρχοντας	233	21
Ὁ ἄρχοντας πρέπει νά ἐξουσιάζει πρῶτα τόν ἑαυτό του	231	8
Σκοπός τοῦ κράτους πρέπει νά εἶναι ἡ ἐνθάρρυνση τῶν πολιτῶν στό νά ἀσκοῦν τό νοῦ τους	232	15

	Σελίδα	Σειρά
Πῶς πρέπει νά φέρονται οἱ ὑπουργοί καί οἱ ἀξιωματούχοι	236	20
Πῶς πρέπει ὁ δικαστής νά ἀντιμετωπίζει τούς ἐγκληματίες	235	18
Ἡ ἐπίδραση τῆς διδασκαλίας στόν πληθυσμό μιᾶς χώρας	232	4
Πῶς νά ἀντιμετωπίζεται ἡ κοινωνική πάλη	238	26
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ		
Τά ἀντικείμενα πρέπει νά χρησιμοποιοῦνται σωστά (ἱστορία)	221	13
Κανενός ἡ περιουσία δέν εἶναι δική του γιά πάντα	220	27
Δέν πρέπει κανείς νά πλουτίζει γιά λογαριασμό του	228	12
Πῶς νά κερδίσεις τόν πλοῦτο (ἱστορία)	145	19
ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΖΩΗ		
Τό σπίτι εἶναι ὁ τόπος ὅπου τά μέλη μιᾶς οἰκογένειας ἔρχονται σέ διανοητική ἐπαφή μεταξύ τους	218	12
Τί καταστρέφει τήν οἰκογένεια	213	11
Τρόποι νά ξεπληρώσει κανείς τό μεγάλο χρέος του πρός τούς γονεῖς	218	3
Ἡ σωστή συμπεριφορά τοῦ γιοῦ πρός τούς γονεῖς	213	29
Ἡ σωστή στάση τοῦ ἄνδρα καί τῆς γυναίκας	214	27

	Σελίδα	Σειρά
Ὁ ἄνδρας καί ἡ γυναίκα του πρέπει νά ἔχουν τήν ἴδια πίστη (ἱστορία)	224	8
Ἡ ΖΩΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ		
Οἱ τέσσερις τύποι γυναικῶν	222	16
Διαφορετικοί τύποι συζύγων	225	3
Διδασκαλία γιά νεαρές συζύγους (ἱστορία)	224	21
Συμβουλές γιά τίς γυναῖκες πού πρόκειται νά παντρευτοῦν	223	9
Συμβουλές γιά νεαρές καί ὄμορφες γυναῖκες	227	1
Πῶς πρέπει νά συμπεριφέρονται οἱ ἄνδρες πρός τίς γυναῖκες	130	17
Ἡ σωστή συμπεριφορά τῶν συζύγων	224	1
Οἱ ὑποσχέσεις καί ἐπιθυμίες τῆς ἰδανικῆς γυναίκας	228	7
Τί σημαίνει κακή σύζυγος;	225	4
Ὁ ΤΡΟΠΟΣ (ΖΩΗΣ) ΤΩΝ ΑΝ-ΟΙΚΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ		
Δέν εἶναι κανείς ἄν-οικος ἀδελφός μόνο καί μόνο ἐπειδή ντύνεται σάν μοναχός καί ἀπαγγέλλει σοῦτρες	197	10
Οἱ ἄν-οικοι ἀδελφοί δέν εἶναι οἱ κληρονόμοι τοῦ ναοῦ καί τῆς περιουσίας του	194	1
Ἄνθρωποι μέ βλέψεις δέν μποροῦν νά γίνουν ἀληθινοί μοναχοί	194	9
Ἡ ζωή πού πρέπει νά κάνει ὁ ἄν-οικος ἀδελφός	196	7

	Σελίδα	Σειρά
ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΖΩΗ		
Τό νόημα τῆς κοινοτικῆς ζωῆς	241	7
Ἡ πραγματική κατάσταση τῶν κοινοτήτων τοῦ κόσμου	96	25
Τρία εἴδη ὀργανώσεων	241	24
Ἡ πραγματική κοινοτική ζωή	242	8
Τό μεγάλο φῶς πού φωτίζει τό σκοτάδι	240	9
Ἁρμονία στίς ἀνθρώπινες σχέσεις	242	24
Τί βοηθεῖ γιά νά ὁδηγηθεῖ ἕνας κοινοτικός ὀργανισμός στήν ἁρμονία	244	5
Τό ἰδανικό τῆς Ἀδελφότητας	243	7
Τό κοινωνικό ἰδεῶδες τῶν ὀπαδῶν τοῦ Βουδδισμοῦ	251	1
Ὅσοι παραβαίνουν τό νόμο τῆς τάξης θά καταστραφοῦν (διδακτική ἱστορία)	140	4
Ὅσοι ζηλεύουν καί καυγαδίζουν θά καταστραφοῦν (διδακτική ἱστορία)	140	4
Νά σέβεσαι τούς ἡλικιωμένους	135	1
Πῶς πρέπει νά φέρεται ὁ μαθητής στό δάσκαλο κι ἀντίστροφα	214	14
Οἱ κανόνες τῆς φιλίας	215	9
Πῶς νά διαλέγεις καλούς φίλους	216	26
Πῶς πρέπει νά φέρονται πρός ἀλλήλους ἀφέντης-δοῦλος	215	22
Ἡ συμπεριφορά πρός τούς ἐγκληματίες	228	20
Τί πρέπει νά ἐξετάζουν ὅσοι θέλουν νά διδάξουν τό Ντάρμα	199	1

ΣΑΝΣΚΡΙΤΙΚΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ANĀTMAN (*Ἀν-εγωϊκότητα τῆς ὕπαρξης*):

Εἶναι μία ἀπό τίς βασικές ἀρχές στό Βουδδισμό. *Ὅλες οἱ ὑπάρξεις καί τά φαινόμενα σ'αὐτόν τόν κόσμο δέν ἔχουν τελικά καμμία αὐθύπαρκτη ὑπόσταση. Εἶναι πολύ φυσικό γιά τό* Βουδδισμό, *πού πιστεύει στήν παροδικότητα ὅλων τῶν ὑπάρξεων, νά ἐπιμένει ὅτι αὐτή ἡ παροδική ὕπαρξη εἶναι ἀδύνατο νά κλείνει μέσα της κάποιο παντοτεινό στοιχεῖο,* Τό ANĀTMAN *μπορεῖ λοιπόν νά ἀποδοθεῖ καί σάν* Μή-Ὀντική Ὕπαρξη.

ANITYA (*Παροδικότητα*):

Ἄλλη βασική ἀρχή τοῦ Βουδδισμοῦ. *Ὅλες οἱ ὑπάρξεις καί τά φαινόμενα σ'αυτόν τόν κόσμο ἀλλάζουν διαρκῶς καί δέν μένουν τά ἴδια οὔτε στιγμή. Τά πάντα πρέπει νά πεθάνουν ἤ νά τελειώσουν κάποια μέρα καί ἡ ἐν λόγω προοπτική ἀπό μόνη της γεννᾶ τή δυστυχία. Αὐτή ἡ ἄποψη, ὅμως, δέν πρέπει νά θεωρεῖται μόνο ἀπό μιά ὀπτική γωνία ἀπαισιόδοξη ἤ μηδενιστική. Ἡ ἐξέλιξη καί ἡ ἀναπαραγωγή ἀποτελοῦν ἐπίσης ἐκδηλώσεις αὐτῆς τῆς διαρκοῦς ἀλλαγῆς.*

BODHISATTVA (*Αὐτός πού προσπαθεῖ γιά τή Φώτιση*):

Ἀρχικά αὐτό τό ὄνομα χρησιμοποιήθηκε γιά νά χαρακτηρίσει τό Γκοτάμα Σιδάρτα, *πρίν φθάσει στήν κατάσταση τῆς* Φώτισης. *Ὅμως μετά τήν ἐξάπλωση τοῦ* Βουδδισμοῦ Μαχαγιάνα, *ὅσοι προσπαθοῦν γιά τό καλό τοῦ* Βουδδισμοῦ, *επικράτησε νά λέγονται ἔτσι.* Τελικά, *ἀκόμα κι'ἐκεῖνοι πού προσπαθοῦν νά ὁδηγήσουν ἄλλους στό* Βουδδισμό *μέ ὅπλο τή μεγάλη συμπόνια, ἐνῶ καί οἱ ἴδιοι παλεύουν γιά τόν ἴδιο σκοπό, ὀνομάσθηκαν* Μποντισάττβας. Οἱ Ἀβαλοκιτεσβάρα (Κβάννον), Κσιτιγκάρμπα (Τζίζο), Μαντζούσρι (Μόν-τζού) *εἶναι μερικοί ἀπό τούς πιό ξακουστούς.*

BUDDHA (Ὁ Φωτισμένος):

Ἀρχικά ὁ Γκοτάμα Σιδάρτα (Σακυαμούνι) ὁ ἱδρυτής τοῦ Βουδδισμοῦ, λεγόταν ἔτσι, ἐπειδή εἶχε φθάσει στή Φώτιση στά 35 του χρόνια, πρίν ἀπό 2500 χρονια στήν Ἰνδία. Ὁ τελικός σκοπός γιά ὅλους τούς Βουδδιστές εἶναι, ἀνεξάρτητα ἀπό τή σχολή πού ἀκολουθοῦν, νά γίνουν Βούδδες. Ἐπειδή ὑπῆρξαν διαφορές γύρω ἀπό τόν τρόπο πού πρέπει νά ἀκολουθεῖ κανείς γιά νά φθάσει σ'αὐτήν τήν κατάσταση, ὁ Βουδδισμός διαιρέθηκε σέ πολλές σχολές. Στή Μαχαγιάνα, ἐκτός ἀπό τόν ἱστορικό Βούδδα Σακυαμούνι, πολλοί ἀκόμα Βούδδες, ὅπως ὁ Αμιταμπα (Ἀμίντα), ὁ Μαχαβαϊροκάνα (Νταϊνίτσι), ὁ Βαϊσατζιαγκούρου (Γιακούσι) κλπ, ἔχουν γίνει γενικά ἀποδεκτοί ὡς σύμβολα τῆς Βουδδιστικῆς διδασκαλίας. Κάτω ἀπό τήν ἐπιρροή τοῦ Βουδδισμοῦ τῆς Ἀγνῆς Χώρας στήν Ἰαπωνία (ὅτι δηλ. γίνεται κάποιος Βούδδας ὅταν γεννιέται στήν Ἀγνή Χώρα), ὅλοι οἱ νεκροί λέγονται συνήθως Βούδδες, ἤ ΧΟΤΟΚΕ (στά Ἰαπωνικά).

DHARMA (Ἀληθινή Διδασκαλία):

Οἱ Διδασκαλίες πού παρέδωσε ὁ Βούδδας χωρίζονται σέ τρία μέρη: Σούτρες (διδασκαλίες πού δίδαξε ὁ ἴδιος ὁ Βούδδας), Βινάγιας (ἀσκήσεις αὐτοπειθάρχησης πού ἔδωσε ὁ Βούδδας) καί Ἀμπιντάρμας (σχόλια καί συζητήσεις πάνω στίς Σούτρες καί τίς Βινάγιας ἀπό μαθητές μεταγενέστερων ἐποχῶν). Αὐτά τά τρία μέρη ὀνομάζονται Τριπιτάκα. Τό Ντάρμα εἶναι τό ἕνα ἀπό Τρία Πολύτιμα Πετράδια τοῦ Βουδδισμοῦ.

KARMAN (Πράξεις):

Ἄν καί ἡ ἀρχική ἔννοια αὐτοῦ τοῦ ὅρου σήμαινε ἁπλά "Πράξεις", ἔχει καταλήξει, σέ σχέση μέ τή θεωρία τῆς αἰτιότητας, νά θεωρεῖται ὡς ἕνα εἶδος μεγάλης δύναμης πού διαμορφώνεται σάν ἀποτέλεσμα κάθε πράξης. Δηλαδή, κάθε μιά ἀπό τίς πράξεις μας ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τό καλό ἤ τό κακό, τήν εὐτυχία ἤ τή δυστυχία, ἀνάλογα μέ τήν ποιότητά της, ἐνῶ ἔχει παράλληλα καί μιά δύναμη ἐπηρεασμοῦ τοῦ μέλοντος. Αὐτή

συνθέτει τό Κάρμα μας. Πιστεύεται, ὅτι ἄν μιά καλή πράξη ἐπαναληφθεῖ, ἐπισωρεύει καλό κάρμα καί ἡ δύναμή της θά ἐπιδράσει θετικά στό μέλλον. Ὑπάρχουν τρία εἴδη πράξεων: σωματικές, προφορικές καί πνευματικές.

MAHĀYĀNA (*Μεγάλο Ὄχημα*):

Στήν πορεία τῆς ἱστορίας τοῦ Βουδδισμοῦ, ἐμφανίσθηκαν δύο βασικά ρεύματα: Ἡ Μαχαγιάνα καί ἡ Τεραβάντα ἤ Χιναγιάνα. Ἡ Μαχαγιάνα ἀπλώθηκε στό Θιβέτ, τήν Κίνα, τήν Κορέα, τήν Ἰαπωνία κλπ., ἐνῶ ἡ Τεραβάντα στή Βιρμανία, τή Σρί Λάνκα, τήν Ταϊλάνδη, κλπ. Ὁ ὅρος σημαίνει ἕνα "Μεγάλο Ὄχημα" πού μπορεῖ νά δεχθεῖ ὅλα τά ὄντα πού ὑποφέρουν σ'αὐτόν τόν κόσμο τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου, καί νά τά ὁδηγήσει ὅλα, χωρίς διακρίσεις, στή Φώτιση.

NIRVĀṆA (*Τέλεια Γαλήνη*):

Ὁ ὅρος σημαίνει κατά λέξη "σβύσιμο τῆς φλόγας". Αὐτή εἶναι ἡ κατάσταση ὅπου ὅλες οἱ ἀνθρώπινες σπιλώσεις καί τό πάθος ἔχουν ἐξαφανισθεῖ τελείως, μέ διάφορες ἀσκήσεις καί μέ Διαλογισμό βασισμένο στή Σωστή Σοφία. Ὅσοι φθάνουν σ'αὐτό τό στάδιο ὀνομάζονται Βούδδες. Ὁ Γκοτάμα Σιντάρτα τό ἔφθασε στά 35 του χρόνια. Πάντως πιστεύεται τώρα ὅτι μόνο ὅταν πέθανε ἔφθασε στό στάδιο τῆς τέλειας γαλήνης, γιατί κάποιο ὑπόλειμμα ἀνθρωπίνων σπιλώσεων ἐξακολουθοῦσε νά ὑπάρχει ὅσο διατηροῦσε τό φυσικό του σῶμα.

PĀLI (*Γλώσσα*):

Ἡ γλῶσσα πού χρησιμοποιεῖται στό Βουδδισμό Τεραβάντα. Οἱ παλαιότερες Βουδδιστικές γραφές πιστεύεται ὅτι γράφτηκαν σ'αὐτήν τή γλώσσα. Ἐπειδή εἶναι ἕνα εἶδος Πρακρίτ, Σανσκριτικῆς διαλέπτου, δέν ὑπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ Πάλι καί Σανσκριτικῆς. Τό Σανσκριτικό Ντάρμα στήν Πάλι εἶναι Ντάρμα. Ἡ σανσκριτική Νιρβάνα σέ Πάλι εἶναι Νιμπάνα. (Βλέπε Sanskrit).

PĀRAMITĀ (Πέρασμα στήν Ἀπέναντι Ὄχθη):

"Πέρασμα στήν Ἀπέναντι Ὄχθη" δηλώνει ὅτι φθάνεις στή Χώρα τοῦ Βούδδα, πειθαρχώντας σέ ὁρισμένες ἀρχές καί ἐφαρμόζοντας ὁρισμένες πρακτικές. Συνήθως ἕξι τέτοιες ἀρχές καί πρακτικές θεωρουνται ἱκανές νά περάσουν τό ἄτομο ἀπό τόν κόσμο τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου στόν κόσμο τῆς Φώτισης. Προσφορά, ἠθική συμπεριφορά, καρτερικότητα, προσπάθεια, αὐτοσυγκέντρωση καί σωστή κρίση (ἤ σοφία). Οἱ ἰαπωνικές παραδοσιακές ἑβδομάδες Χίγκαν τήν ἄνοιξη καί τό φθινόπωρο εἶναι ἐμπνευσμένες ἀπό αὐτήν τή Βουδδιστική ἔννοια.

PRAJÑA (Σοφία):

Μία ἀπό τίς ἕξι Παραμίτας. Εἶναι ἡ πνευματική λειτουργία πού δίνει τή δυνατότητα στόν ἄνθρωπο νά ἀντιληφθεῖ σωστά τή ζωή καί νά διακρίνει τί εἶναι ἀληθινό καί τί ψεύτικο. Ὅποιος κατέχει τέλεια αὐτήν τήν ἱκανότητα λέγεται Βούδδας. Ἔτσι, αὐτή εἶναι ἡ πιό ἐκλεπτισμένη καί φωτισμένη σοφία, διαφορετική ἀπό τή συνηθισμένη ἀνθρώπινη νοημοσύνη.

SAMGHA (Βουδδιστική Αδελφότητα):

Ἀποτελεῖται ἀπό μοναχούς, μοναχές καί ἁπλούς ἀνθρώπους. Σέ παλαιότερες ἐποχές τήν συναποτελοῦσαν περιπλανώμενοι μοναχοί καί μοναχές. Ἀργότερα, μέ τήν ἐξάπλωση τοῦ κινήματος τῆς Μαχαγιάνα, ὅσοι ἤθελαν νά γίνουν Μποντισάττβα, ἄσχετα ἄν ἦσαν μοναχοί ἤ λαϊκοί, ἐνώθηκαν σέ μιά Ἀδελφότητα. Εἶναι ἕνα ἀπό τά Τρία Πολύτιμα Πετράδια τοῦ Βουδδισμοῦ.

SANSKRIT (Γλώσσα):

Εἶναι ἡ κλασσική γλῶσσα τῆς ἀρχαίας Ἰνδίας. Ὑπάγεται στήν Ἰνδο-Εὐρωπαϊκή οἰκογένεια γλωσσῶν. Διαιρεῖται στά Βεδικά καί τά Κλασσικά Σανσκριτικά. Οἱ γραφές τῆς Μαχαγιάνα γράφτηκαν σ'αὐτήν τή γλώσσα καί αὐτή της ἡ μορφή λέγεται Βουδδιστικά Ὑβριδοσανσκριτικά.

SAṀSĀRA (Μετενσάρκωση):

Ὁ αἰώνιος κύκλος τῆς γέννησης καί τοῦ θανάτου στό παρελθόν, τό παρόν καί τό μέλλον μέσα ἀπό τίς παρακάτω ἕξι ἀπατηλές "χῶρες". Κόλαση, Πεινασμένα Πνεύματα, Ζῶα, Ἀσούρα ἤ Μαχητικά Πνεύματα, Ἄνθρωποι καί Παράδεισος. Ἄν δέν φωτισθεῖ κανείς δέν μπορεῖ νά ἀπελευθερωθεῖ ἀπό αὐτόν τόν κύκλο τῶν μετεμψυχώσεων. Ὅσοι ἀπελευθερώνονται ὀνομάζονται Βούδδες.

ŚŪNYATĀ (Χωρίς ὑπόσταση):

Ἡ ἄποψη ὅτι τίποτα δέν ἔχει ὑπόσταση ἤ μονιμότητα. Ἀντιπροσωπεύει μία ἀπό τίς θεμελιώδεις ἐπισημάνσεις τοῦ Βουδδισμοῦ. Ἐπειδή τά πάντα ἐξαρτῶνται ἀπό τήν αἰτιότητα, δέν μπορεῖ νά ὑπάρχει ἕνα παντοτεινό ὑπόβαθρο. Ὅμως δέν πρέπει κανείς νά πιστέψει καί ὅτι γι'αὐτόν τό λόγο τίποτα δέν ὑπάρχει. Τό κάθε τί, ἀνθρώπινο ἤ ὄχι, ὑπόκειται στή σχετικότητα. Ἄρα ἀντενδείκνυται νά πιστεύει κανείς ὅτι μιά καί μόνη ἄποψη ἤ ἰδεολογία γιά τόν κόσμο εἶναι ἡ μόνη σωστή. Σέ τοῦτο συνίσταται τό βασικό δίδαγμα τῶν κειμένων τῆς σειρᾶς Πράσνα στή Μαχαγιάνα.

SŪTRA (Γραφή):

Τά ἀρχεῖα τῶν διδασκαλιῶν τοῦ Βούδδα. Ὁ ὅρος σημαίνει ἀρχικά "κλωστή", δείχνει τήν ἰχνηλασία γνώσεων, μέσα ἀπό μεγάλο ἀριθμό μελετῶν σέ θέματα θρησκείας καί ἐπιστήμης. Ἕνα σκέλος τῆς Τριπιτάκα.

THERAVĀDA (HĪNAYĀNA ἤ τό Μονοπάτι τῶν Γερόντων):

Ἡ νότια παράδοση τοῦ Βουδδισμοῦ χαρακτηρίζεται συνήθως μ'αὐτόν τόν ὅρο. Τέρα σημαίνει γέροντας. Πρόκειται γιά τή Σχολή τῶν Γερόντων πού ἦταν ἱστορικά μία ὁμάδα συντηρητικῶν ἀνώτερων μοναχῶν πού πίστευαν στήν αὐστηρή τήρηση τῶν ὁδηγιῶν ἄσκησης καί συμπεριφορᾶς, ἀντίθετα μέ μιάν ἄλλη ὁμάδα μᾶλλον φιλελεύθερων καί προοδευτικῶν μοναχῶν (τῶν ὁποίων οἱ ἀπόψεις διαμόρφωσαν ἀργότερα τήν Μαχαγιάνα, δηλαδή τή βόρεια παράδοση). Αὐτό τό εἶδος τῶν ἀντιθέτων ρευμάτων στά Βουδδιστικά Τάγματα, λέγεται ὅτι ξεκίνησε νωρίς, λίγους αἰῶνες μετά τό θάνατο τοῦ Βούδδα, ὅταν ὁ Μαχαντέβα, ἕνας προοδευτικός μοναχός, ἐπέμεινε σέ μιά πιό ἐλεύθερη θεώρηση τῶν πέντε κατηγοριῶν ὁδηγιῶν. Τοῦτο προξένησε τό σχίσμα ἀνάμεσα στήν Τεραβάντα καί τήν Μαχασαμγκίκα, ἀπό τήν ὁποία ξεπήδησε ἀργότερα ἡ Μαχαγιάνα.

TRIPITAKA (Τρία Καλάθια):

Μέ τόν ὅρο ὑπονοοῦνται οἱ τρεῖς κατηγορίες τῶν Βουδδιστικῶν γραφῶν. Εἶναι οἱ Σοῦτρες, πού περιλαμβάνουν τίς διδασκαλίες τοῦ Βούδδα, οἱ Βινάγιας, πού περιλαμβάνουν τούς διάφορους κανόνες καί τά Ἀμπιντάρμας, πού περιλαμβάνουν τά σχόλια καί δοκίμια σχετικά μέ τίς ἀρχές καί τούς κανόνες τοῦ Βουδδισμοῦ. Μεταγενέστερα, Βουδδιστικές γραφές μεγάλων Κινέζων καί Ἰαπώνων ἱερέων περιλήφθηκαν στούς Βουδδιστικούς κανόνες – Βλέπε Ντάρμα.

ANGUTTARA NIKĀYA

Μοναχοί, ὑπάρχει ἕνα πρόσωπο, πού γεννήθηκε στόν κόσμο γιά τήν εὐημερία τῶν πολλῶν, γιά τήν εὐτυχία τῶν πολλῶν: πού γεννήθηκε ἀπό συμπόνια γιά τόν κόσμο – γιά τό καλό, τήν εὐημερία καί τήν εὐτυχία τῶν ὄντων τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς Γῆς. Ποιός εἶναι αὐτός; Εἶναι ὁ Ταθαγκάτα, ὁ Ἄραχαντ, ὁ Τέλεια φωτισμένος. Γι'αὐτόν πρόκειται, μοναχοί.

Μοναχοί, τήν ἐμφάνιση ἐνός εἴδους ἀνθρώπων σ'αὐτόν τόν κόσμο εἶναι δύσκολο νά τή δοῦμε. Ποιανοῦ εἴδους; Ἐκείνου στό ὁποῖο ἀνήκει ὁ Ταθαγκάτα, ὁ Ἄραχαντ, ὁ Τέλεια φωτισμένος. Γι'αὐτό τό εἶδος πρόκειται.

Μοναχοί, αὐτό τό εἶδος ἀνθρώπου εἶναι ἀσυνήθιστο καί δύσκολα βρίσκεται. Ποῖο εἶδος; Αὐτό τοῦ Ταθαγκάτα, τοῦ Ἄραχαντ, τοῦ Τέλεια Φωτισμένου. Γι'αὐτό τό εἶδος πρόκειται.

Μοναχοί, τό θάνατο ἐνός εἴδους ἀνθρώπου πρέπει νά θρηνοῦν ὅλοι. Ποιανοῦ; Τοῦ εἴδους στό ὁποῖο ἀνήκει ἕνας Ταθαγκάτα, πού εἶναι Ἄραχαντ, Τέλεια Φωτισμένος. Γι'αὐτό τό εἶδος πρόκειται.

Μοναχοί, ἔχει γεννηθεῖ σ'αὐτόν τόν κόσμο ἕνας ἄνθρωπος πού εἶναι ἀσύγκριτος καί μοναδικός. Ποιός εἶναι; Εἶναι ὁ Ταθαγκάτα, ὁ Ἄραχαντ, ὁ Τέλεια Φωτισμένος. Γι'αὐτόν πρόκειται.

Μοναχοί, ἐμφανίζεται ἕνας ἄνθρωπος προικισμένος μέ δυνατό μάτι, δυνατό φῶς καί δυνατή ἀκτινοβολία. Ποῖος εἶναι; Εἶναι ὁ Ταθαγκάτα, ὁ Ἄραχαντ, ὁ Τέλεια Φωτισμένος. Γιά ἕνα τέτοιο εἶδος ἀνθρώπου πρόκειται (Aṅguttara Nikāya I-133).

ΤΟΙΔΡΥΜΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΙΣΜΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΗΣ "ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ΤΟΥ ΒΟΥΔΔΑ"

Ἐξετάζοντας τό ἱστορικό τοῦ Ἱδρύματος γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ, εἶναι ἀπαραίτητο νά μιλήσωμε γιά ἕναν ἐπιχειρηματία. Πρόκειται γιά τόν κ. Γέχαν Νουμάτα, ἱδρυτή τῆς Ἑταιρίας Μιτσουτόγιο.

Ὁ κ. Νουμάτα ἵδρυσε μιάν ἑταιρία γιά νά κατασκευάζει ὄργανα μετρήσεως ἀκριβείας τό 1934. Ἀκλόνητη πεποίθησή του ὑπῆρξε πώς ἡ ἐπιτυχία μιᾶς ὁποιας προσπάθειας ἐξαρτάται ἀπό τήν ἁρμονική συνύπαρξη Οὐρανοῦ, Γῆς καί Ἀνθρώπου καί πώς ἡ τελείωση τοῦ τελευταίου καθίσταται ἐφικτή μόνο μέ μιάν ἰσόρροπη συνεργία σοφίας, συμπόνιας καί θάρρους. Κάνει ὅ, τι μπορεῖ μέσα στά πλαίσια αὐτῆς τῆς πεποίθησής του γιά τήν τεχνική βελτίωση τῆς βιομηχανίας του – καί παράλληλα γιά τό ἔργο τῆς τελείωσης τοῦ ἀνθρώπινου νοῦ.

Πιστεύω του εἶναι πώς ἡ ἐπίτευξη τῆς παγκόσμιας εἰρήνης εἶναι δυνατή μόνο μέ τήν τελείωση τοῦ ἀνθρώπου καί γιά τό σκοπό αὐτό ὑπάρχει ἡ διδασκαλία τοῦ Βούδδα. Ἔτσι, παράλληλα μέ τή διευθέτηση τῆς ἑταιρίας του, ὁ κ. Νουμάτα ἀσχολεῖται ἐπίσης γιά πάνω ἀπό σαράντα χρόνια μέ τήν ἐξάπλωση καί τόν ἐκσυγχρονισμό τῆς Βουδδιστικῆς μουσικῆς, τέχνης καί διδασκαλίας.

Τό Δεκέμβριο τοῦ 1965 χρηματοδότησε μέ δικά του κεφάλαια ἕνα ἵδρυμα μέ σκοπό τή διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ καί ταυτόχρονα νά βοηθήσει τήν παγκόσμια εἰρήνη. Ἔτσι τό Ἵδρυμα γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ ἔγινε πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Τί κάνει ὅμως τό Ἵδρυμα προκειμένου νά διαδόσει τή Διδασκαλία τοῦ Βούδδα μακρυά καί πλατειά, ὥστε νά μπορέσει νά ἐπωφεληθεῖ ἀπό αὐτήν ὅλος ὁ κόσμος καί νά ἀπολαύσει τό φῶς τῆς Μεγάλης Σοφίας καί Συμπόνοιας Του; Εἶναι ἀποστολή τοῦ Ἱδρύματος νά ἀναζητᾶ μονίμως τήν ἀπάντηση σ'αὐτό τό ἐρώτημα, παραμένοντας ἔτσι πιστό στήν ἐπιθυμία τοῦ ἱδρυτή του.

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ ἐργασία καί τό ἀντικείμενο τοῦ Ἱδρύματος γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ εἶναι νά προσπαθεῖ νά διαδόσει τή διδασκαλία τοῦ Βούδδα ὅσο εὐρύτερα – καί καλύτερα – μπορεῖ.

Τό βιβλίο αὐτό, "Η Διδασκαλία τοῦ Βούδδα", εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ἐκ μέρους μας συνειδητοποίησης τοῦ γεγονότος ὅτι γιά τήν ἱστορία καί τή θρησκεία αὐτῆς τῆς χώρας, δέν ὑπῆρξε ποτέ ἕνα βιβλίο πού νά πραγματεύεται τή Βουδδιστική διδασκαλία ὅπως τήν καταλαβαίνομε ἐμεῖς ἐδῶ στήν Ἰαπωνία – παρά τό γεγονός ὅτι εἴμαστε πάντα περήφανοι γιά τό Βουδδιστικό μας πολιτιστικό ὑπόβαθρο.

Αὐτό τό βιβλίο θά χρησιμεύσει σάν πνευματική τροφή σέ ὅποιον τό διαβάσει. Ἔχει γίνει ἔτσι ὥστε νά μπορεῖ νά τό ἔχει ὁποιοσδήποτε στό γραφεῖο του, ἤ νά τό μεταφέρει μαζί του καί νά ἔρχεται ὅποτε θέλει σέ ἐπαφή μέ τό ζωντανό φῶς τοῦ Βούδδα Γκοτάμα Σακυαμούνι, πού ἐξακολουθεῖ πάντα νά ζεῖ ἐν πνεύματι ἀνάμεσά μας.

Ἄν καί ὄχι τόσο τέλεια ὅσο θά θέλαμε, ἡ παροῦσα ἔκδοση τοῦ βιβλίου "Η Διδασκαλία τοῦ Βούδδα" ἑτοιμάστηκε μετά μακρόχρονη ἐργασία καί προσπάθειες πολλῶν ατόμων γιά νά ἱκανοποιήσει τίς ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς μας, πού σ'αὐτό τό βιβλίο μποροῦν νά βροῦν μία ἀκριβή, εὐκολονόητη καί ἀξιόπιστη εἰσαγωγή στό Βουδδισμό καί ταυτόχρονα ἕναν πρακτικό ὁδηγό καί μιά καθημερινή πηγή ἔμπνευσης καί ἀλήθειας.

Ἀποτελεῖ ἐπιθυμία τοῦ Ἱδρύματος γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ νά δεῖ σύντομα τή μέρα πού συνεχῶς περισσότερα σπίτια θά ἔχουν αὐτό τό βιβλίο καί συνεχῶς περισσότεροι συνάνθρωποί μας θά λούζονται στό φῶς τῆς Διδασκαλίας τοῦ Μεγάλου Δασκάλου.

Τά σχόλια τῶν ἀναγνωστῶν εἶναι πάντοτε εὐπρόσδεκτα Μπορεῖτε νά γράψετε στό Ἵδρυμα γιά τή Διάδοση τοῦ Βουδδισμοῦ ὅποτε θέλετε.